MURPHY • Samuel Beckett

Murphy

SAMUEL BECKETT

Fransızca ve İngilizceden çeviren: Uğur Ün

AYRINTI

Bibliothèque
Elsevier

Samuel Beckett

MURPHY

SAMUEL (BARCLAY) BECKETT

İrlandalı romancı, oyun ve senaryo yazarı, öykücü, şair, denemeci ve çevirmen (1906-1989). Dublin'in bir banliyösünde doğdu, Protestan bir ailedendi. 1927'de Dublin'deki Trinity College'de Roman Dilleri bölümünden mezun oldu. 1928'te Paris'teki Ecole Normalé Supérieure'de İngilizce okutmanı oldu. Burada James Joyce'la tanıştı. Joyce'un ilerde *Finnegan's Wake* adıyla yayımlanacak romanının bir bölümünün Fransızcaya çevrilmesine yardım etti. 1930'da *Whoroscope* (Oroskop) adlı, Descartes'i konu alan sekiz dizelik bir şiiri içeren ilk yapıtı yayımlandı. 1932-37 arasında Londra'da yaşadı. Bu dönemde yazdığı öykülerden oluşan ve hayli süslü üslubu Joyce'un etkisini yansıtan *More Pricks Than Kicks* 1934'te; Londra'da yaşayan bir İrlandalı'nın nişanlısından kaçıp akıl hastanesinde bakıcı olmasını ve derin bir düşünce dünyasına gömülmesini konu alan *Murphy* 1938'te Londra'da yayımlandı. 1937'de Paris'e yerleşti.

II. Dünya Savaşı sırasında Fransız direniş grubuna katıldı. 1942'de Gestapo'dan kurtulmak için Fransa'nın güneyine, Vaucluse'e kaçtı. Burada kaldığı iki yıl içinde gündüzleri tarım işçiliği yaptı, geceleri *Watt*'ı yazdı (ilk 1953'de yayımlandı/çev. Ugur Ün, Ayrıntı Yayınları, 1993). Savaş sona erdikten sonra Paris'e döndü. Bundan sonra yapıtlarını daha yalın yazabildiğini düşündüğü Fransızca'da kaleme almaya başladı ve 1946-1950 yılları arasında *Molloy* (1951), *Malone meurt* (1951; *Malone Ölüyor*, çev. M. Hakan Özdağ, Ara Y., 1989) ve *L'innomable* (1953; *Adlandırılamayan*, çev. N. Bezel, Ara Y., 1992) adlı romanlardan oluşan üçlemeyi tamamladı. Kimlerinin Beckett'in en önemli yapıtları olarak gördüğü her üç roman da tek bir kişinin çeşitlemeleri denebilecek bir dizi karakter tarafından anlatılır. Anlatıcılar hızlı bir fiziksel çöküş içindedir, varolduklarının tek kanıtı zihinleridir. *Adlandırılamayan*'da bu çöküş anlatıcının sadece bir ağız ve zihinden ibaret olmasıyla doruğa ulaşır. Beckett'in pek çok yapıtında olduğu gibi burada da anlatıcı sessizliğe ve hiçliğe tahammül edebilmek için hikâyeler uydurur ve uzun, karmaşık monologlara girer.

Yine aynı dönemde yazdığı oyunlardan *Eleutheria* hiç yayımlanmadı ve oynanmadı. *En attendant Godot* (*Godot'yu Beklerken*, çev. Tuncay Birkan, Kabalcı Y., 1990), Ocak 1953'te Paris'te Théâtre Babylone'daki ilk temsili ile büyük başarı kazanınca Beckett dünya çapında üne kavuştu. Bunu, *Fin de partie* (1957; Oyun Sonu), *Krapp's Last Tape* (1958; Krapp'ın Son Bandı); *Embers* (1959; Korlar) ve *Happy Days* (1961; Mutlu Günler) gibi sahne ve radyo için yazılmış oyunlar izledi. [*Bütün Oyunları I-II*, çev. Uğur Ün, Mitos Y., 1993] 1966'dan sonra oyunlarından birçoğunu dünyanın çeşitli ülkelerinde kendisi sahneledi. Her türlü radyo ve televizyon programından, gazetecilerden, fotoğrafçılardan özenle kaçındı. 1969'ta kendisine verilen Nobel Edebiyat ödülünü kabul etti, ama konuşma yapmak için Stockholm'e gitmek yerine kazandığı parayla Tunus'a tatile gitti. 1938'de tanışıp daha sonra evlendiği Suzanne Dumesnil ile birlikte, ölümüne kadar Paris'te yaşadı.

Samuel Beckett, 20. yüzyılın en büyük yazarları arasında, edebiyata yaklaşımındaki uzlaşmaz arılıkla öne çıkar. Beckett'in yoğun bir kara mizahla beslenmiş olan yapıtları insan deneyiminin ve insan bilincinin işleyişinin paha biçilmez belgeleridir. Bir eleştirmen şöyle yazmıştır: (Beckett) "edebiyatın gırtlağını keserek ve okurlarını, salt varoluşun yalın koşullarıyla, yapmacık bir neşeye ya da umutsuzluğa kapılmadan, soğukkanlılıkla yüzyüze gelmeye zorlayarak insanlığın önündeki imkânları açık tutmuştur."

DİĞER ÖNEMLİ YAPITLARI: Anlatı: Comment C'est (1961; Nasıl Olduğu), *Imagination morte Imaginez* (1966; Ölü Hayalgücünü Hayal Edin), *Nouvelles et textes pour rien* (1955), *Assez* (1966; Yeter), *Le Dépeupleur* (1971; Yitikler), *Mercier et Camier* (1974), *Company*, (1980; *Eşlik*, çev. Seniha Akar, Düzlem Y., 1990), *L'Image* (*İmge*, çev. Ahmet Deniz, Nisan Y., 1989), *Oyun: Play* (1962: Oyun), *Breath* (1972: Soluk), *All That Fall* (1957; Tüm Düşenler), *Not I* (1973; Ben Değil) *Rockaby* (1981), *Şiir: Echo's Bones* (1935; Yankının Kemikleri), *Poémes* (1939; Şiirler). *Diğer: Proust* (1931).

Alfred Péron'a

Murphy 1938'de İngizce yazıldı. Daha sonra Beckett tarafından Fransızca'ya çevrildi. Beckett bu çeviride kimi cümlelerde ufak tefek değişiklikler yaptı. Murphy Türkçe'ye aktarılırken Fransızca metin temel alındı. Ama yer yer İngilizce metne başvurma gereği de duyuldu.
Bilgilerinize...

U.Ü.

Güneş, seçeneği olmadığından, hiçbir yeniliğin olup bitmediği dünyanın üzerinde ışıldıyordu. Murphy, sanki özgürmüş gibi, Londra'nın West Brompton semtinde, Çocuk-İsa Çıkmazı'nda kendini korumaya çalışıyordu güneş ışınlarından. Aşağı yukarı altı aydır, burada, güneydoğuya bakan orta büyüklükteki yapıları tepeden gören, kuzeybatıya bakan orta büyüklükteki yapılardan birinin dört duvarı arasında yiyor, içiyor, uyuyor, giyiniyor ve soyunuyordu. Yakında yeni düzenlemelere girişmek zorundaydı, çünkü çıkmaz sokak kullanıma kapatılacaktı. Yakında, büsbütün yabancı bir çevrede yemeyi, içmeyi, uyumayı, giyinmeyi ve soyunmayı öğrenmesi gerekecekti.

Gece çıtırtıları da dahil, tüm yapımı kusurlarına karşı güvence

verilmiş, hakiki tik ağacından sallanan koltuğunda çıplak oturuyordu. Koltuk onundu, asla terk etmezdi. Oturduğu köşe güneşten, trilyarıncı kez yine Başak burcuna girmiş zavallı güneşten korunsun diye perdeler çekilmişti. Yedi eşarpla bağlamıştı kendini. İkisi dizlerinin altını koltuğun kavisli ayaklarına, biri kalçalarını mindere, ikisi göğsünü ve karnını arkalığa, sonuncusu da bileklerini arkadaki desteğe tutturmuştu. Yalnızca sınırlı deviniler olanaklıydı. Her tarafından ter boşanıyordu. Soluğu hissedilmiyordu. Bir martınınki gibi soğuk ve kıpırtısız gözleri kornişin silmesi üzerinde soluklaşıp küçülen alaca bulaca bir lekeye dikilmişti. Bir yerlerde yirmi ya da otuz kez çalan guguklu saatin sesi bir seyyar satıcı bağırtısının yankısına dönüştü. Yankı sustu, bağırtı yaklaştı, çıkmaz sokağa girdi ve Murphy şu sözleri işitti: *Quid pro quo! Quid pro quo!*

Hoşlanmadığı şeylerdi bunlar. Ait oldukları ve Murphy'nin vargücüyle dışlamaya çalıştığı dünyaya hapsediyorlardı onu. Güneşi karartan nedir, şu satılan mallar nedir, diye soruyordu güçsüzce kendine. Güçsüzce, çok güçsüzce.

Koltuğunda bu biçimde oturuyordu, çünkü hoşuna gidiyordu böylesi! Öncelikle bedeninin hoşuna gidiyor, bedenini rahatlatıyordu. Sonra usunun hoşuna gidiyor, onu usunda özgürleştiriyordu. Çünkü bedeni rahatlamadıkça, usunda yaşamaya başlayamazdı (altıncı bölümde betimleneceği gibi). Ve usunda sürdürdüğü yaşam hoşuna gidiyordu, ama bu hoşluk olsa olsa acının yokluğu biçiminde tanımlanabilirdi.

Murphy kısa bir süre önce İrlanda'nın Cork kentinde Neary adlı bir adamın yanında öğrenim görmüştü. O sıralarda Neary kalp atışlarını hemen her istediğinde durdurabiliyor, makul bir süre atmadan tutabiliyordu. Hindistan'da yıllarca süren uygulamalar sonucu edindiği eşine ender rastlanılan bu yeteneği, içki içmek isteyip de içmediğinde ya da İrlandalıların arasında kalıp da kaçıp kurtulamadığında ya da umutsuz bir cinsel tutkunun acılarıyla kıvrandığında olduğu gibi, gerçekten de dayanma gücünü tümden yitirdiği durumlara saklar, sık sık kullanmazdı.

Neary'nin ayaklarına kapanmasındaki amacı, Neary kalbi gibi bir kalbe sahip olabilmek değildi, çünkü Murphy'nin mizacındaki biri için bunun çok geçmeden ölümle sonuçlanacağı kesindi, sade-

ce o sıralarda Pitagorasçı olan Neary'nin Türdeşlik adını verdiği erdemden bir parça edinebilmek umuduydu. Çünkü Murphy'nin öylesine tuhaf bir kalbi vardı ki hiçbir doktor sırrını çözememişti. İncelendiğinde, muayene edildiğinde, dinlendiğinde, radyografisi ve kardiyografisi çekildiğinde sağlam bir kalpti. Ama Murphy giyinip de çarpmaya başladığında kapana kısılmış fareye dönüyordu. Bir an atışları iyice zayıflıyor, insana duracak izlenimi veriyor, bir an sonra çatlayacak endişesi uyandıracak kadar hızlanıyordu. Neary'nin Türdeşlik dediği, işte bu aşırı uçların ortalamasıydı. Buna, Türdeşlik demekten sıkıldığında Benzerlik derdi. Benzerlik demekten bıktığında da Uyum. Ama nasıl adlandırmış olursa olsun Murphy'nin kalbine uygun bir karşılık değildi bu. Neary Murphy'nin kalbindeki karşıtlıkları uzlaştıramıyordu.

Ayrılışları unutulmaz olmuştu. Neary ölüm uykularının birinden uyandı ve şöyle dedi:

"Murphy bütün yaşam bir karmaşa ve bu yığının içinden seçebildiğimiz görüntülerden oluşuyor."

"Uzun bir geri dönüş, el yordamıyla," dedi Murphy. "Yalnızca bu."

"Önümüzde yarılan kalabalık, gürültücü yığından seçebildiğimiz yüz ya da yüzlerden oluşan dizge. Bayan Dwyer'ı düşünüyorum."

Murphy de Bayan Counihan adında birini düşünebilirdi, Neary yumruklarını sıktı ve yüzüne kadar kaldırdı.

"Bayan Dwyer'ın sevgisini bir saatlik kısa bir süre için bile olsa kazanmak, beni nasıl da mutlu ederdi", dedi Neary.

Beyaz ve gergin derisinin altında, eklem yerleri her zamanki gibi belirginleşti -konum buydu. Sonra, eller olabildiğince iki yana açıldı- bu da reddediştı. Şimdi hareketin iki biçimde tamamlanabilmesi de Murphy'ye eşit derecede olası görünüyordu. Eller, umutsuzluk dolu, canlı bir deviniyle başa götürülebilir ya da başlangıç noktası olarak kabul edebileceğimiz pantolonun yan dikişlerine gevşekçe bırakılabilirdi. Neary yumruklarını kuvvetle sıkıp göğsüne sertçe indirdiğinde Murphy'nin canının nasıl sıkıldığını değerlendirebilirsiniz.

"Yarım saat," dedi. "On beş dakika."

"Ya sonra?" dedi Murphy. "Oturağınla birlikte dolaşmaya devam mı?"

"Gülüp, alay edebilirsiniz ama Bayan Dwyer ile ilgili olmayan her şeyi en azından şu an için bütünüyle değersiz bulduğumu söyleyebilirim," dedi Neary. "Biçimden yoksun, içi boş, tiksinç bir mekâna hapsedilmiş tek bir görüntü!"

İşte Neary'yi seven Passage'lı Bayan West denen biri için güzel duygular beslediğini gizlemeyen Ballinclashet'li Peder Fitt'e uzaktan hayran Ringsakiddy'li Bayan Ferren'e aşık, hava teğmeni, mekanikçi Elliman'ı seven Bayan Dwyer'a Neary'nin duyduğu aşk böyleydi.

"Karşılıklı sevgiyi bir kısa devreye benzetebiliriz," dedi Neary.

"İğrençse, biçimden yoksun değildir," dedi Murphy.

"İnsanı altüst eden, acı çektiren aşk, aşığa dilini serinletsin diye zehre banmış parmak uçlarını şiddetle arzulatan aşk size oldukça yabancı, Murphy," dedi Neary.

"Bir Türk kadar yabancı," dedi Murphy.

"Başka bir açıdan yaklaşırsak, ayrışık bir dürtüyle, gürültülü bir karanlığı delip geçen tek ve biricik parlak, yoğun leke," dedi Neary.

"Leke doğru bir sözcük," dedi Murphy.

"Tamamen," dedi Neary. "Şimdi şunu dikkatle dinleyin. Aşık olamamanızın nedeni ne olursa olsun, Bayan Counihan diye biri var, değil mi Murphy, öyle değil mi?"

Gerçekten de Bayan Counihan diye bir kız vardı.

"Çok güzel," dedi Neary. "Şimdi, şu Bayan Counihan ile aranızdaki şey, nasıl desem, yasak ilişkinizi tanımlamanızı isteseydiler sizden, Hadi bakalım Murphy."

"Ciddiyeti olan bir şey değil," dedi Murphy. "Gevşek bir şey. Cork'ta yaşayan türden. Boktan."

"Öyle," dedi Neary. "Şimdi iyi dinleyin beni. Benim gibi sevememenizin nedeni neyse, kalbinizin bu biçimde atmasının nedeni de, inanın bana odur, yoksa başka bir şey değil. Dahası var, aynı nedenden."

"Nedeni neyse," dedi Murphy.

"Sizin için elimden bir şey gelmez," dedi Neary.

"Tanrı ruhumu lanetlesin," dedi Murphy.

"Öyle," dedi Neary. "Beden ve usunuz arasındaki ilişkinin sıfıra indirgendiğini öğrenmek hiç şaşırtmayacak beni."

Koltuğa yeniden hız verdi, salonun uç noktasına vardı, sonra kendini koyverdi. *Qui pro quo*'ların işportada satıldığı, güneşin asla iki kez aynı biçimde batmadığı koca dünya yavaş yavaş silindi ve yerini altıncı bölümde betimlenen, orada kendisini sevebileceği küçük dünyaya bıraktı.

Kulağının dibindeki telefon birden canhıraş bir feryat kopardı. Alıcıyı açık bırakmayı ihmal etmişti. Eğer hemen yanıtlamazsa, ev sahibesi ya da başka bir kiracı koşup gelebilirdi. Kapısı kilitli olmadığı için de onu bu durumda görürlerdi. Kapıyı kilitlemenin bir anlamı yoktu. Oda dökülüyordu, kapı menteşelerinden sallanıyordu. Bununla birlikte bir telefon vardı. Ev sahibesi bu konuda birkaç kez açıklamada bulunmuşsa da Murphy bir türlü anlayamıyordu. Burada en son oturan bir fahişeydi, güzelliği çoktan geçmişte kalmıştı. Saçları o zamanlar kızıldı. Gençliğinde kullanışlı bulduğu telefon, düşkünleştiğinde vazgeçilmez olmuştu. Çünkü yalnızca eski günlerden bir müşterisi telefon ettiğinde cebi biraz para görüyordu. O zaman bir yığın gereksiz zahmete katlanmasının karşılığını alıyordu.

Murphy bir türlü elini kurtaramıyordu. Her an ev sahibesinin ya da başka bir kiracının merdivende, ürkütücü adımlarını duymayı bekliyordu. Telefonun sakince uluması onunla alay ediyordu adeta. Sonunda bir elini kurtardı ve alıcıyı yakaladı, yere fırlatacağına şaşkınlıkla kulağına götürdü.

"Tanrı cezanı versin," dedi.

"Veriyor," diye yanıtladı Celia.

Alıcıyı hemen kucağına bıraktı. Bedeninin nefret ettiği parçası Celia için yanıp tutuşuyor, sevdiği parçası ise kadını düşündüğünde kendinden uzaklaşıyordu. Ses bedeninin üzerinde uzak bir yakarıştı. Biraz direndi, sonra alıcıyı eline aldı.

"Dönmeyecek misin artık?" dedi.

"İstediğin şeyi aldım," dedi kadın.

"Biliyorum," dedi Murphy.

"Onu demedim," dedi kadın. "Benden almamı istemiş olduğun..."

"Neden söz ettiğini anlıyorum," dedi Murphy.

"İlk defasındaki gibi, bu akşam sokağın köşesinde ol," dedi Celia. "Getireceğim."

"Ne zaman?" dedi Murphy.

"İlk defasındaki gibi diyorum sana," dedi Celia.

"İmkansız," dedi Murphy. "Bir arkadaşı bekliyorum."

"Arkadaşın yok ki senin," dedi Celia.

"Peki, tam bir arkadaş sayılmaz, satranç oynayan yaşlı bir adamcağız. Mükemmel bir yaşlı amca. Temiz, sağır ve dilsiz."

"Öyleyse evine geleceğim," dedi Celia.

"Bunu yapamazsın," dedi Murphy.

"Neden beni görmek istemiyorsun?" dedi Celia. "Son kez fikir birliğine varmıştık."

"Ama bunu sana kaç kere söylemem gerek," dedi Murphy. "Bir..".

"Dinle," dedi Celia. "Senin şu mükemmel yaşlı amca hikâyene karnım tok. Böyle biri yok."

Murphy, sevmeye çalıştığı parçası isyan ettiği için, başka bir şey söylemedi.

"Onda sende olurum, gelirken yanımda getireceğim," dedi Celia. "Eğer evde olmazsan..."

"Evet," dedi Murphy. "Dışarı çıkmak zorunda kaldığımı varsayalım."

"Elveda."

Kısa bir süre düdük sesini dinledi, alıcıyı döşemeye bıraktı, eliyle arkadaki desteği yakaladı, koltuğa hız verdi. Altıncı bölümde betimlendiği gibi, bütünleştikleri durum dışında birbirleriyle çatışmayan, birbirlerine dönüşmeyen, solgunlaşmayan ve de ışımayan bir aydınlık ve karanlığın verdiği özgürlük içinde, usunda devine devine kendini daha iyi hissetmeye başladı. Sallanışları gittikçe hızlandı ve kısaldı, silmedeki alaca bulaca leke kaybolmuş, çıkmaz sokaktaki bağırtılar kesilmiş, yankı kesilmişti, birazdan bedeni dinginleşecekti. Nesneler gittikçe yavaşlıyor, sonra duruyorlardı. Bir sallanma gittikçe hızlanıyor, sonra duruyordu. Birazdan bedeni dinginleşecekti, birazdan özgürlüğüne kavuşacaktı.

II

Yaş	Önemsiz
Baş	Küçük ve yuvarlak
Gözler	Yeşil
Ten	Beyaz
Saç	Sarı
Yüz hatları	Değişken
Boyun	36.9 cm.
Kol	28.9
Önkol	26.1
Bilek	15.2
Göğüs	90.0
Bel	67.0

Kalça vb.	|	92.0
Uyluk		55.0
Diz		30.2
Baldır		29.7
Bilek		20.3
Ayağın üstü		Önemsiz
Boy		163.0
Ağırlık		55.9 kg.

Telefon kulübesinden kalça vb.'nin keyifli eşliğinde rüzgâr gibi çıktı. Yüzündeki aşk dolu, ateşli ifade şimdi ölü ışık veren bir lambaydı sanki. Birahaneye girdi, tezgâha yanaşıp, karides ve domatesli bir sandviç ile bir bardak beyaz porto şarabı ısmarladı. Sonra peşinde kan ter içindeki dört piyango satıcısı, büyükbabası Bay Willoughby Kelly'nin Tyburnia'daki dairesine doğru süratle yürümeye koyuldu. Celia Bay Kelly'den, ona acı vereceğini sandığı şeyler dışında hiçbir şey gizlemezdi, yani aşağı yukarı her şeyi anlatırdı.

Dört yaşında ayrılmıştı İrlanda'dan.

Bay Kelly'nin geniş olmayan yüzü, kokuşmuş, pis bir uyuşuklukla geçmiş bir yaşamın derin çizgileriyle doluydu. Tüm umutların yitmiş göründüğü son anlarında güzel bir kafatası yumrusu belirmişti, saçların karartmadığı. Biraz daha zaman geçse, beyninin bedenine oranı küçük bir kuşunkinden farksız olacaktı. Üstündeki örtüyü parmaklarıyla arada sırada çekiştirmesini saymazsak, yatağında hiçbir şey yapmadan sırtüstü uzanıyordu.

"Hayatta senden başka kimsem yok," dedi Celia.

Bay Kelly yatağına iyice yerleşti.

"Bir de Murphy var," dedi Celia.

Bay Kelly yatağında doğruldu. Gözleri yuvalarından fırlayamazdı, öylesine derine yerleştirilmişlerdi ama açılabilirlerdi, açıldılar da.

"Sana Murphy'den söz etmedim," dedi Celia, "seni üzmek istemiyordum."

"Sokayım üzülene," dedi Bay Kelly.

Bay Kelly kendini yeniden yatağa bıraktı, gözleri kapandı,

oyuncak bir bebekti sanki. Bitkin bir sesle Celia'dan oturmasını rica etti. Ama kadın alışkanlıkla ellerini birleştirerek, çözerek bir aşağı bir yukarı dolaşmayı yeğledi. Bir çift eski dostluğu.

Celia'nın Murphy konusunda anlatmak zorunda kaldığı şeyler temizlenip, hızlandırılıp, düzeltilip, kısaltıldığında şöyleydi:

Anne ve babası Bay ve Bayan Quentin Kelly, birbirlerinin kollarına sımsıkı kenetli, lanetli Morro Şatosu'nda öldüklerinde tek çocuk Celia sokağa düştü. Bay Willoughby Kelly bu kararı yürekten onaylamasa da, kızı fikrinden caydırmak için kılını bile kıpırdatmadı. İyi bir kızdı Celia, işini bilirdi.

Celia, işini bilirken, geçen yaz doğumu gecesinde, güneş Yengeç burcundayken sokakta karşılaşmıştı Murphy ile. Edith Grove'dan Cremorne Road'a, iki adım mesafedeki Thames'in pis kokularını diğerlerine çekmek, sonra da Lot's Road üzerinden geri dönmek amacıyla çıkmıştı ki nedendir bilinmez sağına baktı ve Stadium Street'in başında hareketsiz duran ve bir gökyüzüne, bir elindeki kağıt parçasına bakan bir adam gördü. Murphy'ydi bu.

"Yalvarırım," dedi Bay Kelly. "Ayrıntıları bir tarafa bırak. Örneğin Edith Grove, Cremorne Road ve Stadium Street kavşağı hiç umurumda değil. Haydi yanaş adamına."

Celia durdu. "Neyse!" dedi Bay Kelly. adamın görüş alanına girdi, gözlerini indirdiğinde kendisini görebilmesi için bekledi. Sonunda başı gökten yere öylesine hızla düştü ki kadını görüşü ve yitirişi aynı anda oldu. Başını kadını rahatça görebileceği düzeye hemen kaldırmadı, gözlerini kağıda dikerek oyalandı. Eğer bir sonraki bakışında Celia hâlâ yerindeyse, onu iyice süzüp değerlendirebilirdi.

"Bütün bunları nereden biliyorsun?" dedi Bay Kelly.

"Neyi?" dedi Celia.

"Bu aptalca ayrıntıları," dedi Bay Kelly.

"Benden hiçbir şey gizlemez," dedi Celia.

"Bırak bunları," dedi Bay Kelly. "Adamına yanaş."

Murphy kağıtta aradığını bulduğunda, başını yeniden yüksekleredikti. Çabası azımsanacak gibi değildi. Yarı yola gelince, kendisine hak ettiği bir dinlenme payı verip, işini bıraktı ve Celia'yı, önce belinden ayaklarına, sonra da belinden başına süzdü. Celia önce

yerinden kımıldamadan Murphy'nin bakışlarına seve seve katlandı, sonra kollarını açarak yavaşça dönmeye başladı. "Bravo," dedi Bay Kelly. Dönmesini bitirdiğinde, umduğu gibi Murphy'nin gözlerinin hâlâ açık ve üzerinde olduğunu gördü memnunlukla. Ama bir anda, olağanüstü bir çabanın sonucuymuşçasına gözler kapandı, çenesi kenetlenerek öne fırladı, dizler çözüldü, karın öne çıktı, ağız açıldı, kafa yavaşça geriye düştü. Murphy gökyüzünün aydınlığına dönüyordu.

Celia nereye gidecekti? Nehre. Suya girmek için istekliydi, ama vazgeçti. Buna daha sonra zaman bulabilirdi. Battersea ve Albert Köprülerine aşağı yukarı eşit uzaklıkta bir noktaya gelene kadar rıhtımı izledi. Chelsea'li emekli, namlı çolak ile daracık arabasından inmiş, horlaya horlaya güzel bir uyku çeken dondurmacının arasına, bir banka çöktü. Her türden sanatçı, yazar, şair, sinema yazarı, tiyatro yazarı, yazar bozuntusu, şeytan, hayalet, zenci, köşe yazarı, müzisyen, şarkı sözü yazarı, orgcu, dekoratör, yontucu, eleştirmen ve dalkavuklar, küçükler ve büyükler, erkekler ve dişiler, sarhoşlar ve ayıklar, gülenler ve ağlayanlar, bir arada ve yalnız gidip geliyorlardı. Karşı kıyıda, türlü renkte ıskarta kağıt yüklü bir sürü mavna demir atmıştı ya da çamurlu suda salına salına ilerliyordu, Celia'ya karşı. Battersea Köprüsü önünde bir vapur bacası eğiliverdi. Bir römorkörün çektiği mavna, köpükler içinde akıntıya karşı gidiyordu. Dondurmacı büzülmüş uyuyordu, Chelsea'li çolak emekli kırmızı gömleğini yırtarcasına çekiştirdi ve haykırdı, "Ne boktan bir hava, hiç unutmayacağım bunu." Chelsea'nin eski kilisesinin saati gönülsüzce onu vurdu. Celia kalktı ve geldiği yolu geri döndü. Ama istediği gibi Lot's Road'a doğru değil de, sağındaki Cremorne Road'a doğru karşı konulmaz bir biçimde sürüklendiğini hissetti. Murphy Stadium Street'in girişinde, hali değişmiş olsa bile, hâlâ devinimsiz duruyordu.

"Ne boktan bir hikâye," dedi Bay Kelly. "Tek bir şey bile kalmayacak aklımda."

Murphy bacaklarını kavuşturmuş, ellerini cebine sokmuş, kağıdı yere fırlatmış ve bakışlarını önüne dikmişti. Bir şeyleri hesaplıyordu. Celia şimdi Murphy'ye gerektiği biçimde yanaştı -"Zavallı kadın," dedi Bay Kelly- bunun üzerine, Haziran'ın yıldız falını su

birikintisinde bırakıp, kol kola girerek, mutluluk içinde uzaklaştılar.

"Işığı yakmanın zamanı," dedi Bay Kelly.

Celia ışığı yaktı.

Bu andan sonra, birbirleri için vazgeçilmez oldular.

"Hey, böyle kestirip atamazsın," diye bağırdı Bay Kelly. "Kol kola girerek, mutluluk içinde uzaklaştınız. Ya sonra?"

Celia Murphy'yi seviyordu. Murphy Celia'yı seviyordu, karşılıklı aşkın çarpıcı bir örneğiydi bu. Stadium Street'in başındaki uzun bir ilk bakışmayla filizlenmişti ilişki, yoksa kol kola girerek birlikte uzaklaşmaları ya da daha sonraki serüvenleri doğurmamıştı aşklarını. Birlikte uzaklaşmalarının vs.'nin nedeni işte buydu; Murphy'nin Celia'ya şu ana kadar Baralipton'da olmasa da, Barbara, Baccardi ve Baroko'da defalarca kanıtladığı gibi. Celia Murphy'den bir an bile ayrı düşse, (ve bu kimi zaman zorunluydu) anlamdan yoksun yüzyıllar geçiyordu sanki. Murphy aynı durumu, kendi açısından, daha tumturaklı bir biçimde, şöyle dile getiriyordu: Şu anki yaşamım Celia'sız ne olurdu?

Murphy, ertesi pazar, dolunayın oluşma evresinde, Battersea Parkı'nın sübtropikal bahçesinde, ilk zilin çalışının hemen ardından Celia'ya evlenme teklif etti.

Bay Kelly inledi.

Celia kabul etti.

"Zavallı kadın," dedi Bay Kelly. "Vah zavallı kadın."

Campanella'nın *Güneş Kenti* adlı yapıtından yola çıkan Murphy, ne olursa olsun, ay karşı konuma geçmeden önce evlenmek zorunda olduklarını söyledi. Şimdi Eylül ayıydı, güneş yeniden Başak burcundaydı ve ilişkileri hâlâ bir düzene girmemişti.

Bay Kelly kendini daha fazla tutmak için bir neden görmüyordu. Yatağında doğruldu, önceden kestirdiği gibi gözlerini açmasına neden oldu doğrulması, ve kim, ne, nerede, hangi olanaklarla, niçin, nasıl ve ne zaman diye öğrenmek istedi. Yaşlı bir adamı kaşıyın, bir Quintilien çıkar karşınıza.

"Kim bu Murphy, anladığım kadarıyla onun için aksatıyorsun işlerini," diye haykırdı. "Nedir? Nerelidir? Ailesi kimdir? Ne yapar? Parası var mı? Geleceği var mı? Geçmişi nasıl? Yani neyin

nesidir? Nesi vardır?"

Soruların ilkine cevap olarak Celia Murphy'nin Murphy olduğunu belirtmekle yetindi. Sonra yöntemli bir biçimde yanıtlamayı sürdürerek, herhangi bir mesleği olmadığını, ticaretle de ilgilenmediğini ekledi; Dublin'de doğmuştu -"Aman tanrım," dedi Bay Kelly-, ilişkisini asla koparmak istemediği, Bay Quigley adında, Hollanda'ya yerleşmiş, bekâr, sınırlı ihtiyaçlarının çok üstünde gelire sahip bir amcası vardı; anlayabildiği kadarıyla bir işle uğraşmıyordu; bazen bir konsere gidecek kadar parası oluyordu; geleceğinin parlak olduğuna inanıyordu ve eski hikâyeleri hiç karıştırmazdı. Murphy'ydi o. Celia'sı vardı.

Bay Kelly tüm hormonlarına çağrıda bulundu.

"Ne ile yaşıyor?" diye haykırdı.

"Ufak tefek yardımlarla," dedi Celia.

Bay Kelly yatağına gömüldü. Son sözünü söylemişti. Gök çökebilirdi artık üzerine.

Celia şimdi öyküsünün Bey Kelly'ye anlatmaktan neredeyse umutsuzluk duyduğu yerine gelmişti, neden derseniz kendisinin de bütünüyle anladığı söylenemezdi. Kesinlikle bildiği, bu muazzam beyne yönelteceği her soruya, bir makineden çıkarcasına, anında bir yanıt alacağıydı. Gittikçe artan bir hızla, odayı bir aşağı bir yukarı adımlıyor, fazla çalışmayan kafasını gerekli sözcükleri bir araya getirebilmek için zorluyor, Edith Grove, Cremorne Road ve Stadium Street kavşağından daha karışık bir noktaya geldiğini hissediyordu.

"Hayatta senden başka kimsem yok," dedi Celia.

"Bir de Murphy var," dedi Bay Kelly.

"Sana söyleyeceklerimi, senden başka kimseye söyleyemem," dedi Celia. "Özellikle de Murphy'ye."

"Beni yumuşatıyorsun," dedi Bay Kelly.

Celia durdu, kenetlediği ellerini yaşlı adamın yumduğunu bildiği gözlerine kaldırdı ve şöyle dedi:

"Lütfen anlatacaklarımı iyi dinle ve ne anlama geldiklerini, ne yapmam gerektiğini söyle."

"Dur!" dedi Bay Kelly.

Dikkatini toplaması için zamana gereksinme duyuyordu. Dikka-

ti dağılmıştı çünkü. Dikkatinin bir parçası penisine hâlâ acı veren körbarsağında, bir parçası adeta çekilen kol ve bacaklarında, bir parçası çocukluğundaydı. İşte böyle dağılıp gidiyordu. Hepsini bir araya getirmek gerekiyordu. Kafasının yeterince durulaştığını hissedince, "Hadi," dedi.

Celia kazandığı her kuruşu harcıyordu, Murphy'nin kazancı yoktu. Onur verici bağımsızlığını ev sahibesiyle yaptığı bir anlaşmaya borçluydu; buna göre kadın Bay Quigley'e gönderdiği ustaca şişirilmiş gider faturalarından makul bir komisyon düştükten sonra kalan farkı Murphy'ye sunuyordu. Bu mükemmel düzenleme onun kıt kanaat yaşamasına olanak sunsa da en tutumlu bir aile için bile oldukça yetersizdi. Durum, evin yıkım bölgesinde bulunması nedeniyle yalnız Murphy için değil, ev sahibesi için de fazlasıyla karışıktı. Bay Quigley'nin keseyi açması için yapılacak en küçük bir başvuru da şiddetle cezalandırılacaktı kuşkusuz. "Beni aç bırakan eli, boğazımı sıksın diye ısırmalı mıyım?" diyordu Murphy.

Ama gelir kaynaklarını birleştirerek, geçinecek kadar parayı bulabilirlerdi. Murphy bu düşünceyle, öylesine kurnaz, öylesine bayağı bir bakış fırlattı ki sevgilisine, Celia'nın nefret edesi geldi ondan. Ama saman alevi gibi geçti kadının öfkesi.

İltifatından hoşlanmamasına gücenmedi Murphy, insanların beklenmedik davranışlarını saygıyla karşılamasını bilirdi. Kadın yapamayacağını hissediyorsa, yapmazdı o zaman, bu kadar basitti. Aşırı hoşgörülü, işte kişiliği böyleydi.

"Olayları buraya kadar çok iyi anlıyorum," dedi Bay Kelly. "Yalnızca şu iltifat hikayesini anlayamadım."

"Ben de bunu anlamak için çok çabaladım," dedi Celia.

"Sana burada bir iltifatın yapıldığını düşündüren ne oldu?" dedi Bay Kelly.

"Benden hiçbir şey gizlemediğini söylüyorum sana," dedi Celia.

"Şöyle bir şey mi?" dedi Bay Kelly: "Sana bir erkeğin bir kadına yapacağı en büyük iltifatı yapıyorum, ama sen hiç oralı olmuyorsun mu dedi Murphy?"

"Rüzgârı dinle," dedi Celia.

"Rüzgârına sokayım," dedi Bay Kelly. "Böyle miydi, ha?"

"Kötü bir tahmin sayılmaz," dedi Celia.

"Sikeyim rüzgârını," dedi Bay Kelly. "İşin abecesidir bu."

"İçimizden birinin anlaması koşuluyla," dedi Celia.

Arkeus diye adlandırdığı şeye uyan Murphy yasalar ve peygamberler tarafından buyurulduğu gibi, başkalarına kendisine davranılmasını istediği gibi davranırdı. Bu nedenle Celia, kendisine gökyüzünün ve kişiliğinin gizemlerinden daha kazançlı işlerle uğraşmasını önerdiğinde yanıt yerine sıkıntıyla somurtmuş bir yüzü yeterli görmedi. "Sana hiç baskı yaptım mı?" dedi Murphy. "Hayır. Neden bana baskı yapıyorsun? Evet. Adalet mi bu, sevgilim?"

"Bu konuyu bir an önce kapatsan," dedi Bay Kelly. "Yoruldum artık Murphy'den."

Murphy para kazanma yeteneğinden yoksun olduğuna inanması için yalvardı Celia'ya. Buna kalkıştığı için, daha şimdiden ufak da olsa bir servet tüketmemiş miydi? İflah olmaz bir aylak olduğuna inanması için yalvardı Celia'ya. Ama bu, yalnızca ekonomik bir sorun değildi. Aynı zamanda metafizik bir boyutu da vardı, bu metafizik düşüncelerin sıkıntısı içinde hiçbir Murphy'nin çalışamayacağı gecenin geldiği açık seçikti. İxion tekerleklerini çalışır durumda tutmak için anlaşma mı imzalamıştı? Tantalus tuz yemek zorunda mıydı? Murphy'nin bildiği kadarıyla hayır.

"Ama parasız yaşayamayız," dedi Celia.

"Tanrı yardım eder," dedi Murphy.

Tanrının yardımda gösterdiği aşırı ilgisizlik, onları öyle aşırı taşkınlıklara sürükledi ki sonunda sağlıkları da adamakıllı etkilendi. Az konuşuyorlardı. Murphy bazen bir şeyler söylemeye çalışır, hatta bazen de başladığı sözü bitirirdi, ama nadiren. Bu bile kesin değildi. Örneğin bir sabah, şafağın sökmesine yakın, "Paralı asker kaçar, paralı askerdir çünkü," demişti. Laf mıydı bu? Ya da, "Bir erkek Celia'ya karşılık ne verebilir?" Laf mıydı bu?

"Hiç kuşkusuz laftı bunlar," dedi Bay Kelly.

Paraları suyunu çekip, sekiz günden önce de şişirilecek fatura kalmadığında Celia, Murphy'nin bir iş bulmasını yoksa eski mesleğine döneceğini söyledi. Murphy çalışmanın her ikisinin de sonu olacağı yanıtını verdi.

"Laflar bir ve iki," dedi Bay Kelly.

Celia işine başlayalı pek az zaman geçmişti ki dönmesi için Murphy'den yalvar yakar bir mektup aldı. Telefonla yanıtladı onu, o da dönmek istiyordu, ama Murphy iş arayacağına söz vermeliydi. Yoksa çabalamaları gereksizdi. Murphy konuşma bitmeden kapadı telefonu. Sonra artık katlanamayacağını ve Celia'nın istediklerini yapacağını bildiren bir mektup daha yazdı. Ama kendisinin şu ya da bu iş için en küçük bir neden bulması olanaksız olduğundan, kendi değer dizgesi dışında az da olsa güven duyduğu tek dizgenin yani gökcisimlerinin kılavuzluğunda birtakım gerekçeler sunmasını rica etti Celia'dan. Berwick Pazarı'nda küçük bir tutar karşılığında fal bakan bir Hint fakiri vardı. Celia mutsuz olayın ayını ve gününü biliyordu, saatin pek önemi yoktu. Esau ve Yakup'tan bu günlere gelen bilim, ilk viyaklama anını kesin olarak saptamaya gereksinme duymuyordu, üstelik Murphy gerçekten ağladıysa da buna inanası gelmiyordu. Cebinde yeterli parası olsa, Murphy bu işle bizzat kendisi ilgilenecekti.

"Şeyi aldığımı söylemek için, biraz önce telefon ettim ona," dedi Celia. "Ama beni atlatmaya çalışıyor."

"Şey de ne?" dedi Bay Kelly.

"Bana Pazar'dan almamı söylediği şey," dedi Celia.

"Adını söylemeye neden çekiniyorsun?" dedi Bay Kelly.

"İşte hepsi bu," dedi Celia. "Şimdi ne yapmam gerektiğini söyle bana. Çünkü gitmek zorundayım."

Yatağında üçüncü kez doğrulan Bay Kelly,

"Yaklaş çocuğum," dedi.

Celia yatağın kenarına oturdu, dört el örtünün üzerinde birleşti, suskunca birbirlerine baktılar.

"Ağlıyorsun çocuğum," dedi Bay Kelly. Gözünden bir şey kaçmazdı.

"Nasıl olur da seven biri böyle davranabilir?" dedi Celia. "Söyle bana, nasıl oluyor bu?"

"O da senin için aynı şeyleri söylüyor," dedi Bay Kelly.

"Mükemmel yaşlı amcasına," dedi Celia.

"Anlamadım," dedi Bay Kelly.

"Önemi yok," dedi Celia. "Acele et, şimdi bana ne yapacağımı söyle."

"Yaklaş çocuğum," dedi Bay Kelly, onu çevreleyen gerçek nesnelerin dünyasından uzaklaştıran çalkantılara şimdiden kapılmıştı.

"Yaklaştım ya," dedi Celia. "Yatağa girmemi mi istiyorsun?"

Yuvalarının sonsuz derinliklerinde Bay Kelly'nin gözlerinin mavi ışıltısı donuklaştı, sonra Delfi'deki tanrıçaların bilinen camlaşmış görünümünü aldı. Celia'nın gözyaşlarının kurumaya zaman bulamadığı sol elini kaldırdı ve kafasına düzlemesine koydu -duruşu buydu. Boşuna. Sağ elini kaldırdı ve işaret parmağını burnuna götürdü. Sonra iki elini de Celia'nınkilerle birlikte başlangıçtaki noktaya, örtünün üzerine getirdi. Gözlerinde parıltılar belirmişti.

"Terk et onu," dedi yaşlı adam.

Celia kalkmak istedi, Bay Kelly bileklerinden kavradı onu.

"Çok geç kalmadan Murphy ile olan ilişkini bitir," dedi Bay Kelly.

"Bırak beni, gideyim," dedi Celia.

"Sonu kötü bitecek bir ilişkiyi zaman varken bitir," dedi Bay Kelly.

"Bırak beni, gideyim," dedi Celia.

Celia'nın elini bıraktı, kadın ayağa kalktı. Uzun uzun birbirlerine baktılar. Suskunluk içinde, elbette. Bay Kelly'nin gözünden bir şey kaçmazdı, yüzünün çizgileri oynamaya başlamıştı.

"Tutkuların önünde, saygıyla eğilirim," dedi adam.

Celia kapıya yürüdü.

"Gitmeden önce, uçurtmamın kuyruğunu verebilirsin bana," dedi Bay Kelly. "Püsküllerini elden geçirmem lazım."

Celia adamın uçurtmasını sakladığı dolaba yaklaştı, kuyruğu ve gevşek püskülleri çıkardı, yatağın üstüne koydu.

"Demin söylediğin gibi, rüzgârın sesini dinle," dedi Bay Kelly. "Yarın uçsuz bucaksız göklerde uçuracağım onu."

Parmakları belirsizce kuyruğun kıvrımlarında dolaşıyordu. Belirsizce, iyice belirsizce. Şimdiden konumunu almıştı, göğün muazzam çekimine karşı, topuklarının üzerinde sağlamca durduğu noktaya gözlerini dört açmış, bakıyordu. Celia onu öptü ve gitti.

"Tanrı dilerse uçsuz bucaksız göklerde," dedi Bay Kelly.

Şimdi kimsem yok, Murphy dışında, diye düşündü Celia.

III

Ay, çarpıcı bir rastlantıyla hem dolunay biçimini almış, hem de yörüngesinde yeryüzüne en yakın noktasına ulaşarak, dört yıldan bu yana ilk kez, dünyaya 47.000 km. daha yaklaşmıştı. Olağanüstü gelgitler bekleniyordu. Londra Liman yetkilileri sakindiler.

Celia çıkmaz sokağa girdiğinde, saat onu geçiyordu. Pencerede ışık yoktu ama Celia kaygılanmadı, Murphy'nin karanlığı ne kadar sevdiğini bilirdi. Anlaştıkları biçimde, kapıyı vurmak için elini kaldırdığında, kapı aniden açıldı ve aşırı alkol almış, at hırsızı kılıklı biri çıktı dışarı. Adam Celia'nın önünden hiçbir nezaket kuralını uygulamadan geçti, merdivenlerden aşağı seyirtti, peşinden atlı kovalıyordu sanki. Bir an duraksadıktan sonra sokağın tek çıkışına yöneldi. Topuklarını yere sertçe vura vura uzaklaştı, başı arkada,

göğsü şişkin, kolları havada çapraz biçimdeydi, sanki koşmak istiyordu da buna cesaret edemiyordu. Celia eve girdi, kırmızı atkısına sarınmış kurşuni suratlı adamın etkisinden kurtulamamıştı hâlâ. Holdeki ışığın düğmesine bastı. Boşuna. Ampulu çıkarmışlardı. Merdivenleri karanlıkta tırmanmaya başladı. Sahanlığa gelince kendisine ve Murphy'ye son bir şans daha tanımak için durdu.

Çalışmanın her ikisinin de sonu olacağını söylediği günden beri görmemişti Murphy'yi. Şimdi, sahtekâr bir Hintlinin sözümona başarı ve mutluluk yollarını açacak aptalca öngörüleriyle birlikte, karanlığın içinde gizlice ona doğru sürükleniyordu. Murphy onu düşündüğünde neler geçerdi acaba aklından? Onu yok etmeye kararlı, şeytansı bir yaratık, hatta tutuklama emri almış bir güvenlik görevlisi gibi görüyordu herhalde. Oysa tutuklama emri aşk tarafından verilmişti. O yalnızca bir elçiydi. Bu ayrım Celia'yı öylesine rahatlattı ki merdiven başına oturdu, her türlü düşünceyi kafasından söküp atan koyu karanlığın içine çöküverdi. Şimdi nehir kıyısından, kağıtların kımıldanışından, vapur bacalarının saygıyla eğilişinden, köpüklerin şarkısından, ona evet dedirten her şeyden nasıl da uzaktı. Yoksa bütün bu şeylerin anlamı hayır mıydı? İkisi de aynı kapıya çıkıyordu. Şimdi onu Murphy'den ayıran birkaç basamağı tırmansa ya da sokağa doğru yürümeye koyulsa ne değişecekti? Murphy'ye göre o yok edecekti ikisini, Celia da aynı sonu Murphy'nin davranışında görüyordu, bir fark var mıydı arada? Güzelim tutku!

Murphy'nin odasından ses gelmiyordu, ama adamın sessizliğe düşkünlüğünü bildiği için kaygılanmadı zerre kadar.

Madeni para bulmak için çantasını karıştırdı. Yazıya başparmağı dokunursa çıkacak, işaret parmağı dokunursa inecekti. İşaret parmağı yazıya dokunmuştu, geri dönmek için ayağa kalktı. Aynı anda, Murphy'nin odasından korkunç bir gürültü koptu, bu öylesine umutsuz bir soluma sesiydi ki çantası elinden düşüverdi. Ardından sessizlik, ardından kanını donduran bir iççekiş; ter içindeydi oysa. Bir süre kımıldamadan yerinde kalakaldı, hareket etme gücünü yitirmişti. Kendine gelir gelmez, çantasını aldı ve yardıma koştu -öyle sandı.- Böylece paranın kehaneti boşa çıkarıldı.

Murphy birinci bölümde gördüğümüz durumdaydı, ancak bir

fark vardı şimdi, iskemle Murphy'nin üstüne çıkmıştı. Devrilmişti yani, döşemeyle tek teması da yere yapışmış yüzüyleydi. Kabaca söyleyecek olursak, duruşu suya girmek üzere olan acemi bir dalgıcı anımsatıyordu, yalnız kolları vurgun yememek için iki yana açılacağına arkasında kenetlenmişti. Sınırlı deviniler olasıydı, dudaklarını yalaması, tozlara öteki yanağını çevirmesi türünden. Burnundan ince bir kan sızıyordu.

Celia gereksiz düşüncelerle tek bir an yitirmeden, elinden geldiğince hızlı hareket ederek, eşarpları çözdü ve Murphy'yi koltuğundan ayırdı. Her yanını saran bağlar teker teker çözüldükçe, kendini gevşekçe bırakıyordu, sonunda karınüstü debelenerek yerde uzanmış durumda kalıverdi, çarmıha gerilmişti sanki. Sağ kıçının üzerindeki bir etbeni Celia'yı büyülemişti. Daha önce nasıl da fark etmemişti, anlayamıyordu.

"Yardım et," dedi Murphy.

Bu çağrıyla aniden düşlerinden sıyrılan Celia, dehşetin deneyimsizliğe çağrıştırabileceği her tür yardımı Murphy'ye sunmaya koyuldu telaşla. Artık bir şey düşleyemez hale gelince de adamı bulunduğu yerden sürükleyerek çekti, sallanan koltuğu bir kürek gibi kullanarak yatağa kaldırdı, düzgünce yatırdı, bir çarşafla üstünü örttü ve yanına oturdu. Sıra Murphy'deydi.

"Kimsin sen?" dedi Murphy.

Celia adını söyledi. Murphy kulaklarına inanamayarak açtı gözlerini. Kaosun içinde belirginleşen bu sevgili yüz, Neary'nin uzun uzadıya övdüğü, gürültülü, kocaman karmaşanın önündeki yüzdü. Gözlerini kapattı ve kollarını açtı. Celia kendini Murphy'nin göğsüne bıraktı, başları yastıkta yan yana duruyordu ama farklı yanlara bakıyordu. Murphy'nin parmakları sarı saçlarda geziniyordu. Neary'nin tutkuyla istediği türden bir kısa devreydi bu, bir ışığın sönüşü gibi, kaçış ve kovalayışın sonu.

Ertesi sabah Celia'ya, yalın bir dille, bu tuhaf konuma nasıl geldiğini anlattı. İskemlesinde, aslında uyku demenin doğru olmayacağı şeye yenik düşmüş, kısa bir süre için görünür nesnelere ölü gibi kapanma mutluluğunu yaşamıştı. Ama çok geçmeden bir kalp krizinin kıskacında uyanmıştı, aslında bir kalp krizi denemezdi buna. Yatağına sakin sakin uzandığında bile başına sıkça gelen bu

krizleri atlatmak için verdiği uğraşların sonu bedenini döşemeye fırlatması biçiminde olurdu. Öyleyse her tarafının bağlı olduğu bu durumda, aleti alabora etmesinde şaşılacak bir yan yoktu.

"Ama seni kim böyle bağladı?" dedi Celia.

Murphy'nin Celia ile birlikteyken başvurma gereksinmesi duymadığı bu dinlenceden Celia'nın hiç haberi yoktu. Murphy, artık benzersiz karakteri üstüne ayrıntılı ve içten bilgiler verebilirdi.

"Sen telefon ettiğinde, sallanmaya başlıyordum," dedi Murphy.

Birlikteyken tutulmadığı kalp krizleri konusunda da bilgisi yoktu Celia'nın. Kadını kaygılandırabilecek şeyleri hiç gizlemeden, her şeyi anlattı.

"İşte görüyorsun, yanımda olman benim için nasıl da önemli," dedi Murphy.

Celia yüzünü pencereye çevirdi. Bulutlar gökyüzünde hızla hareket ediyordu. Bay Kelly'nin keyfi yerinde olmalıydı.

"Çantam yerde, senin tarafında," dedi kadın.

Düştüğünde çantasının aynası kırılmıştı. Bağırmamak için kendini tuttu, başını çevirdi ve üstü renkli harflerle yazılı siyah bir zarfı adama uzattı.

"İşte alınamı istediğin şey," dedi.

Adamın zarfı elinden aldığını hissetti. Konuşmadan ve hareketsiz geçen bir süre sonunda, kadın bir terslik var mı diye başını çevirdi. Murphy'nin yüzünün rengi (sarı) hepten çekilmiş, kül rengine dönmüştü. Çenesinde soluk bir kan şeridi bu ölü gelgiti süslüyordu. Celia'yı bir süre daha bekletti ve hiç alışık olmadığı bir sesle, "Yaşamımın tutuklama emri," dedi.

Katıksız bir kaygısızın bir işte çalışma fikrinden böylesine etkilenmesi kıza tuhaf geliyordu.

"Kurşun yerine Hindu'nun tükürüğüyle mühürlenmiş infaz kararım," dedi Murphy. "Sağol."

Celia yüreğini sağlam tuttu ve adama bir toplu iğne uzattı. Murphy'nin içgüdüsü, bu zarfı birkaç kuruş kazandığı eski günlerde aldığı çok sayıda mektup gibi buhara tutarak açıp, zırvalığına hayran kalarak gönderene iade etmeyi uygun buluyordu. Ama o zamanlar vergi tahsildarıyla aynı yatağı paylaşmıyordu ki.

"Neden siyah zarf ve renkli harfler?" dedi Celia.

"Çünkü hırsızlar tanrısı ve mükemmel bir gezegen, benim gezegenim olan Merkür'ün belirli bir rengi yoktur," dedi Murphy. On altıya katlı kağıdı açtı. "Çünkü dünyam yasta."

YILDIZ FALI
Tüm Uygar Dünya ve Serbest İrlanda Cumhuriyeti'nin
Ünlü Yıldızbilimcisi
RAMASWAMİ KRİSHNASWAMİ NARAYANASWAMİ SUK
Tarafından
Derlenen
Bilgiler.
Meydan okuyorum size, yıldızlar.
OĞLAK

Bu Kişinin Doğumunda Oğlak takım yıldızı dört derece yükselmiştir, en önemli Nitelikleri Ruh, Heyecan, İyi İşitme Yetisi ve Suskunluk'tur. Yeryüzünde çok az kişi ondan daha kapsamlı düşünebilir.

Ayın Yılan'da 23 derece oluşturması, Gözün Büyüleme Yetisini Doruğa çıkartır. Akıl Hastalarını etkilemekte çok işe yarar bu. Çok Konuşarak kendini tüketmemeli. Belirgin bir biçimde Aşka eğilimli bir doğası vardır, Hayvansı diyebiliriz, arada sırada Saf duygular da besleyebilir. Şehvet onu sardığında, Nöbetlerden sakınmalı.

Merih Doğuda batar batmaz bir İşe girme İsteği duysa da, geçicidir bu. Aynı anda iki Yerde birden olmayı Arzu eden bu Tanıma uygun Kişiler görülmüştür.

Sağlığı bozulduğu zaman Üzüntü duyabilir. Dış Görünümü Düzgün oldukça, Uygar bir Vatandaş kimliği taşıyabilir. Uyuşturucu Maddelerden ve Uyuşmak için çaba göstermekten kaçınmalı. Yayıncılar, Dörtayaklılar ve Tropik Bataklıklar söz konusu olduğunda Ayağını Denk Almalı, bunlar pek arzu edilmeyen durumlar yaratabilir.

Anarete'li Sesquiquadrate Merkür'den daha Uğursuzu düşünülemez, kişiye Şöhretin Doruğuna ulaştıracak Başarılar sağlasa da Geleceği karartma tehlikesi fazlasıyla olasıdır.

Güneşin Yörüngesinden Çemberinin altıda biri kadar uzaklaşan Ay, Hyleg ya da Yaşamsal Önem Taşıyan Deprem Merkezine za-

rar verir. Kova takımyıldızındaki Herschel Sidiği keser, Tetikte olunmalıdır. Boğa burcundaki Neptün ve Venüs Bayanlarla Başarılı denemeyecek ya da İlkel Düzeyde Organik bir ilişkiyi belirler. Sevgili ya da Eşin ateşli bir Üçlü Takımyıldızı altında Doğmuş olması tercih sebebidir. Okçu o zaman küçük bir Aileye izin verir.

İş Yaşamında Kişi, Aracı, Girişimci, Dedektif, Muhafız, Öncü ya da gerektiğinde kaşif olma eğiliminde ve yeteneğindedir, Parolası En Az Çabayla En Çok Kârdır.

Kişi hem Bright ve Grave Hastalıklarına, hem de boyun ve ayak ağrılarına karşı kendini iyi korumalıdır.

Uğurlu ziynetler: Elmas ve Ametist. Başarıyı garantilemek için bunlar Takıştırılmalı.

Uğurlu Renkler: Limon Sarısı. Felaketlerden uzak durmak için Kişi kıyafetinde bir Parça bu renkten bulundurmalı, aynı biçimde Evinin İç Dekorasyonunda da bir Sıkımlık kullanılmalı.

Uğurlu Günler: Pazar. Önemli başarı elde etmek için Kişi, Yeni Serüvenlere bu gün atılmalıdır.

Uğurlu Sayılar: 4. Kişinin Yeni Girişimlerinde dikkate alınmalıdır, çünkü ancak bu biçimde Başarı ve Felaket arasındaki fark bütünüyle Ortaya Çıkacaktır.

Uğurlu Yıllar: 1936 ve 1990. Başarısızlık ve Düş Kırıklıkları hepten yok olmasa da Mutlu ve Gönençli geçecektir.

"Gerçekten de böyle mi?" dedi Murphy, sarı benzi bu öngörülerle iyice canlanmıştı. Pandit Suk daha iyisini hiç yapmamıştı.

"Bütün bunlardan sonra çalışmaya hazır mısın bakalım?" dedi Celia.

"Kesinlikle çalışabileceğimi sanıyorum," dedi Murphy. "Hıristiyan takviminde 1936 yılının 4'üne düşen ilk Pazar günü girişeceğim işe. Ziynetlerimi takıp yola çıkacağım. Duruma göre aracılık etmek, girişimde bulunmak, dedektiflik, muhafızlık ya da kaşiflik yapmak için."

"Peki ya bu arada?" dedi Celia.

"Bu arada nöbetlerden, yayıncılardan, dörtayaklılardan, böbrek taşlarından, Bright hastalığından kendimi Koru..."

Celia umutsuzluk dolu, şiddetli bir çığlık attı, kısa sürdü çığlığı, sustu.

"Nasıl bu kadar aptal ve acımasız olabiliyorsun?" dedi Celia, cümlesini bitirme zahmetine katlanmadı.

"Ama benden falın aksine davranmamı isteyemezsin," dedi Murphy.

"Aptal ve acımasız," dedi Celia.

"Çok katısın," dedi Murphy.

"Gidip benden almamı istediğin şu şeyi..."

"Caydırıcılık belgesini," dedi Murphy.

"Birlikte olalım diye yapıyorum bütün bunları, sense kıvırıyor da kıvırıyorsun..."

"Ayrılmak istermiş gibi," dedi Murphy. "Yeryüzünde çok az kişi daha kapsamlı düşünebilir ondan."

Celia bir şeyler söylemek üzere ağzını açtı, kendini tuttu ve kapadı. Ellerini Neary'nin Bayan Dwyer'ı düşündüğünde sarsakça yaptığı gibi birleştirdi ve Murphy'ye son derece doğal gelen bir biçimde dizlerine bırakarak hareketini tamamladı. Şimdi artık hiç kimsesi kalmamıştı, Bay Kelly'yi saymazsak. Bir daha açtı ağzını ve yeniden kapadı, sonra yavaş yavaş gitmeye hazırlandı. Ah, ağırkanlılık! Ah, yola çıkışlar!

"Gitmiyorsun ya?" dedi Murphy.

"Kapıya konmadan önce kendim gidiyorum," dedi Celia.

"Ama yalnızca bedensel bir gidişin ne yararı olabilir?" dedi Murphy, böylece Celia'nın yorum gücünü ortaya koyabilmesi için, konuşmayı başka bir yöne çevirmiş oldu.

"Çok alçakgönüllüsün," dedi Celia.

"Hayır, tartışmaktan kaçınmayalım, en azından kimseye tartışmaktan kaçındılar dedirtmeyelim kendimize," dedi Celia.

Gerçekten de gider gibi bir hali vardı. Hazırlanışındaki hıza bakılırsa, yirmi dakika ya da yarım saat içinde çıkabilirdi evden. Şimdiden yüzüyle ilgilenmeye başlamıştı.

"Geri dönmeyeceğim," dedi Celia. "Mektuplarını açmayacağım. Senden uzak duracağım."

Murphy'nin yüreğine taş bastığını ve gidişine engel olmayacağını düşünerek oyalanıyordu.

"Sana rastlamış olmaktan pişmanlık duyacağım," dedi Celia.

"Raslamış olmaktan ha," dedi Murphy. "Rastlamak sözcüğü ne güzel."

Celia'nın onu terk etmeyeceğinden emin olana kadar boyun eğmemenin daha akıllıca olduğunu düşünüyordu. Bu arada bir parça öfkelense nasıl olurdu? Hiç de fena olmazdı doğrusu, hatta yararı dokunurdu. Kendini yeterince güçlü hissetmiyordu, sonuca varmadan çok önce başladığına pişman olacağını da biliyordu. Ama Celia özene bezene dudaklarını yalar ve son dakikalar geçmişin uçurumuna gürültüsüzce yuvarlanırken, orada suskunca uzanıp, beklemekten iyiydi kuşkusuz. İleri atıldı.

"Beni çalışmaya sürükleyen bu aşk, taşaklarıma ağrı veriyor."

"Ayaklarına vermiyor mu?" dedi Celia.

"Neye âşıksın?" dedi Murphy. "Ben böyleyim. Var olmayan bir şeyi arzulayabilirsin ama sevemezsin." Murphy'den iyi bir hücumdu doğrusu. "Peki neden beni değiştirmek için bunca çaba harcıyorsun? Beni artık sevmemek için mi?" Sesi burada, hayranlık verici bir tizliğe ulaştı, "Beni sevmeye yazgılı olmamak için mi, beni sevme zorunluluğundan kurtulmak için mi?" Açık olmak istiyordu. "Lanet olasıca kadınların hepsi aynı, sevmesini beceremiyorsunuz, katlanmayı beceremiyorsunuz, katlanabildiğiniz tek duygu, başkalarının sizin için duyumsadıkları, hepsi bu. Piçkuruları ve tanrının cezası ev işleriyle, her şeyin içine sıçmadan, beş dakikalık bir süre için bile sevmeyi bilmiyorsunuz. Ah, nasıl da tiksiniyorum şu odalarımızdaki Venüs ve Eros öykülerimizden. Ninemi anımsatıyor bana."

Net olmaya özen gösteriyordu.

"Konuşarak kendini tüketmemeli," dedi Celia.

"Ben seni değiştirmek istedim mi? Sana yakışmayan şeyleri sana yaptırmaya çalışıp, yakışan şeylerle de bağını kopartma münasebetsizliğinde bulundum mu? Yaptıkların ne sikime benim?"

"Yaptıklarımla var oluyorum," dedi Celia.

"Hayır," dedi Murphy. "Yaptıkların varoluşun, yaptıkların varoluşunun bir parçasını oluşturuyor, varlığının yaptıklarına, sıkıntıyla akışına katlanıyorsun." Sesiyle bir çocuğun sızlanmasına öykündü. "Yapamıyooom anneee. Bu tür şeyler işte. Kaçınılmaz ve can sıkıcı."

Celia şimdi yatağın ucuna oturmuş, ona sırtını dönmüş, çoraplarını giyiyordu.

"Zırvalarını duydum," dedi Celia, lafını bitirme zahmetine katlanmadı.

"Bir parça daha dinle, sonra susacağım," dedi Murphy. "Eğer yaptığın şeylerden kimliğini çıkarsamak durumunda kalsam, şimdi çoktan siktirip gitmiştin. Hintliyi bir yana bırakırsak, öncelikle şu, kurallarına uymam için zorluyorsun beni, ama kendin uymuyorsun bu kurallara. Profesör Suk'un yüce buyruklarına boyun eğip, bir işin tüketen çarkına kendimi kaptırmayı göze alıyorum, sense beni bırakıp gidiyorsun. Bir anlaşmaya uymak böyle mi olur? Daha ne yapayım?"

Murphy gözlerini kapadı, sırtüstü yatağa bıraktı kendini. Hep haklı çıkmak gibi bir alışkanlığı yoktu. Yaradanla dalga geçen bir tanrıtanımaz, devinimsizlik ilkesini savunan Murphy'den daha anlamsız değildi. Bunu herkesten iyi becerirdi o. Celia'ya duyduğu gereksinimle, karşı koymadan kendini teslim etmemesi konusunda duyduğu garip bir hisse kapıp koyuvermişti kendini. Fındık, bilye ve serçelerin arasında geçen eski günlerden gelen bu hüzünlü an şaşırtıyordu onu. Çünkü tüm deneyimlerinin, inanç ve niyetlerinin karşıtıydı döğüşerek ölmek.

Kızın kalkıp pencereye gittiğini işitti. Gözlerini hiç açmadan yanaklarını emdi. Celia'nın ona merhamet duyması olası mıydı?

"Sana, başka neler yapabileceğini anlatacağım," dedi Celia. "Şu kokmuş yatağından kalkıp, kendine bir çeki düzen vererek, iş için sokaklarda koşturabilirsin."

Güzelim tutku. Murphy tüm sarılığını yitirdi yeniden.

"Sokaklar," diye mırıldandı. "Peder affet Celia'yı."

Celia'nın kapıya gidişini duydu.

"Bu sözlerin anlamını hiç mi hiç düşünmemiş," diye mırıldandı. "Bir papağanın ettiği küfürlerin bilincinde olmaması gibi, o da sözlerinin sonuçlarının farkında değil."

Murphy'nin şaşkınca mırıldanmalarının bir türlü bitmediğini gören Celia "elveda" dedi, kapıyı açtı.

"Ne dediğinin farkında değilsin sen," dedi Murphy. "Bırak da söyleyeyim anlatacaklarını. Kapıyı kapa."

Celia kapıyı kapattı ama eli hâlâ tokmağın üzerindeydi.

"Gel yatağa otur," dedi Murphy.

"Hayır," dedi Celia.

"Boşluğa konuşamam, en olumlu niteliklerimden biri suskunluktur," dedi Murphy. "Gel yatağa otur."

Ses tonu, yeryüzünde son sözlerini eden teşhircilerinkinden farksızdı. Celia yatağa oturdu. Bir martınınki kadar kıpırtısız ve donuk gözlerini açtı Murphy, büyük ve şeytanca bir yetenekle kaygılarını Celia'nın hiç görmediği kadar yeşil, hiç kimsede görmediği kadar umutsuz gözlerine fırlattı.

"Şimdi neyim var?" dedi Murphy. "Farkındayım. Sen, bedenim ve tinim..." Celia'nın kendisine ürkütücü teklifini yapması için durakladı. Celia duraksamadı hiç. Bu teklifi yapacak fırsatı bir daha ele geçiremiyebilirdi. "Sözlerinle beni davet ettiğin ticaret cehenneminde birimiz, ikimiz ya da hepimiz yok olacağız," dedi Murphy. "Eğer bu sen olursan, yalnızca sen yok olacaksın, benim bedenim olursa sen de aynı zamanda yok olacaksın, benim ruhum olursa da o zaman her şey berbat olacak. Tabii her şeyi kendi açımdan değerlendiriyorum. Peki sen ne diyorsun?"

Celia çaresizlik içinde Murphy'ye baktı donuk gözlerle. Ciddi gözüküyordu Murphy, ama ziynetler takmaktan ve limon sarısından vs. söz ederken de ciddi gözükmüyor muydu? Murphy ile birlikteyken çoğu kez duyumsadığı gibi, kulağa ulaştıkları anda yok olmaya yazgılı sözcüklere boğulmuş hissediyordu kendini, her sözcük bir anlam ifade etmeye zaman bulamadan, bir sonraki tarafından geçersiz kılınıyordu. Böylece Celia söylenenlerden bir şey anlamıyordu. Sanki ilk kez işitilen güç bir müzikti bu.

"Her şeyi çarpıtıyorsun," dedi Celia. "Bütün bunların iş ile hiçbir ilgisi yok."

"Yani durum değişmedi," dedi Murphy. "Ya istediğini yapacağım, ya da beni bırakacaksın, öyle mi?"

Celia kalkmaya davrandı, Murphy bileklerinden yakaladı onu.

"Bırak gideyim," dedi Celia.

"Evet mi, hayır mı?" dedi Murphy.

"Bırak gideyim," dedi Celia.

Celia'yı bıraktı. Kadın kalkıp, pencereye gitti. Serin, aydınlık, devinim dolu gökyüzü İrlanda'yı anımsatıyordu ona.

"Evet ya da hayır?" dedi Murphy. "Hep aynı nakarat."

"Evet," dedi Celia. "Şimdi benden nefret ediyorsun."

"Hayır," dedi Murphy. "Bak bakalım, temiz bir gömlek var mı?"

IV

Bir hafta sonra, Dublin'de galiba Eylül'ün on dokuzuydu, bıyıksız bir Neary, Merkez Posta Binası'nda Cuchulain yontusunu arkadan seyrederken, eski öğrencilerinden Wylie tarafından görüldü. Neary kutsal toprakların kendisi için bir anlamı varmışçasına, şapkasını çıkarmıştı. Aniden bir yana fırlattı şapkasını, ileriye atıldı, ölmekte olan kahramanı kalçalarından yakaladı ve kafasıyla kıçıdır dediği yere vurmaya başladı. Binanın güvenlik görevlisi darbelerin gürültüsüyle tatlı bir düşten uyanıp, uyuşukluğunu üzerinden atamadan işe el koydu. Copunu çıkardı, ölçülü adımlarla ilerledi, bir sanat düşmanını iş üzerinde enseleyeceğinden emindi. Neyse ki daha önceleri bir müşterek bahisçinin yanında çalıştığı için, tepkilerinde bir zebra kadar atik olan Wylie, Neary'yi belinden kavrayıp çekip almış, çıkışa doğru kaçırıyordu.

"Durun," dedi G G.

Wylie döndü, alnına bir şaplak attı, akıllı ve uslu biriyle konuşurcasına, "Tanrı tanığımdır ki yüzde yüz suçsuz," dedi.

"Buraya gelin," dedi GG.

Ufak ama yapılı biri olan Wylie, kararlı görünüyordu. GG kadar iri yarı olsa da onun gibi güçlü bir bedene sahip olmayan Neary kurtarıcısının sağ omzuna dayanmış, mutlu mutlu sallanıyordu. GG'nin doğasında insanlarla tartışmak yoktu, üstelik meslek yaşamı ya da deneyimlerinde böyle bir şey söz konusu bile olmamıştı. Yeniden ilerlemeye koyuldu.

"Kendi halinde biri," dedi Wylie, "ot gibi."

GG kocaman elini Wylie'nin sol koluna koydu ve kafasında önceden kararlaştırma zahmetinde bulunduğu yöne sertçe çekti. Üçü de istenen yönde hareketlendi, Neary portakal kabuğuna basmıştı. "Sanki tekerlekler üzerindeyiz," dedi GG.

"Tanrı tanığımdır ki bir çocuk kadar masum," dedi Wylie.

Yontunun arkasında durdular, çevrelerine bir kalabalık toplanmıştı. GG öne eğildi, heykelin ayağını ve kıvrımlarını inceledi.

"Kılına bile zarar gelmedi," dedi Wylie. "Kan da yok, hasar da, asayiş berkemal."

GG doğruldu ve Wylie'nin kolunu bıraktı.

"Haydi işinize, zor kullanmadan dağılım bakalım," dedi kalabalığa. "Hıyar sürüsü."

Topluluk düzgünce dağılarak, buyruğa uydu. Yasalara uygun olmuştu her şey. Buyruğu vererek göze aldığı tehlikenin ve gösterdiği çabanın böylesine mükemmel bir sonuca ulaşması üzerine GG dikkatini Wylie'de yoğunlaştırdı ve sevecen bir sesle, "Bence..."

Durdu. Tümcesini düşünmek ve sözcüklerle ifade etmek yeteneklerini güç bir deneyden geçirmekti onun için. Nasıl bir sonuca ulaşacağı konusunda bir fikri olmadığında, bir düşüncenin labirentlerine atılmamayı ne zaman öğrenecekti? Üstelik de kötü niyetli bir kitle önünde! Sıkıntısı, bu olasıysa, Wylie'nin öğüt beklentisinden ötürü yüzünde oluşan gergin ve dikkat dolu ifadeyle artmıştı.

"Evet çavuşum," dedi Wylie ve nefesini tuttu.

"Deli gömleği giydirmeli bu herife," dedi GG.

Yüzünü bir hoşluk kapladı Wylie'nin.

"Merak etme çavuşum," dedi Neary'yi çıkışa doğru iterek. "Ana karnı en iyisi, kan sıcağı, kahramanlık yok, vergi yok..."

Neary bu sırada bir parça toparlanmıştı kendini, aniden Wylie'nin kolunu öyle bir itiş itti ki zavallı küçük adam neredeyse boylu boyunca serilecekti yere.

"Neredeyim ben, yani ne zaman?" dedi Neary.

Wylie Neary'yi hızla sürükleyerek sokağa çıkardı ve durakta bekleyen bir sürü tramvaydan birine bindirdi. Kalabalık başka bir yerde daha iyi toplanabilmek için dağıldı. GG yürekten sevdiği bir izlek üzerinde derin derin düşünmek için bu iğrenç öyküyü bütünüyle sildi usundan.

"Garson," diye haykırdı Neary.

Wylie mendilini ıslattı ve yüzünün yaralarını şefkatle silince kurtarıcısını gören Neary tarafından anında engellendi bu hareket. Neary kendisine o ana kadar arka çıkan Wylie'nin küçük, sevecen yüzünden etkilenip öfkesinden arınmıştı, hıçkırıklara boğularak bu küçük, sevecen omuzlara gömdü başını.

"Hadi hadi, bak İğne senin yanıbaşında," dedi Wylie, çırpınan, geniş sırta vurarak.

Neary hıçkırıklarını bastırdı, tüm tutkulardan arınmış yüzünü kaldırdı, kollarını uzatıp Wylie'yi omuzlarından tuttu, uzun uzun yüzüne baktı, haykırdı.

"Sen eski öğrencim, küçük Wylie'msin, sen İğne'msin. Ne içersin?"

"Nasıl hissediyorsun kendini?" dedi Wylie.

Ama Neary düşündüğü yerde olmadığının bilincine varıyordu yavaş yavaş. Ayağa kalktı.

"Susuzluktan dili damağına yapışmış birine, Avrupa'nın en güzel tramvayı ne ifade edebilir?" dedi Neary. Kendi başına yola indi, Wylie hemen ardındaydı.

"Ama Mooney'deki saate bakarsak, haberler kötü: iki otuz üç olmuş," dedi Wylie.

Neary, Nelson yontusunun demir parmaklıklarına sırtını dayadı ve önce doğduğu günü, sonra daha da gerilere gitmeyi göze alarak (aslında hep saygılı bir oğul olmuştu) döllendiği geceye lanet okudu.

"Hadi hadi, İğne kutsal saat tanımaz," dedi Wylie.

İki adım ötede bir metro kahvesi vardı. Wylie Neary'yi oraya götürüp, tenha bir köşeye oturttu, Cathleen'i çağırdı. Cathleen geldi.

"Arkadaşım Profesör Neary, arkadaşım Cathleen Hennesey," dedi Wylie.

"Memnun oldum," dedi Cathleen.

"Yolu karanlık bir adama neden ışık tutarlar, anlıyorsam arap olayım," dedi Neary başı yerde.

"Efendim," dedi Cathleen.

"İki kahve," dedi Wylie. "Büyük fincanda."

Bir yudum içtikten sonra Neary'nin yolu biraz daha aydınlanmıştı.

"Şimdi olanları anlat bakalım," dedi Wylie. "Hiçbir şey gizleme benden."

"Cork sabrının da bir sınırı vardır," dedi Neary. "Bu Kırmızı Dal'ın kıçı bardağı taşıran son damlaydı."

"Kahvenden biraz daha iç," dedi Wylie.

Neary kahvesinden biraz daha içti.

"Şu Tanrı'nın cezası yerde ne arıyorsun yahu?" dedi Wylie. "Neden ayrıldın Cork'tan?"

"Büyük Meydan'daki korum, bir tabağın silip süpürülerek ters kapatılması gibi silip süpürüldü," dedi Neary.

"Ya bıyıkların?" dedi Wylie.

"Ona bahşedilmiş deliğe boşalacak iktidarsız bir erkeklikten bütünüyle vazgeçmek için tuttuğum adağın gerçekleşmesi üzerine acımadan kestim," dedi Neary.

"Karanlık sözler bunlar," dedi Wylie.

Neary fincanı ters kapadı.

"İğne, bedensel aşkta olduğu gibi usun dostluğunda da aynı şey geçerli, en gözden ırak yerlere ulaşmakla bütünlüğe erişilir," dedi Neary. "Bunlar ruhumun gerçeği."

"Cathleen," diye seslendi Wylie.

"Anlat bana bakalım, Hippasos'la aynı sonuca ulaşacaksın sen," dedi Neary.

"Akusmatik sanıyorum," dedi Wylie. "Eline geçen neydi, anım-

samıyorum."

"Kenar ve köşegenin sınırsızlığını açıklamış olduğu için bir lağımda boğuldu," dedi Neary.

"Bütün gevezelerin sonu budur," dedi Wylie.

"Düzgün bir on iki yüz -hık- yüzeylinin inşasını da," dedi Neary. "Pardon."

Neary'nin Cork'lu sabrının sonuna nasıl ulaştığı konusundaki anlatısı fazlalıklarından arındırılıp, hızlandırılıp, düzeltilip, özetlendiğinde şöyleydi.

Bayan Dwyer, Hava Teğmeni Elliman'a kendini beğendirmekten umudu kesince, Neary'ye bir erkeğin arzu edebileceği mutluluğu verdi ama o zaman, daha önce olanca güzelliğiyle farklılaştığı kaosun bir parçası oldu. Neary Herr Kurt Kaffka'ya, bir açıklamada bulunması isteğiyle hemen yazdı. Ama Herr Kurt Kaffka daha yanıtlamamıştı onu.

"Zavallı dostum," dedi Wylie.

Artık sorun, kaosun bir parçasına dönüşen Bayan Dwyer'dan, onu incitmeden nasıl kopacağıydı. Murphy için toplumsal ilişkilerin varlık nedeni olan kopma hazzı, Neary'ye yabancıydı. Sözleri ve edimleriyle kadına layık olmadığını defalarca yineledi, eskimiş taktiklerdi bunlar ama istenen sonuca ulaştırdı kendisini. Bayan Dwyer, kısa bir süre sonra, Ringsakiddy'li Bayan Farren'a kendini beğendirmekten umudu kesen hava teğmeni Elliman'ı bir hava teğmeninin arzu edebileceği kadar mutlu etti.

Sonra Neary, Mart ayında, Bayan Counihan ile tanıştı, kızla olan ilişkisi *ölümü sonrasında* Dives'in Lazarus ile sürdürdüğü ilişkinin kopyasıydı, yalnızca aracılık edecek bir Peder Abraham eksikti. Bayan Counihan üzgündü, kalbinin bir sahibi vardı. Duygulanmıştı doğrusu, hoşuna da gitmişti ama sevgiyle bağlıydı bir başkasına. Madem Neary kalbine taş basmaya hazırdı, söyleyecekti, mutlu adam eski öğrencisi Murphy'ydi.

"Aman Tanrım," dedi Wylie.

"Şu uyuşuk Apollon bozuntusu, şu şizofren, ruh hastası, Counihan gibi bir meleğin kalbini nasıl fethedebilir?" diye homurdandı Neary. "Böyle bir şey nasıl olabilir?"

"Gerçekten," dedi Wylie. "İyi iş becermiş. Bir kez benimle de

konuşmuştu."

"Onu son gördüğümde, soluk almaktan bezdiğinde kullanmak üzere oksijen maskesi almak için para biriktiriyordu," dedi Neary.

"Anımsıyorum, birileri beni bulmadan önce, ahırıma dönmenin iyi olacağını söylemişti," dedi Wylie.

Neary'nin kalbi, durmadığı zamanlar, yalnızca Bayan Counihan'ın ardından çarpmıyor ama onun için kanıyordu da, çünkü kızın terk edildiğinden emindi. Murphy'nin, Fletcher'li Somurtuk Çoban yöntemleri uygulayarak sevgililerini idare etmekle nasıl övündüğünü anımsıyordu, Bayan Counihan'dan söz ederken kullandığı terimler kızın özel bir muamele görmeyeceğinin göstergesiydi.

Murphy Gymnasium'u, geçen Şubat ayında, Neary'nin Bayan Counihan ile tanışmasından yaklaşık bir ay önce bırakmıştı. O zamandan beri, kendisiyle ilgili tek haber, kutsal Perşembe günü, öğleden sonra, ikindi vakti, Hyde Park'ta çimler üzerinde, sırtüstü, yalnız başına yatarken görüldüğüydü. Öylesine uyuşukluk içindeydi ki Murphy, onu kaldırmak için harcanan bütün çabalar başarısız kalmıştı.

Neary Bayan Counihan'ın üstüne çok düşüyordu. Kiraz, orkide, küba purosu ve *Sınırın Öğretisi* adlı küçük yapıtının tutkuyla ithaf edilmiş bir nüshasını yollamıştı kıza. Bayan Counihan bu armağanları aldığı için teşekkür etmiyorsa da en azından geri çevirmiyor, böylece Neary de umudunu koruyordu. Kız sonunda, bir sabah buluşmaya razı oldu; Shandon Mezarlığı'ndaki Peder Prout'un (F.S. Mahony) mezarında. Cork'ta temiz hava alıp, yalnız kalabilecekleri, saldırı tehlikesinden uzak tek mekândı burası.

Neary clinde bir demet güzelim sarı çiçekle buluşma yerine gittikten iki saat sonra, kız gelip büyük bir nezaketle aldı çiçekleri ve mezartaşının üstüne bıraktı. Sonra mutsuz adamın kendisi için besleyebileceği bütün umutları ortadan kaldırmayı hedefleyen bir açıklama yaptı.

Kendini Murphy'ye saklıyordu. Murphy prensesi için, dünyanın daha az hüzünlü bir yerinde, ona layık bir yuva kurmak üzere yola düşmüştü. Bunu gerçekleştirdiğinde aşkın kanatlarında uçarak yanına dönecek, yaşamları ve adları birleşecekti. Murphy ayrıldığın-

dan bu yana, bir haber alamamıştı ondan, nerede olduğunu, ne yaptığını kesinlikle bilmiyordu. Ama kaygılanmıyordu Murphy için, çünkü adam gitmeden önce para kazanmanın ve aynı anda mektupla bile olsa sevişmenin, elinden gelmeyeceğini açıklamıştı ona. Yani sevgilisine ileteceği somut bir başarıya ulaşamadıkça yazmayacaktı.

Bay Murphy'ye duyduğu hisleri uzun uzun anlatarak Neary'ye gereksiz acılar vermek istemiyordu. Teklifin yersizliğini anlatmak için yeterince açık konuştuğunu umuyordu. Eğer Neary bu gönül işinden efendice vazgeçmezse, sorunu avukatı aracılığıyla çözümlemesini bilirdi.

Anlatısının burasında Neary durdu ve yüzünü ellerine gömdü.

"Zavallı dostum," dedi Wylie.

Neary mermer masanın üzerinden, ellerini Wylie'ye uzattı. Wylie merhamet duygularıyla kendinden geçmiş halde, yakaladı onları, ovmaya koyuldu. Neary gözlerini yumdu. Boşuna. İnsan gözkapağı gözyaşı geçirmez değil (Ne mutlu insan gözü için). Böyle bir acı karşısında, Wylie ikinci kudas ayininden bu yana duymadığı bir saflık hissetti içinde.

"Sana acı verecekse, hiçbir şey anlatma," dedi Wylie.

"Paylaşılan dertler insanı rahatlatır," dedi Neary.

Anlayışla yapılan okşamalardan ellerini kurtarmak için öylesine ustalıklı bir edim gerekiyordu ki, Neary akıllılık ederek vazgeçti bundan. Wylie'yi incitmemek için başvurduğu kurnazlık bir cigara istemek oldu. Dahası, fincanının yeniden doldurulmasına karşı çıkmadı.

Bayan Counihan açıklaması bittiğinde, gitmek üzere kalktı. Neary önce bir dizi, ardından iki dizinin üzerine çöktü ve kaygıdan son derece boğuklaşmış bir sesle, kendisini dinlemesi için kıza o kadar çok yalvardı ki Bayan Counihan ona birkaç saniye daha ayırmaya karar verdi.

"Bay Neary, size duygusuzca konuşuyor izlenimi veriyorsam üzgünüm," dedi sevecen bir sesle. "İnanın bana, sizin kişiliğiniz aleyhinde diyecek bir şeyim yok. Eğer şu anda -şey- boşta olsam, sizi sevmeyi becerebilirdim belki de, Bay Neary. Ama aşka davet çağrılarınıza yanıt verebilmem için -şey- özgür olmadığımı anla-

manız gerek. Beni unutmaya çalışın Bay Neary."

Wylie ellerini oğuşturdu.

"İşler düzeliyor," dedi.

Bir kez daha gitmek istedi kız, Neary bir kez daha alıkoydu onu, söyleyeceklerinin kendisiyle değil, Murphy ile ilgili olduğunu belirtti. Bu aylak şövalyenin en son alınan haberlere göre bilinen konumunu betimledi.

"Londra!" diye bir çığlık kopardı Bayan Counihan. "Refaha kavuşmak isteyen her gencin Mekkesi."

Neary genç isteklinin Londra'da, yaşlı isteksiz rütbesi almadan önce geçirmesi gereken evreleri bir bir tanımladı ve çabucak söndürdü bu balonu. Sonra yaşamının en büyük gafı diye nitelediği şeyi yaptı. Murphy hakkında atıp tutmaya koyuldu.

O gün öğleden sonra bıyıklarını kesti.

Neary Bayan Counihan'ı görmeyeli neredeyse dört ay oluyordu ki kız Büyük Meydan'da onunla karşılaşmayı ustalıkla başardı. Bayan Counihan hasta görünüyordu (hastaydı). Ağustos olmuştu ve Murphy'den hâlâ haber alamamıştı. Neary ilişki kuramaz mıydı kendisiyle? Hiç sanmadığını belirtti Neary, bu soruyla iyice meşgul olmuştu zaten kafası. Hollanda'da yaşayan kaçık amcayı saymazsak, bir akrabası bile yoktu Murphy'nin. Bayan Counihan, alıştığı küçük lükslerden yoksun kalmasın diye, Murphy'nin yüklüce bir servet edinme çabalarının bir yalan olduğunu öğrenmedikçe, büyük bir aşkla sevdiği genç adamı reddemezdi, tabii Murphy'nin mührü ya da imzasıyla kendisini artık istemediğini belirten bir yazısı ya da ekonomik bir başarısızlık ya da sadakatsizliğin karşı çıkılmaz kanıtlarla ortaya çıkarılması ya da ölümünün yasalarca kanıtlanmış bir belgesi her şeyi değiştirirdi. Bayan Counihan'ın Dublin'e hareket edişinin arefesinde, bıyıksız -şey- çok daha genç görünen Bay Neary'ye -şey- rastlaması sayesinde, oluşacak gelişmelerden haberi olacaktı, çok mutlu olmuştu, Neary kendisiyle Wynn Otel'den her türlü iletişimi gerçekleştirebilirdi.

Neary, ertesi sabah, Gymnasium'u kapadı, Koru'ya bir asma kilit vurdu, iki anahtarı da nehre attı, lanetli ruhunun ve adamı Cooper'ın eşliğinde Dublin'e giden ilk trene atladı.

Cooper'ın görünürde tek insani özelliği, alkollü maddelere duy-

duğu hastalıklı eğilimdi. Şişelerden uzak tutuldukça, eşi bulunmaz bir uşaktı. Ufak tefek, sakal ve bıyıksız, kül benizli, tek gözlü, üç taşaklı bir adamdı, sigara içmezdi. Bir süratlenip, bir duran tuhaf bir yürüyüşü vardı. Öyle görünmemek için elinden geleni yapıyordu ama sanki takip ediliyordu, Kıta Avrupası'ndan Britanya Adaları'ndaki büyük şehirlerden birine düşmüş, umarsız bir şeker hastasını anımsatıyordu. Asla oturmaz, şapkasını da çıkarmazdı.

Şimdi elindeki tek ipucu, Murphy'nin parktaki uyuşukluğu olan bu hain iz sürücü peşine düşmüştü genç adamın. Ama elinde bundan çok daha yetersiz ipucuyla bile nice bahtsızı pençesine düşürmüştü. Cooper her zamanki evinde kalacağı Londra'da, her yanı karış karış ararken, Neary Wynn Oteli'ne gönderilen her haberin kesinlikle kendisine ulaşacağı Dublin'de başka bir yol tutacaktı. Cooper Murphy'yi bulur bulmaz bir telgrafla bilgilendirecekti Neary'yi.

Bayan Counihan'ın Neary'ye davranışının başlıca özelliği değişkenliğinin düzenlilik göstermesiydi. Sırasıyla acımasız, şefkatli, acımasız ve şefkatli bir tutum benimseyerek, nasıl trafik ışıklarında yeşilden sarıya, sarıdan yeşile geçiş olanaksızsa, Neary'nin de kaldığı otele gelmesinin olanaksız olduğunu belirtmişti.

Ya Neary terk edecekti oteli, ya da o. Neary terk etti, böylece Bayan Counihan'ın yerini bilecekti en azından. Eğer -şey- yukarıda sözü edilen bilgileri edinmeden, kendisiyle konuşmaya kalkışırsa polis çağıracaktı.

Neary Kuzey Garı'na yakın, salaş bir evin yolunu tuttu. Şimdi her şey Cooper'a bağlıydı. Ama Cooper beceremese bile, otelin önüne, sabahın erken bir saatinde dikilebilir, Bayan Counihan tombul bedeniyle nazlı nazlı merdivenlerden inerken limon tuzunu caka satarak içebilirdi.

Beklerken yapabileceği çok az şey vardı. Dublin'de aynı adı taşıyan soylu, büyük ve küçük kentsoylu, hatta ayaktakımından insanlar arasında onu Murphy'ye ulaştırabilecek bir ipucu aramaya koyuldu güçsüzce, ama kısa sürede pes etti, yılmıştı. Londra'dan kendisine çekilecek telgrafları mesken edineceği karşı birahaneye, getirmesi için Wynn'deki kapıcıya talimat verdi. Orada, bütün gün tezgâh boyunca bir tabureden ötekine geçiyor, iki uç arasında me-

kik dokuyordu. Barmenlerle konuşmuyor, tüketmek zorunda olduğu biraları içmiyordu, bütün yaptığı, Bayan Counihan'ı düşünerek, tezgâh boyunca bir aşağı bir yukarı, yavaş yavaş gidip gelmekti.

Gece birahane kapandığında salaş evine dönüyor ve yatıyor, sabah da birahanenin açılış saatinden az öncesine kadar kalkmıyordu. Saat 14.30-15.30 arasını sinekkaydı bir tıraş için berberde geçiriyordu. Bütün pazarını, Bayan Counihan'ı düşleyerek yatağında geçiriyordu, uyarmıştı bu konuda Wynn'in kapıcısını. Kalbini durdurma yetisi terk etmişti onu.

"Zavallı dostum," dedi Wylie.

"Bu sabaha kadar," dedi Neary.

Ağzının gerilmeye başladığını hissederek eliyle kapadı. Boşuna. İnsan yüzü düzenlenmiş bir bütündü.

"Daha doğrusu bu öğle sonrasına kadar," dedi kendini toparlayınca.

Tezgâhın ucuna gelmiş, geri dönmeyi düşünürken Wynn'den bir garson içeri girdi ve bir telgraf uzattı ona. BULUNDU STOP GELİN STOP COOPER. Tezgâhlarında bu buz gibi suratı gün be gün görmekten artık korku ve tiksinti duymaya başlayan garsonların rahatlaması bir yana, Neary hem gözyaşı döküyor, hem de gülüyordu ki garson ikinci bir telgrafla yeniden geldi. KAYBOLDU STOP STOP STOP COOPER.

"Hayal meyal hatırlıyorum kapı dışarı edildiğimi," dedi Neary.

"Garson zihniyeti," dedi Wylie.

"İşte böyle, sonra gözlerimi kaçırtmak isteyen şu ölümsüz kıça rastladım," dedi Neary.

"Ama kız yok ki orada", dedi Wylie. "Nasıl olabilir? Merkez Posta binasında bir kız görme olasılığı nedir yahu?"

"Sana gördüğümü söylüyorum," dedi Neary. "Beni yıldırmaya çalışıyordu."

Wylie daha sonra neler olduğunu anlattı.

"Kaçamak yapma," dedi Neary sertçe. "Hayatımı kurtardın. Şimdi de zorlaştırma."

"Korkarım ki yaşam denen güçlükler yığını başa çıkılmayacak kadar geniş," dedi Wylie. "Üstesinden gelinen her güçlük, yerini bir başkasına bırakıyor. İnsan gereksinmeleri kısır bir döngü oluşturuyor. Biri tatmin edilir edilmez, öteki çıkıyor karşınıza."

"Pek ustaca ifade ettin," dedi Neary.

"Söylediklerimi örneklemek gerekirse, Trinity College'deki şu genç öğretim görevlisini ele almamız yeterli olacaktır."

"Yeterli demen harika doğrusu," dedi Neary.

"Ensülinde deva ararken, şeker hastalığını tedavi etti," dedi Wylie.

"Zavallı adamcağız," dedi Neary. "Neye deva arıyor?"

"Ense yaptığı o işte çok terliyordu," dedi Wylie.

"Berkeley'in dediklerini doğal karşılıyorum," dedi Neary. "Bir seçeneği yoktu. Maddesizleşmek ya da gebermek. Dehşetin uykusu. Opossum ile karşılaştır."

"Bu görüşün sağladığı üstünlük şu, işler düzelecek beklentisi ortadan kalksa da, kötüye gider korkusu da siliniyor," dedi Wylie. "Her şey neyse öyle kalıyor."

"Dizge parçalanana kadar," dedi Neary.

"Öyle olduğunu varsayarsak," dedi Wylie.

"Bütün bunlardan çıkardığım sonuç şu, yanılıyorsam düzelt lütfen, Melek Counihan'a *-Deus det-* sahip olmak, kütlesi aynı olan bir boşluk yaratacaktır," dedi Neary.

"İnsanlık iki kovalı bir kuyudur, biri dolmak için aşağı inerken öteki boşalmak için yukarı çıkar," dedi Wylie.

"Seni doğru anlıyorsam, Bayan Counihan'ın bana kazandıracakları ile Bayan Counihan-olmayanın kaybettirecekleri birbirini denkliyor," dedi Neary.

"Pek ustaca ifade ettin," dedi Neary.

"Bayan Counihan-olmayan diye biri yok ki," dedi Neary.

"Olacak," dedi Wylie.

"Olmasına yardım et, Neary denen şu acıklı gösteride, Bayan Counihan'dan başka da birkaç numara olsun," diye haykırdı Neary ellerini kenetleyerek.

"İşte konuşma diye ben buna derim," dedi Wylie. "Derdine deva ararken böyle konuşmuyorsun. Ama bir sorunun yerine bir başkasını koymak istediğinde konuştuğunu kabul etmek zorundayım."

"Yalnızca tek bir sorun var, o da Bayan Counihan," dedi Neary.

"Evet, bir yedek bulmakta pek güçlük çekeceğimizi sanmıyorum," dedi Wylie.

"Tanrı tanığımdır ki bazen şu Murphy kadar abuk sabuk konu-

şuyorsun," dedi Neary.

"İnsan bir bilgi birikimine ulaştığında bir şeyler söylemek zorunda kalır ve abuk sabuk laflar eder zorunlu olarak," dedi Wylie.

"Eğer bir gün olur da, genelden özele varmak huyundan vazgeçmeyi gerekli görürsen, burada hazır bekliyorum, unutma bunu," dedi Neary.

"Ben de sana şunu öğütleyeceğim," dedi Wylie. "Bu gece Londra'ya hareket et."

"Çıldırdın mı?" dedi Neary.

"Önce Bayan Counihan'a, sonunda yanına varabilmek için gereken tüm evrak ve izin belgelerini ele geçirdiğini bildirmekten ne kadar mutlu olduğunu yazarsın. Ayaklarına kapanarak saygılarını sunarsın. Bu kadar. Ne gitmekten söz et, ne de tutkularından. Her zamanki zerafetiyle yerinde sayacaktır."

"Yaramı deşme," dedi Neary.

"Bir iki gün sürer bu. Sonra iyice dertlenir, seninle karşılaşmak için kendini sokağa atar. Ama senin yerine ben karşılaşacağım onunla."

"Çıldırdın mı?" dedi Neary. "Sen onu tanımıyorsun ki."

"Tanımıyorum, öyle mi?" dedi Wylie. "Bedeninin en ücra köşeleri bile ezberimdedir."

"Ne demek istiyorsun?" dedi Neary.

"Uzaktan hayrandım ona," dedi Wylie.

"Ne kadar uzaktan?" dedi Neary.

"Evet, geçen Haziran ayı boyunca, deniz kıyısında, Zeiss dürbünlerin ardındaydım," dedi Wylie düşünceli. Daldı, Neary büyüklük gösterip, rahatsız etmedi onu. Düşüncelerinde yoğunlaşmıştı kuşkusuz, "Ne göğüslerdi onlar," diye haykırdı sonunda. "Taş gibiydiler, sımsıkı."

"Evet," dedi Neary. "Ama doğru mu yapıyoruz bakalım? Sokakta karşılaştın diyelim, ya sonra?"

"Alışılmış laflar edilir, ilgisiz biçimde soracaktır bana, seni görüp görmediğimi," dedi Wylie. "Bu noktada işi bitmiştir."

"Ama sorun benim bir süre buradan uzaklaşmamsa, sen Counihan'ı ikna edene kadar, neden örneğin Bray'a değil de Londra'ya gideyim?"

Londra'ya gitme düşüncesi Neary için birçok nedenden ötürü

tatsızdı, terk etmiş olduğu ikinci karısının bu kentte oluşu başlıca nedenlerden biriydi. Doğrusunu söylemek gerekirse Cox kızlık adını hâlâ taşıyan bu kadın, asıl karısı değildi, ona karşı yasal bir yükümlülük taşımıyordu. Çünkü kızlık adı Box olan, terk etmiş olduğu ilk karısı, Calcutta'da sağsalim yaşamını sürdürüyordu. Ama Londra'daki karısı da, yasal danışmanları da farklı düşünüyorlardı. Wylie durumdan haberdardı.

"Cooper'a denetlemek için gideceksin, içmeye başlamış, ya da seni satmış olabilir, belki de ikisini birden yapmıştır," dedi Wylie.

"Ama senin eşsiz yardımınla, buradan ayrılmadan da işleri yoluna koyamaz mıyız," dedi Neary.

"Korkarım ki Murphy uzak bir olasılık olarak var oldukça Bayan Counihan seninle görüşmeye yanaşmayacaktır," dedi Wylie. "Bütün yapabileceğim seni ilk yedek konumuna sağlamca yerleştirmek olacak."

Neary yeniden başını ellerine gömdü.

"Cathleen, profesöre hesabı getir," dedi Wylie.

"Sekiz kere altı eder kırk sekiz, buna iki on altıyı eklersek, eder bir sterlin," dedi Cathleen.

"Wylie neden bu kadar iyisin?" dedi Neary sokağa çıkınca.

"Bazı mutsuzluklar karşısında kendimi denetleyemiyorum," dedi Wylie.

"Beni nankör diye karalamazsın umarım," dedi Neary.

Bir süre sessizce yürüdüler. Sonra Neary, "Kadınların Murphy'de ne bulduklarını anlamıyorum," dedi.

Ama Wylie kafasını, Neary gibi bir adamı yolundan çıkaran mutsuzluğun ne olduğuna takmıştı.

"Sen anlıyor musun?" dedi Neary.

Wylie bir süre düşündü, sonra, "Onun," dedi, uygun sözcüğü bulamayıp durdu. Doğru sözcük bir yerlerde gizleniyormuş gibi geliyordu ona.

"Onun nesi?" dedi Neary.

Biraz daha yürüdüler suskunca. Neary yanıt beklemekten vazgeçti ve yüzünü göğe kaldırdı. Tatlı bir yağmur yağmamaya çalışıyordu.

"Cerrah kimliği," dedi Wylie.

Uygun sözcük bu değildi.

V

Celia'nın bulduğu oda, Brewery Road'da, Pentonville tutukevi ile Anakent Hayvan Pazarı arasındaydı. West Brompton'a elveda. Genişçe bir odaydı, içindeki birkaç eşya da öyle. Yatak, fırın, masa ve odadaki tek dolap gerçekten de genişti. Balzac'ın "kıçının altında ezdiği" türden, yastıklı, kapitone yapılmamış iki koltuk, üzerinde rahatça yemek yenecek kadar genişti. Ocağın köşesinde duran Murphy'nin koltuğu, pencereye dönük, sallanıyordu. Döşemenin geniş yüzeyi, güzel desenli bir muşambayla kaplanmıştı, mavi, gri ve kahverenginin soluk geometrisi Braque'ı anımsattığı için Murphy seviyordu muşambayı, Celia da Murphy sevdiği için hoşlanıyordu bundan. Murphy her şeyin bir başka şeyi çağrıştırmasını gerekli gören Tanrı'nın sevgili kullarından biriydi. Duvarlar uğurlu

rengi canlı limon sarısına boyanmıştı. Ama odadaki limon, Suk'un önerdiği bir sıkımlıktan o kadar çoktu ki Murphy bunalıyordu doğrusu. Tavan gölgeler içinde kaybolmuştu, evet, gerçekten de gölgeler içinde kaybolmuştu.

Burada, Celia'nın yeni yaşam diye adlandırdığı şeye başladılar. Murphy yeni yaşam eğer gelirse, daha sonra gelir ve yalnızca ikisinden biri için gelir diye düşünüyordu. Ama Celia yeni yaşamlarını İslington Tepelerine çıkarmaya öyle istekliydi ki Murphy sesini çıkaramıyordu hiç. Üzmek istemiyordu Celia'yı.

Yeni yaşamlarında ortaya çıkan ilk olumsuzluk, ev sahibeleriydi. Carridge adında bir kız kurusuydu bu. Ufak tefek, zayıf, titiz ve eldeğmemiş biri olan Bayan Carridge öylesine bir doğrucu davuttu ki Bay Quigley'e gönderilecek faturayı şişirmeyi reddetmekle kalmadı, kendini suç işlemeye teşvik ettikleri gerekçesiyle, zavallı adama haber uçurmakla tehdit etti onları.

"Sıradan bir ev sahibesi değil, gerçek bir hanımefendi", dedi Murphy acı acı. "İnce dudaklar, dorik kalçalar. Dikkat edelim de döşemeye zarar vermeyelim."

"İş bulmak için bir neden daha," dedi Celia.

Yaşanan her şey Murphy'nin iş bulması için bir başka gerekçe oluşturuyordu Celia'ya. Bu konuda hastalıklı bir ustalık sergiliyordu kadın. Pentonville'de infaz edilen bir idam, ya da pazara çalıntı mallar süren biri, farklı örnekler olsa da Celia'nın lafı döndürüp dolaştırıp aynı yere getirmesi için olanak tanıyordu. Özgür ilişkinin çelişkileri hiç böylesine açıkça ortaya çıkmamıştı. Bu çekişme Murphy'ye, küçük bir ücret karşılığında bile olsa, bir işe alınmasının, en azından geçici bir süre için Celia'ya görünürdeki evreni yok edeceği inancını verdi. Celia bütün bu şeylerin ne anlama geldiğini yeniden öğrenmek zorunda kalacaktı. Bakalım becerecek miydi öğrenmeyi?

Dilediği şey çok içten olduğu için önsezilerini kendine saklıyor, üstelik bunları bastırmaya çalışıyordu, bundan böyle Celia'ya beslediği tutkunun dışında, bütün tutkularından arınsın ya da tutkuları en aza indirgensin istiyordu. Celia'nın yanıtını önceden biliyordu: "O zaman seni benden ayırabilecek hiçbir şey kalmayacak." Murphy'nin yeniden duymaya katlanamayacağı eski bir şakadan

farksızdı bu. Üstelik de hiç hoşuna gitmeyen bir şakadan.

Murphy yaşamında şakalarla ilgili yaptığı sayısız sınıflandırmadan birinde, belki de en önemlisinde, bir zamanlar sevdiği şakalarla hiç sevmemiş olduğu şakaları birbirinden ayırırdı. Kaosu berbat eden, yetersiz bir gülmece anlayışından daha kötü ne olabilirdi? Başlangıçta cinas vardı. Gerisi sonra geldi.

Celia ısrar etmek için iki eşit önem taşıyan nedeni olduğunun bilincindeydi. İlki Murphy'yi adam etme isteğiydi! Evet, Murphy'yi görmediği süreyi de katarsak, Haziran'dan Ekim'e beş aylık bir birliktelikleri olmuştu, yine de iş dünyasına karışmış bir Murphy hayali gözünün önünden gitmiyordu. İkincisi de şuydu, onu görmediği süre içinde, güçlükle biriktirdiği parası tükenmeden önce Murphy bir iş bulamazsa mesleğine dönecekti, ve bundan büyük tiksinti duyuyordu. Ürktüğü, yalnızca hep sıkıcı bulduğu bir mesleği olması değil (Bay Kelly bu yaşamın onun için mükemmel olduğunu düşünmekle yanılıyordu), yeniden başlamasının Murphy ile sürdürdüğü ilişkiye yapacağı etkiydi.

Ama biri daha tasarı halinde bir deneyimden düşsel bir insana, öteki de tamamlanmış bir deneyimden gerçek bir insana olmak üzere, her iki uslamlama da Murphy'ye götürüyordu onu (ne götürmüyordu ki?); ikisi de birbirinden öylesine farklıydı ki, yalnızca bir kadın, Celia... kadar temiz bir kadın ikisine de aynı değeri verebilirdi.

Celia, Murphy'nin dışarıda olduğu sırada, çoğunlukla yüzünü gün ışığına çevirip, sallanan iskemlede oturarak geçirirdi zamanını. Çok ışıklı bir oda değildi, oda ışığı emip bitiriyordu ama olduğu kadarına sabırla çeviriyordu yüzünü Celia. Yarı kapalı gözler nasıl tonların ayrımlarını daha iyi görürse, küçük, tek pencere de ışığın değişimlerini yoğunlaştırıyordu. Böylece odada ışık hiç rahat durmuyordu, bütün gün boyunca süren yavaş ve uzun titreyişlerle bir aydınlanıp bir kararıyordu. Düşüncelere boğulmuş, ölen gün ışığının ya da doğan gecenin beyaz kasılmaları altında beyaz bir yüz.

Havanın zayıf dalgalanmalarını, kaygılarını bir zar gibi sarmalayana kadar yüzünde hissederken, koltuğunda öylece oturmayı caddede dolaşmaya (yürüyüşünü gizleyemezdi) ya da Murphy'nin geçimini sağlarken yaşamlarını berbat edeceği önsezisini doğrula-

yan parapul içinde ama cinnetle varılan sonu gördüğü pazarda aylaklık etmeye yeğliyordu. Hep saçma bulduğu, saçma olmasını dilediği bu görüş, Murphy ve Caledonian Pazarı'nı karşılaştırdığında tutarsızlığından bir şeyler yitiriyordu.

Böylece Murphy'nin açıklama yapmayı reddetmesinin ardından Celia her şeyi anlamaya başlıyordu. Pazardaki insanların arasına karıştığında, "Eğer bunlar yaşamlarını kazanırken böyleyseler, ya kaybederken nasıldırlar," diyordu kendine. Çıplak ve bağlı olmak için bedenini ürperten, harekete geçiren bir duygu koltukta uzun süre oturmasını önlüyordu. Bay Kelly'yi ya da çok geride kalan, geçmişteki günleri düşünmeye çalışıyordu ama her seferinde bir an geliyor, hiçbir düşünsel çaba, bir ışık tabakasıyla kaplanmak ya da bedenin sarsılışlarını dindirmek amacıyla sıkı sıkıya bağlanmak için duyumsadıklarına baskın çıkmıyordu.

Bayan Carridge'in gününün anlamı ikindi vakti içtiği nefis ve demli bir fincanda gizliydi. Ev sahibesi masaya iksirinin başına oturduğunda, bazen, para getiren şeyler için gerekli özeni göstermesine karşın getirmeyenler için bu özeni göstermediği hissine kapılıyordu. O zaman, Celia için de bir fincan dolduruyor, parmaklarının ucunda merdivenleri çıkarak kadına götürüyordu. Bayan Carridge'in birinin odasına girerken kullandığı yöntem, kapıyı, odadan içeri girip kapattıktan hemen sonra, usulca tıklatmaktı. Elinde tuttuğu nefis, sıcak bir fincan çay bile, bu konuda zamanın ve uzamın alışılmış koşullarına uymaya zorlayamazdı onu. Sanki bir suç ortağı vardı.

"Size getirmiştim," dedi Bayan Carridge.

"Girin," dedi Celia.

"Nefis ve sıcacık bir fincan çay," dedi Bayan Carridge. "Soğumadan için hadi."

Ama Bayan Carridge öyle pis kokuyordu ki sevdiği en yakın dostları bile bir türlü alışamamışlardı onun kokusuna. Öylece durarak kokular yayıyor, mutluluk içinde çayının içilmesini seyrediyordu. İşin komik tarafı, Bayan Carridge çay içen Celia'ya baktıkça, hiç zorunlu olmadığı halde soluğunu tutarken, Celia yanıbaşında duran ev sahibesinin kokusundan ötürü tutuyordu soluğunu.

"Umarım çayın kokusundan hoşlanmışsınızdır," dedi Bayan

Carridge. "En iyi kalite Lapsang Souchong."

Bayan Carridge elindeki boş fincanla uzaklaşınca Celia derin ve temiz bir soluk almak için bu fırsattan yararlandı. Bayan Carridge bir şeyler hissetmiş olmalıydı ki, kapıya varmadan durakladı.

"Dinleyin," dedi tavanı işaret ederek.

Belli belirsiz ayak sesleri duyuluyordu gidip gelen.

"Şu yaşlı adam yerinde duramıyor hiç," dedi Bayan Carridge.

Neyse az konuşurdu Bayan Carridge. Beden kokusu ve gevezelik bir araya geldi mi, derman yoktur.

İhtiyarın emekli bir metrdotel olduğunu sanıyorlardı. Odasından mecbur kalmadıkça çıkmaz, içeri girilmesine de asla izin vermezdi. Bayan Carridge'in günde iki kez kapısına bıraktığı tepsiyi alır ve yemek sonrası dışarı koyardı. Bayan Carridge'in, "Yerinde duramıyor hiç," demesi bir abartıydı ama yaşlı adamın zamanının büyük kısmını odasını her yönde adımlayarak geçirdiği de bir gerçekti.

Bayan Carridge'in, kendisini ev yaşamının sıcaklığına kaptırıp bir bardak Lapsang Souchong ikram etmesi pek sık görülmezdi. Çoğu günler, Celia'nın koltuktaki hazzı Murphy'nin dönüşüne yakın yemeği hazırlamasına kadar kesintisiz sürerdi.

Murphy'nin dönüşündeki dakiklik şaşırtıcıydı. Gerçekten de bir günden ötekine gözlenen fark birkaç saniyeden fazla değildi.

Celia, zaman konusunda genelde böylesine duyarsız birinin, bu şaşmaz dakikliği göstermesine akıl erdiremiyordu. Görevini tamamladığı andan sonra sevgilisinden bir saniye bile uzak kalmasını engelleyen aşk, bir de iş yaşamında çok önem verilen vakit nakittir anlayışını benimseme kaygısı, diye açıklıyordu bunu Murphy.

Aslında Murphy iş aramaktan öyle erken saatlerde dönüyordu ki Brewery Road'a geldiğinde, saatlerce oyalanmak zorunda kalıyordu. Yararlık açısından Brewery Road'da dolaşmasıyla, örneğin Lombart Road'da dolaşması arasında bir fark yoktu. İş bulma olasılığı, bu iki caddede olduğu kadar bütün yerlerde de aynıydı. Ama duygusal açıdan bakıldığında, farklılık büyüktü. Brewery Road'da gezinirken kendini Celia'ya daha yakın hissediyordu.

Murphy iş ararken çarpıcı bir görüntü sunuyordu. Blake Akade-

misi'nin üyeleri arasında, üstadın Bildad Shuite kavramının ete kemiğe bürünüp, Londra'da, yeşil bir takım elbiseyle, huzur vereceği birini aradığı söylentisi yayılmıştı.

Ama Bildad Eyüp'ün bir parçası değil midir yalnızca, Zophar ve ötekilerin Eyüp'ün parçaları olması gibi? Murphy'nin soluk alıp vermeye başladığı ve böylece boğazlandığı andan bu yana bıkmadan usanmadan aradığı tek şey, kendi özüydü. Blake Akademisi, Murphy'nin, "Doğmuş biri nasıl suçsuz olabilir?" türünden basmakalıp düşüncelerle avutulabilecek zavallı birini aradığını sanmakla son derece yanılıyordu. Murphy acıma duygusunu yalnızca kendine saklardı.

Murphy'nin mutsuzlukları erken başlamıştı. Yalnızca ilk ağlayışına kadar gerilere uzanırsak, uluslararası müzik kurallarına göre saniyede 435 çifte titreşimli la olacağına, tık nefes bir sol'dü viyaklaması. Amatör ve oldukça usta bir flütçü olan, eski Dublin Orkestrası'nın ateşli üyesi, dürüst jinekolog, nasıl da düşkırıklığına uğramıştı! Bir ağızdan lanetler haykıran milyonlarca minik gırtlaktan yalnızca Murphy'nin yanlış nota çıkarması, ne büyük bir üzüntüyle saptanmıştı! Yalnızca ilk ağlayışına kadar gerilere uzanırsak.

Ölüm döşeğindeki hırıltıları düzeltecektir bu yanlışı.

Takım elbisesi yeşil değil pas rengiydi. İşte Blake Akademisi'nin dikkatsizliğinin bizi üzerinde durmaya zorladığı bir başka konu. Giysinin bazı yerleri, ilk satın alındığı günkü kadar siyahtı, kimi yerleri de güçlü bir ışığın ortaya çıkaracağı gibi canlı bir çivit rengiydi. Geri kalan bölüm kuşkusuz pas rengiydi. Yastığının altında, Papaz Bouvier'nin *Supplementum ad Tractatum de Matrimonio*'su, boş yere uyumaya çabaladığı, dinbilim öğrenciliği günlerinden yadigârdı bu giysi. Gerçekten de ne büyük yapıttı! Bozuk bir Lâtinceyle bir yığın safsata. Ya da İsa'nın şu dokunaklı sözleri üzerine düşünürdü: "Her şey tamamlandı."

Giysinin kesimi de rengi kadar çarpıcıydı. Borudan farksız ceketi bedeninde biçimlenmeden, kalçalara kadar iniyor, insanda dayanılmaz bir gülme isteği uyandıran etekler burada, bir çan ağzı gibi hafifçe yukarıya kıvrılıyordu. Pantolon da, parlak günlerinde gururlu ve bükülmez bir iniş sergilemişti, ama şimdi, kilometrelerce tatsız merdiven basamağıyla kırılmış, içinde dikilen bacaklara ya-

pışıp tutunacak kadar güçsüzleşmişti, kıvrılıp bükülmeleri yorgunluklarının göstergesiydi.

Murphy hiç yelek giymezdi, kadınsı bir duygu verirdi bu ona.

İmalatçısı giysisinin kumaşının delinmez olduğunu ileri sürebilirdi. Üzerinde hiç delik görülmediğine göre bir anlamda doğruydu bu sav. Dış dünyanın havasını içeri sokmuyor, Murphy'nin kendi buharının da dışarı çıkmasına izin vermiyordu. Kumaş daha çok keçeyi çağrıştırıyordu. Bileşiminde bir hayli yapıştırıcı kullanılmış olmalıydı.

Murphy düzgün bir imalatın bu kalıntılarını, takım elbiseyle yaşıt ve türünün son örneği bir gömleğin yaka ve göğüslüğü görüntüsü veren yekpare bir selüloitin arasına gülünç bir biçimde oturtulmuş limon rengi, son derece sade bir papyonla aydınlatıyordu.

Murphy hiç şapka giymezdi. Özellikle şapkasını çıkarması gerektiğinde, ana rahmini hatırlaması fazlasıyla acı veriyordu ona.

Bu gülünç giysiler içinde geçmişe uzanması zamanını alıyordu onun, böylece öğle yemeğini yedikten kısa bir süre sonra, günden umudu kesip, evinin bulunduğu tepelik bölgeye tırmanmakla iyi ediyordu. Yolun en güzel tarafı, kendisine St. Lazare Garı'ndan Amsterdam Sokağı'na çıkan yokuşu anımsatan, King's Cross'dan Caledonian Road'a çıkan yokuştu. Brewery Road Clichy ya da Batignolles Bulvarı ile kıyaslanamazdı elbette, yine de tepenin doruğuna varıldığında, sığınağın (eninde sonunda) sürgünden üstün bir tarafı olduğu için bir ayrıcalık kazanıyordu.

Dorukta, işkembe fabrikasının karşısında, Çarşı Bahçesi'nde bir sivilce başı gibi duran, küçük bir barınak vardı. Murphy burada, Milton Binası'ndan dosdoğru güneye yayılan mikropöldürücülerinin kokusuyla, büyükbaş hayvanların ahırından dosdoğru batıya yayılan berbat koku arasında yan gelip oturmayı seviyordu. İşkembe kokusu yoktu.

Ama şimdi, yeniden kış gelmiş, gecenin taze düşünceleri bir saat geriye atılmıştı. Çarşı Bahçesi'nin sunduğu barınma olanakları, Murphy'nin eve, Celia'nın yanına dönme vaktinden önce bitiyordu. O zaman Pentonville Tutukevi çevresinde defalarca dolanarak zaman öldürüyordu. Kendini, tanımadığı, yabancı bir kentte olduğuna, kerhanelerin açılmasını beklerken, gece, kapalı bir katedralin

çevresinde turaladığına inandırmaya çalışıyordu.

Brewery Road girişinde, erken saatlerde yerini alıyor, tutukevinin saati 6.45'i çaldığında, zaman yitirmeden yola koyuluyordu. Sonra son kaldırım taşlarını, Mukavemet ve İtidal Şirketi'nin şantiyelerini, Vis Vitae Ekmek Fabrikası'nı, Marx Muşamba İmalevi'ni geçiyor, kendi kapısına yaklaşıyordu. Burada anahtarını usulca kilide sokuyor, pazardaki çan kulesinin vurmasını bekliyordu.

Celia'nın yapması gereken ilk şey, giysilerini çıkarmasına yardım etmek ve adam gülümsüyorsa, ona gülümsemekti. Sonra Murphy ısınmak için ateşin önüne çömeldiğinde, yüzünden bir şeyler çıkarmaya çalışıyor, soru sormamak için kendini güç tutuyordu. Sonra bir şeyler yediriyordu ona. Sonra sabah olup da Murphy'yi dışarı gönderme zamanı gelene kadar, seranat, gece şarkıları ve sabah ezgileri izliyordu birbirini. Evet Haziran'dan Ekim'e kadar, görüşmedikleri süreyi saymazsak, geceleri hep böyle geçmişti: serenat, gece şarkıları, sabah ezgileri.

Suk'un kaleme aldığı Murphy'nin falı, bu yıldızı sönmüş faniyi gittiği her yerde izliyordu. Defalarca okuduğu falı yürürken kendi kendine mırıldanırdı. Düşmanlarının eline geçer korkusuyla, birçok defa cebinden çıkarmıştı, yok etmek amacıyla. Ama belleğine güvenemediği için buna cesaret edemiyordu. Elinden geldiğince buyruklara uymaya özen gösteriyordu. Giysilerinden limon sarısı eksik olmuyordu. Hyleg'ine ve genelde kişiliğine yönelen tehditlerden sürekli korunmaya çalışıyordu. Ayakları çok acı veriyordu ona, boynu da. Bütün bunları memnunlukla karşılıyordu. Böylece fal doğrulanıyor, ve Bright Hastalığı, Grave hastalığı, sidik kesilmesi, nöbet tehlikelerinde bir azalma oluyordu.

Ama uygulamadığı maddeler de oluyordu. Başarıya götürecek gerekli ziynetlere sahip değildi. Aslında hiçbir şeye sahip değildi. Bu eksikliğin başarı şansını azalttığını düşündükçe bir titreme alıyordu bedenini. Uğurlu sayı koca bir yıl geçmeden pazar günüyle çakışmıyordu. 4 Ekim 1936'dan önce Murphy'nin yeni bir serüvene atılarak, başarı kazanma olasılığı yoktu. Bu da ona sürekli bir tedirginlik veriyordu, çünkü gökcisimleri dizgesinin dışında güven duyduğu tek şeyden, yani kendinden yola çıkarak, söz konusu tarihten önce bir kehanetin gerçekleşeceğini hissediyordu.

Meslek konusunda, Murphy yıldızlarının gerektiğinden çok şey söylediği ve *aracı* teriminin kullanılmasıyla da işlerin iyice bulanıklaştığı kanısını taşıyordu. Bütün bu çabaların sonunda da karın tokluğuna çalışacağı bir yere kapılanacaktı işte.

Murphy'nin az çok güven duyduğu iki dizgenin arasında bir uyuşmazlık göze çarpıyordu böylece. Ama elinden bir şey gelmiyordu onun.

Celia, kısa sürede iş bulamazsa, mesleğine döneceğini söyledi. Murphy bu sözlerin ne anlama geldiğini biliyordu. Müzik bitmişti artık.

Bu tümce pis muzır kurulu, pis bir toplatma kararı vermesin diye özenle kuruldu.

Celia'yı yalnızca gece boyu yitirmek korkusuyla (kadın onu artık "terk etmeyeceğine" söz vermişti) kamçılanan Murphy, limon renkli papyonunu, sinirden titreyen parmaklarla giyerek, Gray's İnn Road'daki bir boya imalatçısına, "zeki çocuk" görevi için başvurdu. Şimdiye kadar kesin bir iş başvurusu yapacak denli ileri gitmemişti. Yalnızca, en ünlü köle pazarlarının yakınlarında, mesafeli, oturaklı ve tiksinti dolu tavırlar takınarak gövde gösterisinde bulunmakla ya da acentaları umursamaz bir ifadeyle dolaşmakla yetinmişti. Bir köpeğin ayrıcalıklarına sahip olmadan sürdürülen köpeksi bir yaşamdı bu.

Bütün imalatçılar hemen koşup geldiler zeki çocuğu görmek için.

"Bu mu zeki dediğiniz," dedi bir imalatçı. "Hay boynunuz altınızda kalsın!"

"Çocuk mu yani bu," dedi imalatçının aşağılık piçi. "Hastirsin!"

"Şimdi buna adam mı diyeceğiz?" dedi imalatçının büyük fırlaması. "Hadi be!"

Murphy tiksintiyle aşağılama karışımı bu alaycı tutumu çok iyi bildiğinden, öfkesini bastırmaya çalışıyordu. Bu tutum bazen daha incelikli, bazen de daha kaba olurdu. İmalatçı zihniyetinde rastlanacak farklılıklar bu tutumun biçimlenmesine önayak oluyordu. İçerik değişmiyordu oysa: "Kafasız herif."

Oturacak bir yer aradı. Bulamadı. Bir zamanlar Parasız Kraliyet

Hastanesi'nin güneyinde küçük bir park vardı ama şimdi bu toprakların büyük bir bölümü, işçi siteleri diye adlandırılan, kent dokusunun hızla çoğalan zararlı hücrelerinden birinin altında gömülü, geriye kalanıysa mikropların emrine sunulmuş durumda.

Şu anda Murphy, beş dakika sallanan koltuğunda oturabilmek için Araf'a beslediği umutlardan seve seve vazgeçebilirdi; gündoğumunda sazların arasında titreşip duran, Güney Denizi'ne ve kuzeye doğru yan yan yükselen güneşe bakarak, Belacqua kayasının koruyuculuğunu ve ana rahmini anımsatan dinlendiriciliğini gözü görmezdi ve koltuğunda bir çocuk gibi içtenlikle düş kurarak, döllenmesinden yakılacağı ana kadar bütün yaşamış olduğu şeyleri kafasında canlandırmadan huzura kavuşamazdı. Dış gerçekliklerden tamamen koptuğu bu dünyaya öylesine bir sevgiyle bağlıydı, bu dünyanın güzellikleri usunda öylesine bir ayrıntı zenginliğiyle canlanıyordu ki gerçekten de uzun yaşamayı arzuluyordu. Böylece orada uzanıp, cennete ulaşan uzun yokuşu tırmanmadan önce düş kurmaya, gün ışığının zodyakları boyunca ilerleyişini seyretmeye fazlasıyla vakti olacaktı. Tırmanış göz korkutucuydu, her babayiğitin harcı değildi. Tanrıya yakaralım da imalatçılar gelip Murphy'nin zamanını çalmasınlar.

Bu Murphy'nin Belacqua fantezisiydi, düşleri arasında en ayrıntılı olanıydı. Dayanma gücünün bittiği yerde sığınırdı ona, özgürlüğün ilk görüntüsüydü.

Parasız Kraliyet Hastanesi'nin demirlerine verdi sırtını, güçsüzdü, sallanan koltuğunun kendine verilmesi ve beş dakika sallanabilmesi koşuluyla yapmayacağı şey yoktu yeryüzünde. Oturmak yeterli değildi şimdi, yatıp uzanması gerekiyordu. Yaşayan şeylerle bağını koparıp, boya tacirlerinden, kentsoylu oyuncaklarından uzakta, arınmış ve güzelleşmiş, tek başına, dünyaca ünlü İngiliz çimeninin cılız bir tutamının bile üzerine uzanmaya razıydı.

Gidebileceği en yakın yer Lincoln İnn Fields Parkı'ydı. Burada üçkağıtçıların, hırsız ve yasadışıların kokuşmuş düzenlerinin kirlettiği bir hava solunurdu. Ama etraf çimendi, ağaçlar vardı. Sedir ağaçlarıydı, öyle sanıyordu. Yanılıyordu oysa, çınardı bunlar.

Murphy kendisine açılmış bu kucak doğrultusunda zar zor birkaç adım attı, sonra yeniden demirlere yaslanmak zorunda kaldı.

Şu anda Lincoln İnn Fields'in tümsekleriyle Hyde Park'ın dolgun yumuşaklıkları arasında bir yerlerdeydi. Yatmadan önce oturması gerekiyordu. Koşmadan yürümek, yatmadan önce oturmak. Kafasından şimşek hızıyla, öğle yemeği için ayırdığı dört peniyi Brewery Road'a dönmek için otobüse vermek geçti. Ama o zaman Celia, mesleğine yeniden dönmek zorunda kalsa bile onu terk etmemeye söz verdi diye, su koyuverdiğini düşünebilirdi. Tek çözüm, karnı iyice acıkmadan önce yemeğini mideye indirmekti.

Murphy'nin dört penilik öğle yemeği, hiçbir aşağılık beslenme düşüncesiyle kirlenmeyecek bir ayindi. Demir parmaklıklar boyunca, her gün göre göre sıtkı sıyrıldığı binanın çok sayıdaki ek yapılarından birinin önüne gelene kadar temkinli adımlarla ilerledi. Yorgun kıçı sonunda bir yerle temas edecekti işte, öylesine bir haz duydu ki hemen ayağa fırlayıp, hiç acele etmeden, dikkatini yoğunlaştırarak yeniden oturdu. Murphy'nin yaşamında böylesi hoş anlar pek seyrekti, o halde tadını çıkarmalıydı. Oysa ikinci oturuş gerçek bir düşkırıklığı olmuştu.

Garson kız önünde öyle ilgisizce duruyordu ki Murphy durumunun bir parçası olarak göremiyordu onu. Baktı ki kız kımıldamaya kararlı değil, "Bana," diye başladı, bir okul gezisinde, lokantanın spesiyalitesini ısmarlamaya kararlı ekip başı sesiyle. Bu başlangıç işaretinden sonra durakladı. Külpe Okulu'na göre tepkinin üç evresinden ilki olan ve yanıt veren kişinin en tedirginlik duyduğu ön evre olgunlaşsın istiyordu. Sonra uyarıcı diye adlandırılan düzeneği harekete geçirdi.

"Bir fincan çay, bir de yanında yenecek türden bisküvi."

İki peni çay, iki peni de bisküviler için. Dengeli, mükemmel bir öğün.

Büyük bir ustalık ya da cerrahi vasfın ağır basmasıyla etkilenen garson kız, iç dünyasının girdabına kapılmadan önce mırıldandı, "Vera de bana, canım."

Sevecen duyguların ifadesi değildi bu sözler.

Murphy'nin Külpe Okulu'na belli bir inancı vardı. Marbe ve Bühler yanılabilirdi, Watt bile eninde sonunda bir insandı, ama Ach nasıl haksız olabilirdi?

Vera icraatını, başladığından çok daha üsluplu bir biçimde ta-

mamlamıştı, ya da tamamladığını sanıyordu. Tepsiyi masaya koyanın aynı şapşal kız olduğuna inanmak güçtü doğrusu. Rica ettirmeden anında, hesabı çıkarmaya koyuldu bile.

Murphy tepsiyi itti, iskemlesine yerleşti, yemeğini saygı ve hoşnutluk duygularıyla seyretti. Saygıyla seyretti, çünkü Champeaux'lu William'ın aşırı teofanizminin aşırı olmasa da destekçisi sayılırdı, bu nedenle hiç bastıramadığı mütevazı iştahını kabartan böylesi sunulara hep istekli gözlerle, içinden, "Mideme oturmuş şu parçası için Tanrı beni bağışlasın," duasını okuyarak bakmıştı. Hoşnutluk duygularıyla seyretti, çünkü bayağılaşmasının zamanı gelmişti; kimsenin yardımına ihtiyacı olmadan, tek başına üç kağıt yapacağı ve maddi çıkar sağlayacağı an. Söz konusu tutar küçüktü, perakende fiyatı üzerinden bir peni ile iki peni arasında bir şeydi. Ama Murphy'nin sermayesi topu topu dört peniydi. Giderlerinin yüzde yirmi beşi ile yüzde ellisi arasında bir kârı, ayak üzeri elde etmesi, Suk'un belirttiği gibi, "az işle çok kazanç"ın bir örneği sayılamazsa, sahtekârlık kuramında ciddi boşluklar var diye düşünüyordu. Ama durum ekonomik açıdan yaklaşıldığında nasıl değerlendirilse değerlendirilsin, korkutucu güçler karşısında elde edilen taktik başarı küçümsenemezdi. Yalnızca savaşan tarafları şöyle bir karşılaştıralım bakalım. Bir tarafta aklın karşı çıkılmaz gücüyle donanmış, savaş sonrası döneminin en gelişmiş silahlarına sahip bir yığın anamalcının oluşturduğu dev birlik, öte tarafta cebinde dört penisiyle, bitkin bir tekbenci.

O sırada bitkin tekbenci sessizce duasını etmiş, aşağılıklığın keyfini önceden çıkarmış olarak, canlı bir hareketle iskemlesini masaya yaklaştırdı, çay fincanını yakaladı ve bir dikişte yarıladı. Çay boğazından afiyetle geçmişti ki ağzından tükürükler saçmaya, geğirmeye, sanki cam tozu yutturulmuşçasına sızlanmaya başladı. Böylece yalnızca salondaki müşterilerin değil, garson Vera'nın da dikkatini çekmeyi başardı. Kız bir kaza mı oldu diye koşup geldi yanına. Murphy bir süre daha gargara yaparcasına sesler çıkardı.

"Sizden Çin çayı istemiştim, oysa Seylan çayı getirmişsiniz."

Eğlence beklentisi boşa çıkan Vera, söyleneni ses çıkarmadan yaptı. Patronlarının, "Müşteri ya da ütülen kişi, yediği zehir için üretim maliyetinin on katını, suratına fırlatılması için de dükkan

maliyetinin beş katını ödediğinden, yüzde elliyi aşmayan istekleri anlayışla karşılanabilir," anlayışına ihanet etmeyecek, çalışkan, ufak tefek bir kızdı Vera.

Yeni gelen çay fincanıyla Murphy yeni bir taktik uyguladı. Fincanın üçte birini ancak bitirmişti ki Vera'nın geçmesine bekledi.

"Vera size bu kadar rahatsızlık verdiğim için üzgünüm ama biraz daha sıcak çay koymanız mümkün mü?" dedi.

Vera'da kızgınlık belirtileri gözleniyordu. Murphy sihirli sözcüklerini mırıldandı.

"Pislik ettiğimin farkındayım, ama onlar da midemi inek sidiğiyle doldurdular."

Buradaki anahtar sözcükler "pislik" ve "inek"ti. Sevginin ve anneliğin birbirine karışan armonilerine hiçbir garson kız karşı duramazdı.

Böylece Murphy her gün, öğle yemeğinde bir fincan çay parası ödeyip, üç kağıtçılığı sayesinde 1.83 fincan çay içerek kâr hanesine ilaveler yapıyordu.

Bunu bir de siz deneyin dost okur.

Artık iyi hissediyordu kendini, bisküvileri ikindinin ilerleyen saatlerine saklamaya karar verdi gözüpeklikle. Çayını bitirdikten sonra, bedava tarafından süt ve şekeri mideye indirecek, ardından huzur içinde, yaya, Hyde Park'ın yolunu tutacak, bisküvilerini orada yiyecekti. Belki de Oxford Street'te büyük sorumluluk taşıyan bir iş teklifi alacaktı. Bulunduğu yerden Tottenham Court Road'a kadar izleyeceği yolu, parababasına vereceği iğneli yanıtı ve zamanı geldiğinde bisküvilerini hangi sırayla yiyeceğini düşünmeye koyuldu en ince ayrıntılarıyla. British Museum'a geldiğini ve Arkaik Yontular Salonu'nda, Cimri Apollon'un önünde durduğunu düşlüyordu ki burnuna bastırılan sivri bir yüzey gözlerini açmasına neden oldu. Bir anda geri çekilen bir kartvizitti bu, okudu.

Austin Ticklepenny
Meyhane Şairi
Dublin Kenti

Bu yaratık herhangi bir betimlemeyi hak etmiyor. Murphy ve

yıldızları arasındaki karşılaşmada, gözden çıkarılmış bir piyon olarak önemsiz hamlesini yapıyor, alınıyor ve satranç tahtasından dışarı süpürülüyor. Austin Ticklepenny kendi salgılarının içinde boğulmadan önce, bir çocuğun oyununda ya da bir yazın eleştirmeninin zırvalarında yer alabilir, ama satranç oyununda artık yeri yok. Kimse yıldızlarıyla rövanş maçı oynayamaz.

"Dikkatinizi Ariston'un yüce oğlunun, gönülden fışkırıp dudaklardan dökülen ses ırmağı diye adlandırdığı şeyle çekemeyince, böyle davranmayı göze aldım," dedi Ticklepenny.

Murphy fincanını boşalttı ve kalkmaya davrandı ama Ticklepenny masanın altında, Murphy'nin bacaklarını kendi bacaklarının arasına sıkıştırdı.

"Korkmayın, şarkı söylemeyi bıraktım," dedi ardından.

"Şarkı mı söylerdiniz eskiden," dedi Murphy.

"Evet," dedi Ticklepenny. "*Nulla linea sine die*. Eğer hâlâ içsem, burada olur muydum? Olmazdım tabii."

Masanın altında azgınlığa vardırmıştı tekmelerini. Murphy belleğinde bir şeyler canlandığını fark etti.

"Bir zamanlar Dublin'de tanışma mutsuzluğunu yaşamadık mı?" dedi. "Gate Tiyatrosu'ndaydı galiba."

"Romiet ve Juleo," dedi Ticklepenny. "*Bu adamı al, küçük küçük doğra yıldızlar halinde*. Bir yığın saçmalık."

Murphy düzgün bir eczacı anımsıyordu bulanıkça.

"Ben çakırkeyiftim, sizse körkütük sarhoştunuz," dedi Ticklepenny.

İşin hüzünlü yanı, Murphy'nin ağzına içki koymayışıydı. Er ya da geç bunu belirtmesi gerekecekti.

"Eğer bir kadın polis çağırmamı istemiyorsanız, tepişmenize bir son verin," dedi Murphy.

Buradaki anahtar sözcük "kadın"dı.

"Karaciğerim isyan etti, ben de içkiye elveda dedim," dedi Ticklepenny.

"En doğrusunu yapmışsınız," dedi Murphy.

"Bay Melpomene, Calliope, Erato ve Thalia, bu sırayla, boşuna sesleniyorlar bana, yaşamımı değiştirdiğimden bu yana," dedi Ticklepenny.

"Öyleyse hissettiklerimi anlıyorsunuz," dedi Murphy.

"Bunca yıldır, gece gündüz demeden, ısmarlanan her kadeh için bir şiir döktüren şu Ticklepenny, şimdi toplumun kaymak tabakasının akıl hastalarına ayrılmış bir hastanede hastabakıcı konumuna düşmüştür," dedi Ticklepenny. "Aynı Ticklepenny ama Tanrım nasıl da değişmiş!"

"Aynen," dedi Murphy.

"Yemek yemeyenlerin üstüne çıkıyorum, çenelerini kaşıkla ayırıyorum, son lokmalarını yutana kadar dillerini spatulayla eziyorum," dedi Ticklepenny. "Elimde kovam ve küreğim, hücreleri dolaşıyorum."

Ticklepenny sustu, Coca Cola'sından kocaman bir yudum aldı, masanın altında bacaklarını edeplice topladı. Murphy fırsattan istifade savuşamadı, Suk'un falındaki iki belirgin motifin, yani ikinci paragraftaki deli ile yedinci paragraftaki muhafızın bir araya gelişiydi bunun nedeni, çok şaşırmıştı.

"Dayanamıyorum artık, çıldıracağım," diye inledi Ticklepenny.

Ticklepenny'de kusurun nerede olduğunu söylemek güç, ruhta mı, konuşma ritminde mi, dudaklarda mı, ama kesin olan söyleminin niteliksizliği. Celia'nın Bay Kelly'ye, Neary'nin de Wylie'ye iç döküşleri çoğu kez dolaylı biçimde verilmişti, şimdi de Ticklepenny'nin Murphy'ye anlattıklarını aynı biçimde aktaracağız. Kuşkusuz çok zamanımızı almayacak.

Biraz düşündükten sonra Ticklepenny Dublin'de bir doktora muayeneye gitti, tıptan çok felsefeye meraklı bu doktorun adı Fist'ti. Baba tarafından Alman'dı adam. "Ya içkiyi bırak ya da geber," dedi doktor. Ticklepenny hayata bağlıydı hâlâ. Dr. Fist omuzlarını silkti, bir kağıda bir şeyler karaladı. "Şunu zavallı dostum Killiecrankie'ye verirsin," dedi. Dr. Angus Killiecrankie Londra'nın varoşlarında, Magdelen Ruh Sağaltım Merkezi diye bilinen bir kurumun yöneticisiydi. Kağıtta yoksul, ayyaş, ünlü İrlandalı ozan Ticklepenny'nin tabi tutulacağı alkol tedavisinin makul karşılığını kurum için yararlı işler yaparak ödeyebileceği yazıyordu.

Ticklepenny tedaviye öylesine iyi karşılık verdi ki, MRSM'de yanlış teşhis türünden iğrenç bir söylenti yayıldı. Sonunda söylenenleri duyan Dr. Fist Dublin'den, bu ilginç vakada iyileştirici et-

menin alkol tedavisinde ya da angaryalarda değil, ama Ticklepenny'nin çöküntüsüne neden olan şiir ortamından uzaklaşmasında aranması gerektiğini yazdı. Evet Ticklepenny'yi düşkünleştiren içkiden çok şiirdi.

Bu bakış açısı, yazmayı vatanına karşı bir görev bilen Ticklepenny'nin şiirleriyle az çok tanıştık kişilere tuhaf gelmeyecektir. Son uyakta bir kanarya kadar özgür (hıçkırığı bile uyaklı olan Ticklepenny için korkunç bir ödündü bu), duraklarda soluk alışları kadar hızlı ve sertti. Üstelik de İrlandalılara özgü dil sanatının küçük güzellikleriyle dolu bu yapıtlar, siyah bira eşliğinde öyle güzel gidiyorlardı ki. Nasıl olur da kentsoylu delilerin çöplerini boşaltıp, bulaşıklarını yıkarken kendini daha mutlu hissetmezdi?

Ama bütün iyi şeylerin bir sonu vardır. Ticklepenny'ye, yeme, içme, barınma, banyo ve alkol tedavisi de içinde olmak üzere ayda beş sterlin gibi yüksek bir ücretle hastabakıcılık teklif edildi. Reddedecek cesareti yoktu. Şahane ayyaş gitmiş, yerine tövbekâr yeşilaycı gelmişti.

Ancak aradan bir hafta geçmeden katlanamayacağını anladı. Acıma ve şiddet duygularının belli oranlarda uyanmasına pek aldırmıyordu. Ama merhamet ve tedirginlikten kusacak hale gelmesi, gerçek bir arınmaya varamadığının göstergesiydi. Kötü duyguları içinden söküp atmayı başaramıyordu çünkü.

Ticklepenny Neary'ye göre her açıdan çok düzeysizdi, ama her ikisinde de Murphy ile çatışan ortak yönler vardı. Bunlardan biri delirmekten duydukları abartılı korkuydu. Bir başkası da, görüntü ne olursa olsun, bakmaya cesaret edememeleriydi. Ama burada bile, en azından atlet zihniyetini yönetici zihniyetinden, elde edemediğine yerinen insanı, anlamadığı şeyle alay edenden üstün tutan geleneklere uygun biçimde Neary yeğlenirdi. Çünkü o büyük ustalardan üç yaşam meselini öğrenmişken, Ticklepenny'nin dünyadan haberi yoktu.

Wylie Murphy'ye biraz daha yakındı, ama bakış açıları oldukça farklıydı birbirinden, aynen bir röntgenciyle falcının farklılığı gibi. Işık, nesne, bakış açısı gözönüne alındığında röntgencilik Wylie'ye, falcılığın Murphy'ye yakıştığı kadar yakışıyordu. Bu nedenle, Murphy'nin Bayan Counihan'ı görmek istediği günlerde,

gözlerini kapaması gerekiyordu. Şimdi bile gözlerini kapadığında, Bayan Counihan'ın görünmesi olasıydı. Murphy için aslında sarı bir lekeydi bu. Benzer bir biçimde, Celia'yı da ilk kez, Bay Kelly'nin o çok hoşuna gittiği gibi, önünde döndüğü sırada değil ama uzaklarda, rıhtımda dolaşırken görmüştü. Sanki bir önsezi, Murphy Celia'nın erdemlerinin bilincine varana kadar kadını ona yaklaşmaktan engellemişti. Aynı önsezi Celia'yı, Murphy'nin onu görebilmesi için karanlığın basmasının yetmeyeceği, ama Murphy'nin karanlığının olması gerektiği konusunda da uyarmıştı. Murphy kendi karanlığı gibi bir karanlığın olamayacağına inanıyordu.

Gözünün önündeki deli görüntüleri nedeniyle akli dengesinin bozulacağına kafasını takan Ticklepenny hastabakıcılık görevinden ayrılmak için azgın bir istek duyuyordu. Ama bir aylık bir deneme süresi sonunda işe alınacağı için, işten hemen ayrılması halinde aylığını alamayacaktı. Bir hafta, on beş gün ya da deneme süresi dolmadan çekip gitmesi, katlandığı tüm sıkıntıları karşılıksız bırakacaktı. Bir defalık bile olsa karşılıksız çalışmış olmanın yaşamının geri kalan bölümünde kendine vereceği rahatsızlık ile delirmek arasında Ticklepenny bir seçim yapamıyordu.

MRSM öteki akıl hastaneleri gibi personel bulmakta güçlük çekiyordu. Ticklepenny hastabakıcı görevine iriliği ve küfre kayıtsızlığı nedeniyle seçilmişti. Ama MRSM'de Ticklepenny'yi görüp de tanımayacak ve ağzını bozmayacak kadar gerçeklikten kopmuş deli yok denecek kadar azdı.

Ticklepenny işini sürdürürse kaçınılmaz biçimde delireceği, parasını almadan gitmesinin de olanaksızlığı karşısında iki göz iki çeşme olmuştu. Murphy atıldı:

"Diyelim ki benim aklımla (alnını sıvazladı) ve bedenimle (omuzlarıyla havada dörtgenler çizdi) bir yedek sağladın kendine, nasıl olur?"

Ticklepenny bu sözleri duyunca kendinden geçti, özellikle de bacakları, masanın altında tepinmeye koyulan bacakları. Bazen büyük bir sevince kapılan bir köpek de böyle kendinden geçer.

Bu coşkulu anlardan sonra, Murphy'nin gecikmeksizin MRSM'ye kendisiyle birlikte gelip, işe başlaması için yalvardı. Bu hemen

gerçekleşecek eleman değişikliğine, yetkililerin karşı çıkma olasılığı yok denecek kadar azdı. Murphy de değişikliğin vakit geçirmeden onaylanacağını düşünüyordu. Ticklepenny'nin kendisine her şeyi açıkça anlattığına, idare ile arasında gıllı gışlı ilişkiler olamayacağına inanıyordu. Yönetimin kayırmadığı bir Ticklepenny karşısında, Murphy, özellikle de ruh hastalarından oluşan bir topluluk içinde, adamın yapıp da kendisinin çok daha iyi yapamayacağı bir şey düşleyemiyordu bile. Bunun açıkça anlaşılması için ikisinin uzman bir kurulun önüne çıkmaları yeterliydi.

Ama Murphy'ye asıl güven veren şey, Suk'un falının ikinci paragrafında yer alan deli ile yedinci paragrafındaki muhafız öğelerinin bir araya gelişiydi. Bunları şimdiye kadar ayrı ayrı düşündüğünde, ilkini ayın Yılan'da olması nedeniyle ortaya atılmış, falcının kocaman bir kıtırı, ikincisini de yıldızları değerlendirildiğinde apaçık ortaya çıkan bir durum diye nitelendirmişti. Bunların şimdi bir araya gelişleri, falı tutarlı bir bütünlüğe kavuşturuyordu.

Böylece bu değersiz göksel belge, Murphy'nin, yaşam tutuklama emri, iletişimsizlik küresi ve umutsuzluk kanıtı diye adlandırdığı gülünç, geniş bir kağıt parçası olmaktan çıkıp, canlılar arasında yalnız kendisinin yazabileceği bir şiire dönüşüyordu. Siyah zarfı çıkardı cebinden, parça parça etmeye kararlıydı, sonra belleğini, bir de yalnız olmadığını anımsadı, yeniden cebine koydu. MRSM'ye gelecek pazar sabahı başvuracağını söyledi, ayın kaçına düşüyordu, bilmiyordu. Ticklepenny de bu arada zemini hazırlamalıydı. Ticklepenny böylesine hayırlı bir işe aracılık ettiği için, o günden önce delirmeyecekti. Akıl onu kaybetmekten korkanlara kene gibi yapışırdı. Ya kaybetmeyi umut edenlere...

"Austin de bana, hattâ Augustin," dedi Ticklepenny. Gussy ya da Gus için zamanın henüz erken olduğunu düşünüyordu.

Orada bir saati aşkın süredir kıçının kaşıntısı tutmadan oturmuş, günlük üç kağıdını gerçekleştirmiş, ve bir meyhane şairinin işini ele geçirmişti, artık çevresindeki en güzel doğa parçası olan Hyde Park'ta sırtüstü yatmanın keyfini çıkarabilirdi, fazlasıyla hak etmişti bunu. Orada olmak, başını toprağın suskun mırıltısına dayamak için duyduğu gereksinme büyüyordu içinde, sonunda karşı koyamadı, Ticklepenny'den ayrıldı, Gray's Inn Road istikametine se-

yirtti. Masanın altındaki bacaklar, başı kopartılan bir tavuğun vücudunun aradan uzun bir süre geçtikten sonra bile çırpınıp durması gibi, boş bir uzamda ve geniş bir boşlukta tepinmeyi sürdürdü.

Vera, Murphy'nin dışarı çıkarken kasaya uğramadığını fark etti, hesabı arkadaşının ödeyeceğini varsaydı. Yine de ikinci hesabı çıkarırken iki toplamı birleştirerek kendini sağlama aldı. Murphy'nin öngördüğü gibi gerçekleşmişti her şey. Ticklepenny'ye verdiği rahatlama dört pensten daha fazla ederdi.

Elde ettiği avantanın yarısıyla Marble Arch'a giden bir otobüse atladı. Biletçiye durağa geldiklerinde kendini uyarmasını tembih etti. Gözlerini kapayabilirdi artık, kapattı. Oxford Street'teki işadamı kaybolmuştu böylece, ama geleceği güvence altında olan biri için işadamları hiçbir anlam ifade etmiyordu. Gözlerini kapattığında British Museum'dan çok daha az bozulmuş, arkaik bir dünyada var olabiliyordu.

Şişkin tekerleklerin üstünde sarsıla sarsıla, iş bulduğunu öğrenince Celia'nın yüzünün alacağı ifadeyi düşlemeye çalışıyordu, hatta işin kendisini bile, ama hiçbir şey canlanmıyordu imgeleminde, jelatinle kaplanmıştı sanki.

Hyde Park'ta, her zaman çöreklendiği yerin yakınında, neşeli ve gürültücü bir topluluk, işçilerin, üzerini kırmızı permanganattan yoğun bir kir tabakasının kapladığı Rima heykelini temizleyişlerini izliyordu. Murphy söylene söylene kuzeye yöneldi, yemeğini yemeye hazırlandı. Bisküvileri özenle paketten çıkardı, yüzleri çimene dönük biçimde yere koydu. Yediği sıraya göre bir düzen verdi onlara. Her zamanki gibi, bir baharatlı, bir galeta, bir sindirici, bir pötibör, bir de isimsiz duruyordu önünde. İlkini hep sona bırakırdı, çünkü en çok bunu severdi, isimsizi de önce yerdi, çünkü en az damak tadı veren buydu. Geri kalan üçünü yeme sırası önemli değildi, her gün değişirdi. Murphy diz üstü çökmüş, beş bisküvi arasında yaptığı yeğleme nedeniyle, değişik biçimlerde yeme olasılıklarının altı ile sınırlanmış olduğunu düşünüyordu. Ama karışım düşüncesinin özünü zedelemekti bu, heykelin üzerindeki kırmızı permanganattı. İsimsiz olana karşı duyduğu tiksintiyi yense bile bisküvilerin yenebileceği yirmi dört olasılık vardı yalnızca. Ama son bir gayretle, baharatlı için uyanan iştahını dizginleyebilse, karışım he-

define ulaşabilecek, yüz yirmi farklı yeme olasılığı önünde ışıl ışıl parıldayacaktı.

Bu düşüncelere kendini iyice kaptırmış, çimenlere, bisküvilerinin yanına uzanıverdi. Yıldızlarla karşılaştırabilirdi bisküvilerini, hiç de yersiz kaçmazdı bu, parlaklıkları gerçi birbirinden farklıydı ama birini ötekine yeğlememeyi öğrenmedikçe özlerini kavramasının olanağı yoktu. Yüzü çimende, yere uzanık, baharatlıyla boğuşuyordu ki şu sözler çalındı kulağına:

"Rahatsız ediyorum affedersiniz, zahmet olmazsa şu küçük köpeği tutabilir misiniz?"

Yukarıdan ve arkadan bakıldığında, Murphy'nin görüntüsü idare ederdi, köpeğini tutmasında sakınca görmeyebilirdi bu yabancı .

Murphy yerinde doğruldu ve kendini, ördek hastalığının yıprattığı, ne genç ne de yaşlı denebilecek, kısa boylu bir kadının ayaklarının dibinde buldu.

Ördek hastalığı kalçaların eridiği ve kıçın dosdoğru dizlerin arkasından başladığı, hüzün verici patolojik bir durum. Steiss o dillere destan hastalıklar ansiklopedisinde buna yerinde bir adla Panpygoptosis diyor. Çok şükür pek yaygın değil ve halk arasında anıldığı addan da anlaşılacağı gibi zayıf cinsle sınırlı. Ölümsüz doktor Busby'nin ve öteki daha az ünlünün acı acı yakındıkları doğanın bir cilvesi bu. Bazı gözlemciler aksini savunuyorsa da bulaşıcı, mikrobik ya da kalıtsal değildir, acı vermez ve tedavisi yoktur. Hastalığın, *Non me rebus sed mihi red*'in bir defa daha, nevrotik bir somutlaşması olduğunu kanıtlayan psikopatoloji meraklıları dışında kalan herkes açısından nedenleri meçhuldür.

Kendisine daha iyi bir isim bulamadığımız için Ördek dediğimiz bayan bir eliyle, içi tıka basa dolu, geniş bir torba, ötekiyle de kişiliğinin bir uzantısı gibi duran, yere yakınlığı ve uzunluğu nedeniyle Murphy'nin erkek mi, dişi mi olduğunu bir türlü kestiremediği, kısa ve eğri bacaklı bir köpek tutuyordu. Oysa Murphy'nin sözümona bir köpek önünde, ilk öğrenmek istediği şey cinsiyetiydi. Hayvanın bildiğimiz dişi köpek gözleri vardı, kornea tabakasından yumuşaklık, gözbebeğinden sevecenlik, irisinden kutsiyet saçılıyordu. Ama Murphy bazı erkek köpeklerde de böyle gözlere rastlamıştı.

Murphy'nin yüzüne bakıldığında, arkadan görünüşünün uyandırdığı umutlar sönüyordu ama Ördek gerileyemeyecek kadar ileri gitmişti.

"Nelly'nin çiftleşme zamanı," dedi yapmacıklıktan uzak, kendine özgü, gurur dolu sesiyle. Murphy'nin tebriklerini ya da üzüntülerini belirtmesini bekledi. Ama sessizlik bozulmayınca döktü içini.

"Ruh çağırmakla kazanıyorum ekmeğimi, biçare koyuncuklarımı beslemek için Paddington'dan buraya tabanvayla geldim. Şimdiyse köpeğimi salamıyorum, işte kartım, Rosie Dew, bekar, Solucanköy'den Baron Ekşi'nin vesayeti altında. Tanırsınız belki onu, çekici bir adamdır, eşyalar gönderir bana. Bir erkek çocuk dünyaya getirmek koşuluyla mirastan yararlanabilecek olmasına karşın, iktidarsızlığı yüzünden acınacak durumda. Ruhlar aleminden medet umuyor, ah zavallı köpek, nasıl da çırpınıyor kurtulacağım diye, efendi çok sert biri, onu kilitlemeyi de, kanını ırmağa ya da göle akıtmayı da reddediyordu, kuşkusuz ikisi de aynı kapıya çıkıyordu onun için, Shelly'nin ilk karısı gibi adı Harriet'ti sanıyorum, öyle değil mi? Nelly yapma, Shelly, Nelly, Oh Nelly, ne kadar çok seviyorum seni."

Tasmayı çekti, iyice kısalttı, Nelly'yi göğsünün sarp beldelerine kaldırdı. Hayvanın burnuna öpücükler kondurdu, uzun akşamlar boyu köpeği öğretmişti kendisine bu öpüşleri. Sonra tirtir titreyen hayvanı Murphy'ye uzattı. Çantasından iki baş marul çıkardı, koyunlara doğru yöneldi.

Tüyleri kısacık kırpılmış, kavruk ve biçimsiz koyunlar çok zavallı görünüyorlardı. Otlamıyor, geviş getirmiyorlardı, iyice keyifsizdiler. Ancak ayakta durabiliyor, başları öne eğik, umarsızca sallanıyorlardı durdukları yerde. Marulla yaklaşan Bayan Dew'in önünde gerileyecek gücü bulamıyorlardı kendilerinde.

Ördek aralarında dilediğince dolaşıyor, arka arkaya marulları uzatıyor, yere eğdikleri burunlarına ata şeker yedirircesine bastırıyordu. Hayvanlar somurtuk suratlarını mide bulandırıcı maruldan uzaklaştırıyor, Ördek yanlarından gidince de eskisi gibi yere çeviriyorlardı. Bayan Dew marullarını yedirecek bir koyun bulma çabasıyla dört dönüyordu.

Murphy bu ufak tefek ama ilginç kadına, özellikle de biçare koyunlara dalmış, Nelly'ye dikkat etmemişti hiç. Yeni fark ediyordu köpeğin bütün bisküvilerini yediğini, birkaç saniyeden fazla ağzında kalmayan baharatlı dışında. Nelly'nin sırtının ufukta çizdiği dar açıya bakılırsa, yemeğini yedikten sonra oturmuştu. Kısa bacaklı, götü yere yakın, sosise benzeyen köpekler ayakta da dursa, otursa da, yatsa da hep aynı, Doğu'ya özgü bilgece havalarını koruyorlar, bu onların olumlu tarafları. Parmigianino köpekleri resmetse, onları Nelly'ye benzetirdi.

Bayan Dew şimdi yeni bir taktik deniyordu. Sunduğu marulu yere bırakıp belli bir uzaklığa çekiliyordu. Böylece marullar ile marulları sunan kişi koyunların usunda birbirinden ayrılacaktı. İsteklerinin bu olduğunu sanıyordu Bayan Dew. Kendisi Aşk olmadığından verdiği şeyle bütünleşemiyordu, belki de işleri karıştıran şey koyunların karanlık bilincindeki Bayan Dew'in marul olmadığı gerçeğiydi. Ama bir koyunun psikolojisi Bayan Dew'in sandığından daha az yalındı ve parkın doğal bir ürünü görüntüsü verilmeye çalışılan marul da, egzotik bir çeşni gibi dürüstçe uzatılandan daha çok başarı sağlamamıştı.

Bayan Dew sonunda, yenilgiyi kabullenmek zorunda kaldı. Hiç tanımadığı birinin önünde, yenilir yutulur lokma değildi bu. İki baş marulu yerden aldı ve bedenini, kısa ve güçlü bacakları üzerinde Murphy'nin topuklarını yere dayayıp, yitirdiklerine sızlandığı yere taşıdı. Bayan Dew konuşamayacak kadar utanmıştı, oysa yanı başındaki Murphy susamayacak kadar öfkeliydi.

"Koyunlar lahananızla ilgilenmediler," dedi Murphy.

"Ne lahanası," diye haykırdı Bayan Dew. "Ağızda eriyen, bembeyaz, taptaze, gevrek, güzelim marullarım!"

"Ama şu sosis kılıklı köpeğiniz yemeğimi yedi, midesinin kabul etmediği bir parça hariç," dedi Murphy.

Bayan Dew öteki normal insanlar gibi, dizlerinin üstüne çöktü, Nelly'nin başını ellerinin arasına aldı.

"Dinleyin beni de mutlu olun," dedi Murphy. "Köpeğinizin iştahının azlığı şu baharatlı bisküviyi yemesine engel oluyor, benim iştahımın çokluğu ise ne yazık ki çiftleşme zamanı gelmiş, dişi bir sokak köpeğinin artıklarını yememe müsade etmiyor."

Bayan Dew diz çöktüğünde bir ördeğe ya da sıska bir penguene benziyordu her zamankinden fazla. Lord Ekşi ile birlikte, şu korkunç dünyada sahip olduğu en değerli varlığı Nelly'yi, Murphy'nin çiftleşme zamanı gelmiş dişi sokak köpeği olarak nitelendirmesi onu perişan etmiş, alı al moru mor olmuştu. Sevgili nonoşu onu gerçekten de çok zor bir duruma sokmuştu.

Wylie Murphy'nin yerinde olsa, parkın, içinde iştahının asla kaçmayacağı, kapalı bir dizge olduğu düşüncesiyle avuturdu kendini. Neary ustalardan bir alıntı yapar, Ticklepenny misillemeye başvururdu. Ama Murphy bir türlü avunamıyordu. Bisküvilerin kafasında yaktığı pis pis tüten mumu Nelly söndürmüştü.

"Ah benim Amerikam, yeni keşfedilen karam," diye haykırdı. "Atlantis gibi, bir göründün bir yok oldun."

Bayan Dew baronunu koydu kendi yerine.

"Kaybınız ne?" dedi.

Murphy bu sözlerden bir şey anlamamıştı, Ördeğin elinde bir cüzdan belirene kadar da anlamadı.

"İki peni ve Arı Aşkın Eleştirisi," diye yanıtladı.

"İşte üç peni," dedi Bayan Dew.

Böylece Murphy avantasını beş peniye çıkardı.

Bayan Dew hoşçakal demeden uzaklaştı. Evden çıkışı, şimdiki hüzünlü dönüşünden daha neşeli sayılmazdı. *Laetus exitus tristem redditum parit*. Çoğu kez böyle olurdu. Victoria Gate'e doğru ağır ve düzgün adımlarla ilerliyordu. Nelly önünde süzülüyordu. Çıktığına pişman olmuştu. Marulları reddedilmiş, onuru kırılmış, köpeği ve dolayısıyla kendi kişiliği hakarete uğramış, bir bardak bira için ayırdığı üç peni uçup gitmişti. Yıldızçiçeklerinin, köpek mezarlığının önünden geçti, Bayswater Road'ın insanın gözünü alan çiğ ışıklarına çıktı. Nelly'yi kollarına aldı ve Paddington'a uzanan yolun büyük bir kısmında taşıdı, bu kadarına gerek yoktu aslında, Lord Ekşi'nin gönderdiği bir çift bot, babasının dolabında bulduğu bir çift bot onu bekliyordu. Nelly'yi kucağına oturtacak, bir eli botta öteki eli ruh çağrılan masada, ne yazık ki bütün paralara konan vâris şu boktan vasiyeti feshetsin diye ruhlar âleminden düzgün ve yeterli bir neden çıkarmaya çalışacaktı.

Bayan Dew'in ruhlar âlemiyle kurduğu ilişkilerdeki aracısı,

dördüncü yüzyılın ördek hastalığına yakalanmış bir manikeistiydi. Lena'ydı adı kadının, solgun yüzlü, aksi biriydi. Calchis çölünden Betlehem'e giderken Roma'dan geçen Büyük Jerome'a ev sahipliği yapmıştı. Kadının dediklerine bakılırsa Lena'nın gövdesi çürüyebilir, aşağılık, hayvansı ve sakat olduğundan kendini daha iyi hissedebileceği, oturur konumda, çürümez, yüce, tinsel ve güçlü kuvvetli olarak yeniden doğmamıştı henüz. Ama geçen her yüzyılın da belli bir ilerleme getirdiğini belirtmeden edemiyordu. Bayan Dew cesaretini yitirmemeliydi, yüreklendiriyordu onu, bin yıl içinde herkesten farksız olacaktı, hatta şahane kalçalara kavuşacaktı.

Bayan Dew ortalama profesyonel medyumlardan farklıydı. Yöntemleri özgün ve çeşitliydi. Belki tonlarca uçucu madde üretememeyebilir, ya da koltuk altlarında laleler yeşertemeyebilirdi ama kendi haline bırakıldığında, bir eli olağan işlevini yerine getirmeyen botta, öteki eli ruh çağırma masasında, kucağında Nelly, görenmezin ötesinde Lena, canlıları, ölülerle yedi dilde avutmasını pek güzel becerirdi.

Artık Bayan Dew'e veda edelim, muhtemelen bir daha göremeyeceğiz onu.

Murphy beş peniyle oynayarak, kısa bir süre daha topuklarının üzerinde oturmayı sürdürdü. Bayan Dew'i, kendine yakın hissettiği koyunları düşündü, önyargılı oluşunu kınadı, Celia'ya duyduğu sevgiyi ölçtü biçti. Boşuna. Başıboşluğun özgürlüğü, özgürlüğün başıboşluğu, amacından uzakta un ufak olmuş istek, bir avuç tozun yere serpilmesi usunda beliren birkaç biçimdi, onca yıldan sonra alacakaranlıkla karşı karşıyaydı. Ama şimdi her şey, düşüncenin boş yere var olmaya çabaladığı kapkara bulutlarla kaplıydı. Sonunda öte uca kaydı, düşünce ve duyumların kaba tedirginliklerinden kurtardı kendini, sırtının boşluğu üzerinde beş saati aşkın bir süredir girmeye can attığı bir uyuşukluğa hazırlandı. Ticklepenny, Bayan Dew ve Nelly'nin söndürdükleri ateşi diri tutmak için harcadığı çabayla kaçınılmaz biçimde engellenmişti. Artık hiçbir şey durduramazdı onu. "Artık hiçbir şey durduramaz beni," bilinçdışının dünyasına kaymadan önce son düşündüğü şey oldu. "Artık hiçbir şey durduramaz beni." Gerçekten de hiçbir şey durduramadı onu, cezalardan ve ödüllerden, Celia'dan, tüccarlardan, otoyollardan ve

öteki şeylerden; Celia'dan, otobüslerden, parklardan ve öteki şeylerden ayrılarak içinde cezaların ve ödüllerin olmadığı, yalnızca kendinin ama tanınmaz derecede güzelleşmiş kendinin bulunduğu bir yere doğru sürüklendi.

Kendine ya da kendinden geldiğinde karanlığın bastığını, gökyüzünde dolunayın belirdiğini gördü, ne olduğunu anlamamıştı. Koyunlar çevresine toplanmıştı, tedirgin ve solgun bir kümeydi, uyanmasına neden belki de onlar olmuştu. Daha iyi görünüyorlardı, dinleniyor, geviş getiriyor, hatta otluyorlardı. Her halde günün saatiydi terslerine giden, Bayan Dew ya da lahanasında bir sorun yoktu. Battersea Park'taki kafese kapatılmış dört baykuşu düşündü, onların sevinçleri ve kederleri günbatımıyla birlikte başlıyordu.

Kocaman gözlerini ayışığına çevirdi, parmaklarıyla gözkapaklarını açtı. Sarı ışık gözkapaklarından kafatasına doğru akmaya koyuldu. Eski günlerden ağzına pis ve ıslak bir geğirti geldi.

Kimse dikmemiş gözlerini bana,
Sabahtan akşama.
Delilerden başka.

Tükürdü, kalktı ve beş peninin sağlayabileceği bütün hızla Celia'ya seyirtti. Kuşkusuz sevinecekti Celia vereceği haberlere, ama Murphy'nin bedeni için yorucu bir gün olmuştu. Müziğe duyduğu gereksinme her zamankinden fazlaydı şu anda. Döndüğünde hayli gecikmişti her günkünden. Beklediği ve korktuğu gibi kötü bir yemekle karşılaşmadı ama Celia yatakta yüzüstü uzanmış yatıyordu.

Korkunç bir şey olmuştu.

VI

Amor intellectualis quo Murphy se ipsum amat

Ne yazık ki öykümüzün "Murphy'nin usu" diye adlandıracağımız şeyi tanımlayacak yerine gelmiş bulunuyoruz. Tanrıya şükür bu aleti gerçekte olduğu biçimde ele alacak değiliz, oldukça yersiz ve gereksiz bir tutum olurdu bu. Yalnızca Murphy'nin usunu duyumsayışı ve tasarlayışı üzerinde yoğunlaşacağız. Her şeyin ötesinde, Murphy'nin usu, bütün bu bilgilerin kaynağı durumunda. Şu geldiğimiz noktada, usuna ayrılan kısa bölüm, daha fazla özür göstermek zorunluğundan kurtaracak bizi.

Murphy usunu dış evrene sımsıkı kapalı, büyük ve oyuk bir küre olarak tasarlıyordu. Bir fakirleşmeden söz edilemezdi, çünkü bu kürenin içinde dış dünyada bulunan hiçbir unsur eksik değildi. Dışındaki evrende zahiri ya da gerçek olan ya da zahiriden gerçeğe

dönüşen ya da gerçekten zahiriye gerileyen her şey onun iç evreninde de yerini bulmuştu, bulacaktı.

Bu özelliğinden dolayı Murphy'yi idealist katranına bulamamız gerekmiyor. Bir yanda ussal bir olgu, bir yanda da, aynı ölçüde hoş olmasa da, eşit derecede gerçeklik taşıyan bedensel olgu vardı.

Usu zahiri ve gerçek olgular arasındaki ayrımı, bir biçim taşıyan ve bir biçim arayan, biçimden yoksun şeyler için değil, ama hem ussal hem de bedensel bir deneyime sahip olduğu olgular ile yalnızca usundan geçirdikleri arasında yapıyordu. Yani tekmenin biçimi gerçek, okşamanınki zahiriydi.

Usunun gerçek parçasını yukarıda ve berrak, zahiri parçasını da aşağıda ve bulanık bir biçimde duyumsuyordu, bununla birlikte bu duyguyu ahlaki bir dürtünün sonucunda edinmiş değildi. Ussal deneyim bedensel deneyimden başkaydı, ölçütleri bedensel deneyimin ölçütlerinden farklıydı, içeriğinin bir parçasının bedensel gerçekliğe uygunluğu bu parçanın değerine bir şey eklemiyordu. Us çalışmıyordu, bir değer yargısına göre düzenlenmemişti. Işık, gölge ve karanlıktan oluşuyordu, bir aşağısı bir de yukarısı vardı, yoksa iyilik ve kötülük kavramları söz konusu değildi. Us başka bir kipte koşutluklar taşıyan ve taşımayan biçimlerle doluydu, yoksa iyi ve kötü biçimlerle değil. Usu için aydınlık ve karanlık arasında bir çelişki yoktu, aydınlığının karanlığını yok etmesi söz konusu değildi. Gereksinmesi bazen aydınlıkta, bazen gölgede, bazen de karanlıkta olmaktı. İşte böyle.

Böylece Murphy kendini bir beden ve bir us olarak ikiye bölünmüş hissediyordu. Görünürde bir iletişim vardı aralarında, yoksa ortak bir şeylere sahip olduklarını nasıl bilebilirdi. Ama usunu bedeninden soyutlanmış hissediyordu ve ne iletişimin hangi yoldan sağlandığını ne de iki deneyimin nasıl olup da birbirlerinin alanlarına taştığını anlayabiliyordu. İkisinin de birbirinden bağımsız olduğuna inanıyordu. Ne bir tekmeyi duyumsadığı için tasarlıyor, ne de tasarladığı için duyumsuyordu. Belki de bilinciyle tekme edimi arasında, iki büyüklüğün bir üçüncü büyüklükle, ya da iki sonucun ortak bir nedenle aralarında oluşturduğu türden bir bağıntı vardı. Belki de uzam ve zaman dışında, usdışında, varoluşunun ilk anlarından bu yana bilincin ve somutluğun bağıntılı kiplerinde Murphy'ye

oldukça bulanık gözüken beden-dışı bir tekme vardı, yani usunda tasarladığı tekme bir yanda, gerçek tekme öte yanda. Peki öyleyse o yüce Okşama neredeydi?

Ne olursa olsun, Murphy, doğaötesi bir gücün varlığını kabullenircesine, usunun dünyasının bedeninin dünyasıyla kurduğu bu kısıtlı uyumu kabulleniyordu. Sorunun ilgi çekici bir yanı yoktu. Murphy yaşı ilerledikçe, usunun kendi ilkeleri dışında hiçbir değişiklik ilkesine bağımlı olmadığı, kendi içinde yeterli ve bedensel değişikliklerden etkilenmeyen bir yapıda bulunduğu görüşüyle çatışmayan bir açıklamayı benimsemeye yanaşıyordu. Olabildiğince yararlanmaya çalıştığı bu durumun nedenleriyse hiç mi hiç ilgisini uyandırmıyordu onun.

İkiye parçalanmıştı, bir parçası aydınlık, gölge ve karanlık bir küre olarak tanımladığı şu usundaki odayı terk etmiyordu hiç, buradan çıkış yoktu çünkü. Ama ussal dünyadaki her devini, bedenin dünyasında bir dinlenme gerektiriyordu. Yatağında uyumak isteyen bir adam. Başının ardındaki bölmeden çıkmak isteyen bir fare. Adam farenin gürültüsünü duyduğu için uyuyamaz, fare de adamın gürültüsünü duyduğu için çıkamaz. Biri uyanık kalır, öteki de beklerken mutsuzdur, ama adamın uyuduğunu, farenin de deliğinden çıktığını varsayarsak ikisinin de mutluluklarını kesinleyebiliriz.

Murphy bedeni hareket halindeyken de, usunun hüzün verici bir alışkanlığıyla düşünebilir, hatta yorumlamalarda bile bulunabilirdi, akılcı bir davranış parodisine benzetebiliriz bunları. Ama bilinç dediği şeyin bütün bunlarla bir ilgisi yok.

Bedeni hem usu iyice devinebilsin diye, hem de kendi yararına uykudan daha korunaklı bölgelere uzanıyordu gitgide. Usuyla işbirliğine girmeyen pek az parçası kalıyor gibiydi bedeninden, üstelik bu parçalar da yenik düşüyordu yorgunluğa. Birbirine böylesine yabancı unsurların arasında oluşan böylesine gizli bir anlaşma Murphy'ye telekinez kadar esrarengiz görünüyordu, ama umursamıyordu bunu. Bu olguyu da, bedeninin gittikçe usuna daha çok gereksinme duymasını da hoşnut duygularla gözlemliyordu.

Bedeni yok olmaya sürüklendikçe, kendini usunda doğuyor gibi hissediyordu. Usunun zenginlikleri içinde özgürce deviniyordu. Bedenin stokları, usun zenginlikleri var.

Her biri kendine özgü niteliklere sahip aydınlık, gölgeli ve karanlık üç bölge bulunuyordu.

Köpeksi bir yaşamın parlak bir özeti, bedensel bir deneyimin yeni düzenlemelere olanak tanıyan unsurlarıyla, yani koşulları olan biçimlerle doluydu ilki. Burada zevk, bedensel deneyimi alt üst etme zevki baskın öğeydi. Burada Murphy'nin bedeninin hedef olduğu tekmeyi, Murphy'nin usu savuruyordu. Aynı tekmeydi ama yönü değiştirilmişti. Burada tüccarların kıllarını rahatça yolabilirdiniz. Ticklepenny Bayan Carridge ile yatabilirdi. Burada tüm bedensel fiyaskolar çılgınca bir başarıya dönüşüyordu.

İkinci bölgedeki biçimlerin koşutları yoktu gerçek yaşamda. Burada estetik bir zevk hakimdi. Türdeş bir kipin bozduğu hiçbir yapay düzenlemeye gereksinme duymayan bir dizgeydi bu. Burada Belacqua mutluluğu ve buna yakın hazlar tadılabilirdi.

İç dünyasının bu iki bölgesinde de Murphy kendini, mutlak hakim ve özgür duyumsuyordu. Birinde başına gelenlere misillemelerle karşılık veriyor, ötekinde erinç dolu, eşsiz görüntüler arasında dilediğince deviniyordu. İkisi arasında bir rekabet yoktu.

Üçüncüsü karanlık bir biçimler gelgitiydi. Biçimler durmadan bir araya gelip parçalanırdı burada. Aydınlık yeni bir çoğalışın uysal unsurlarını, lime lime edilen bir oyuncağa benzetebileceğimiz bedenin dünyasını içeriyordu; gölgeyse barış durumunu. Ama karanlık ne unsurları, ne de belirli bir durumu içeriyordu, yalnızca oluşan ve yeni bir oluşumun parçalarında un ufak olan aşksız, nefretsiz ve değişimin hiçbir ilkesine bağlı kalmayan biçimler vardı. Burada özgür değildi ama saltık özgürlüğün karanlığı içinde bir noktaydı. Devinmiyordu, çizgilerin bitip tükenmeyen yokoluşu ve yeniden oluşumu içinde, her şeyden bağımsız o kaynaşmanın içinde bir noktaydı.

İrrasyonel matris.

Ticklepenny'leri ve Bayan Carridge'leri iğrenç aşk oyunlarını gerçekleştirirken birlikte tekmelemek hoştu. Eğri doğan bir günü, Belacqua'nın yanına, bir kayanın üzerine uzanıp seyretmek ve düşlere dalmak hoştu. Ama insanın kendini, bir kaynak ve hedeften yoksun, Newton yasasına aykırı bir kargaşa içinde, esrik bir mermi olarak hissetmesi çok daha hoş bir duyguydu.

Böylece bedeni onu usunda gittikçe daha çok özgürleştirdikçe, dünyadaki pisliklere tükürmek için aydınlıkta kaldığı süre iyice azalıyordu; yeğlemek işin içine girdiğinden bu süre karanlıkta daha da azalıyordu; ama karanlıkta tüm isteklerden arınmış, saltık özgürlük içinde bir noktaya dönüştüğü anlar çoğalıyor da çoğalıyordu.

Bu güç işi gerçekleştirdiğimize göre, bu konuda başka açıklama yapmayacağız.

VII

Celia'nın büyükbabasına içini döktükten sonra, Murphy'ye karşı kazandığı utku Eylül'ün ortalarına, bilgiçlik edersek on ikisine, Perşembe'ye, Dua Günleri'nden kısa bir süre öncesine denk düşüyordu. Güneş hâlâ Başak burcundaydı. Bir hafta sonra güneş rahatça iç geçirerek Terazi burcuna kayıyorken Wylie Neary'yi kurtarmış, teselli edip öğütlerde bulunmuştu. Murphy ile Ticklepenny'nin arasında birçok olaya gebe olan karşılaşma Ekim'in on biri Cuma günü gerçekleşmişti (Murphy bundan habersiz elbette), yine dolunaydı, ama ay geçen seferki kadar yakın değildi yeryüzüne.

Şimdi Zaman'ı, şu yaşlı zinakârı, arkası iyice kelleşmiş kafasındaki seyrek, kısa ve hüzünlü saçlarından yakalayıp, Ekim'in yedisi

Pazartesi gününe getirelim ve canlar yakan Bayan Greenwich'e sağ salim teslim edelim.

Saygıdeğer insanlar yatmaya hazırlanıyordu.

Bay Willoughby Kelly yastıklarına gömüldü. Uçurtmasının kuyruğu koyu kırmızı ipektendi, eskimiş, hava koşullarından ötürü de solmuştu. İğne iplikle onarmıştı onu. İyice yorulmuştu. Koyu kırmızı, geniş, altıgen uçurtma yatak örtüsünün üstünde duruyordu, yıldız biçimindeki çıtaları çıkarılmıştı. Bay Kelly doksan yaşından yaşlı görünmüyordu. Başucundaki lambadan başının üzerine, yumrularına ışık selleri dökülüyor, yıpranmış yüzüne gölgeler düşüyordu. Düşünmek güç geliyordu ona, bedeni geniş bir alana dağılmış gibiydi. Dikkatini üzerlerinde yoğunlaştırmasa, parçaları sanki tek tek uzaklaşıp gidecekti. Uyanık ve tedirgindi, uyanıklığı tedirgindi. Dağınık aklı dağılan bedeninin bir yerlerine takılıp kalıyordu. Düşünmek güç geliyordu ona, şu berbat söz oyununu bir türlü geliştiremiyordu (Çünkü Fransızcası mükemmeldi): *Celia, s'il y a. Celia, s'il y a* sözleri gözlerinin gerisinde bir nabız gibi atıyordu düzenli. Celia'nın adıyla yaptığı oyun bir parça avuttu onu. Kendisini ziyarete gelmemesi için ne yapmıştı Celia'ya? "Şimdi kimsem yok, Celia bile," dedi Bay Kelly. Yumulu gözlerinden yaşlar fışkırdı, burun ve elmacık kemiklerinin arasındaki çukurlar değerli sıvıyı yakaladı. Başka bir gözyaşı kabına gerek kalmamıştı.

Neary'nin de kimsesi yoktu, Cooper bile. Cennet kuşu yuvası çorbası, soya fasulyesi, köpekbalığı yüzgeci ve Lychee şurubuyla tıkabasa dolu olan karnını yeşil çayla iyice sulayarak, dertlerinin yumağına dolanmış, sarmaşığa tünemiş bir baykuş gibi Glasshouse Street'te oturuyordu. Bir koleralının kudurgan hüznünü taşıyordu, hırçındı. Parmaklarının arasında kemik gibi tuttuğu çubuklarla öfkesini tatlı ritimlere dönüştürüyordu.

Sorunu yalnızca Murphy'yi bulmak değil, ama onu kızlık adı Cox olan Ariadne'ye izini belli etmeden bulmaktı. Yılanlarla dolu bir saman yığınında iğne aramaya benziyordu bu. Cooper'ı bir öfke anında kovmuştu, gereksinme duyduğu şu anda da bir türlü bulamıyordu. Wylie'ye gelmesi ve kendisine destek olması için yalvar yakar satırlarla yazmıştı. Wylie'nin olanakları çoktu, ne yapacağını iyi bilirdi, ne yapmayacağını da. Tecrübeli, pişkin biriydi, kısacası

Neary'de olmayan bir yığın şeytanlıkla doluydu. Wylie yanıt olarak, bütün gününü Bayan Counihan'a ayırdığını ve Neary'nin beklentilerine hakkıyla karşılık verebilmesi için umduğundan çok daha fazla engeli aşmak zorunda kaldığını yazmıştı dürüstlükle. Bu mektup yeni endişelere boğmuştu Neary'yi. Sınanmış, güven duyduğu adamı Cooper ona ihanet etmişti; çok daha az tanıdığı Wylie kimbilir neler yapmış olmalıydı? Birden bütün tanımış olduğu erkekler arasında, bir erkeğe verdiği söze sadık kalacak tek kişinin, kadınlara karşı davranışı her ne kadar kötü gözükse de, avı Murphy olduğunu düşündü. Böylece Murphy'ye duyduğu gereksinme nitelik değiştiriyordu. Şimdi, aciliyetinden bir şey kaybetmemiş olan bu gereksinim dostluk çerçevesinde kazandığını, düşmanlıkta yitiriyordu. İnsanın gereksinmeleri kapalı bir dizge oluşturuyordu.

Başını boş bir şişe gibi sallayarak kötürüm gibi kaldı saatlerce oturduğu yerde. Çubuklar ile acılı bir ezgi tutturmuştu. Bir kadın ya da sevgiliye duyduğu gereksinme, kadın Yang-Kuei-Fu'nun kendisi bile olsa, bir usa duyduğundan fazla değildi. Kuşkusuz bu sapmada Doğu'ya özgü ortamın bir payı vardı. Üç bardak içtiği şurup, alacakaranlıkta, bir ad veremediği kokusuyla onu büyülüyor, acılarına merhem oluyordu.

Bayan Counihan Dublin'de ismini gizli tuttuğumuz bir otelde Wylie'nin kucağına oturmuş, dudaklarını istiridye gibi emiyor ve deneyimsizliğine rağmen elinden geleni yapıyordu. Wylie pek dudaktan öpüşmezdi, ama bir de öpüştü mü, durmak bilmezdi. Tutku çanının tokmağı fırlatılıp atılsın diye ısrar eden şu sıkıcı insanlardan değildi o. Hayır. Wylie'nin öpüşü, uzun bir aşk tümcesinde usulca çalınan yarım sayfalık tremololar boyunca basılan iki beyaz notaya benzerdi. Bayan Counihan yaşamı boyunca, karşılıklı ağır ağır akıtılan bu aşk salyalarından hoşlandığı kadar başka bir şeyden hoşlanmamıştı.

Yukarıdaki bölümün sözcükleri kültürlü okuyucuyu yozlaştırmak için özenle seçildi.

İrlandalı bir genç kız olarak Bayan Counihan inanılmaz biçimde insanı andırıyordu. Yine de Wylie kızın geniş ağzından hoşlandığından emin değildi. Öpülecek yüzey bir gül goncasından daha

büyüktü ama rengi bir parça solgundu. Gerisi idare ederdi. Onu betimlemek yersiz kaçacak, yukarıda belirttiğimiz gibi, fazlasıyla insan görünümünde olmasını saymazsak öteki hoş İrlandalı kızlardan farksızdı. Bunun da ne ölçüde bir üstünlük oluşturduğu tartışılabilir bir olgu.

Cooper odaya girdi. Kayasından sökülüp alınan bir midye gibi bırakıverdi kızı Wylie. Bayan Counihan ağzını kuruladı. Wylie aşk oyunlarını Cooper geldi diye yarıda kesmezdi, ha bir hayvanın ha Cooper'ın önünde sevişmişti, aynı kapıya çıkardı, ama Neary'nin yakınlarda olma olasılığı korkutmuştu kendisini.

"İşten atıldım," dedi Cooper.

Wylie bir anda kavradı durumu. Yumuşak bir tavırla, hâlâ soluk soluğa olan Bayan Counihan'a döndü:

"Korkma sevgilim, bu Cooper. Neary'nin adamı. Asla kapıyı çalmaz, oturamaz, şapkasını da çıkarmaz. Kuşkusuz Murphy'den haber getirmiştir," dedi.

"Ah eğer sevgilimden, Murphy'mden haber getirdiyseniz, anlatın, anlatın rica ederim," diye haykırdı Bayan Counihan ellerini kavuşturarak.

Bayan Counihan roman okumayı çok sever.

Cooper'ın oturamadığı doğruydu, akatizi hastalığına yakalanmıştı uzun zaman önce. Neyse ki kabızdı. Daha doğrusu ne yazık ki. Ayakta durması ya da yatması arasında pek fark yoktu ama oturamıyordu. Euston'dan Holyhead'e ayakta, Holyhead'den Kingstown'a kadar yatarak gelmişti. Şimdi yeniden ayakta, odanın ortasındaydı, kazık gibi dikilmişti orada. Başında melon şapkası, boynunda sıkı sıkı sarılı kızıl atkısı, takma gözü kanlanmış duruyordu yanlarında. Orta parmaklarını geniş tulumunun diz üzerindeki dikişleri boyunca gezdirerek üst üste, "İşten atıldım, işten atıldım," diye söyleniyordu.

"İşte sonunda, çıplak bir gerçekle yüz yüzeyiz," dedi Wylie.

Kaliteli viskiden doldurdu ve Cooper'a uzattı.

"İğneyi girdiği delikten çıkaracaktır bu."

Kaliteli viski Cooper için hafif mantar kokusundan başka bir şey değildi, yine de açgözlülüğünden içmeden edemedi. Daha önce içtiği viskilerin çoğunun mantarı kokusuzdu.

Cooper'ın nasıl kovulduğuna ilişkin anlattıkları fazlalıklarından arındırılıp, düzeltilip, hızlandırılıp, kısaltıldıktan sonra şöyleydi:

Günlerce süren arayışın sonunda Murphy'nin izine, Hyde Park'ta ikindi sularında rastladı. West Brompton'daki çıkmaz sokağa kadar izledi onu. Sokağın köşesinde dörtgen biçiminde, aydınlanmak için ne güneşe ne de aya gereksinme duyan ünlü bir birahane vardı. Murphy peşine Cooper'ı takmış ilerlerken parmaklıklar aralandı, pancurlar çekildi, kapılar açıldı. Cooper Murphy evine girene kadar avının yolunu takip etti. Murphy kapıyı anahtarıyla açıp içeri daldı, demek ki orada oturuyordu. Cooper evin numarasını belleğine kazıdı, kafasında Neary'ye çekeceği telgrafı oluşturarak, geldiği yoldan geri döndü.

Köşede birahaneye hayran hayran bakmak için durdu, bu kadar güzelini görmemişti hiç. Birden bir adam belirdi kapının önünde; İki elinde de bir viski şişesi, tiril tiril gömleği güzelim şayak önlüğüyle çevresine ışık saçıyordu. Yüzü bir meleğin yüzünü andırıyordu. Elini Cooper'a doğru uzattı.

Beş saat sonra kapının önüne konduğunda susuzluktan içi bağrı yanıyordu. Kapılar kapandı, pancurlar indi, parmaklıkların kanatları birleşti. West Brompton'un West Brompton'ca West Brompton'a karşı savunmasında hiçbir şey rastlantıya bırakılmamıştı. Cooper öfkeden kuduruyor, Pantagruel boğazını sıkıyordu. Ay çarpıcı bir rastlantı sonucu dolunay biçimini almış, yörüngesinin dünyaya en yakın noktasında bulunuyor ve görkemli içki dolaplarını alaycı bir parlaklıkla aydınlatıyordu. Dişlerini gıcırdattı, pantolonunun şişkin dizlerini hırsla yukarı çekti, kötülük düşüncesi ruhunu kemiriyordu. Murphy'yi, avını düşündü, yani düşmanını. Evin giriş kapısı aralıktı, kapıyı arkasından kapadı. Karanlık girişte durup, etrafı dinledi. Bir kibrit yaktı. Girişe açılan tek odanın kapısı yoktu, bodrum katından ne ışık ne de ses geliyordu. Merdivenleri tırmandı. Asma katta bir kapıyı açtı ve kibritin ürpertici alevinde tuvaleti gördü. Birinci kat sahanlığına açılan iki odadan birinin kapısı yoktu, ötekinden uzun, umutsuz bir inilti yükseldi. Cooper içeri girdi, Murphy'yi üçüncü bölümde betimlendiği korkunç konumda buldu. Bir cinayet işlendiği kanısına vardı ve hızla uzaklaştı odadan. Kapıdan çıkarken yaşamında görmüş olduğu en güzel kadın içeri giri-

yordu.

"Ne kötü," dedi Bayan Counihan. "Zalim ve vefasız."

Kendini, kendince kendine karşı koruması West Brompton'dan daha az acımasız olan Cooper Wapping'e gitmek için metroya atladı. Orada bir hafta boyunca içti. Susuzluğu ve parası mutlu bir rastlantıyla aynı anda sona erdi. Birkaç şilini bir araya getirebilmek için kiliselerdeki yardım kutularını ard arda soydu, sonra yeniden West Brompton'a koştu. Yolda Murphy'yi bulduğunu bildiren mutlu haberi telgrafla bildirmek için durdu yalnızca. Çıkmaz sokağın molozları taşınıyordu kamyonlarla, köşedeki sarayla daha bir uyuşacak yapılar alacaktı yıkılanların yerini. Wapping'e dönmek için acele etti. Murphy'nin kaybolduğunu bildiren kötü haberi Neary'ye telgrafla bildirmek için durdu yolda yalnızca.

Neary ertesi sabah geldi. Cooper patronunun merhametine sığınarak hiçbir şeyi gizlemedi ve acımasızca kovuldu.

Birkaç gün sonra şarkı söylemeden dilencilik yapma suçundan tutuklandı ve on gün hapis cezasına çarptırıldı. Hapisteki boş zamanlarını aylık kartının dönüş kısmını yenilemeye ayırdı, yoksa bitmek tükenmek bilmeyen bir süreye dönüşebilirdi bu on gün. Böylece özgürlüğüne kavuştuğunda zaman yitirmeksizin anavatanına dönebilecekti. Dublin'de Bayan Counihan'ı birkaç gündür boş yere arıyordu, Wynn Oteli'ne adres bırakmamıştı genç kız. Artık geçmişte kalan ve asla geri gelmeyecek günlerden, okul günlerinden tanıdığı Bay Wylie'nin kollarında bulmuştu sonunda onu, hoş bir sürprizdi doğrusu. Bir damla gözyaşını kuruladı.

Bu kitaptaki kuklalar er ya da geç ağlayacak, Murphy dışında. O bir kukla değil çünkü.

Wylie ayağa kalktı.

"Murphy'yi yeniden bulabilir misin?"

"Belki."

"Neary'yi yeniden bulabilir misin?"

"Bu da sorulur mu?"

"Neary'nin karısını terk ettiğini biliyor muydun?"

"Bu da sorulur mu?"

"Kadının Londra'da olduğunu biliyor muydun?"

"Aşağı yukarı."

"Peki Neary seni kapıya koyduğunda neden kadının peşine düşmedin?"

Cooper bu son sorudan hiç hoşlanmadı. Kısa aralıklarla birbirine hiç mi hiç benzemeyen iki profilini de işkencecisine sundu.

"Neden?" dedi Wylie.

"Bay Neary'yi çok severim," dedi Cooper.

"Atıyorsun," dedi Wylie.

Bu bir soru değildi. Cooper bir sonraki soruyu bekledi.

"Neary çok şey biliyor," dedi Wylie.

Cooper bekliyordu.

"Sen onu gammazlarsan, o da seni gammazlar," dedi Wylie. "Öyle mi?"

Cooper doğrulamadı.

"Gereksinme duyduğun tek şey bir parça incelik," dedi Wylie. "Bak göreceksin, kısa bir süre içinde oturabilecek, şapkanı çıkarabilecek ve şu anda yapamadığın her şeyi yapabilecek duruma geleceksin. Bayan Counihan ve ben sadık dostlarınız senin."

Cooper içtenlikle gülümsedi.

"Cooper şimdi odadan çık ve seni çağırana kadar dışarıda beklemek inceliğinde bulun," dedi Wylie. "Boyaya dikkat et."

Cooper odadan çıktığında, Wylie'nin yaptığı ilk iş Bayan Counihan'ın gözyaşlarını öpücükleriyle kurutmak oldu. Bu amaçla özel bir öpüş tekniği geliştirmişti. Bir berberin makas darbelerini andıran ve birbirine eklemlenen öpücüklerdi bunlar. Bayan Counihan'ı altüst eden tepesi üstü yere çakılmış, ağzı burnu kanayan Murphy görüntüsü değil, güzel bir kadın ziyaretçinin varlığıydı. Wylie Peder Prout'un (F. S. Mahony) mezarı başında Neary'nin kırdığı potu anımsayarak, Cooper'ın dışarı çıkarken gördüğü genç kadınla Murphy arasında bir ilişkinin varlığını doğrulayacak bir kanıt bulunmadığını söyledi. Ama Bayan Counihan kırılmıştı, bu karşı çıkış yumuşatmadı onu. Çünkü Murphy'nin çevresindeki bir güzellik Murphy'den başka kimin için olabilirdi? Gözyaşlarının akışını hızlandırdı, biraz ne kadar kırıldığını göstermek istiyordu, biraz da öpüşlerin kazandırdığı yeni deneyim nedendi buna.

Sonunda gözyaşlarını akıtma çabası, bunların öpüşlerle örtülme hazzına yenik düştüğünde ağlamayı bıraktı. Wylie biraz viskiyle

kendini toparladı ve ona bütün içtenliğiyle düşüncesini söyleyeceğini belirtti.

Şu ya da bu biçimde harekete geçme zamanı gelmişti. Bayan Counihan ve kendisi de içinde olmak üzere, herkesi tedirgin eden belirsizlik ortadan kaldırılmalıydı bir an önce.

Neary Cooper'ın yardımı olmadan Murphy'yi asla bulamazdı. Ama bulduğunu varsaysak bile Bayan Counihan'ı rahatlatır mıydı bu? Katiyen. Çünkü eğer Murphy özgür iradesiyle Bayan Counihan'ı gözden çıkarmasa, Neary tehditle, rüşvetle bunu yapmasını sağlardı, açıktı bu, en azından ortalıkta görünmemesini sağlardı. Bayan Counihan'ın üzerine kuma almayı tasarlayan bir adam her şeyi yapabilirdi.

Wylie bile Bayan Neary'den habersizdi, resmi kayıtlara aşk kırgını diye geçse de kadın sağ salim Calcutta'da yaşıyordu.

"Bay Neary'yi savunmak gibi bir amacım olmasa da, onun tanımladığınız hayduttan farklı bir kimlik taşıdığına inanıyorum. Söylediğiniz gibi karısını terk ettiyse eğer (kanıt göstermenizi istemem doğaldır sanıyorum), böyle davranmasını gerektiren nedenleri vardır kuşkusuz."

Bayan Counihan cazibesiyle iki karılılığın eşiğine sürüklediği bir adam için sert yargılarda bulunamazdı elbette. Kişiliği olmasa da -şey- banka hesabı ondan daha güçlü bir rakibe Wylie'nin kara çalmasını onaylayamazdı. Amacı (Murphy) doğrultusunda olmadıkça ya da iştahını kabartmadıkça Wylie ile daha fazla yakınlık kurma niyetinde değildi. Wylie'ye Neary'den daha iyi davranmışsa, bunun nedeni basitti, Neary midesini bulandırıyordu. Ama ikisine de açık seçik belirttiği gibi Murphy'den umudu kesmedikçe sevgisinden beklentide bulunulmamalıydı. Wylie yumuşakbaşlılıkla rıza gösterdi bu buyruğa. Bayan Counihan'ın ertelenen sevgisini öylesine yürekten buluyordu ki bir gün bu sevginin kendisine sunulması umurunda bile değildi.

Yıldızlarına yeterince zeki olmadığı için şükran duyacak kadar zekâya sahip Wylie, Murphy'yi savunup Neary'ye saldırmakla yanlış yaptığını anladı. Bir kadını, cinsel isteklerinin ağır bastığı bir konuda etkilemeye çalışmak bir köpekten daha iyi koku almaya çabalamak kadar abesti. Bayan Counihan'ın içgüdüsü Wylie'nin

ona yönelttiği dalkavukça ve sonuçsuz hamleleri anında ve zahmetsizce boşa çıkarıyordu. Bayan Counihan'ın etkileneceği tek nokta erojen bölgeleri ve Murphy'ye duyduğu gereksinmeydi. Wylie bunlardan ikincisiyle yoğun bir çarpışmaya girmişti, sonra şöyle dedi:

"Neary konusunda yanılabilirim, dilerim öyledir. Belki de o, eski kıtanın en güvenilir kişisidir. Ama Cooper olmadan Murphy'yi asla bulamayacağı da yadsınmaz bir gerçek. Bu türden yetenekleri yoktur. Murphy'yi bulana kadar da yapacak bir şey göremiyorum."

Bayan Counihan Murphy bulunduktan sonra yapacak daha az şey olacağına ilişkin hüzünlü bir duygu taşıyordu içinde. Şöyle dedi:

"Ne öneriyorsunuz?"

Wylie bir şey önermeden önce Murphy'nin Bayan Counihan'a duyduğu gereksinmenin genç kızın ona duyduğundan daha fazla olduğunu söylemek istiyordu. Bayan Counihan Murphy'nin üzüntüsünü Cooper'ın söylediklerinden çıkarabilirdi. Anlatılanlara bakılırsa, Murphy yalnızca bir insanın yaşamasına uygun olmayan bir konutta değil, aynı zamanda belediye tarafından yıkılmasına karar verilmiş bir mahallede, büyük olasılıkla ticari bir rakibi tarafından, kaba kuvvet kullanılarak taciz edilmişti. Şu anda ya köprü altında uyuyor, ya bütün gece boyu St. James Park'ta dolanıp duruyor ya da St. Martin Kilise Mezarlığı'nda cehennem azabı çekiyordu. Gecikmeksizin bulmak gerekiyordu onu, özellikle de Bayan Counihan'a karşı tutumunun eskisi kadar olumlu olduğunu kanıtlaması ve aynı zamanda da İrlandalı aptalca gururunun kurbanı olmaması için. Yanlış bir gururun dürtüsüyle Bayan Counihan'ın arkadaşlığından yoksun kalmaya devam ettikçe her girişimi düş kırıklığıyla sonuçlanacaktı. Oysa Bayan Counihan yanında onu destekler, yüreklendirir, avutur ve armağanlar sunarken Murphy'nin yapamayacağı hiçbir şey yoktu.

"Ne öneriyorsunuz diye sormuştum," dedi Bayan Counihan.

Wylie Londra'ya gitmelerini önerdi: kendisi, Bayan Counihan ve Cooper. Yolculuğun kalbi ve ruhu genç kız, beyni o, pençeleri de Cooper olacaktı. Böylece Murphy bulunduğunda genç kız o ana kadar dizginlediği sevgisini alabildiğince boşaltabilir, Wylie de bu

arada Neary ile uğraşmak ve Cooper'ı içkiden uzak tutmak gibi daha önemsiz işlerden başını alabildikçe bu gemlenen sevgiye hedef olmaktan onur ve mutluluk duyabilirdi. Wylie bunlara, kızlık adı Cox olan Ariadne'nin umutlarını yeşertebilirlerdi, diye ekleyebilirdi ama vazgeçti.

"Peki bu baskının faturasını kim ödeyecek?" dedi genç kız.

"Elbette Neary," dedi Wylie.

Neary Cooper'a sert davranmış olduğu için günah çıkardığı mektubunda Wylie'nin yardıma koşması için yalvarıyor, Bayan Counihan'ın kürk mantosunun eteklerine yüz sürmeye göbek atarak genç kızı öve öve göklere çıkarıyordu. Çok acil bazı harcamalar için Bayan Counihan'a başvurduklarında, genç kız bunu yalnızca verilmiş bir avans olarak görmemeli, Murphy'nin aşkının kâr payı niteliğine bürüneceği bir yatırım gibi değerlendirmeliydi.

"Cumartesiden önce gidemem," dedi Bayan Counihan. Bir elbise provası vardı.

"Öyle olsun, gün ola harman ola," dedi Wylie. "Bu ülkeyi terk etmek her zaman güzeldir ama cumartesi akşamı Britanya-İrlanda hattı gemisiyle terk etmek gibisi yoktur. Tiyatro çevrelerinin soylu bay ve bayanlarıyla birlikte açık denizlerin ve su üzerinde geçen uzun bir gecenin tadını çıkarır insan."

"Demek istediğim şu ki Bay Neary'yi haberdar etmek için de, bütün işlerimizi iyice bir düzene sokmak için de yeterli zamanımız var," dedi Bayan Counihan.

"Murphy'yi bulana kadar Neary ile ilişki kurulmasına karşıyım," dedi Wylie. "Her şeyin tasarı aşamasında olduğu şu sırada ona başvurmak, adamın kendi çıkarlarına ters, delice şeyler yapmasına neden olabilir. İnsana özgü bir budalalıktır bu. Ama kedere gömüldüğü bir an karşısına arkadaşı, sevgilisi ve bunların arkalarında Murphy ile çıkmamız ve her şeyi oldu bittiye getirerek mutlu sona ulaşmamız bana kesin görünüyor."

İşler kötüye giderse, Murphy bulunamazsa, Neary pislik ederse Cox nasılsa yaşıyor, diye düşündü Wylie.

İşler kötüye giderse, sevgilim bulunamazsa, Wylie pislik ederse Neary nasılsa yaşıyor, diye düşündü Bayan Counihan.

"Tamam," dedi genç kız.

Wylie genç kıza bundan asla pişmanlık duymayacağına ilişkin güvence verdi. İçlerinden hiçbiri asla pişman olmayacaktı. Hepsi için yeni bir yaşamın başlangıcıydı, genç kız, Murphy, Neary ve her ne kadar hak etmese de kendisi için. Kapıya ilerledi.

"Pişman olsam da olmasam da, yeni bir yaşama başlasam da başlamasam da, bu iyiliğinizi asla unutmayacağım," dedi Bayan Counihan.

Wylie sırtını kapıya vermiş ayakta duruyor, bir eliyle ardındaki kapı tokmağını tutmuş, ötekiyle hissettiklerini sözcüklerle ifade etmeyi beceremediğinde başvurduğu hareketi yapıyordu. Bayan Counihan kolayca anlaşılacak bir zekâ ışıltısı yaymaya çalıştı yüzüne. Her zaman göze alamadığı bir tehlikeydi bu.

"İyi olan ben değil sizsiniz," dedi Wylie.

Bayan Counihan yalnız kaldığında boş yere ateşi canlandırmaya çalıştı. Tezek halis İrlanda tezeğiydi, özgürlüğüne duyduğu delice tutkuyla demirlerin ardında yanmayı reddediyordu. Genç kız ışığı söndürdü, pencereyi açtı ve dışarı sarktı. Ayın dünyaya bir türlü göstermediği yüzü müydü, sırtı mıydı yoksa? Hangisi daha kötüydü, bir türlü sevdiği kişiye kavuşamamak mı, yoksa neredeyse nefret edilen insanlarla sürekli bir arada bulunmak mı? Karışık konulardı bunlar. Wylie ve Cooper kaldırımda belirdi, omuzlarının tam ortasında teşhire çıkarılmış küçük kafalarıyla (Murphy'nin benzetmesiydi bu). Sonra Cooper aniden koptu, ayrıldı, huzursuz yürüyüşündeki sarsılışlar uzaklaştıkça büyüdü, genişledi. Dış kapının çıkardığı sese dikkat etseydi, Wylie içeri girdiğinde boş bulunmaz, toparlanırdı ama dikkat etmedi. Bedeninin yarısı içeride, odada kalana kadar gittikçe daha çok sarktı pencereden. Üstelik de ayağı kesilmişti yerden. Gri kaldırımın çevrelediği evin önündeki gri basamakların altında her iki yöne uzanan küçük gri avlular karanlık bir çukur görüntüsü veriyorlardı. Parmaklıkların uçları ışığı olabildiğince yansıtan keskin bir testereydi sanki. Bayan Counihan akıllıca olmasa da yumdu gözlerini, görünürde odadan büsbütün uzaklaşıyordu, tam o sırada Wylie'nin elleri göğüslerini ustalıkla kavrayarak onu sevecen bir ürpertiye teslim etti.

VIII

Korkunç olay tüccarlar Murphy ile dalga geçtikleri sırada gerçekleşmiş olmalıydı.

O gün, on bir Ekim Cuma, Bayan Carridge ekmeğini bedava buldu: traş sabunu, parfüm, tuvalet sabunu, ayaklar için tuz, banyo köpüğü, diş macunu, deodorant ve kıl dökücü ilaçlar eşantiyon olarak gönderildi ona. Beden tazeliğini öylesine kolayca yitirir ki! Bayan Carridge türdeşlerinin çoğundan *bilgisi* ile ayırdedilirdi. Artık kokmama kararı almıştı, bunun için uğraşmayacaktı ama. Yoksa uğraşı pahalıya mal olabilirdi kendisine.

Bayan Carridge gururlu, her yanı tertemiz, mis gibi, paklığın verdiği gözüpeklikle, elinde çay fincanı Celia'nın karşısına çıktı. Genç kadın pencerenin önünde ayakta durmuş, dışarı bakıyordu. Kendisine yabancı bir davranıştı bu.

"Girin," dedi Celia.

"Soğumadan için," dedi Bayan Carridge.

Celia hemen döndü ve haykırdı.

"A! Siz misiniz Bayan Carridge? Şu yaşlı adama taktım kafamı, gün boyu yerinden kımıldamadı."

Şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez durumdaydı, Bayan Carridge'i kolundan yakaladı.

"Hadi hadi," dedi Bayan Carridge. Tepsisini içeri aldı, sonra her zamanki gibi dışarı bıraktı.

"Saatler önceydi," dedi Celia. "O saatten beri hareket etmedi."

"Bir dakika," dedi Bayan Carridge. "İyice duydum. Her zamanki gibi dolaşıyor odasında."

"Ama sizin duyduğunuz şeyi ben nasıl duymam?" dedi Celia.

"Mükemmel bir nedeni var bunun, siz ben değilsiniz," dedi Bayan Carridge.

"Ama kulağım hep kirişteydi, böyle sessiz sedasız olması görülmüş şey değil," dedi Celia.

"Saçmalıyorsunuz, asıl ihtiyacınız olan şey...," dedi Bayan Carridge.

"Hayır, öğrenmeden önce olmaz," dedi Celia.

Bayan Carridge sertçe silkti omuzlarını ve kapıya yöneldi. Celia kadının koluna yapıştı. Bayan Carridge bu yakınlığa olanak veren temizlik malzemelerine bütün gözenekleriyle teşekkürler yağdırıyordu. İnsanın teke gibi kokması ne acıklı bir şey!

"Zavallı çocuğum, seni nasıl sakinleştirebilirim?" dedi Bayan Carridge.

"Yukarı çıkıp bakarak," dedi Celia.

"Hiçbir durumda onu rahatsız etmemek için kesin emirleri var," dedi Bayan Carridge. "Ama sizi bu durumda görmeye katlanamam."

Celia gerçekten de kötü durumdaydı, titriyordu, benzi atmıştı. Başının üzerindeki ayak sesleri sallanan iskemle ve günün azalan ışıklarıyla birlikte ikindilerin ayrılmaz bir parçasına dönüşmüştü. Brewery Road'a aniden Ege'ye özgü bir gece inse, ayak seslerinin yokluğu ölçüsünde sarsmazdı onu.

Celia sahanlığa çıktı ve soluğunu tuttu. Bayan Carridge basa-

makları usulca çıktı, kapıyı dinledi, vurdu, daha sert vurdu, yumrukladı, tokmağı çekiştirdi, maymuncuğuyla açtı, odadan içeri girip birkaç adım ilerledi, sonra öylece kaldı yerinde. Yaşlı adam Bayan Carridge'in onca para döktüğü muşambanın üzerinde birikmiş kan gölünün ortasında kıvrılmış yatıyordu, eli bir berber usturasının üzerine kapanmış, gırtlağı kesik. Şaşkınlık verici bir soğukkanlılıkla Bayan Carridge sahneyi seyrediyordu. Her şey öylesine beklediği gibi, bir zamanlar kafasında canlandırdığı biçimde geçmiş olmalıydı ki gördüklerinden sarsılmışa benzemiyordu. "Ne oldu?" diye seslendiğini duydu Celia'nın. "Bir doktor çağırırsam ücretini ben ödemek zorunda kalırım, ama polis çağırırsam...," dedi kendi kendine. Usturanın sararmış fildişi sapı kırılmış, bir parmağı çok kötü kesilmişti. Aniden kötü kötü titremeler tuttu ağzını. Bu hiç düşleyemeyeceği ayrıntılar midesini bulandırdı; bunlar ve aktarılması acı veren öteki ayrıntılar. Merdivenlerden aşağı son hızla indi, ayakları öylesine hızlı hareket ediyordu ki sanki tabanlarına paten takılmıştı. Celia'nın önünden geçerken işaret parmağını boğazına soktu. Son bir atılışla merdivenlerin başında durdu ve avazı çıktığı kadar "imdat" diye bağırmaya başladı. Soğukkanlı görünmenin gerekmediğini kavrayacak kadar soğukkanlı, hüzünlü bir devekuşu gibi caddede zıp zıp zıplıyor, başı eğik, çılgınca, trajik olaya haince eşit uzaklıktaki York Road ve Caledonian Road'a, ard arda fırlatıyordu kendini, durmadan "polis!" diye de haykırıyordu.

Komşular ve yoldan geçenler yeterli bir kalabalık oluşturunca koştu ve kapıyı hepsinin yüzüne kapadı.

Polis geldi ve doktor çağırdı. Doktor geldi ve cankurtaran çağırdı. Cankurtaran geldi, yaşlı adam merdivenlerden indirildi, sahanlıkta donup kalmış Celia'nın önünden geçirilip aracın içine kondu. Bu, hâlâ yaşadığının kanıtıydı çünkü tazeliğini koruyor bile olsa bir cesedin cankurtarana konması yasaktır. Ama içinden bir ölü çıkarmayı hiçbir yasa, genelge, kararname, yönetmelik engelleyemez. Böylece yaşlı adam hastaneye doğru yola çıktığında, cinayetini beklenildiği gibi, hukuku çiğnemeden, mükemmelce işledi.

Bayan Carridge cebinden tek bir peni bile harcamamıştı. Doktoru polis çağırdığı için ücreti ödemek de polise düşmüştü. Güzelim muşambasına kanın verdiği zarar, bir gün önce yaşlı adamın

ödediği bir aylık avansla, fazlasıyla karşılanmıştı. Kadın işin içinden paçayı ustaca sıyırmıştı. Ustaca.

Murphy gecenin ve ertesi günün büyük bölümünü Celia'yı rahatlatmak için, zaman zaman ara vererek, öfkeyle, yaşlı adamın ölümünün kendine şimdiden sağladığı ve ileride sağlayacağı, saymakla bitmeyecek yararları sıralamakla geçirdi. Aslında bu gereksiz bir teselliydi, çünkü Celia canlı diye adlandırabileceğimiz herkes gibi kendisi için gözyaşı döküyordu. Murphy yine de pazar sabahının ilk saatlerine kadar davranışının tutarlılık ve dürüstlükten uzak oluşunu anlayamadı. Celia'ya uymaması bir yana, genç kadına söylenecek sözler değildi bunlar.

Celia'nın bu kadar derin bir hüzüne kapılmasının ve bundan kurtulamamasının nedenini söylemek çok güç. Murphy ile birleşmelerinin öncesinde, kendisine Murphy'ninki kadar değerli gözüken ikindilerinin zarara uğraması bunu açıklamakta yetersiz kalıyor. Celia olayın geçtiği odayı görmek arzusuyla yanıp tutuşuyor ama bir türlü buna cesaret edemiyordu. Merdivene kadar ilerliyor, sonra geri dönüyordu. Yalnızca arada sırada varlığını hissettiği Murphy'nin canını sıkıyordu bu davranışları; anlamsız duyarlıklara kapılıp kendinden geçmesi adamın hiç hoşuna gitmiyordu.

Sonunda kasıla kasıla söylediği, sonunda bir iş bulduğu haberi Celia tarafından yalnızca bir "ooo" nidasıyla karşılandı. Bu kadar. "Oooo öyle mi?" bile değil. Murphy genç kadını omuzlarından öfkeyle kavradı ve kendine bakmaya zorladı. Düşük yapan bir keçinin gözleri gibi yuvalarından fırlamış ve kan çanağına dönmüş gözlerinin yeşili şimdi sapsarı olmuştu.

"Bana bak," dedi Murphy.

Celia bakışlarını sevgilisinin gözlerine çevirerek söyleneni yaptı. Belki de bakışları Murphy'ye ulaşmadan eriyip bitmişti.

"Haziran ayından bu yana iş, iş, iş, hep aynı terane," dedi Murphy. "Bir iş düşüncesinin beni heyecanlandırması bu dünyada mümkün değil. İş ikimizin de, en azından benim sonum olacak, dedim sana. Hayır, bir başlangıç olacak, dedin sen. Ben yeni bir adam olacağım, sen de yeni bir kadın. Şu dünyanın bütün pisliği pırüpak olacak, yeryüzünde iş bulmuş Murphy'nin sevinci, yaşamlarında bundan başka hiçbir şeyi olamamış milyarlarca mutlu insanın se-

vincine ağır basacak. Sana ihtiyacım var, sen de beni seviyorsun. Sen daha güçlüsün ve kazanıyorsun."

Durdu, boşalmıştı. Başlaması için ona güç veren öfke, sözlerinin yarısına gelmeden kaybolmuştu. Birkaç söz geçirmişti öfkesini. Hep böyle olmuştu. Yalnızca öfke, yalnızca sözcükler değildi sorun.

Celia Murphy'nin ellerinin arasında sarsılırken kazanan biri gibi görünmüyordu. Zorlukla soluk alıyordu, gözleri kirli ve yabanıldı. Suk'un özlü ve yorgun ifadesiyle, "Bitkinlikten kaçın," diye mırıldandı.

"Günlerce yağmura, doluya, sulukara, kara, sise, ise meydan okuyarak ortalıkta süründüm. Üç kuruşluk kusturuculardan pantolonum belime düştü. Hepsi senin için iş bulmak uğrunaydı. Sonunda buldum da. Aşağılanmalarla, küfürlerle yarı ölü, son gücümü topladım, bir an bile yitirmeden, kutlamalarını duymak için sürüne sürüne döndüm sana. Sense, Oooo diyorsun. İyi ki, Yooo demedin."

"Anlamıyorsun," dedi uzun süredir Murphy'yi dinlemeyen Celia.

"Hayır," dedi Murphy. "İhtiyar, düşkün bir uşak cartayı çekiyor, sen de adam sanki bir şeyinmiş gibi yanıp yıkılıyorsun. Seni anlayamıyorum, hayır."

Küçük olay, buna olay denebilirse eğer, sona ermişti. Uzun bir sessizlik oldu, Celia Murphy'nin kendisiyle kaba konuşmasını bağışladı. Bayan Counihan, Wylie ve Cooper Liverpool-Londra ekspresinde kahvaltı ediyorlardı. Sonra Murphy kalktı ve giyinmeye koyuldu.

Birden durdu ve çok düzeysiz bir espri yaptı. Celia bu şakadan hoşlanmadı zerre kadar, ortam uygun bile olsa hoşlanmazdı da. Bu onun sevebileceği, ona bir şey ifade eden bir espri değildi. Murphy'yi eğlendiriyordu, önemli olan buydu. Çok hoş bulmuştu bu espriyi, hoştan da öte mükemmel bulmuştu. Espriyi düşünerek iğrenç gürültüler çıkarıyordu. Çıplak ayaklarıyla, üzerinde bir zamanların teoloji öğrencisi gömleği, dikişsiz önlüğü ve limon sarısı papyonu, esprisinin zehiriyle sersemlemiş sarsakça koşuyordu. Descartes'ın düşlediği gibi muşambanın üzerine yığılıverdi, soluk

soluğa kalmıştı, boğazlanan bir tavuk gibi çırpınıyordu. Bu gülme nöbetinden çok sara nöbetine benziyordu, Celia'yı bir telaş aldı. Murphy'nin yerde haya duygularını inciten bir kıyafette yuvarlandığını görünce gerekli düzenlemeleri yaptı, çıkmaz sokaktaki olayı anımsadı ve o zamanki gibi yardıma koştu. Nöbet geçmiş, neşe bitmiş, yerini hüzün almıştı, aynen sevişmeyle geçen bir gecenin sonu gibi.

Murphy Celia'nın kendisini giydirmesine izin verdi. Genç kadın işini bitirince, Murphy sallanan iskemlesine oturdu. "Tanrı bilir ne zaman döneceğimi," dedi.

Celia her şeyi hemen öğrenmek istedi. Oturmasının nedeni bu ertelenmiş merakı dilediğince ateşlemekti. Genç kadına acı çektirmekten zevk duyacak kadar seviyordu onu. Sakinleştiğini hissedince, yani çok kısa bir süre sonra bıraktı sallanmayı. Elini kaldırdı. "İş senin hatan," dedi "Eğer bir terslik olursa akşam eve döneceğim. Yok her şey yolunda giderse ne zaman gelirim, bilemiyorum. Umarım hemen işbaşı yaptırmazlar."

"Onlar kim?" dedi Celia. "Neye başlıyorsun?"

"Bu akşam öğreneceksin," dedi Murphy. "Olmazsa yarın akşam. O da olmazsa yarından sonraki akşam. Anlıyorsun ya!" - Ayağa kalktı- "Ceketimi aşağıya, kıçıma kadar indirsene," dedi. "Korkunç cereyan yapıyor."

Celia ceketin beline parmağıyla bastırdı. Boşunaydı, bir balona bastırmışçasına yeniden şişkinleşiverdi anında.

Murphy iç geçirdi.

"İkinci çocukluk bu," dedi Murphy.

Celia'yı öptü ve kapıya yöneldi.

"Beni bırakıyorsun," dedi Celia.

"Bir süre için beni buna sen zorladın," dedi Murphy.

"Her şey bitti," dedi Celia.

"Yo hayır," dedi Murphy. "Yalnızca bir süre. Eğer her şey bitmiş olsa sallanan iskemlemi almaz mıydım?"

Suk'un falı yerinde mi diye cebini yokladı. Oradaydı. Çıktı.

Celia yarı çıplak, sevgilisini kapıya kadar geçiremezdi, kafasını pencereden uzatmakla yetindi. Murphy'nin neden hâlâ görünmediğini merak etmeye başlıyordu ki adam odaya döndü.

"Bu sabah bir infaz olmadı mı?" dedi.

"Pazarları olmaz," dedi Celia.

Umutsuzca başına vurup iki yana salladı ve yeniden yola koyuldu. Günün pazar olduğunu Celia kadar o da biliyordu, öyle olması zorunluydu. Ama infaz, aşk ve oruç günü cuma gibi geliyordu ona. Celia onu pencereden başı omuzlarının ortasında çökmüş, ceketinin belini önden ve arkadan kavramış, sanki dansının ortasında taş kesilmiş bir tayfa gibi kapının önünde kararsızlık içinde dikilirken gördü. Bir süre sonra York Road yönünde hareket etti ama birkaç adım atıp durdu, asasına dayanan bir hacı gibi parmaklıklara yaslandı, eliyle başının hizasındaki bir demirin ucunu yakaladı.

Murphy'nin gidişinin öteki ayrıntıları kafasında silinmeye yüz tutunca, esmer başından yukarıda duran demirin sivri ucunu tutan eli, sıkan ve gevşeyen parmakları, hiç umulmadık anlarda ister istemez görmeye devam etti genç kadın.

Murphy ıslık çala çala (yılan gibi), yavaş adımlarla geri döndü. Celia, unuttuğu bir şeyleri alacak diye düşündü. Ama öyle değildi. Kapının önünden geçip, Pentonville'e yöneldiğinde, "Hoşçakal," diye seslendi genç kadın. Murphy onu duymadı, ıslık çalıyordu (yılan gibi).

Yolun ortasında top oynayan çocuklar Murphy'nin halini o kadar komik buldular ki, kestiler oyunlarını. Celia gözleri artık sevgilisini seçmez olduktan çok sonra bile, çocukların taklitlerinde çoğalmış olarak izledi onu.

O gece dönmedi, ertesi gece de, bir sonraki gece de. Pazartesi günü Bayan Carridge Murphy'nin nerede olduğunu sordu. "İş gezisinde," dedi Celia. Salı günü, "Ne zaman gelir?" diye sordu Bayan Carridge. "Eli kulağında," dedi Celia. Çarşamba günü, Bayan Carridge yeni bir eşantiyon paketi aldı ve çayla birlikte genç kadının yanına çıktı.

"Oturmaz mısınız?" dedi Celia.

"Memnuniyetle," dedi Bayan Carridge. Bir sakıncası yoktu.

"Bir derdiniz mi var?" dedi Bayan Carridge. "Elbette üstüme vazife değil ama bütün öğleden sonrayı, Tanrı günahlarını bağışlasın, şu yaşlı adamın alın yazısı tecelli etmeden önce hep yaptığı gibi, gezinerek geçirdiğinizi işitiyorum."

Bu yazgıyla ilgili sözler Bayan Carridge'in kafasındaki yazgıcı kavramlardan kaynaklanmıyordu. Yaşlı adamın boğazını bir kaza sonucu kestiğini olabildiğince sık, yüksek sesle yineleyerek ev sahibesi görevini yerine getirdiğine inanıyordu.

"Yo hayır," dedi Celia. "Özel bir sorunum yok."

"Aslında hepimizin sorunu var," dedi Bayan Carridge. İçini çekti. Kendi sorunu biraz daha dokunaklı görünsün istiyordu.

"Yaşlı adamdan bahsetsenize bana," dedi Celia.

Bayan Carridge'in anlatacağı öykü acılarla dolu ve sıkıntı vericiydi. Burada aktaracağımız bölüm ölüm sahnesiyle sınırlı ve pintiliğin Bayan Carridge'in imgelemini yüceltmesi ilginç sayılabilir.

"Her zamanki gibi, öğleye doğru tıraş olmak için usturasını çıkardı." -Yalan -Yaşlı adam haftada bir defa, gece yatmadan önce tıraş olurdu. Dokuz günlük sakalla gömüldü, üç günü ruhunu teslim ettikten sonra geçmişti -"Bunu şundan biliyorum ki tıraş fırçasını büfenin üzerinde köpüklü buldum." -Yalan- "Yüzünü köpürtmeden önce tıraş köpüğünün kapağını kapatmaya gitti, elinde usturayla odayı geçti, tüpün kapağını kapamaya çalıştı, kapağı düşürdü elinden, tüpü yatağa fırlattı, dört ayak üzerine çöktü yerde kapağı aramak için. Tüpü yatağın üzerinde, kapağını da yatağın altında buldum." -Yalan- "Döşemenin üzerinde sürünerek ilerledi, elinde ustura açıktı, aniden saplandı parmaklarına." Sustu. Başını ellerine gömdü. Parmaklarının arasından Celia'nın yüzünün aldığı ifadeyi süzdü. Cesaretlendi, devam etti.

"İlk geldiğinde, bana her an bir kriz geçirebileceğini söylemişti. Bu yıl iki kez tehlike atlattı, biri Mardi gras başlangıcı, öteki Derbi koşusu günü." -Yalan- "Evet. Ustura eline saplandı. Yüzüstü düştü, ustura altında kaldı, Zzzzzzzzıppp!" -Çıkardığı sesi hareketleriyle destekledi- "Öğrenmek istediğiniz başka bir şey var mı?"

Celia Bayan Carridge'i bunlar için zorlamamıştı yaşlı adamı anlatsın diye. Gülümsedi ve bekledi.

"Böyle düşünüyorum, bu nedenle polise de anlatmaktan çekinmedim," dedi Bayan Carridge. "Bir insan bir aylık kira avansı ödedikten bir gün sonra intihar etmez. Doğal değil bu." -Kendini bu kanıtla rahatlatıyordu- "Eğer şu anda bana borcu olsa, bu kadar kendimden emin konuşamazdım."

Celia Bayan Carridge'e kira borcu olmanın korkunç bir umutsuzluk kaynağı olduğuna katılıyordu.

"Soruşturmada ne dendi?" dedi Celia.

"İntihar," dedi Bayan Carridge aşağılama ve öfke dolu bir tonla. "Evimin adı bütün İslington'da lekelendi. Tanrı bilir nasıl kiraya vereceğim bu tarihten sonra. İntiharmış! Aptal herifler!"

Celia beklediği fırsatı bulmuştu. Bayan Carridge'in, kendisinden istenmeden bu olanağı sunması, teklifine bir yardım niteliği kazandırıyordu.

Celia ve Murphy yukarı kata taşınacak ve odalarını boşaltacaklardı, böylece oda kötü çağrışımlardan uzak, kiralanmaya hazır bekleyecekti.

"Sevgili çocuğum," diye haykırdı Bayan Carridge ve kızın kendisine sarılmasını bekledi.

Odaya yalnızca yaşlı adamın ödediği kadar oda ve pansiyon ücreti ödeyeceklerdi. Şimdiki rakamdan 10 şilin azdı bu. Bayan Carridge iç dökme çılgınlığında bulunduğu bir anda ağzından kaçırmıştı tutarı. Oda iki kişi için küçük ama Bay Murphy eskisinden daha az evde olacağı için yaptıkları küçük tasarruftan mutluluk duyacaklardı.

"Hah," dedi Bayan Carridge. "Tasarrufmuş! Yani benden Bay Quigley'e aynı faturayı gönderip on şilini size mi ödememi istiyorsunuz?"

"Her zamanki komisyon düşüldükten sonra," dedi Celia.

"Ne sanıyorsunuz beni?" dedi Bayan Carridge ve ne sanıldığını ifade edecek sözcüğü bulmak için kafa patlatmaya koyuldu.

"Ne yani?" dedi Celia. "Bay Quigley'in bundan bir zararı olmuyor. Siz kader kurbanısınız. Yaşamak zorundasınız. Bizim size, sizin de bize ihtiyacınız var."

Celia Murphy ile birlikte ola ola mesleğinden gelen ikna gücünü kaybetmişti. Onu şu anda coşkulandıran şey, Murphy'nin, karşısında başarılı olamadığı ev sahibesini alt etmek isteği değil, yalnızca yaşlı adamın odasını ele geçirmek arzusuydu.

"Olabilir," dedi Bayan Carridge. "Ama bu işin ilkesidir, işin ilkesidir." Derin düşüncelere daldı, yüzünde kaygı dolu bir ifade dondu. Böylesi bir uzlaşmayı namus anlayışıyla bağdaştırabilmesi

için Bayan Carridge'in biraz zamana, bir hayli de düşünmeye ihtiyacı vardı.

"Gidip iyice bir düşüneyim," dedi.

Celia'nın eşyalarını topladığı süre içinde, vicdan muhasebesi yapan Bayan Carridge dingin bir yüzle geri döndü. Karşılıklı yardımlaşma başlamadan önce halledilecek küçük bir sorun vardı, yani, "her zamanki komisyonun," kesin anlamı.

"Yüzde on," dedi Celia.

"On iki buçuk," dedi Bayan Carridge.

"Peki," dedi Celia. "Pazarlık etmeyi beceremiyorum" Şu güzelim eski formül.

"Ben de," dedi Bayan Carridge.

"Eğer iki valiz size çok ağır gelmezse, ben sallanan iskemleyi çıkarabilirim," dedi Celia.

"Bütün eşyanız bu kadarcık mı?" dedi Bayan Carridge küçümseyerek. Bonkörlüğünü Celia'nın önceden kestirmesi canını sıkmıştı.

"Bu kadar," dedi Celia.

Yaşlı adamın odası kendi odalarının yarısı kadardı, iki kat daha yüksek, iki kat daha aydınlıktı. Duvarlar ve muşamba aynıydı. Yatak ufaktı. Bayan Carridge ikisinin bu yatakta nasıl yatabileceğini bir türlü anlamıyordu. Pintilik aleviyle kızışmadıkça Bayan Carridge'in imgelemi öylesine fakirdi ki.

"Söyleyebileceğim tek şey var", dedi Bayan Carridge. "ben içinde bir başkasıyla yatmak istemezdim,"

Celia pencereyi açtı.

"Bay Murphy çoğu kez evde olmayacak sanıyorum," dedi.

"Öyle ya," dedi Bayan Carridge. "Hepimizin sorunları başka başka."

Celia kendi valizini açtı, Murphy'ninkini öylece bıraktı. İkindinin ilerleyen saatleriydi. Giysilerini çıkardı ve sallanan iskemleye oturdu. Şimdi üzerindeki sessizlik farklı bir sessizlikti, sesler boğulmamıştı. Boşluğun değil, doluluğun sessizliğiydi, alınmış nefeslerin değil, dingin havanın sessizliğiydi. Gökyüzü. Gözlerini kapadı ve aklında Murphy, Bay Kelly, müşteriler, ailesi ve ötekilerle birlikte, kendini genç kız, çocuk ve bebek olarak düşledi. Beyninin hücrelerinde kendi tarihinin karışıklıklarını çözmeye çabaladı. Son-

ra her şey bitti, günler, yerler, nesneler ve insanlar uzaklaşıp dört bir yana dağıldı, kendi tarihinden soyutlanmış, sırtüstü uzanıp öylece kaldı.

Çok hoş bir duyguydu bu. Murphy geri dönüp, yarıda kesmedi.

Aşksız Penelope gece uyuyabilirdi. Ertesi gün ve bir sonraki gün her şey yinelenecek, günlerin, yerlerin, nesnelerin ve insanların cenneti anımsatan masumiyeti içinde yatağına uzanmadan önce yaşamının karışıklıkları düzeltilecekti. Murphy geri dönüp ayırmadı genç kadını bütün bunlardan.

Ertesi gün cumartesiydi (hesaplarımız doğruysa) ve Bayan Carridge gündelikçi kadının büyük odayı temizleyeceğini, bu arada yaşlı adamın odasını da halledebileceğini söyledi. Çünkü yaşlı adamın odası kiracı değiştirmiş olsa da yaşlı adamın odası olarak kalıyordu. Gündelikçi kadın yaşlı adamın odasını temizlerken Celia aşağıda büyük odada bekleyebilirdi.

"Ya da isterseniz, aşağıda dairemde," dedi Bayan Carridge, yapmacık bir ilgisizlikle.

"Çok naziksiniz," dedi Celia.

"Mutlu ettiniz beni," dedi Bayan Carridge.

"Ama sanırım dışarı çıksam iyi olacak," dedi Celia. Evden dışarı çıkmayalı on beş günü bulmuştu.

"Nasıl isterseniz," dedi Bayan Carridge.

Evin önünde gündelikçi kadınla karşılaştı Celia. Kalçalarını elinde olmadan hoplata hoplata uzaklaştı, Pentonville Hapishanesi yönünde. Gündelikçi kadın uzun uzun Celia'nın ardından baktı, parmağını burnuna sokarak düşüncesini sesli ifade etti.

"Ne tatlı iş, becerebilirseniz eğer!"

Nereye gidecekti? Yuvarlak Havuz'a. Gün ışığında West Brompton'u yeniden ziyaret etmek, orada volta atmak isteği duydu içinde karşı konmaz biçimde. Cremorne Road ile Stadium Street'in birleştiği noktaya dönmek ırmaktaki kağıt artıklarının yüklendiği mavnaları ve köprünün altında eğilen gemi bacalarını görme arzusu uyandı ama uzaklaştırdı kafasından bütün bunları. Hepsi için zamanı vardı. Batıdan tatlı bir meltem esiyordu, Yuvarlak Havuz'a gidip uçurtmasını uçuran Bay Kelly'yi görebilirdi.

Caledonian Road'dan metroya atladı, Hyde Park'ın köşesinde

indi, Serpentine'in kuzey kıyısı boyunca çimenler üzerinde yürüdü. Her yaprak düşerken yeni bir yaşama adım atıyor, toprakla temasa geçtiğinde ani bir özgürlük çılgınlığına kapılıyor, sonra ötekilerin arasında yerini alıyordu. Gölü Rennie Köprüsü'nden geçerek, Kensington Bahçesi'ne doğu sınırındaki gişelerden girmeyi tasarlamıştı ama Victoria Kapısı'ndaki yıldızçiçeklerini anımsayarak vazgeçti bundan ve Kraliyet Hayır Evi Dispanseri'nin arkasından kuzeye, sağa saptı.

Cooper Londra'ya Wylie ve Bayan Counihan ile birlikte döndüğünden beri aksatmadan her gün yaptığı gibi, Hyde Park'ta, bir ağaç altında, kuş sığınağı yakınlarında ayakta duruyordu. Sallana sallana önünden geçen Celia'yı gördü ve tanır gibi oldu. Önünde ilerlesin diye bıraktı genç kadını, sonra ardından seğirtti, arada sürekli mesafe kalması için zorlanıyor, yürüyüşü her zamankinden sıkıntılı oluyordu. İstemeden yakalayacaktı onu, arada sırada genç kadın arayı açsın diye durmak zorunda kalıyordu. Celia yıldızçiçeklerinin önünde durdu uzun süre, sonra çeşmelerin yanından Kensington Bahçesi'ne girdi. Patikayı izleyip Yuvarlak Havuz'a giden koruluğun içinden geçti, havuzun çevresini dolandı ve batıdaki bir banka oturdu. Sırtı Saray'a ve rüzgâra dönük, uçurtma uçuranlara yakındı, ama o kadar da yakın değildi. Bay Kelly'yi görmek istiyordu ama adamın kendisini görmesini istemiyordu. Şimdilik görmesini istemiyordu.

Uçurtmacıların hemen hepsi yaşlı adamlardı, her cumartesi öğle sonrası Bay Kelly ile birlikte düzenli olarak geldiği günlerden tanıyordu çoğunu. O güne kadar hiç görmemiş olduğu küçük bir oğlanı gördü. Bay Kelly gecikmişti.

Yağmur başladı. Barınacak bir yer buldu kendine. Ardından genç bir adam geldi, taze ağızlı, gönlü aşkla dolu biriydi. Kızamadı genç adama, doğal bir yanılgıydı bu, üzülerek açıkladı.

Su azar azar sıçrayarak havuzun kenarından taşıyordu. Uçurtmalar bükülüyor ve yere iniyorlardı. Biri havuza düştü, bir başkası da Ord.Prof. G.E.Watts'ın büstünün arkasında uzun uzun debelendikten sonra onu izledi. Bir mavna ve römork gibi önden birbirlerine bağlı bir çift uçurtma usulca süzülüyordu gökyüzünde. İki çarklı bir alet aracılığıyla çocuk uçuruyordu bunları. Şimdiden kararan

doğunun kargaşası içinde iki nokta gibi, ağaçların üzerinde, yan yana, belli belirsiz seçebiliyordu uçurtmaları. Celia bakadursun, aniden uçurtmaların ardında bulutlar parçalandı; devinimsiz ve yeşile çalan bir gökyüzü aydınlığında bir an göze çarptılar.

Bay Kelly'nin gelip yeteneklerini sergileme olanağı azaldıkça Celia'nın adamı görmek için duyduğu sabırsızlık artıyordu. Orada sığınağında oturmuş bekliyordu, hava iyice kararmıştı, bütün yaşlılar gitmiş, bir tek çocuk kalmıştı. Sonunda o da çifte uçurtmasını toplamaya başladı, Celia uçurtmaların yere inişlerini sabırsızlıkla izlemeye koyuldu. Korkunç biçimde buruşmaya başlamaları genç kadını şaşırttı, bunların ipin ucunda büyük bir sükûnetle uçuşlarını izlediği aynı uçurtmalar olduğuna inanmak güçtü doğrusu. Çocuk ustaydı, Bay Kelly'ye eşit bir maharetle yönetiyordu uçurtmalarını. Sonunda sakinleştiler, karanlığın içinde bir an çırpınıp, büyük bir yumuşaklıkla yere kondular. Çocuk yağmurun altında diz çöktü, uçurtmayı parçalarına ayırdı, kuyrukları, çıtaları ve gövdesini paketledi, ıslık çala çala (bir kuş gibi) uzaklaştı. Celia sığınağının önünden geçerken ona "iyi akşamlar" diye seslendi. Çocuk duymadı çünkü ıslık çalıyordu (bir kuş gibi).

Kısa bir süre sonra bahçe kapanacaktı, her yanda bekçilerin bağırtıları yankılanıyordu: "Kapanıyor!" Celia ağaçlı, uzun ve geniş yolu yavaşça tırmanmaya koyulmuştu, Bay Kelly'nin başına bir şey geldi diye kaygılanıyordu. Adam genelde rüzgârsız havaları saymazsak iklim koşullarına aldırmazdı pek. Tekerlekli iskemlesini itmesi için Celia'ya bağımlı değildi, hep kendi itmek için ısrar ederdi. Levyeleri kullanmak hoşuna giderdi, dediğine bakılırsa bira makinesi çalıştırıyor yanılsaması veriyordu bu kendisine. Bay Kelly'nin başına bir şey gelmişti kuşkusuz.

Celia Notting Hill Gate'den metroya bindi, King's Cross'da indi. Cooper da öyle yaptı. Caledonian Road'a yavaş adımlarla, bezgince çıkmaya koyuldu. Dışarı çıktığına pişman olmuştu. Yorgundu ve ıslanmıştı. Bay Kelly gelmemiş, iyi akşamlar diye seslendiği çocuk yanıt vermemişti. Dönmesi için neden yoktu, yine de eve vardığında iyi hissediyordu kendini. Cooper da öyle. Celia anahtarla kapıyı açtı, demek ki orada oturuyordu. Cooper bu kez talimatların sınırını aşmadı ama numarayı aklına kaydettikten sonra hızla

oradan uzaklaştı. Cooper'ın kafasına kaydettiği notlar sayıca azdı ama asla silinmezlerdi.

Celia karanlıkta merdivenleri tırmanırken Bayan Carridge odasından çıktı ve ışığı yaktı. Celia durdu, ayakları farklı basamaklarda, eli tırabzanda, yüzü yana dönüktü.

"Siz dışardayken Bay Murphy geldi," dedi Bayan Carridge. "Siz çıkalı beş dakika olmamıştı."

Celia bir saniye boyunca Murphy'nin döndüğü yanılgısına kapıldı.

"Valizini ve sallanan iskemlesini aldı," dedi Bayan Carridge. "Beklemek istemedi."

Her zamanki sessizlik oldu yine. Bayan Carridge Celia'nın yüzünü inceliyordu pürdikkat, Celia tırabzandaki eline dikmişti gözlerini.

"Bir mesaj bırakmadı mı?" dedi Celia sonunda.

"Sizi duyamıyorum," dedi Bayan Carridge.

"Size Bay Murphy herhangi bir mesaj bıraktı mı diye soruyorum," dedi Celia, sonra başını çevirdi, merdivende bir adım ilerledi.

"Bir dakika düşüneyim," dedi Bayan Carridge.

Yeniden hareketsizleşti Celia.

"Evet, siz sorunca hatırladım şimdi," dedi Bayan Carridge. "İyi olduğunu, size yazacağını söyledi." Yalan. Bayan Carridge'in merhametinin sınırları sadaka olmaktan öteye gidemezdi.

Mesajın yalnızca bundan ibaret olduğunu anladığında Celia basamakları çıkmaya koyuldu yeniden. Bayan Carridge bir eli elektrik düğmesinde, gözleriyle izliyordu onu. Merdivenin kıvrımında Celia'nın bedeni gözden uzaklaştı, ama Bayan Carridge tırabzanı sıkı, sonra gevşek, sonra yeniden sıkı, sonra yeniden gevşek tutan eli hâlâ görebiliyordu. El gözden yittiğinde Bayan Carridge ışığı söndürdü ve karanlıkta kaldı, böylesi hem çok daha az masraflıydı, hem de akustik özellikler açısından birçok üstünlük sağlıyordu kulak verdiğinde.

Şaşkınlıkla büyük odanın kapısının açıldığını ve hemen kapandığını duydu. Kısa bir duraklamadan sonra adımlar tırmanışını sürdürdü, daha yavaş değilseler bile, daha az güvenliydiler. Bayan Carridge yaşlı adamın oda kapısının kapandığını duyuncaya kadar bekledi, ses ne sert ne de usulcaydı. Sonra kitabının başına döndü: *Aralık Gülleri*, Yazan Bayan Rosa Caroline Mackworth Praed.

IX

Dünyanın dışında yaşayan biri için benzerlerini aramamak güçtür doğrusu.

(MALRAUX)

Magdalen Ruh Sağaltım Merkezi kentin biraz dışında, iki bölgenin sınırında, güzelim bir parkın içindeydi. Ölmek için bir bölgeyi ötekine yeğleyen hastaların yataklarında azıcık yer değiştirmeleri yeterliydi. Bu kimi zamanlar o kadar olumlu sonuçlar veriyordu ki!

İri yarı, kırmızı yüzlü, kel kafalı, bıyıklı, işinde usta, otoriter ve kendini beğenmiş biri olan baş erkek hastabakıcı Bay Thomas ("Bim") Clinch'in kocaman yüreğinde Ticklepenny için beslediği, sevgiye benzer duygular vardı. İşe alınması bu nedenleydi, yerine Murphy'nin geçebilmesi de yine aynı nedenleydi. Çünkü Ticklepenny Bim'e, eğer yerine Murphy'yi alarak, hastalarla ilgilenmekten, evet bu işkenceden kendini kurtarmadığı takdirde, parasını versinler vermesinler merkezden ayrılacağına yemin etmişti. Ama

Murphy işe alınırsa gitmeyecek, bulaşık ve çöp toplamayı sürdürecekti. Böylece Bim'in yüreğindeki sevgiye benzeyen duygular gıdasız kalmayacaktı.

Baş erkek hastabakıcı Bim ile insan Bim arasında geçen sert bir mücadele sonunda kurnaz bir uzlaşmaya varıldı. Bir aylık deneme süresi için Murphy işe alınacak ve Ticklepenny'nin anlaşması feshedilecekti. Ticklepenny çalışmış olduğu on günün ücretini ancak Murphy bir aylık süreyi doldurduğunda alabilecekti. Böylece Ticklepenny Murphy'ye kefil oluyor ve sevgiye benzer duygulara tükenmek için koca bir ay tanıyordu.

Ticklepenny alacağı on günlük ücretin Murphy'nin bir ayı doldurmasından sonra değil, kendi kalan süresi tamamlandığında ödenmesini önerdi.

"Sevgilim, sen bir sterlin altı şilin sekiz penini Murphy'nin bir aylık tatmin edici hizmetinin sonrasında alacaksın, daha erken mümkün değil," dedi Bim.

"Hadi bir iyilik edip bir sterlin on şilin yap şunu da el sıkışalım," dedi Ticklepenny.

"Bu tamamen sana bağlı," dedi Bim.

Böylece Murphy'nin atanması, sanki çok yüksek bir makam sözkonusuymuşçasına önceden kararlaştırıldı. Erdemlerini anlamak öylesine güçtü ki sihirli gözlerine karşın atanması açıkça görüldüğü gibi yalnızca Ticklepenny'nin kusurları ve yeteneksizliği sayesinde gerçekleşmişti. Böylece Murphy gelişinden birkaç dakika sonra, görünüşünden hiç hoşlanmadığı halde Bim tarafından resmen işe alınmış ve yapması gereken şeyler anlatılmıştı kendisine.

Yatakları düzeltmesi, tepsileri taşıması, olağan çöpleri dökmesi, olağandışı çöpleri dökmesi, hastaların ateşini ölçmesi, gözlem kağıtlarını doldurması, yatalakları yıkaması, ilaç vermesi, ilaçların etkilerini saptaması, sıcak su torbalarını ısıtması, ateş düşürmesi, ağız tıkaçlarını kaynatması, şüpheli durumlarda sterilize etmesi, baş hastabakıcıya saygı ve sevgilerini sunması, doktor geldiğinde hazırola geçip el, ayak ve ağzıyla emir ve görüşleri beklemesi, sevimli gözükmesi bekleniyordu ondan.

Yaptıkları ve söylediklerinden sorumlu tutulamayacak olan hastalarla ilgilendiğini asla kafasından çıkarmamalıydı.

Ne kadar ağır ve hak edilmemiş de olsa üstüne boşalacak küfür sağanağının altında asla duygusal davranmamalıydı. Hastalar hastabakıcıları sık sık, doktorları da nadir gördükleri için ilkini işkenceciler, ikincileri de kurtarıcı olarak değerlendirirdi.

Bir hastaya asla zor kullanmamalıydı. Baskı ve zorlayıcı önlemler bazen kaçınılmaz olurdu ama her zaman büyük bir şefkat gösterilmeliydi. Sonuçta bir Ruh Sağaltım Merkezi'ydi burası. Eğer tek başına bir hastanın üstesinden gelemeyecek durumda kalırsa başka bir hastabakıcıyı yardıma çağırmalıydı.

Karar verme yetkisinin bulunmadığını ve hiçbir işten zerrece anlamadığını aklından çıkarmamalıydı. Doktor onayından geçmiş olgular dışında hiçbir şey kesin olamazdı MRSM'de. Bu konuda basit bir örnek vermek gerekirse, bir hasta aniden, kuşkuya yer bırakmayacak bir biçimde ölürse (MRSM'de bile kaçınılmazdı böyle şeylerin olması) doktora haber vermeli ve ölüm olayını kafasından silmeliydi. Hiçbir hasta doktor gelene kadar ölemezdi.

Ağzını sıkı tutması gerektiğini bir an bile unutmamalıydı. MRSM'nin iyilikleri özel ve gizliydi.

Tüm bunlar unutmaması gereken ana konulardı. Günlük işlerle ilgili öteki ayrıntılar zaman geçtikçe kendisine açıklanacaktı.

Birinci katta, Skinner Pavyonu erkekler bölümünde çalışacaktı. Çalışma saatleri 8-12 ve 14-20 arasıydı. Ertesi sabah başlayacaktı işe. İlk hafta gündüz vardiyasında, ikinci hafta gece vardiyasında çalışacaktı. Gece vardiyasının özellikleri zamanı gelince anlatılacaktı kendisine.

Daha az çarpıcı bir giysi verilecekti ona.

Ticklepenny'ye teslim edilmeden önce sormak istediği bir şey var mıydı?

Bir sessizlik oldu, Bim Murphy'yi her geçen saniye daha itici buluyor, Murphy de merak ettiği bir şeyler söyleyebilmek için kafasını zorluyordu.

"Bu durumda," dedi Bim.

"Hepsi tescilli deli mi?" dedi Murphy.

"Bu sizi ilgilendirmez," dedi Bim. "Size hastalarla ilgilenesiniz diye değil, onları bir yerlere götürüp getirmeniz, taşımanız, kirlettiklerini temizlemeniz için para ödenecek. Onlar hakkında bilme-

niz gereken şey size çıkardığı dertler, yaptıkları kötülükler olacak. Bu konuda sakın yanılgıya düşmeyin."

Murphy daha sonra hastaların yüzde on beşinin tescilli deli olduğunu öğrendi ama bu küçük seçkin topluluğun ayrıcalığı yalnızca lafta kalıyordu, çünkü onlara da yüzde seksen beşlik tescilli olmayan delilere uygulanan, aynı titiz iyimserlikle davranılıyordu. Çünkü MRSM bir akıl hastanesi ya da düşkünler evi değil, sanatoryumdu, bu nedenle kabul edilen hastalar yalnızca umutsuz tanısı konulmayanların arasından seçiliyordu. Sağaltım sonucunda durumu umutsuz bir hal alırsa (böyle bir şey kimi zaman MRSM'de bile olabilirdi) o zaman hasta çok özel hafifletici nedenler yoksa kapı dışarı edilirdi. Hasta (kötüye gidişin sürekliliği kesinlendiğinde) gerçekten de sevimli, sakin, temiz, söz dinleyen ve ödeme gücü yerinde biriyse yaşamının geri kalan bölümünü MRSM'de geçirmesine izin verilirdi. Bu mutlu durumun tescilli ve tescilsiz birkaç örneği vardı. Söz konusu hastalar akıl hastanesinin sunduğu bütün avantajlardan yararlanarak, sağaltımda aşağılanmalarla karşılaşmıyorlardı.

Rahatlama duygusuyla ürperen Ticklepenny Murphy'yi kalacağı binaya götürdü.

Biri erkekler, öteki kadınlar için yapılmış, ana bloktan uzakta, birbirlerinden daha da uzakta iki geniş bina hastabakıcıları ve diğer görevlileri barındırıyordu. Kadın olsun, erkek olsun evli hastabakıcılar dışarıda kalıyordu. Bir hemşirenin koca olarak bir hastabakıcıyı seçtiği görülmüş şey değildi.

Murphy'nin iki seçeneği vardı, ya Ticklepenny ile aynı odayı paylaşacak ya da kendisine ait bir çatı katı odası olacaktı. İkincisine bir merdivenle çıktılar. Murphy öylesine kararlı bir biçimde bu odayı seçti ki Ticklepenny gücendi buna. Bir şeyden gücenmesi olur şey değildi Ticklepenny'nin. Şu an olduğu gibi nedensiz bu duruma düşmesi şaşkınlık vericiydi. Onun yerinde babasının krallığının son yıllarındaki Kleopatra bile olsa Murphy'nin seçimi değişmezdi aslında.

Bu tuhaflığın nedeni pek inandırıcı görünmüyordu. Murphy, artık anımsamak istemediği, çok uzun zaman öncesine uzanmayan gençliğinin ilk morarmalarını yaşarken, Hanover'de kısa bir süre,

tüm üstünlüklerini anlayacak bir deneyime yetecek bir süre bir çatı katında oturmuştu; Gottfried Wilhelm Leibnitz'in yaşadığı, ama özellikle de öldüğü Schmeidestrasse'deki güzelim rönesans evinde. O zamandan beri çok daha kötüsüne razı, bir başkasını aramıştı hep. Boşuna. Büyük Britanya'da ve İrlanda'da insanlar çatı katı dendiğinde tavan arası anlıyorlardı. Bir tavan arası! Nasıl olur da böyle karıştırırdı insanlar? Bir tavan arası!

Ama şu anda gördüğü oda ne bir tavan arası, ne bir sandık odası, ne bir alet edevat odası, ne de hizmetçi odasıydı, gerçek bir çatı katıydı burası, üstelik Hanover'dekinden de daha güzeldi. Tavan ve dış duvar yekpareydi, yörüngelerinin en uç noktasında mükemmel bir açıyla eğim oluşturan güzelim bir ak çağlayan, sırsız camdan küçük bir pencereyle delinerek gündüz güneşe özellikle kapatılmış, gece de yıldızlara açılmıştı. Çok alçak olan yatağın yayları berbat durumdaydı, boş şilte ortadan yere değiyordu, döşeme ve tavan arasındaki duvarın köşesine boylamasına sıkıştırılmıştı. Bu da Murphy'yi yatağı bu konuma getirme zahmetinden kurtarıyordu. Çatı katında yatağa ilave olarak çürümüş meşeden, ona Langeais'yi hatırlatan kocaman bir sandık vardı. İri bir mum yatağın baş ucunda kendi yağıyla yere yapıştırılmış, ucunu göğe dikmişti. Bu tek ışık kaynağı kitaplarla arası pek iyi olmayan Murphy'ye fazlasıyla yeterdi. Ama hiçbir ısı kaynağı olmamasına şiddetle itiraz etti.

"Ateş olmalı," dedi. "Ateşsiz yaşayamam."

Ticklepenny üzülmüştü, Murphy'ye çatı katında bir ısıtıcı verilmesi pek olası gözükmüyordu ona. Ne bir boru, ne de bir elektrik hattı ulaşıyordu bu çok yüksek alana. Mangal görünürde tek olasılıktı ama Bim'in bir mangala izin vermesi çok zordu. Zaten Murphy kısa zamanda anlayacaktı ateşin gerçekten de gereksiz olduğunu. Ateş havayı iyice soluk alınmaz hale getirecekti.

"Size iyilik etmek için buradayım, hâlâ da yardımınıza hazırım, ama ateş yoksa ben de yokum," dedi Murphy.

Borulardan ve elektrik kablolarından söz etmeye koyuldu. Boruların ve elektrik kablolarının bütün güzelliği uzatılabilir olmalarında yatmıyor muydu? Asıl özellikleri istendiği kadar uzatılabilmeleri değil miydi? Eğer borular ve kablolar söz konusu olduğun-

da, onları yeterince uzatamıyorsanız, ne anlamı kalırdı bunların? Uzatılsınlar diye yapılmıyor muydu bunlar? Ticklepenny Murphy'nin hiç durmayacağını, aynı şeyleri ufak tefek değişikliklerle tükenene kadar yineleyeceğini düşünüyordu.

"Benim ateşimi bir görseydiniz," dedi Ticklepenny.

Murphy için bardağı taşıran son damla oldu bu. Onca yıldan sonra bütün umutlarını yitirdiğini sandığı bir anda bir çatı katı bulmuştu, ne bir hizmetçi odası, ne de bir tavan arasıydı burası, bir çatı katıydı ve yalnızca birkaç metrelik boru ya da kablo yüzünden kaybediyordu odayı. Alnı soğuk bir tere bulandı, bütün sarılığını yitirdi, kalbi göğsünü parçalarcasına güm güm atmaya başladı, oda silindi gözünden. Damağına yapışan, toz içinde kalan dilini kullanamıyordu. Konuşacak duruma geldiğinde Ticklepenny'ye iyice yabancı geldi sesi:

"Gece olmadan bu çatı katına bir ısıtıcı bulun. Yoksa..."

Durdu, devam edemedi. Belagat sanatının gerektirdiği bir duraklayıştı bu. Ticklepenny Murphy'nin dile getirmediği, yaşanacak olan şeyleri geçirdi aklından. Murphy'nin düşleyebileceğinden çok daha korkutucuydu her biri de, hele hepsi bir araya geldiğinde dehşetengiz bir görünüm alıyordu. Murphy'nin en önemli özelliklerinden biri olarak Suk'un sessizliği belirtmesi bundan daha iyi bir örnekle doğrulanamazdı.

Tuhaftır ki ikisinin de aklına gaz sobası gelmedi. Bim buna itiraz etmezdi, borular ve kablolarla uğraşma sorunu da ortadan kalkardı. Çok sonraları Ticklepenny'nin aklına gelse de, yine de o sırada ikisinin de aklına bir gaz sobası edinme fikri gelmedi.

"Şimdi, cehenneme gidiyoruz," dedi Ticklepenny.

"Söylediklerimi göz önünde tutacağınızı umarım," dedi Murphy.

"Elimden geleni yapacağım," dedi Ticklepenny.

"Benim için gitmek de bir kalmak da bir, bir şey değişmez", dedi Murphy.

Yanılıyordu.

Skinner Pavyonu'na doğru yol alırken, çimle kaplı, çiçekli bir bahçesi olan, koyu renkli tuğlalı, şirin bir yapının önünden geçtiler. Binanın cephesi kırpılmış porsuk ağaçlarından bir çitin arasında

yabani yaseminler ve filbahar çiçeklerinin içinde kaybolmuştu. Murphy'ye Celia'yı hatırlattı.

"Burası çocuk yuvası mı?" dedi Murphy.

"Hayır," dedi Ticklepenny. "Morg."

Skinner Pavyonu uzun, gri, iki katlı bir yapıydı, iki ucunda şişkinleşiyordu halter gibi. Kadınlar batıda, erkekler doğuda toplanmıştı, karma pavyon adı buradan kaynaklanıyordu, iki nekahat pavyonundan farkı buradaydı işte, o pavyonlar karma değildi. Hani bazı havuzlar karmadır da hamamlar karma değildir, öyle.

Skinner Pavyonu MRSM'nin arenasıydı, psikotik ve psikiyatrik bakış açıları arasındaki mücadele doruk noktasındaydı burada. Hastalar Skinner Pavyonu'ndan iyileşmiş olarak ayrılırlardı, ruhunu teslim ettiğinde ya da kronikleşen durumlarda, vakanın türüne göre, hasta nekahat pavyonuna, morga ya da kapı dışına gönderilirdi.

Doğrudan birinci kata çıktılar ve Murphy Bim'in tıpa tıp benzeri, küçük ikizi, hastabakıcı şef yardımcısı Bay Timothy ("Bom") Clinch'in karşısına çıkarıldı. Bom Bim tarafından uyarılmıştı. Murphy'den bir şey beklemiyordu, Murphy de kural gereği Bom'dan bir şey ummuyordu, sonuçta ikisi de düşkırıklığına uğramadı.

Bim Clinch'in uzak ya da yakın, sayıları yediyi bulan erkek akrabası emrinde çalışıyordu. En üst kademede Bom, en alt kademede de bandaj sarma bölümündeki yaşlı amca "Bum" vardı. Ayrıca bir abla, iki yeğen, üç hala ve dört gayrı meşru çocuk bulunuyordu kadınlar tarafında ve bunlardan ikisi kördü. Bay Clinch'in hısım akraba kayırmasında modası geçmiş, iğrenç bir yan yoktu. İngiltere'nin güneyinde böylesine kararlı ve başarılı bir aile babası parmakla gösterilirdi, İrlanda'nın güneyinde bile hâlâ onun yöntemlerini öğrenerek yarar sağlayacak yurtseverler yaşıyordu.

"Buradan," dedi Bom.

Koğuşlar birbiriyle T biçiminde kesişen iki uzun koridordan oluşuyordu. Koridorların başı ve sonu koltuk değneğini anımsatırcasına V biçiminde genişliyordu, bunlar okuma, yazma ve dinlenme odalarıydı. Merhamet papazlarının en tinselleri "sublimatoria" derlerdi buralara. Hastalar bilardo, masa tenisi, dama oynamaya,

piyano çalmaya teşvik edilirdi bu odalarda, ya da daha az güç oyunlar oynamaya ya da daha basit çalgılar çalmaya ya da yalnızca hiçbir şey yapmadan ortalıkta dolanmaya. Hastaların büyük çoğunluğu hiçbir şey yapmadan ortalıkta dolanmayı yeğliyordu.

Bir an için, yalnızca tanımlama kolaylığı getirsin diye kilise mimarisinin terimlerini, yön tayinlerini ödünç alırsak, koğuşlar sahın ve çapraz sahınların konumundaydı, kesişme yerlerinin doğusunda hiçbir şey yoktu. Alışılmış anlamda açık koğuşlar bulunmuyordu ama bazılarının hücreler dediği, Boswell'in ise odalara bölünmüş büyük konak diye adlandırdığı sahının güneyinde, çapraz sahınların doğu ve batısında ayrı ayrı tek kişilik odalar vardı. Sahının kuzeyinde mutfaklar, hastaların yemekhanesi, hastabakıcıların yemekhanesi, ilaç deposu, hastaların tuvaleti, ziyaretçilerin tuvaleti, doktorların tuvaleti vs... vardı. Yatalaklar ve hastaların en inatçıları güney çapraz sahınında olabildiğince bir arada tutulmaya çalışılmıştı, seslerin dışarı yayılmasını engelleyen keçeli hücreler buradaydı, bilgelerce "sükûnet odaları", "kauçuk odalar" ya da kısaca keçeli diye bilinen odalar. Her yer fazlasıyla ısıtılmıştı ve ilaç kokuyordu.

Murphy Bom eşliğinde koğuşlarda yaptığı bu ilk ve kısa ziyarette az sayıda hasta görmekten şaşırmıştı. Kimi ibadetinde, kimi bahçedeydi, kimi yataktan kalkamayacak durumda, kimi de yataktan kalkmaya isteksizdi, kimileriyse yalnızca daha uyanmamıştı. Ama bunlardan hiçbiri Ticklepenny'nin öyküsündeki korkunç canavarlar olarak gözükmedi gözüne. Melankolikler devinimsiz ve düşünceli, türüne göre kafalarını ya da karınlarını tutuyorlardı; paranoyaklar tedaviye ilişkin şikayet ve iç seslerinin ayrıntılı yorumlarıyla ateşli ateşli dolduruyordu sayfaları; içe dönük bir deli piyanosunu çalıyordu dikkatli; bir hipomanyak bir alkoliğe bilardo öğretiyordu; çok sıska bir şizofrenik sonsuza kadar yaşayan bir tablo olmaya yazgılı düştü düşecek bir konumda donmuştu yerinde, sol eliyle yarı içilip sönmüş bir cigara uzatıyordu, sağ el titrek ve gergin, tehdit savururcasına havadaydı.

Murphy dehşete düşmedi. İçinde bir anda oluşan ve kolayca tanımlayacağı duygular saygı ve imrenmeydi. Sevimsiz bulduğu hipomanyağın dışında hepsinde gözlemlediği, biricik mutluluk diye

nitelediği ve nadiren ulaştığı, olağan dünyanın olağan şeylerine karşı içe kapanarak gösterdikleri tepkisizlikti.

Ziyaret sonunda Bim'in ana ilkeleri açıklandığında Bom onları kapıya kadar geçirdi. "Şimdilik bu kadar," dedi. "Yarın sabah sekizde gelin."

Kapıyı açmadan önce Murphy'nin teşekkürünü bekliyordu apaçık. Ticklepenny dirseğiyle dürttü Murphy'yi.

"Milyonlarca teşekkür," dedi Murphy.

"Sormak istediğiniz bir şey varsa, hemen sorun," dedi Bom.

Murphy bir şey demekten alıkoydu kendini. Düşünüyormuş gibi yaptı.

"Hemen başlamak istiyordu," dedi Ticklepenny.

"Bu sorunu Bay Tom ile çözümleyebilirsiniz," dedi Bay Tim.

"Bay Tom kabul etti," dedi Ticklepenny.

"Bana verilen talimat yarın sabah başlayacağı doğrultusunda", dedi Bom.

Ticklepenny Murphy'yi ikinci kez dürttü dirseğiyle, ama yararı olmayacaktı bunun. Çünkü Murphy uzun süredir bulmaktan umudu kestiği insan soyunun burada var olduğu izlenimini sınamak için can atıyordu. Aynı zamanda, ısınma sorununu çözümlesin diye de Ticklepenny'nin özgür kalmasını istiyordu. Bir şeyler gelirdi elinden belki de.

"Aylığımın yarın başladığını biliyorum elbette, ama Bay Clinch eğer istersem hemen işe başlamama izin verme inceliğinde bulundu," dedi.

"İstiyor musunuz?" dedi Bom kuşkulu gözlerle, dirsek darbesini görmüştü (ikinci dürtüşü).

"İstiyor," dedi Ticklepenny.

"Sen şu pis çeneni kapayacak mısın?" dedi Bom, Murphy'nin yüreğini ağzına getiren ani bir hoyratlıkla. "Hepimiz çok iyi biliyoruz senin ne istediğini." Ve Ticklepenny'nin acilen ihtiyaç duyduğu şeylerden bir ikisini sıraladı ard arda. Ticklepenny yüzünü sildi. İki tür azarlanma vardı Ticklepenny için: yüzünü silmeyi zorunlu kılanlarla, kılmayanlar. Başkaca bir ayırıcı özellik tanımıyordu.

"Evet, bir sakıncası yoksa hemen başlamayı çok istiyorum," dedi Murphy.

Bom teslim oldu. Sahtekârı aptal desteklediğinde, dürüst insana kollarını kavuşturmaktan başka yapacak bir şey kalmaz. Aptal sahtekâr ile işbirliği yapıp kendi çıkarını baltalarsa, kimse de çıkıp ona dur diyemez. Biricik doğal dayanışmanın aptallar ve sahtekârlar tarafından gerçekleştirildiği bir dünyada umudunu yitirip aydınlanmış olan insanlık canavarı, senin sık sık hissettiğini bir defa ve bulanıkça da olsa hisseden, Pilatus'un elleri usunda hışırdayan Bom'a hayranlık duy.

Böylece Bom Ticklepenny'yi salıverdi, Murphy'yi de kendi deliliğiyle baş başa bıraktı.

Gömleğinin altına gizlice taktığı limon sarısı papyonu nedeniyle belki de iş peşinde koştuğu günlerden farksız duygularla dolu Murphy, resmi giysilerini kuşanmış, öğle sonrası saat ikide, Bom'un karşısına çıktı. Ve şimdiden çok daha iyi şeyler umduğu bu deneyime başlamış oldu (nedenlerini, dayanaklarını ve hangi anlamda iyi olduğunu bilmese de).

Saat sekizi vurup da görevi sona erdiğinde hüzünlüydü, çünkü işleri yaparken (tepsiler, yataklar, termometreler, şırıngalar, spatulalar, sıcak su torbaları, vidalar, krikolar, vd.) gösterdiği beceriksizlikler nedeniyle Bom onu feci azarlamış, hastalarla kurduğu ilişkilerdeki ustalığı nedeniyle de sessiz iltifatlarda bulunmuştu. Altı saatin sonunda bütün hastaların adlarını, en önemli özelliklerini öğrenmiş, onlardan neler beklemesi ve neler beklememesi gerektiğini kavramıştı.

Ticklepenny'yi çatı katının döşemesine boylu boyunca uzanmış, eski model küçük bir radyatörle uğraşır, mumun ölgün ışığında umutsuzca, yakmaya çabalarken buldu. Ticklepenny çalışmasının aşama aşama nasıl ilerlediğini anlattı: gözüpek bir tasarıdan, işlemeyi reddeden bir gerçekliğe doğru.

Tasarısını belli bir yetkinliğe ulaştırması bir saatini almıştı. Bir saat de bütün binanın *vazgeçilmez* parçası radyatörü (alay edercesine bir çakmak iliştirilmişti) yerinden sökmekle geçmişti.

"Gaz sobasından sonra radyatörü düşünmem gerekirdi," dedi Murphy.

Radyatörü çatı katına getirip takmıştı. Zevkle yanışını seyredecekti. Paslı, tozlu, terk edilmiş, amyant kangalları lime lime olmuş-

tu. Yanmaya meydan okur bir hali vardı. Hüzünle gaz aramaya koyulmuştu Ticklepenny.

Bir saat de işe yarayacak bir priz aramakla geçti. Aşağı kattaki WC'de bulundu. Artık kullanılmayan bir prizdi.

Böylece iki uç tamamdı. Geriye yalnızca bunları birleştirmek kalıyordu. Bir meyhane şairi olarak büyük bir aşkla ve uzun zaman harcayarak şiirlerinin iki ucunu bir araya getirmeye çabaladığı günlerden bildiği ve mutluluk veren bir güçlüktü bu. İki saatten daha kısa bir sürede hurdaya çıkmış beslenme tüpleri yardımıyla sorunu çözdü. Gaz şimdi radyatörün içine yayılıyordu. Bununla birlikte amyant kıvılcımlar saçsa da bir türlü yanmak istemiyordu.

"Gazdan bahsediyorsun ama kokusunu alamıyorum," dedi Murphy.

Eğer Murphy gazın kokusunu alamıyorsa, ne yapalım, Ticklepenny alıyordu. Alt kattaki WC'de gazı nasıl açtığını ve nasıl çatı katına koşup gazdan önce yetiştiğini anlattı. Gazın WC'den nasıl ayarlanabileceğini açıkladı, çünkü orada ne vana, ne de radyatörün girişine bir vana takma olanağı vardı. Alevin en büyük kusuruydu bu. Çakmakla yukarıda beklerken, aşağıda gazı açacak bir yardımcının yokluğu nedeniyle Murphy'nin radyatörü yakması için başvuracağı en geçerli yöntem, bağlantı borusunun ucuna asbest bir ağızlık takmak, böylece gazın kaynağına ulaşmak, WC'de ateşi yakmak ve ateşi koltuğunun altında çatı katına zahmetsizce çıkarmaktı. Ya da eğer canı isterse, radyatörü WC'ye indirebilir ve asbest ağızlığa gerek kalmazdı böylece. Ama bütün bunlar ikincil sorunlardı. Asıl sorun Ticklepenny'nin WC'de gazı on dakika önce açmasına ve bu süre boyunca çakmakla uğraşmasına karşın radyatörün yanmamasıydı. Tuhaftı doğrusu.

"Ya gaz açık değil, ya da bağlantı borusunda bir kaçak var," dedi Murphy.

"Ama bunları gözden geçirdim ben," diye inledi Ticklepenny. Tükenmişti

"Bir daha bakın," dedi Murphy. "Şu çakmağı uzatır mısınız?"

Ticklepenny güçlükle merdivenden indi. Murphy radyatörün önüne çömeldi. Hemencecik hafif bir tıslama ve koku duydu, başını çevirdi, çakmağa bastı. Radyatör iç geçirerek yandı ve henüz dö-

külmemiş asbestleri kızardı.

"Tamam mı?" diye seslendi Ticklepenny merdivenin başından.

Murphy umarsızca yorgun düşen Ticklepenny'yi yukarı çıkmaktan alıkoymak ve vananın yerini öğrenmek için aşağı indi.

"Çalışıyor mu?" dedi Ticklepenny.

"Evet," dedi Murphy. "Vana nerede?"

"Aklım bir türlü ermiyor," dedi Ticklepenny.

Aklının ermediği, gerçekten de açtığı vananın nasıl kapanmış olduğuydu.

WC'nin tavana yakın bir yerinde, duvardan çıkan artık kullanılmaz olmuş gaz musluğu (Ticklepenny vana diyordu buna) atalarımızın pek sevdiği halkalı ve zincirli dizgelerden biriydi.

"Şu meredi biraz önce açmadıysam siksinler beni," dedi Ticklepenny.

"Belki de küçük bir kuş gelip üzerine konmuştur," dedi Murphy.

"Pencere kapalıyken mi?" dedi Ticklepenny.

"Belki de ardından kapadı," dedi Murphy.

Merdivenin başına döndüler.

"Milyonlarca teşekkür," dedi Murphy.

"Yahu, kafam bir türlü almıyor," dedi Ticklepenny.

Murphy arkasından merdiveni yukarı çekmeye çabaladı. Yere vidalanmıştı merdiven.

"Aşağı inseniz, biraz dolaşırdık," dedi Ticklepenny.

Murphy döşemedeki bölmeyi kapadı.

"Yahu, aklım bir türlü almıyor," dedi Ticklepenny.

Murphy radyatörü yatağa olabildiğince yaklaştırdı, uzandı ve usunda yaşamaya çalıştı. Bedeni buna olanak vermeyecek kadar yorgun olduğu için yenik düştü uykuya, Erabus ve Gecenin Oğlu Uykuya, Öfkeli Tanrıçaların Üveykardeşi Uykuya.

Uyandığında hava ağırlaşmıştı. Kalktı ve göğe bakan pencereyi açtı, hangi yıldızlar görünüyor, merak ediyordu ama kapattı hemen, görünürde yıldız yoktu çünkü. Uzun ve kalın mumu radyatörden yaktı ve WC'ye gazı kapamaya indi. Gaz. Sözcüğün kökeni neydi? Yukarı çıkarken merdivenin ayaklarını inceledi. Basit vidalarla tutturulmuştu. Ticklepenny sökebilirdi bunları kolayca. Hastabakıcı

gömleğini saymazsak, üstündekileri çıkardı, mumu karyolanın başucuna, döşemeye yapıştırdı, yatağa uzandı ve usunda yaşamaya çalıştı. Ama bedeni hâlâ yorgunluğuyla meşguldü. Ya da sallanan iskemlesi miydi yokluğunu çektiği? Ya gaz hangi sözcükten türemişti? Kaosla aynı sözcükten mi geliyordu yoksa? Olasıydı. Kaos esnemekten geliyordu. Kaosun canı cehennemeydi, kuşkusuz iki sözcük aynı kökten gelmiyordu ama eğlenceliydi böyle düşünmek. Bundan böyle gaz kaosun, kaos da gazın yerini tutacaktı. Esnemenize, ısınmanıza, gülmenize, ağlamanıza, acılarınızın dinmesine, biraz daha uzun yaşamanıza, biraz daha erken ölmenize yardımcı olacaktı. Yapamadığı ne vardı gazın? Havadan hafif iyi gazın? Bir nörotiği psikotiğe çevirebilir miydi? Hayır. Bunu yalnızca Tanrı yapabilirdi. Suların arasında bir cennet olsun diye... Suları sulardan ayırmak için... Kuru yerler üzerinde ışısın diye... Güne hakim olmak için... Geceye hakim olmak için...

Sabah düşten bir felaketin bıraktığı kötü duygular, mumdan da küçük bir balmumu pisliği kalmıştı geriye.

Ötesi yalnızca görmek istediğini görmesiydi. Hangi aptal olsa gözlerini kapayabilir ama devekuşunun kumda gördüğünü kim bilebilir?

Kardeşlere gereksinme duyduğunu asla kabul etmemişti. Ama duyuyordu işte. Ardında bıraktığı yaşamla, ona taze umutlar yeşerten henüz başlamadığı yaşam arasında duyumsadığı bu (psikiyatrik - psikotik) çelişki içinde, ikinciden yana koyuyordu tavrını. İlk izlenimleri (hep en iyisidir), iyi şeyler umut etmesi, hastalarla arasında benzerlikler kurması gibi şeyler güçlendiriyordu kanısını. Geriye yalnızca dayanaklar bulmak, bunları yalanlamaya çalışan bütün öteki unsurları ortadan kaldırmak kalıyordu. Zor ama keyifli bir işti.

Koğuşlarda geçen her saat hastalara duyduğu saygıyı ve sağlıklı bir aklın göstergesini dış gerçeklikle kurulan ilişkiye bağlayan sahte bilimsel yaklaşıma duyduğu tiksintiyi arttırıyordu zorunlu olarak. Her geçen saat arttırıyordu.

Dış gerçekliğin doğası anlaşılmaz kalıyordu. Bilimin erkekleri, kadınları ve çocukları veriler önünde boyunlarını bükmek zorunda kalıyordu ister istemez. Dış gerçekliğin ya da kısacası gerçekliğin

tanımı, tanımlayanın duyarlığına göre değişiyordu. Ama hepsi, bu gerçeklikle temasa geçmenin, temas ne kadar üstün körü olursa olsun, ender görülen bir ayrıcalık olduğunda birleşir durumdaydı.

Bu anlayışın ışığında hastalar gerçeklikten, ortalama birinin gerçekliğinden, ağır vakalarda gözlemlendiği gibi bütünüyle olmasa da en azından bazı temel noktalarda "kopmuş" olarak tanımlanıyorlardı. Tedavinin işlevi hastayı kendi küçük, özel çöplüğünden çıkarıp muhteşem dünyanın merak, sevgi, nefret, tutku, sevinme, ağlama gibi farklı unsurlarıyla, paha biçilmez ayrıcalığına yeniden kavuşacağı ve kendisinden hiç de farklı olmayan ötekilerle akılcı ve dengeli biçimde avunacağı duruma getirmek ve aradaki uçurumu kapamaktı.

Ama bütün bunlar, psikiyatrların sürgün diye tanımladığı bedensel ve ussal deneyimi barınak; iyiliksever bir dizgeden kovulmuş olarak değerlendiren hastaları da müthiş bir fiyaskodan kaçmış kişiler olarak değerlendiren Murphy'yi çileden çıkarıyordu. Eğer aklı günlük olayları yorulmak bilmeyen bir araç gibi alt alta yazıp toplayan şaşmaz bir yazarkasa olsa, o zaman kuşkusuz aklın yitimine üzüntü duyabilirdi. Ama böyle olmadığına göre, aklı diye adlandırdığı şey bir araçtan çok, içinden kendinin soyutlanmış olduğu günlük olayların bir izdüşümü biçiminde ortaya çıktığına göre aklın yokoluşunu, zincirlerinden kurtulmayla özdeşleştirip alkışlamasından daha doğal ne olabilirdi?

Murphy'nin saplantısının basitleştirdiği ve çarpıttığı çelişki o halde büyük dünyayla küçük dünyayı temelde karşı karşıya getiriyordu. Hastaların etkisiyle ikincisini, psikiyatrların zorlamasıyla ilkini yeğlemek arasında kararsızca dolanıyordu. Kararsızlık yalnızca olgular düzlemindeydi. Yalnızca olgular. Çünkü seçimini yapmıştı o. "Ben büyük dünyadan değilim, küçük dünyadanım" nakaratı Murphy için epey eskilere dayanıyordu ve olumsuz bir inanca, daha doğrusu olumsuz iki inanca dönüşmüştü. Bir kere mağarasının mutlu manzaralarını gördükten sonra bırakın bunları geliştirip işlemeyi, fiyaskolara nasıl dayanabilirdi? Arnold Geulincx'in güzelim Latincesiyle söylediği gibi, *Ubi nihil vales, ibi nihil velis.*

Ama hiçbir değer taşımadığı bir yerde, hiçbir şey istememesi yeterli olmuyordu, bir adım daha atıp yalnızca kendisini sevebile-

ceği ussal aşkın dışında kalan her şeyi yadsıması da yeterli olmuyordu, çünkü sevilecek başka yanı yoktu. Bu hiçbir zaman yeterli olmamıştı ve yeterli olabileceğine ilişkin hiçbir belirti göstermiyordu. Bu özellikler ve öteki ikinci derecede önemli şeyler maddesel düzlemde destek bulsalar (örneğin sallanan iskemle) ve kendileri için her yönde baskı yapsalar da istenen kararın kesinleşmesini başaramazlardı. Parçalanmışlığı sürüyordu; Celia'ya, baharatlı ekmeğe, ve benzeri şeylere duyduğu zayıflık bunun göstergesiydi. Tek parçada bütünleşme olanaklarından yoksundu.

Açıkça görüldüğü gibi kimi hastaların sık sık kendi küçük ve kapalı evrenlerine yabancı bir sineğin girmesini bahane ederek acıyla, öfkeyle, umutsuzlukla ve benzer nedenlerle ettikleri sözleri Murphy ya duymazlıktan geliyor ya da anlamak istediği şeye indirgeyerek etkisini hafifletiyordu. Bu püskürmelerin az çok Mayfair, Clapham, Chelsea ve Bloomsbury'dekilerle ortak özellikler taşıması, o hastaların da aynı biçimde kışkırtılmış olduklarını göstermezdi, üstelik bu bölgelerde yaygın olan melankolinin kaynağında buraların sağlıksızlığını aramak da yersizdi. Ama bu göstermelik sonuçların ardında Eton, Waterloo, Oval ve Slade nedenleri bulunsa, hatta kimi zaman hastalar kendilerini göründükleri kadar düşkün hissetseler bile, bütün bunlar onların küçük dünyasının (Murphy hepsinin çok mutlu olduğunu düşünüyordu) yalanlanması anlamına gelmezdi. Hastaların huysuzluklarını kendi iç dünyalarına sığınışlarındaki bir eksikliğe değil, iyileştiricilerin çevrede oluşturdukları kuşatmaya bağlamak gerekiyordu. Melankoliğin melankolisi hipomanyağın öfke nöbetleri, paranoyağın umutsuzluğu kuşkusuz ölügömücünün saygıdeğer maskesi kadar bağımsızlıktan uzaktı. Kendi hallerine bırakılsalar Türkiye'deki Tanrı kadar mutlu olacaklardı.

Bu ve benzeri daha zayıf çözümlemelerle Murphy, MRSM'deki geçerli anlayışın baskısı karşısında kendi gerçeklerine sımsıkı bağlanıyordu. Uslarına gömülmüş bu insanlar (buna inandırmaya çalışıyordu kendini) kışkırtıyordu onu, daracık zindanında her zamankinden gayretle çalışıyordu. Bu konuda öncelikle üç şey, sonra da benzerlerini bulma düşüncesi yüreklendiriyordu onu. Birincisi şizofrenlerin acımasız sağaltım bombardımanı karşısında gösterdik-

leri mutlak ilgisizlikti; ikincisi yalıtılmış hücrelerdi; üçüncüsü de hastalarla kurduğu başarılı iletişimdi.

Murphy'nin kendi kulluğunu nasıl duyumsadığını yukarıda anlattık, bu nedenle birinci konuda yorum yapmaya gerek görmüyoruz. Büyük dünyanın bataklığında güçlükle ilerleyen biri için küçük dünyada geriye dönüşsüz gerçekleşmiş görünen bir yaşam örneğinden daha coşku verici ne olabilir?

Yalıtılmış hücreler iç cennet konusunda bugüne kadar düşündüklerinin çok ötesindeydi. Hafifçe içbükey üç boyut öylesine ustalıklı oranlanmıştı ki dördüncü boyutun yokluğu hissedilmiyordu bile. Kapı, döşeme, duvarlar ve tavanın her santimetrekaresini örten tekerlek lastiğiyle yapılan kaplamanın istiridye grisi yumuşak aydınlığı havanın tutsağı olduğu kanısını veriyordu insana. Isının hakkını ancak tam bir çıplaklık verebilirdi. Soluk alacak bir boşluk yanılsaması yaratan hiçbir havalandırma sistemi yoktu. Ruhumuzun özü gibi bölme de penceresizdi, yalnız kapıda sürgülü bir gözetleme deliği bulunuyordu. Sağlıklı bir göz yirmi dört saat boyunca düzenli aralıklarla görünüyor ya da görünmek zorunda kalıyordu. Murphy, bıkıp usanmadan küçük dünya diye adlandırdığı yerin, ev içi mimarisinin daracık sınırları içinde, bundan daha saygın bir örneğini düşleyemezdi asla.

Hastalarla kurduğu başarılı iletişim küçük çaplı bir skandaldı. Kitaba aşırı bağlı psikotiklere göre hasta en ufak bir ortak paydada birleşen nesne, düşünce ve benzeri şeyleri birbirine karıştırır, böylece Murphy'yi Bom ve şürekâsıyla özdeşleştirirdi. Son derece basit ve yüzeysel bir nedenle; görev ve giysilerin birbirine benzemesi nedeniyle. Büyük bir çoğunluk Murphy'yi karıştırmıyordu. Hem de Murphy'yi öylesine güzel algılıyorlardı ki Bom'un yüzünün pembeliği uçup gidiyordu. Bom ve şürekâsı için yapma alışkanlığı edindikleri şeyleri hastalar Murphy için daha istekli yapıyorlardı. Bom ve şürekâsının zor kullanarak ya da baskıyla yaptırdığı işlerde Murphy ikna yeteneğini kullanabiliyordu. Kuşkulu bir konuma yerleştirilebilecek dırdırcı bir hasta Murphy'nin eşlik etmemesi halinde hava almak istemiyordu. Abartılı suçluluk duyguları taşıyan, bağırsaklarının ip ve kurutma kağıdına dönüştüğüne inanan başka bir melankolik eğer kaşığı Murphy tutmazsa yemek yemeyi reddedi-

yordu. Bu durumda beslenme öteki uçtan yapılıyordu. Camdan bir götün tedirgin ettiği başka bir melankolik, eğer Murphy ısrar etmezse yatağından çıkmıyordu. Bütün bunlar hiç alışılmadık durumlardı ve küçük çaplı bir skandala yol açıyordu.

Murphy bu tuhaf yeteneğini, tamamen doğum saatinde Ay'ın Yılanda olmasına bağlayan Suk'a çok kızıyordu. Kendi dizgesi etrafında kapandıkça varlığının bir başkasına bağımlılığını görmeye katlanamıyordu. O ve yıldızları arasında kuşkusuz bir ilişki vardı ama Suk'un anladığı anlamda değildi bu ilişki. *Onun* yıldızlarıydı bunlar, asıl dizge *kendisiydi*. O şanssız saatin göğüne embriyon halinde ve karanlık bir biçimde bir ekrana fırlatılırcasına atılmıştı; kendi anlamında büyümek ve aydınlanmak için. Ama bu *onun* anlamıydı. Yılandaki Ay bir imgeden, gerçekleşmiş bir kehanetin parçası olmaktan öte neydi ki?

Böylece altı peni değerindeki gök yeniden değişiyor, canlılar arasında, yaşamıyla, yalnız kendisinin yazabileceği bir şiirden, bütün canlılar arasında, doğumuyla, yalnız kendisinin yazabileceği bir şiire dönüşüyordu. Gökcisimleri kehanetler savurmaya koyulduğunda Murphy ateşli bir savunucu kesiliyordu.

Murphy, "delilerin kolayca etkisi altına girdikleri şu muhteşem Şeytani Ustalığı" ilk kez iş üzerinde sınamakta sonunda özgür, bildiği kadarıyla kendi kişiliğinin bununla nasılsa uyumlu olduğunu gözlemlemekten de memnundu. Uzun süredir kör parmağım gözüne gözüne yalnızca öteki bütün yolların yanlış olduğu inancıyla kendisini ayakta tutarak izlediği yolun doğruluğu ve hastalarla elde ettiği başarı yolun sonunu imliyordu: Onların sinesi. Bunun anlamı onların kendisinde bir zamanlar oldukları şeyi, onun da hastalarda dönüşeceği şeyi sezinlemesiydi. Bunun anlamı bir grevden farksız yaşamını, bir psikozun bütün görkemiyle gelip bitirmesiydi. *Quod erat extorquendum.*

Murphy hasta arkadaşlarının arasında Bay Endon'un "fişi" kadar değerli "fiş" olmadığını düşünüyordu. Murphy Bay Endon'a sadece "fiş"le değil, büyük dünyada düşünce, söz ve eylem yerine geçen erken boşalmalardan uzakta, olası en arı aşkla bağlandığını düşünüyordu. Ama en derin tinsel bütünlüğe ulaştıklarında bile farklıydılar, birbirleri için Bay Murphy ve Bay Endon'dular.

"Fişli" hasta "diplomalı" hastaya verilen addı (ya da "gözetim altına" alınana). Bir hastanın "diplomalı" oluşu (ya da "gözetim altına" alınışı) bu kişinin ciddi intihar eğilimleri taşıdığından kuşkulanıldığında gerçekleşiyordu. Eğilim, hastanın savurduğu tehditlerden ya da davranış biçiminden anlaşılırdı. O zaman hastanın adına bir fiş düzenlenir, düşündüğü intihar biçimi varsa belirtilirdi. Örneğin: "Bay Higgins, harakiri ya da herhangi uygun bir yöntemle." "Bay O'Connor. Zehir ya da herhangi uygun bir yöntemle." "Herhangi uygun bir yöntem," bütün tehlikeleri içeriyordu. Sonra başhastabakıcı bunu onaylayarak şef yardımcısına gönderir, şef yardımcısı da onayını verdikten sonra bir hastabakıcıya teslim ederdi. Bu andan itibaren bu hastabakıcı söz konusu herifin doğal ölümünün sorumluluğunu yüklenmiş bulunurdu.

Bu sorumluluğun zorunlu kıldığı özel görevlerden kuşkusuz en önemlisi şüphe duyulan hastanın yirmi dakikadan fazla olmayan aralarla denetlenmesiydi. Çünkü MRSM'nin deneyleri ancak eşsiz bir ustalık, yetenek ve kudret sahibinin söz konusu edimi bundan daha kısa bir sürede gerçekleştirebileceğini gösteriyordu.

Bay Endon gözetim altındaki hastalardan biriydi ve Murphy'deki fişinde, "Bay Endon. Kendini nefessiz bırakma. Ya da herhangi uygun bir yöntemle." yazılıydı.

Kendini nefessiz bırakma yoluyla intihar girişimi özellikle ölüm mahkûmları arasında çok denenmiştir. Nafiledir. Fizyolojik bir olanaksızlıktır bu. İnsan bayılır, sonra istemese de nefes almaya başlar. Ama MRSM gereksiz tehlikelere atılmaya eğilimli değildi. Bay Endon eğer intihar edecek olursa bu işi, kendini nefessiz bırakarak yapmakta ısrarlıydı, başka bir yolu düşünmüyordu asla. İç sesinin öteki yöntemleri tamamen dışladığını belirtmişti. Ama Shetland Adaları'nda on beş yıl süren bir sevişme sonunda döllenen, Orcades'de altı ay ana rahminde kaldıktan sonra dünyaya gelen, Hebrides'de bir hafta sonunda ana sütünden kesilen yönetici Doktor Angus Killiecrankie şizofrenlerin seslerinden anladığına inanırdı. Bu dil Shetland, Orcades ve Hebrides'de konuşulanlara benzemezdi. Bir söylediğini bir an sonra yalanlardı. Doktor Killiecrankie organik maddelerin olanakları yaşamının başlangıcından bu yana canına okuduğu için hiçbir şeye güven duymazdı.

Bay Endon en azından Murphy gibi alçakgönüllü ve kıskanç bir izleyicinin ölçütlerine göre çok sevimli bir şizofrendi. Kimi kez davranışını durduracak kadar, büyüleyici bir pozda, derinlere dalsa da günlerini geçirirken taşıdığı ağırlık hiç de abartılı değildi. İç sesi ona yüksek perdeden atıp tutmazdı, tatlı ve ezgiliydi, sanrılarının çok sesli eşliğinde hafif ve sürekli bir şarkıydı. Davranışlarının tuhaflığı asla zerafeti üzerine konmuş bir vurgu özelliğini aşmazdı. Kısacası Narcissus pınarına ne kadar yakın hissediyorsa kendini, Murphy de Bay Endon'a, bu akıllı ve uslu ruh hastasını o kadar yakın hissediyordu kendini.

Küçük bedeni her ayrıntısında kusursuz ve aşırı kıllıydı. Yüz çizgileri ince, düzgün ve etkileyiciydi, teni sakal mavisiyle kaplı yerler dışında zeytin rengiydi. Başka bir bedende kocaman duracak başı, onun vücudunda devasa gözüküyordu. Siyah, sert kıllı saçları tepesinde bembeyaz parlayan geniş bir perçem oluşturacak biçimde kesilmişti. Bay Endon'un giyim kuşamla arası yoktu, ancak kenarları siyah işlemeli şerit dikili, kızıl renkli, gösterişli bir robdöşambr ve siyah ipek pijamalarla ve koyu mor sivri uçlu pabuçlarıyla dolaşıp dururdu koğuşlarda. Parmakları yüzüklerle ışıl ışıldı. Küçük yumruğunda uzunluğu günün saatine göre değişen iyi cins bir cigaranın izmaritini tutardı sımsıkı. Bunu sabah Murphy yakar ve gün boyu yakmayı sürdürürdü. Yine de akşam olduğunda sigara hâlâ bitmezdi.

Bay Endon'un tek lüksü olan satranç için de benzer şeyler söyleyeceğiz. Murphy sabah işe başlar başlamaz, dinlenme salonunun sakin bir köşesinde satranç tahtasını düzenler, hamlesini yapardı (her zaman beyazlarla oynardı çünkü), uzaklaşır, geri döner, Bay Endon'un karşı hamlesine bakar, ikinci hamleyi yapar, yeniden uzaklaşırdı, bütün gün sürerdi bu. Satranç tahtası önünde nadiren karşı karşıya gelirlerdi. Bay Endon dolanmaları sırasında bir iki dakikadan fazla durmayı sevmez, Murphy de Bay Endon'un gözüne çarpmadan, ancak çok sınırlı bir süre kaytarabilirdi. Böylece her biri hamlesini öteki yokken yapar, oyunu gözden geçirir, uzaklaşırdı. Oyun böylece sürer, akşam olduğunda başlangıçtaki durumdan pek farklı bir yere ulaşılamazdı. Bunun nedeni ikisinin eşit oyuncu olması, ya da karşılaşmanın elverişsiz koşullarda yapılmasından

çok, tedbirli bir oyunu benimsemeleriydi. Sekiz ya da dokuz saatlik gerilla savaşı sonucu ikisinin de tek bir taşını yitirmemesi ya da şah diyememesinden oyunun hiç gelişmediği anlaşılabilir. Bu durum Bay Endon ile arasındaki benzerliği vurgulaması açısından hoşuna gidiyordu Murphy'nin. Hatta Murphy her zamankinden daha çok temkinli ve hücumdan uzak bir oyuna yöneliyordu.

Saat sekize geldiğinde, koğuşları, Bay Endon'u ve öteki arkadaşlarını, ışıkları, sıcağı ve ilaç kokularını bırakmak zorunda kaldığı ve on iki saat boyunca, her zamankinden çok daha yoğun, ama her zamankinden çok daha yetersiz kendi kendiyle parçalanmış ve onulmaz benliğiyle yüz yüze geleceği için acı acı yeriniyordu. Yolun olanaklarını ve anlamsız sıkıntıyı azaltır son. Ama sonu sezinlediği için hoşnuttu.

Çatı katı, yoğun hava, uyku sahip olduğu en güzel şeylerdi. Ticklepenny merdivenin vidalarını sökmüştü, artık yukarı çekebilirdi arkasından. Merdivenden inme Louis, kaldırdılar onu.

Yıldızları görmüyordu artık. Skinner Pavyonu'ndan odasına, gözleri yerde dönüyordu. Çatı katında hava pencereyi açamayacak kadar soğuk olmadığı geceler, yıldızlar bulut ya da sis ya da dumanla örtülü oluyordu hep. Acı gerçek pencerenin bu gece göğünün hüzünlü bir parçasına, Samanyolu adını taşıyan kömür torbasına açıldığıydı. Murphy'nin durumundaki üşüyen, yorgun, öfkeli, sabırsız ve kendi dizgesinin gereksiz bir karikatürü olarak algıladığı bir dizgeye tiksintiyle bakan gözlemciye bu görüntü doğallıkla kirli bir gece izlenimi verebilirdi. Aşama yapıyordu talihsiz Murphy, yavaş yavaş ilerliyordu. Aşama da ne aşamaydı doğrusu! Celia'yı kimi kez düşlediğini anımsayabilmesine karşın düşünmüyordu artık. Onu düşünebilecek durumda olsa, belki de düşleme gereğini de duymazdı.

Usunda yaşamayı da başaramıyordu artık. Bunun suçunu onca angaryanın verdiği yorgunlukla tükenen bedenine yüklüyordu. Ama bunun asıl nedeni küçük Bay Endon ve bütün ötekilerin ona sabahtan başlayarak sundukları tatmin duygusuydu. Bu nedenle koğuşlardayken mutlu, hastaları terk etme zamanı geldiğinde de üzgün hissediyordu kendini. Mutluluk ve üzüntüyü aynı anda, hatta ard arda bile hissedemiyordu. Eşdeğerlilik ilkesi bir yanılsama biçi-

minde bile olsa söz konusu olamıyordu.

Usunda yaşamasına yardım eden, daha önce hiç ayrılmadığı Brewery Road'da kalan sallanan iskemlesini düşünüyordu. Kitaplarını, resimlerini, kartpostallarını, müzik partisyonlarını ve müzik aletlerini bu sıra içerisinde gözden çıkarmıştı ama iskemleden vazgeçemezdi. Gündüz vardiyası haftasının bitimine yaklaştıkça, gece vardiyası haftasının eli kulağında oldukça daha çok artıyordu kaygısı.

Çatı katı odası, sisli hava, yorgunluk, gece, hastaların arasında duyduğu tatmin, bunların tümü sallanan iskemlesi olmadan yaşamasını olanaklı kılmıştı. Ama gece vardiyası değiştirecekti her şeyi. O zaman Bay Endon ve benzerleri uyuyacağı için kendisini rahatlatamayacaklardı. Yorgunluğu da kalmayacaktı, çünkü onları izlemek yormayacaktı onu. Ama gün ağardığında kendisini usu aç, bedeni dingin, iskemlesine özlem duyar, ışıklı saatlerin eşiğinde bulacaktı.

Pazar tatilinde, Brewery Road'a koştu rüzgâr gibi. Bir bakıma, çok eski bir bakıma Celia'yı evde bulamadığına üzüldü. Bir bakıma da sevindi. Çünkü sorulara yanıt versin vermesin, doğru ya da yalan söylesin, Celia terk edildiğini anlayacaktı. Celia'nın birliktelikleri için harcadığı çabaların boşa gittiğini bilmesini istemiyordu ya da bilecekse de bu yanında olsun istemiyordu; Celia'nın kendisini bulduğu durumu kabullenmeyişi, karşı çıkışı ve bütün emekleri hiçbir şeyi değiştirmediği gibi, durumunu daha da sağlamlaştırmış ve onu adam etme uğraşı, nasıl da her zamankinden çok Murphy yapmıştı onu, evet değişiklik çabaları önceden sevgilisini uyardığı gibi bitirmişti her şeyi: "Sen, bedenim, usum, ikisinden biri, ya da ikisi birden."

Çatı katına iskemleyle döndüğünde karanlık çökmüştü her yana. Kimse var mı diye bir göz attı alt kata, rahatladı ve yukarı çekti merdiveni. Gaz bir anda radyatörün içinde yayılmaya başladı, Murphy tuvalette vanayı açmadığını anımsadı. Endişelenmedi, en iyi dostları hep nesneler olmuştu onun. Merdivenden aşağı inerek bu dalgınlığını telafi etmek zorunda kalmadığı için şükran duyuyordu.

Radyatörü yaktı, soyundu, iskemlesine oturdu ama kendini bağ-

lamadı. Yavaş yavaş havaya girdi. Neden ve nasıl olduğunu bilmeden kendine, daha doğrusu kendinden geldiğinde, ilk gördüğü şey sisli bir hava bulutu, sonra terden sırsıklam kalçası, ardından da sanki Griffith'in çektiği bir bel planda, bir gözyaşı peçesi arkasından, sessiz beyaz perdede beliren Ticklepenny'di. Belki de uyanışının nedeni oydu.

Murphy yerinden kıpırdamadı, insanın bir hayvan, hayvanın da bir insan karşısında kıpırtısız kalması gibi. Ticklepenny'nin ne kadar zamandır orada olduğu, bu ölü saatte ne aradığı, merdiven yukarı çekiliyken içeri nasıl girdiği türünden içgüdüsel merakları da sözlere dökebilmekten yoksun iyice uyuşmuştu.

"Uyuyamadım," dedi Ticklepenny. "Bu tanrının cezası yerde tek arkadaşımsınız. Seslendim, bir daha, bir daha, bir daha seslendim. Küçük sünger topumu çatıdaki bölmeye fırlattım bütün gücümle, bir daha, bir daha, bir daha. Bir kuşku aldı beni. Koşup küçük merdivenimi aldım."

"Eğer bölmeye açılan deliğe bir kilit taktırsam, arkadaşlarım ziyaretime pencereden gelecekler," dedi Murphy.

"Karanlıkta gözleriniz baykuş gibi açık uyuduğunuzu gördüm, hayran oldum size," dedi Ticklepenny.

"Uyumuyorum," dedi Murphy.

"Ya," dedi Ticklepenny. "O halde duydunuz beni."

Murphy Ticklepenny'ye baktı.

"Ya, demek bir düşe kaptırmıştınız kendinizi, hayal kuruyordunuz öyle mi?" dedi Ticklepenny.

"Ne sanıyorsunuz beni?" dedi Murphy. "Felsefe öğrencisi mi?"

"Öyleyse ne?" dedi Ticklepenny. "Münasebetsiz bir soru muydu?"

"Ne istediğinizi tam olarak bilmiyorum," dedi Murphy. "Sizin için elimden çok az şey gelebilir, inanın bana. Hâlâ neden duruyorsunuz burada?"

"Canınızı sıkmak istememiştim, ama biliyor musunuz, biraz önce bana o kadar Clarke'ı hatırlattınız ki," dedi Ticklepenny.

Clarke, "En büyük Bay Endon," tümcesini saatler boyu yinelerdi.

Murphy'nin saklamayı gereksiz bulduğu mutluluğu Tickle-

penny'yi öylesine irkiltti ki fikir değiştirerek gitmeye davrandı. Oysa Murphy adamın varlığını daha katlanılabilir bulmaya başlıyordu gittikçe. Ticklepenny çevik adımlarla geriledi, bölmeden aşağı inmeye koyuldu. Şimdi döşemede yalnızca başı gözüküyordu. Sonra döndü, "Dikkat et," dedi.

"Nasıl yani?" dedi Murphy.

"Sağlığına dikkat et," dedi Ticklepenny.

"Beni hangi yönden benzettiniz Clarke'a?" dedi Murphy.

"Kendinize çok dikkat edin," dedi Ticklepenny. "İyi geceler."

Murphy'nin gecesi gerçekten de çok iyi geçti, uzun süredir yaşadığı berbat gecelerin en iyisiydi. Bunun nedeni kavuştuğu iskemlesi değil, Ticklepenny'nin acemi gözünden bile kaçmayan sevdiği parçasının sapkınlığa uğradığı izlenimiydi. Daha doğrusu sevdiği parçası nefret ettiği parçasına bu izlenimi veriyordu.

X

Bayan Counihan ve Wylie birlikte yaşamıyordu.

Yaşlı Haydn birlikte yaşama konusunda görüşü sorulduğunda şöyle yanıtlamıştı: "Koşut üçlü aralıklar." Ama Bayan Counihan ve Wylie'nin ayrılışının daha somut nedenleri vardı.

Öncelikle Bayan Counihan'ın durumuna göz atarsak, yüzüstü bırakılmış bir âşık rolü üstlenmeye hazırdı o. Murphy'nin ona duyduğu aşkın küllenmeye yüz tuttuğu Londra'da, temiz, konforlu, merkezî ve kesesine uygun bir ölüm ateşi arayacağı son ana kadar beklemek istemiyordu.

Böylece gecikmeden Wylie'yi bulup, Gower Street'te bir adres iletti ona, hiçbir bahaneyle rahatsız edilmemeliydi. Burası *Spectator*'un bürolarının aşağı yukarı karşısına düşüyordu ama çok sonra

farkına varmıştı genç kız. Orada çulsuz bir kraliçe kadar mutlu, bir yana kıvrılmış, Hintliler, Mısırlılar, Kıbrıslılar, Japonlar, Çinliler, Siyamlılar ve Protestan papazları arasında bulunuyordu. Kısa süre sonra, çeşitli konularda yazıp çizen, hangi kasttan olduğu meçhul bir Hinduya yağ çekmeye başladı. Adam yıllardır, *Avercamp'dan Kampendonk'a Patetik Yanılgı* geçici başlığını taşıyan bir monografi üzerinde çalışıyor ve yapıtını bitirebilmek için de sabah, öğle, akşam kendisine Prana ihsan edilmesi dileğiyle yakarıyordu. Ama daha o zamanlar, birkaç hafta sonra tam Norwich Okulu'nu gördüğünde, kendisini gaz fırınına sürükleyecek bazı duyumlardan yakınıyordu. Bayan Counihan'a, "Ayaklarım bir iğneden de küçük," diyordu. Dahası var, "Havada iyice yükselmek isterim."

Sonra Bayan Counihan'ın Wylie'yi kendine iyice bağlayabilmesi için harcket özgürlüğüne sahip olması gerekiyordu, bu da adamı uzak tutmasının en önemli nedeniydi. Tehdit ve rüşvetle Cooper'ın gün sonunda olan biteni Wylie'ye rapor etmeden önce, kendisine aktarmasını sağladı ve Cooper'ın öğütleri üzerine Wylie'nin ardından giderek Neary ile yüz yüze geldi, olanı biteni bütün içtenliğiyle anlattı ona.

Wylie işine gelen bu zalim davranışı acı acı kınadı. Bayan Counihan olanak buldukça tadına bakılacak, Londra'ya özgü lokumlardan değildi çünkü. Bayan Counihan zevk sahibi bir erkeğe, yalnızca Dublin'de, her şeyin ayağa düştüğü bu kentte bir tutku nesnesi olarak görülebilirdi. Neary genç kızdan Londra'da kurtulamazsa ya bir erkekten eksik, ya da bir azizden fazla demekti. Gübre İrlanda'da kaçınılmaz bir şey olabilir, ama kimse bunu Newcastle'a özgü bir nevale diye taşımak zorunda değil.

Olayların aldığı ya da sevgili eşlikçisi Bayan Counihan tarafından verilen görüntüden duyduğu memnunluğun öteki nedeni, kuşkusuz genç kız ile aynıydı, yani açıkça söylersek rahatça ve her türlü tehlikeden uzakta, ikili oyun oynayabilme olanağı. Cooper'ı tehdit ederek (ama rüşvet vermeden) Bayan Counihan'a günlük raporu vermeden önce kendisine uğramasını ve olan biteni aktarmasını istedi ve Cooper'ın öğütleri üzerine Bayan Counihan'ın ardından giderek Neary ile yüz yüze geldi ve madalyonun öteki yüzünü olanca içtenliğiyle anlattı ona.

Ayrılıklarının temel gerekçeleri bunlardı, yine de arada sırada akşam yemeğinden sonra tarafsız bir bölgede buluşarak yalan dolan ve şehvet alışverişinde bulunmalarına engel değildi bu.

Cooper iki efendiye hizmet etmenin ünlü güçlüğünü duyumsamıyordu. Ne birine bağlanıyor, ne de ötekini küçümsüyordu. Daha kişilikli biri yan tutar, daha kişiliksiz biriyse iki tarafı da dolandırırdı. Ama Cooper içkiden uzak durduğu süre içinde bir uşak için gerekli olan özellikleri taşıyor, yozlaşmış efendileri arasında yozlaşmadan, bayağılık ve erdemden hiç mi hiç nasiplenmeden bir mekiğin güzelim ilgisizliğiyle hareket ediyordu. Karanlık çöküp de görevi sona erdiğinde, bulunduğu yere hangisinin evi yakınsa ona öncelik tanıyarak, ötekinin tehditlerini sikinde sallamayıp iki tarafa da eksiksiz ve doğru bilgi veriyordu.

Neary'nin kendisini aratmasını beklemenin daha akıllıca olacağını hissediyordu, onun lütuflarına kavuşmak için çaba göstermiyordu. Zaten kendisinin unutmayı başardığı bazı şeyler de dahil olmak üzere her şeyi bilen birinci sınıf bir hıyarın maşası olmaktansa, hakkında hiçbir şey bilmeyen ama kendisi gibi ahlaksızlığın ışıklı yolunda şaşmaz adımlarla ilerleyen bir çift sahtekârın işbirlikçisi olarak daha az rezil duygular duyacaktı. Rezilliğin bir parça eksilişi, yoksa Dublin'de Wylie'nin gözlerini kamaştırarak müjdelediği daha iyi bir yaşamın mı göstergesiydi? "Kısa zamanda oturabilecek, şapkanı çıkarabilecek ve şu anda senin için olanaksız görünen her şeyi yapabileceksin." Cooper'ın inanası gelmiyordu.

Neary iyice rahatlamıştı, Murphy'den bir haber alana kadar yattığı yerden kalkmamaya ant içerek yatağının yolunu tuttu. Bayan Counihan'a yazdı:

"Dürüstlüğünüzü hiç unutmayacağım. En azından güvenebileceğim biri var. Hain Wylie'yi dikkatle izleyin. Cooper'a söyleyin, size hizmet ederken bana da hizmet edecektir. Murphy'den haber aldığınızda gelin bana. Daha önce gelmeyin. Çok acı veriyor böylesi. O zaman beni sadakatsiz bulmayacaksınız."

Wylie'ye yazdı:

"Dürüstlüğünüzü hiç unutmayacağım. En azından aldatmayacaksınız beni. Cooper'a söyleyin, size göstereceği iyilik, bana gösterilmiş demektir. Riyakar Counihan'a gelince, gözünüzden ayır-

mayın onu. Murphy'yi bulduğunuzda gelin bana. Daha önce gelmeyin. Üzücü bir şey bu. O zaman beni sadakatsiz bulmayacaksınız."

Neary aslında Bayan Counihan'ın etki alanından tamamen, kesin bir biçimde sıyrılmıştı. Genç kız sanki Bayan Dwyer gibi arzularının önünde eğilmişti. Uyguladığı yöntem, Wylie'yi mükemmel bir sonuca ulaştırandan farklıydı ama. Eğri oturup doğru konuşursak, Wylie'nin durumunda bir iyileşmeden çok nekahatten söz edilebilirdi. Çünkü Bayan Counihan gıdım gıdım vermeyi bir yana bırakarak, adamın isteklerine, daha doğrusu kaprislerine boyun eğiyordu, daha doğrusu iki büklüm oluyordu.

Tuhaftır ki Wylie birine bir şeyler söylediğinde, bu sözler o kişinin belleğine kazınmışçasına yerleşiyordu. Bunun nedeni ses tonunda aranmalıydı. Bu tür şeylerde belleği çok zayıf olan Cooper bile en basit tümceleri sözcük sözcüğüne anımsıyordu. Şimdi Neary yatağına uzanmış yineliyordu: "Yaşam diye bilinen sendrom tedaviye olanak tanımayacak kadar dağınıktır. Tedavisi mümkün her tanıya karşılık kötüleşen bir başkası ortaya çıkar. İnsanların gereksinmeleri bir kısır döngü yaratır. Eksikliğin niceliği asla değişmez."

Hem hoş, hem de acı veren şu en son kıç atmalarını düşünüyordu. Bayan Counihan'ın iyileşmesi hoştu, Murphy'nin kötüleşmesi acı vericiydi, kıç doğanın en iyi nitelikleri yüklediği organımızdı, yalnızca tekmelenmek için değil, tekmeleri savuranla alay etmek için de. Yargıçların önünde cübbesini beline kadar kaldırdığında Sokrates'in çarpıcı bir biçimde örneklediği bir paradokstu bu.

Murphy'ye duyduğu gereksinme, onun Bayan Counihan'ı açacak bir anahtar olmaktan çıkıp yeryüzündeki dostluğun biricik umudu ve bu dostluğun kapsadığı şeylere dönüşmesiyle azalmış mıydı yoksa? (Neary'nin dostluk anlayışı tuhaftı doğrusu. Dostlukların sürmesini isterdi hep. Bir düşmandan söz ederken, asla, "Eskiden benim dostumdu," demez, "Eskiden benim dostum olduğunu sanırdım," derdi, ukalaca bir kesinlemeyle). Murphy'ye duyduğu gereksinme azalmış mıydı? Daha da arttığını hissediyordu ama değişmediğine inanmak istiyordu, "Bu bakışın üstünlüğü insanın olayların iyiye gideceği umudundan sıyrılmasının yanında, kötüle-

şeceği yolunda bir korku duymamasından kaynaklanıyor. Geçmişte nasılsalar, öylece kalıyorlar işte."

Yatağının içinde kıvrılmış Murphy için hiçbir insana, hiçbir nesneye duymadığı bir özlem duyuyordu. Döndü ve yüzünü yastığa gömdü, yastığın iki ucunu ensesinde birleşene kadar katladı. Saatlerce öteki konumda kaldıktan sonra, kıçının ağırlığını karnında duyumsamanın ne kadar hoş olduğunu gözlemledi. Ama başını hep gömülü ve örtülü tutarak, "Bit öldü, yaşasın bit," diye inliyordu. Ve ardından ekliyordu, "Ardında döllenmiş yumurta bırakmadan ölen bit var mıdır? Anahtar-bit?"

İşte çocukluğunun karanlıklarından henüz çıkmış olan Murphy'nin öfkeyle değil, ama aşkla dopdolu olarak kendi izini sürmeye koyulması tamamen bu nedenleydi. Bu aslında bir Newtoncu olan Neary'nin yapamayacağı, üstelik bir başkasının, karşısında yapmasına katlanamayacağı bir ustalık gösterisiydi. Neary için bir umut ışığı gözükmüyor. Yazgısı sonsuz bir umuda bağlı gibi. Gözünden alev, ağzından tükürük eksik olmayacak. Uyuzundan kurtulana kadar, kaşınması tuttukça kullanmayacak tırnaklarını, olasıysa bu.

Öyleyse beş kişinin gereksinmesi var Murphy'ye, kendisini saymıyoruz. Celia, çünkü onu seviyor. Neary, çünkü biricik dostu olduğunu düşünüyor. Bayan Counihan, çünkü bir cerraha gereksinimi var. Cooper, çünkü bu iş karşılığında para alıyor. Wylie, çünkü Bayan Counihan'ın kocası olmakla genç kızı onurlandıracağı, lanetli anın çok yaklaştığını sezinliyor. Genç kız Dublin ve Cork kentlerinin insani bir görünüme sahip nadir yaratıklarından biri olmakla kalmıyor, bir gelir sahibi olarak da dikkat çekiyordu.

Bütün bu nedenlerden amacına ulaşamayanın yalnızca aşk olduğuna dikkatinizi çekeriz. Aşk aşk olduğu için değildi, olanakların yokluğundandı. Amacı olumlu yönde değişmiş, dönüşmüş, maaşa talim, mutluluğa yakalanmış bir Murphy olduğunda olanaklarda azalma görülmemişti. Şimdi amacı sevecenliğini yitirmediği sürece, her türlü koşullarda, görünümde, etiyle ve kemiğiyle Murphy olduğunda olanaklar tükenmişti. Murphy uyarmıştı önceden onu. Kadınlar yatağını hazırladıkları kişiyi uykuya göndermeden duramayışlarıyla ne olağanüstüdürler. Yapay solunuma duydukları eği-

lim amaçsız kalır korkusuyla sevdikleri şeyi asla bütünüyle öldüremezler.

Gower Street Wylie'nin bir oda tuttuğu Earl's Court'a göre daha yakındı Brewery Road'a. Murphy'nin kapatması sonunda ortaya çıktı şeklindeki haberi ve kapatmasının bulunduğu yerde Murphy ' nin de er geç bulunacağı biçimindeki ustaca yorumuyla Cooper Bayan Counihan'a koşturdu.

Bayan Counihan için bu kadarı fazlaydı.

"Onun kapatması olduğunu nereden çıkardınız," diye haykırdı Bayan Counihan. "Tarif edin şunu."

Cooper şaşmaz bir içgüdüyle, korumak zorunda olduğu uzaklıkta, sırtını gösteren bir konumda (kuşkusuz çok geçersiz bir özürdü bu) karanlığın içine gizlendi. Çünkü Murphy'nin kapatması için edeceği övgü ve yergi dolu sözlerin hepsi de acı verecekti Bayan Counihan'a. Çünkü ya pasaklı bir kadına tercih edilmişti ya da ondan daha güzel birine. Bu iki olasılık da bir erkeğin ağzından çıktığında, bu erkek Cooper gibi biri bile olsa eşit derecede katlanılmazdı.

"Sakın kimseye bir şey söylemeyin," dedi Bayan Counihan. "Kaç numara demiştiniz? Bugün olanları unutun. İşte sanırım bir florin."

Genç kız bir yandan konuşuyor, bir yandan da kopça ve düğmelerini çözüyordu. Giysilerini çıkartmakta acele ediyordu, açıktı bu. Bir an bile, bütün eksikliklerine karşın Cooper'ın da öteki erkeklerden farksız olduğu, erkeksi tutkulara yani onun tutkularıyla uyuşabilecek tutkulara sahip olduğu geçmemişti aklından.

"Yarın erkenden her zamanki gibi yola koyulursunuz, ama bu kez Murphy'yi değil, şey, ne yapalım, yarım kuron veriyorum size, üstünde konuşmayalım artık bunun, Bayan Neary'yi arayacaksın," dedi genç kız kombinezonunu çıkarırken. "Bayan Neary'yi arayacaksın," diye yineledi bir oktav yukarıdan. "Şu kızlık adı Cox olan kötü tohum her halde maymun suratlının tekidir, kişisel olarak (iç geçirdi, korsesi patlayacaktı neredeyse, daha tatlı bir sesle sürdürdü) bu zavallı kadınla alıp veremediğim yok aslında."

Wylie ile söyleşi Cooper için daha az güç ve daha az kazançlı oldu, çünkü Wylie Bayan Counihan'ı yeniden görmeyi beklerken

parasını iyice tüketmişti.

Wylie'nin usu Bayan Counihan'ınkiyle aynı büyük ailedendi.

"Bırak Murphy'yi," dedi Wylie. "Unut onu, Cox'un ardından koş."

Cooper gerisini bekliyordu ama Wylie şapkasını ve paltosunu giydi, "Hadi bakalım," dedi, sonra sokağa çıkana kadar tek söz etmedi. "Şimdi hangi tarafa gidiyorsun, Cooper?" diye sordu.

Cooper bunu düşünmemişti. Rastgele bir yön işaret etti.

"Bu durumda sana iyi akşamlar dilemek zorundayım Cooper," dedi Wylie. Ama birkaç adım attıktan sonra bir şeyler anımsamış gibi durdu, bir an yerinde kımıldamadan kaldı, sonra ne sabırsız ne de keyifle bekleyen Cooper'a döndü.

"Az kalsın unutuyordum," dedi Wylie. "Bayan Counihan'ı gördüğünde, biraz sonra onu göreceksin değil mi Cooper?"

Özellikle İrlanda eğitimi görmüş cahillerin sözlü uzlaşmaların ürküntüsünü geçiştirmek için gösterdikleri ustalık gerçekten de olağanüstüdür. Şimdi tek bir kası oynamıyor gözükse de Cooper tek bir yüz buruşturmasıyla kararsızlık, tiksinti, köpeklere özgü bir sadakat, kedilere özgü bir temkinlilik, yorgunluk, açlık, susuzluk ve içimizde sakladığımız gücün en küçük ayrıntılarını belagat sanatının en büyük ustalarının yanına yanaşamayacağı biçimde ve çok kısa bir zaman içinde verdi, hem de hiçbir yanlış anlamaya imkân bırakmadan yaptı bunu.

"Bilirim elbette," dedi Wylie. "Ama şu dünyada her şey mümkün, Cooper, öyle değil mi? O halde sakın unutmayın, yeni bir şey yok, aktaracak bir şey yok. Öteki kadınlar söz konusu olduğunda, kadınlar ne yapar bilirsin."

Cooper bu bilgiyi edinmemişse eğer, bir deneyime sahip olmamasına bağlanamazdı bu eksikliği. Hüzün verici ilişkiler yaşamıştı iki kez, bu iki melekten eskiden esmer olan Bayan A. şu sıralarda on yedinci inziva yılını tamamlamış, yine bir zamanlar esmer olan Bayan B. henüz bedensel sakatlıklarına yenik düşmemişti o yıllar. Yine de doğruyu söylemek gerekirse bu bilgiden yoksundu Cooper. Wylie'nin, Neary'nin ve gerçekte zampara olmasa da her erkeğin er ya da geç belli durumlarda öğrendikleri bu önsel bilgiden yoksundu. Çünkü sözü edilen ilişkiler Cooper tarafından zar zor

unutulmuş, Neary tarafından da büyük güçlüklerle oluşturulmuştu yeniden. Cooper'ın acı çekmediği için hâlâ anımsayabildiği, Neary'nin de kendisini ilgilendirmediği için hiçbir zaman bilemediği şey, Bayan B. ile tanışmadan önce Bayan A.'yla, Bayan A. ile tanışmadan önce de Bayan B.'yle yaşanan iki üç küçük, zavallı aşk sahnesiydi.

"Kadınları bilirsiniz diyorum, yoksa bütün yaşamınız Cork'da mı geçti?" diye yineledi Wylie sabırsızlıkla.

Cooper'ın başı ağırlaşarak öne düştü ve küçük, beyaz, peltemsi, uyuşuk, kılsız ama gerçekte oldukça usta elleri karanlığın içinde zorlukla göğsüne yöneldi.

"Her şey yolunda," dedi Cooper.

"Belki de bir yerlerde bir melek, cinselliğiyle sizi körleştiriyor," dedi Wylie. "Böyle bir afet var mı? Söyle Cooper."

Cooper ellerini serbest bıraktı, başını yavaşça Wylie'ye çevirdi ve aynı ölü sesle:

"Her şey yolunda," dedi.

Gece henüz olmuştu, yine de Neary, Bayan Counihan'ın geldiği bildirildiğinde daha şimdiden pijaması bedeninden sıyrılıp döşemenin üzerine fırlatılmış, çarşafın altına büzülmüş, günün doğması için dualar ediyordu. Genç kız adamın kendini karşılamak için kalkmaya gönüllü olmadığını görünce, kırda bir yerde sümbüllü bir bayıra otururcasına, patavatsızca yatağın ayak ucuna çöküverdi. Çarşafın altında buz kesmiş ayakları, yırtıcı hayvan pençeleri gibi, bir yatak tandırının üstüne atılmış ve iyice kasılmıştı. Neden derseniz, Grek vazoları konusunda kırık dökük bilgisi olan Neary, Uyku ve kimi kez de Uykunun Küçük Kardeşinin üst üste atılmış ayaklarıyla resimlendiğini görmüştü vazolarda, bu nedenle uyku tutmadığında ayaklarını üst üste atmaktan hoşlanırdı. Bundan başka, geliştirdiği bulanık bir kurama göre, vücudun uç noktaları birleşmiş olduğundan dirimsel gücü içinde koruyordu. Ama artık uyuması söz konusu değildi, Bayan Counihan'ın yağlı, sıcacık kıçına bu kadar yakın bulunduğundan ayaklarını serbest bıraktı ve tandırı yataktan dışarı itti. Tandır döşemede ses çıkarmadan patladı ve izleyen sahne boyunca döşemenin ortasına doğru su sızdı durdu.

Celia da benzer bir biçimde, Bay Kelly ve Murphy'nin yatak ucuna oturmuştu, tek fark Bay Kelly'nin gömleğinin üzerinde oluşuydu.

Bir araya geleli uzun bir süre geçmemiş ve Bayan Counihan üzüntüsünden içi içini yiyerek Celia'yı bulanın Murphy'yi de bulacağı düşüncesini Neary'ye henüz benimsetememişti, ki derken Wylie'nin geldiği bildirildi. Bayan Counihan yataktan fırladı ve çılgınca gözlerle kaçacak yol, saklanacak delik aradı.

"Perdeler öyle çok toz topluyor ki evime asla sokmuyorum," dedi Neary. "Korkarım, dolap kapısından da ne enlemesine, ne de boylamasına sığarsınız. Balkon da yok. Yatağın altına saklanmanızı da tavsiye etmem. Ama pencereden atlamanız hep mümkün."

Bayan Counihan Wylie kapıyı yumrukladığı sırada, koştu, anahtarıyla kilitledi kapıyı.

"Sürgü olmadığına üzgünüm," dedi Neary.

Wylie kapı tokmağını çekiştirerek bağırıyordu, "Benim, ben İğne." Bayan Counihan kendisini Neary'nin vicdanına teslim etti. Ama yüksek sesle belirtmedi dileğini; diz çöktü; göğsü inip kalkıyordu, elleri kenetlenmişti, çapaklı bir baldıranotuydu sanki.

"Girin," diye seslendi Neary. "Sevgiliniz kapıyı suratınıza kapadı. Üstelik de kilitledi."

Bayan Counihan ayağa kalktı.

"O açmak istemiyor ama bulunduğunuz yerden kımıldamayın, hizmetçinin zilini çalıyorum." Çaldı.

Ama Bayan Counihan yenilgiyi kabullenmek bilmiyordu. Ya da biliyorsa bunu ifade etme biçimi bir hayli değişikti. Çünkü onun olanaklarına ve deneyimine sahip biri, afacan bir çocuk gibi gülümseyerek açardı kapıyı ve her şeyi bir şakaya boğardı. Ama Bayan Counihan öyle yapmadı, usulca bir iskemleye çöktü ve oda hizmetçisinin gelip kapıyı açmasını bekledi. Bir anda düşünmüş ve Wylie ile karşılaşmadan önce, aptalca ve kesinlik taşımayan çözümlerin tuzağına düşmemek için izleyeceği yöntemleri saptamak amacıyla birkaç dakikalık bir zaman kazanmayı yeğlemişti. Evet. Bayan Counihan yenilgiyi kabullenmeyi bilmiyordu.

Şimdi fırtına öncesinin doğal sessizliği sürüyordu. Neary yatağında oturmuş, gözlerine bir şölen çekiyordu. Bayan Counihan dü-

şüncelere gömülmüş, anahtarını dalgınca dişlerine vuruyordu. Kapının öteki yanında Wylie gitmeye yarı istekli duruyor, uzakta, karanlık odasında hizmetçi zilin ikinci kez çalmasını bekliyordu. Zil yeniden çaldığında, çağrı kesinleşmişti, duyduğunun işitsel bir sanrı olmadığını anlayarak, kin duymadan ayağa kalktı; biraz sonra, ancak oda hizmetçilerinin bildiği küstahlık ve dalkavukluktan uzak biçimde çalıyordu kapıyı.

"Şu adamcağızı görüyor musunuz?" diye seslendi Neary. "Sevgilisi kapıyı suratına kapadı. Gerekeni yapın."

Oda hizmetçisi gerekeni yaptı, Wylie de kendine aşırı güvenle adımını eşikten içeri attı. Bayan Counihan ayağa kalktı.

"Mükemmel," dedi Neary. "Şimdi beyefendinin arkasından kapayın kapıyı."

Wylie ve Bayan Counihan yüz yüze geldiler, her ikisi için de tatsız bir deneyimdi bu.

İlk kurşunu Bayan Counihan attı.

"Pezevenk," dedi.

"Orospu," dedi Wylie.

İkisi de aynı büyük aileye dahildi.

"Pezevenk," dedi Bayan Counihan, son sözü söylemek için.

"Bu izlek üzerinde daha bir yoğunlaşmadan...," dedi Neary.

İlk raund Bayan Counihan'ındı ve gücü kuvveti de yerindeydi hâlâ. Yeniden yerine oturdu. Wylie yatağa yaklaştı. Yapısı gereği, bir durumu algılamak ve bu duruma uyum sağlamak konusunda Bayan Counihan'a oranla daha iyiydi ama genç kız başlangıçta az da olsa bir üstünlük sağlamıştı.

"Bu baş başa görüşme umarım bir yanlış anlamaya yol açmaz," dedi Neary.

"Korkmayın," dedi Wylie. "Sizin ne kadar ölçülü olduğunuzu bilirim."

"Ben teşekkür ederim," dedi Neary, bilet parasını bozuk olarak alan bir otobüs biletçisi gibi.

Davasında ne kadar haklı da olsa, karşısında asla üstünlük sağlayamayacağı iki erkek bulunduğu gerçeği bütün ağırlığıyla çökmüştü Bayan Counihan'ın bilincine.

"Kuşkusuz getirdiğiniz haber, sizin ufaklığın olağanüstü haberi,

Cooper'ın Murphy'nin yanında bir bayan görmesinden söz ediyorum," dedi Neary.

"Onunla birlikte görüldüğü kesinlik taşımıyor," dedi Wylie.

"Aşama kaydediyoruz," dedi Neary.

"Hayır," dedi Wylie. "Kadın Murphy'nin oturduğunu sandığımız eve giriyordu yalnızca."

"Siz de buna Murphy'yi bulmak diyorsunuz," dedi Neary.

"Cooper işi kolayladı, bu güzel kadının bizi Murphy'ye ulaştıracağı inancındayım ben," dedi Wylie.

"Safdillik etmeyin," dedi Neary.

"Eğer Bayan Counihan buna inanıyorsa, bizim de kuşku duymamamız gerekir," dedi Wylie.

Bayan Counihan bu çıkarsamayı daha önce yapamadığı için öfkeyle dudağını ısırdı. Bunun üzerine Neary ağzını birkaç kez açıp kapadı. Güç de olsa ayağa kalkmak istiyordu.

"Wylie siz, pijamamı bana uzatma inceliğinde bulunursanız, siz de Bayan Counihan, bu çarşafın altından doğduğum günden daha çıplak çıkacağımı göz önünde bulundurursanız, ayağa kalkmaya çalışacağım." Wylie pijamayı uzattı, Bayan Counihan elleriyle gözlerini kapadı. "Kaygılanmayın, çoğunluğu yatmaktan oluşan yaralar," dedi Neary. Pijamalarını giyip yatağın kenarına oturdu. "Ayağa kalkmanın yararı yok," dedi "Yatakta uzun süre kalmaktan daha yorucu bir şey olamaz. Bayan Counihan ne zaman isterseniz bakabilirsiniz."

Bayan Counihan kaçamak bir bakış fırlattı, çok rahatsız olmuştu:

"Biz bir parça daha rahat ettirebiliriz sizi," dedi.

Buradaki "biz" sözcüğü etkileyici unsurdu, Wylie'ye uzanan uzlaştırıcı küçük parmak. Bu olmasa bütün tümce nezaket gösterisine dönüşüp anlamını yitirecekti. Wylie'nin gözünden kaçmadı bu, tepeden tırnağa yardıma hazır bir tavır takındı.

Neary ayağa kalkıp da Murphy'nin bulunduğunu söylediği andan, yani en azından bu konuda bir anlaşma sağlandığı andan başlayarak karşılıklı hoşgörünün ortaya çıktığı ve odanın havasında bir düzelme olduğu gözlendi.

"Beni hiçbir şey şaşırtamaz artık," dedi Neary.

Bayan Counihan ve Wylie ileri atılıp Neary'nin kalkmasına, pencere yakınında bir koltuğa oturmasına yardımcı oldular, özenle yerleştirdiler yerine.

"Viski yatağın altında," dedi Neary.

İşte o anda üçü birden yerdeki su birikintilerini gördüler ama çekinerek yüksek sesle belirtmekten kaçındılar bunu. Bayan Counihan viski istemiyordu. Wylie bardağını kaldırdı ve "Aramızda olmayanın şerefine," dedi. Murphy'nin doğru bir tanımlamasıydı bu koşullar altında. Bayan Counihan Wylie'nin kadeh kaldırışını hırıltılı bir dilekle onurlandırdı.

"İkiniz de şuraya önüme oturun, umutsuzluğu da bırakın bir yana," dedi Neary. "Unutmayın ki bir üçgenin kenarları birbirine eşit olmasa da bir dairenin çemberi, bu sözümona üçgenin kesişme noktalarından geçmeden edemez. Bir hırsızın kurtulmuş olduğunu da hep anımsayın."

"Bizim şu boktan kenar ortaylarımız mı desem, ne desem, Murphy'de birleşiyor," dedi Wylie.

"Bizim dışımızda, dışımızda," dedi Neary.

"Dışarının aydınlığında," dedi Bayan Counihan.

Şimdi sıra Wylie'ye gelmişti ama söyleyecek bir şey bulamıyordu. Yeterli bir süre içinde kendine yaraşır bir şey bulamayacağını anlayınca, hiçbir şey aramayan, hatta o ana kadar gerekeni bulup, sabırsızca sırasının gelmesini bekleyen birinin ifadesini takındı. Sonunda Neary merhametsizce konuştu:

"Sıra sende İğne!"

"Hanımefendiyi son sözü söylemekten yoksun bırakmak," diye haykırdı Wylie. "Ve hanımefendiyi bir başkasını bulmak zahmetine sürüklemek! Hadi Neary!"

"Ne zahmeti?" dedi Bayan Counihan.

"Bırakalım bunları," dedi Neary. "Gelmek istediğim nokta, önermek istediğim şey şu. Gerçek hayatta ve yazında olduğundan farklı bir biçimde dağarcığımızdaki doğruları elimizden geldiğince en iyi biçimde ortaya dökelim. Şimdiye kadar bunu söylemekten kaçınmıştım hep. İşte bunu anlatmak istiyordum şey derken, ne derken? Unuttum. Üçümüzün ayrılma zamanı geldi çattı."

"Bayan Counihan bana pezevenk, ben de ona...," dedi Wylie.

"Ağzımıza geleni söyledik," dedi Bayan Counihan.

"Ben de ona kızgınlıkla orospu dedim, dünmüş gibi anımsıyorum siz o sırada şey diyordunuz, doğru bir tonda...," dedi Wylie.

"Sözcükler doğru olmasa da," dedi Bayan Counihan.

"Doğru," dedi Neary. "Şimdi hatırladım."

"Ama hırçın bir tondaydı, sanırım," dedi Wylie. "En azından izlenimim böyle."

"Sesin tonunu pek düşünmemiştim," dedi Neary. "Daha çok aklın, nasıl desem, ruhun tonalitesini düşünmüştüm. Ama devam edin Wylie, lütfen. Gerçekleri homurdanmayacak mıydık?"

"İçtenlikle yorumlanmış bir Gounod mu?" dedi Wylie.

"Güzel bir kokuya ıtır kokuları katmak mı?" dedi Bayan Counihan.

"Giyotini mikroplardan arıtmak mı?" dedi Wylie.

"Geceyarısı güneşini aydınlatmak mı?" dedi Bayan Counihan.

"Olaylara yaklaşımınız karamsarca," dedi Neary. "Bunun gözlerimizi daha az yorduğu karşı çıkılmaz bir gerçek."

"Önerdiğiniz şey iğrenç, insan doğasına yapılmış bir hakaret," dedi Wylie.

"Kesinlikle değil," dedi Neary. "Bir parça dinleyin."

"Kaçmam gerek," dedi Bayan Counihan.

Neary konuşmaya başladı, daha doğrusu bir ses duyulmaya başlandı ağzından. İki günahkârın değil de bir papazın önünde diz çökmüş gibi, sesi tonsuz, gözleri kapalı iki büklüm bedeni kaskatıydı. Luc'un yaptığı, omzuna papağanı anımsatan biçimde tünemiş melekli Matthew portresine çok benziyordu.

"Daha bundan birkaç hafta öncesine kadar Bayan Counihan'a delicesine tutkundum, şimdi onu sevimsiz bile bulmuyorum. Kendisine duyduğum güveni ve dostluğu kötüye kullanan Wylie'yi affetmek zahmetine bile katlanmıyorum. Kayıp Murphy kötü bir tatmin sağlayacak araç olmaktan, bir amaca, bir sona dönüştü, bir sona, benim sonuma, biricik ve zorunlu bir sona." İçini dökmüştü. "Her doğruya bir nokta konuyor yine de."

"Elinden geldiğince," dedi Wylie.

"Bilgi dağarcığının yettiğince," dedi Bayan Counihan. "Adil olalım."

"Şimdi oraya gitmem gerekiyor mu?" dedi Wylie. "Ya da siz mi gideceksiniz?"

"Yanıt beklemeyin," dedi Bayan Counihan.

Wylie ayağa kalktı, sol elinin başparmağını yeleğinin kol deliğine taktı, sağıyla diyaframını kapadı, "Bayan Counihan'ı sevmeyen, İğne'sine de artık gereksinme duymayan şu Neary tutulduğu Murphy hastalığından kurtulsun, özgürleşsin ve olayların akışına göre bir maymun ya da bir kadın yazarın peşine takılsın," dedi.

"Ama bu bir yıldız falı," dedi Bayan Counihan. "*Irish Times*'ın haftalık baskısı değil."

"Benim tavrım, seslerin, daha doğrusu Aklın ve Özseverliğin sesinin dinlenmesi, uygulanması ve eksiksizce yerine getirilmesi yolunda olduğundan değişmesi söz konusu değil. Neary'ye yoksul muhabbet tellallarına doğanın bahşettiği iyice olgunlaşmış bir armut gibi, Bayan Counihan'a, bildiğim kadarıyla 26 bölge içinde kendisiyle bedenini birbirine karıştırmayan tek yetişkin hevesli ve aynı bataklık içinde ayırdedilebilecek ender bedenlerden biri, Murphy'ye de mutlak biçimde sakınılması gereken bir haşere olarak bakmaya devam ediyorum."

Bayan Counihan ve Neary kahkahalarla güldüler.

"Bu kadar münasebetsiz biri mi?" dedi Neary.

"Öylesine küstah," dedi Bayan Counihan. "Ve yapışkan."

"Kutsal Kitap'ın bir yerinden sürünerek çıkmışçasına tiksinti verici," dedi Wylie. "Yine de peşindeyim onun."

"Sana bunun için para ödüyorum," dedi Neary.

"En azıdan böyle umuyoruz", dedi Bayan Counihan.

"Dilencinin yaşayabilmek için kendini sakatlaması gibi, iğdiş şarkıcılar da takımlarını koparır atarlar," dedi Wylie.

Oturdu, sonra hemen ayağa fırladı, eski konumunu aldı, ekledi, "Kısacası hep olduğum yerde kalıyorum."

"Gökyüzü ve ıslak çarşaflarla dolu kreşten beri," dedi Neary.

"Hep durduğumu sandığım yerde."

"Düşeceğiniz güne kadar sürecek," dedi Bayan Counihan.

"Bir yüz kazanca, öteki yüz bedenin hazlarına dönük."

Neary yeniden yerine oturdu ve gerçekten de kaçıp gitmeye gereksinme duyan Bayan Counihan konuşmasının son bölümünü

oluşturmak üzere yoğunluğunu, niteliğini, tonunu ve hızını özenle saptadığı bir sesle söz aldı:

"Bir us, bir de beden vardır."

"Rezalet," diye haykırdı Neary. "Vur kıçına tekmeyi! Koy kapının önüne."

"Solumda, güneşin asla doğmadığı solumda, şişen kalp, sertleşen karaciğer, köpük köpük dalak, iki yerine bir ciğer, teki yetecek iki böbrek, kamışı sertleştiren sidik torbası, iki...," dedi Wylie.

"Lütfen," diye haykırdı Neary.

"Hadi," dedi Bayan Counihan. "İki taşla hiç kuş vuramadınız."

"Sağımda küçük *ego* ve büyük *id*," dedi Wylie.

"Sonsuz zenginlikler bir tuvalette," dedi Neary.

"Bu anlatılmaz karşı ezgi, bu karşılıklı yorum her şeyi güzelleştiren, kurtuluşu muştulayan tek öğe durumunda," diye sürdürdü Bayan Counihan. Sözünün kesilmesindense durmayı yeğledi.

"Gerisini unuttu, Darwin'in tırtılı gibi yeniden başa dönmesi gerekecek," dedi Wylie.

"Belki de Murphy ona bu kadarını öğretti," dedi Neary.

"Her yanı kirlenmiş buluyorum, yavan ve yaygaracı bir tekseslilik içinde us bedenin iki tekerlekli arabasına yüklenmiş, beden usun kamyonunda. İsim vermeyeceğim."

"Mükemmel bir kavrayış," dedi Wylie.

"Hiçbir zayıflama belirtisi yok," dedi Neary.

"Her yer, Murphy'nin bulunduğu yer hariç," diye sözünü bağladı Bayan Counihan. "Nişanlım Murphy, bu -şey- psikosomatik çıbandan ötürü acı çekmiyordu. Hem us, hem beden, yani ne us ne de beden, çocuklara özgü bir kabalık ve yaşlılara özgü bir çevikliğin ötesinde ne bulabiliriz onda?"

"Seçiminizi yapın," dedi Wylie. "Hiç rahatsız olmayın."

"Yarım ton daha yükseltin de, işitme olasılığımız kalksın ortadan," dedi Neary.

"Hâlâ işitebildiğimizi kim söylüyor?" dedi Wylie. "Belki daha önce işittiğimiz belden aşağı bir öykünün, müstehcenliğin en az tiz perdelere ulaşan müthiş sesiyle şu anda kulakdavullarımıza güm güm vurmadığı ne malum?"

"Bence, hava eskimiş, anlamı bulanık, sonsuzluğun can sıkıntı-

sını çeken şeylerle dolu," dedi Neary.

Bayan Counihan ayağa kalktı, eşyalarını toparladı, kapıya yürüdü, göğsünden çıkardığı anahtarla açtı kapıyı. Işıklara boğulan pırıl pırıl koridorda yüksek kıçı ve düşük göğüsleriyle profilden yalnızca kraliçe gibi değil, ama her şeyi göze almış gözüküyordu. Bir adım öne attı, bütün ağırlığını öteki ayağına yükledi, arkaüstü düşmemek için bedeninin üst kısmını gerektiği kadar eğdi ve ellerini çıkık kalçalarına dayayarak güçlendirdi yukarıdaki izlenimleri. Böylece bu zor ama sağlam denge konumunda, havanın kararmakta olduğu bir kış günü, uzaklarda duyulan bir tırmığın çakıllı kumlarda çıkardığı sesi hatırlatan, karnından yükselen bir sesle:

"İşin gizini çözdüğümüz şu anda...," dedi.

"Tehlikeleri göze alalım," dedi Wylie.

"Çevresinde dolanalım," dedi Neary.

"Kazandığımız avantajlar neler?" dedi Bayan Counihan.

"Wylie dikkat et, onun atış çizgisindesin," dedi Neary.

"Ürodonal düşleyen Gut tanrıçası," dedi Wylie.

"Sakın gitmenizi istediğimi sanmayın, ama bu küçük yaratık numara yapıyor," dedi Neary. "Eşlik etmenizi istiyor galiba."

"Çık çık çık," dedi Wylie. "Safkan bir soytarı değilsem de, bir hiç de sayılmam. Hiçliğe karşı üstünlüğümü defalarca kanıtladım."

"Sorumu yineliyorum, gerekirse yeniden sormaya hazırım," dedi Bayan Counihan.

"Horoz ötmezse, inanın bana, tavuk yumurtlamamış demektir," dedi Wylie.

"Ama size söylemedim mi şimdi ayrılacağımızı?" dedi Neary. "Büyük bir avantaj bu."

"Orada oturup soğukkanlılıkla bana üçümüzün gerçekle karşılaşmış olduğunu söylemek densizliğinde bulunabilirsiniz," dedi Bayan Counihan.

Wylie kulaklarını tıkadı, başını geriye atıp inledi. "Yeter! Ya da çok mu geç kaldık?" Ellerini başının üstüne kaldırdı, ayaklarını sürüyerek hızla harekete geçti, Bayan Counihan'ın ellerini yakaladı, usulca kıçından uzaklaştırdı onları. Biraz sonra lapa lapa yağan karlar altına çıkacaklardı.

"İlk görüşmeyi bir tarafa bırakırsak, kim karşılaşmış birbiriyle

bugüne kadar?" dedi Bayan Counihan. Hiç etkilenmemişti görünüşe bakılırsa.

"Tek bir karşılaşma ve tek bir ayrılık vardır," dedi Wylie. "Aşk edimi. Bir şiirdir bu."

"Öyle mi sanıyorsunuz?" dedi Bayan Counihan.

"Öyleyse her birimiz kendimizle, kendimiz için varız," dedi Wylie.

"Kendimizle ve karşı cinsle, kendimiz için karşı cinsle," dedi Neary. "Kendinize gelin dostum. Bir hanımefendinin yanındasınız."

"Nankör demememeliyim size," dedi Wylie acı acı. "Kuşkusuz bu zavallı kıza da."

"Aslında öyle değil," dedi Bayan Counihan. "Ben de ona nankör demememeliydim. Hepsi bu."

"Üçüncü olarak," dedi Neary. "Murphy ile konuşmak değil istediğim. Yalnızca onu bir kez görsün şu gözlerim, yeter bana, para sizindir."

"Onu bir kere aldattığımız için güvenini yitirmiş midir bize?" dedi Bayan Counihan.

"Borca saymak üzere bir sadaka," diye yalvardı Wylie. "İyilik yap, iyilik bul."

"Öncelikle," dedi Neary. "Edimin aşkı içerdiğini ya da aşkın edimde sürekli var olacağını kabullensek bile sabahları evden çıkarken sahte bir gülümseme ve baş selamıyla, akşam eve dönerken kıç selamı ve ekşi bir gülümsemeyle komşumuzu selamlamak için sizin şu meşhur aşk ediminize gerek görmüyorum. Benim anladığım kadarıyla karşılaşmak ve ayrılmak ne kadar güçlü olsa da duygunun ve ne kadar ustalıklı olsa da bedenin gücünü aşıyor."

Ne demek istediğinin sorulması için durdu. Wylie aptallaşmıştı.

"Bilmenin yadsınması anlatılmaz güçlükte olan, bütünüyle anlıksal bir işlemdir," dedi Neary.

"Belki de bilmiyordunuz," dedi Wylie. "Hegel araştırmalarına son verdi."

"İkincisi," dedi Neary. "Buraya oturup Bayan Counihan'a üçümüzün karşılaştığı biçiminde bir imada bulunmadım. Bir hanıma söyleyemeyeceğim şeyler var hâlâ. Ama sanırım ne buzun kırıldı-

ğını ummak bir saflık, ne de kalan işin içinden çıkmak konusunda Tanrı'ya güvenmek bir küstahlık olacaktır."

Koridordaki ışık gürültüyle söndü; Wylie karanlık bir boşluğun karşısında Bayan Counihan'ın ellerine sarılıverdi. Neary'nin sesi yok olan bir yankı gibi çıktı: "İşte esiyor o, ya da büyük bir yanılgı içindeyim."

Wylie Bayan Counihan'ın ellerini tutmaktan sıkıldığında, birden genç kız da aynı şeyleri hissetti. Güzel bir rastlantıydı bu. Bıraktı ve karanlık genç kızı yuttu. Bayan Counihan sırtını koridorun duvarına dayadı ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Kötü bir on beş dakika yaşamıştı.

"Yarın onda görüşelim," dedi Wylie. "Çek defterinizi hazırlayın."

"Anlaşmazlıkların etkisiyle söylenmiş kâfirce sözlerle dudaklarım hâlâ nemli, günahlarla çırpınıyor ruhum, böyle bir durumda yalnız bırakmayın beni," dedi Neary.

"Şu gözyaşı fırtınasını duyuyorsunuz ve sadece kendinizi düşünüyorsunuz," dedi Wylie.

"Eski bir mecnundan söz edin ona, içerek kuruttuğum gözyaşlarının tek damlası bile boşa akıtılmamıştır," dedi Neary.

Wylie Bayan Counihan ile birlikte ayrıldı.

Neary'yi tuhaf bir duygu sarmıştı, geceyi çıkartamayacağı duygusuydu bu. Daha önceleri de duyumsamıştı ama hiç böylesine güçlü değildi. En basit bir devini, örneğin bir iç çekiş bile ölümüne neden olacakmış gibi geliyordu ona. Büyük bir sakınımla alıyordu soluğunu, karanlıkta geçen uzun saatler boyunca bütün bedeni titriyor, koltuğun kenarlarına tutunuyordu. Üşümüyordu elbette, ateşi de yoktu, hiçbir yeri ağrımıyordu, yalnızca her geçen saniyenin yeryüzünde geçireceği son on ya da on beş dakikanın başlangıcı olacağı korkusu bitiriyordu onu. Karanlık bir gecedeki saniye sayısı meraklı okurun bizzat gerçekleştirebileceği basit bir işlem.

Wylie ertesi gün, dört ya da beş saatlik bir gecikmeyle, ikindi sularında uğradığında Neary'nin saçları kar gibi ağarmıştı. Ama daha iyi hissediyordu Neary kendini.

"Dün akşam benliğimi tuhaf bir duygu sardı, siz hanımla birlik-

te ayrıldığınızda," dedi, "Öleceğim sandım."

"Öleceksiniz," dedi Wylie. "Bunun için kim suçlayabilir sizi?"

"Şimdi dışarı çıkıp ayaktakımına karışsam, iyi gelecektir bu bana," dedi Neary.

"Bloomsbury yolumuzun üzerinde," dedi Wylie. "Çek defterinizi unutmayın."

Gower Street'de Wylie, "Şimdi nasıl hissediyorsunuz kendinizi?" dedi.

"Size teşekkür ederim," dedi Neary. "Yaşam bana o kadar cazip görünmüyor."

Bayan Counihan kapısının önünde Hindusunu azarlıyordu. Adam süklüm püklüm, ellerini gözlerine bastırarak, umutsuzca duruyordu. Neary ve Wylie yaklaştığında metafizik bir tükenişi simgeleyen yabanıl ve geniş bir devini gerçekleştirdi ve nasılsa oradan geçen ya da inanışa göre önceden belirlenmiş bir yolu kaçınılmaz biçimde izleyen bir taksiye atıverdi kendini.

"Zavallı adamcağız, Galeri Tate'de bir randevusu var," dedi Bayan Counihan.

"Peki nasılız bu sabah? Yorgun muyuz?" dedi Neary, yan gözle Wylie'ye bakarak ve büyük bir ilgiyle.

"Halimi anlatacak sözcük bulamıyorum," dedi Bayan Counihan.

Brewery Road'a gitmek için bir taksiye atladılar. Tam bir muhteşem dakika süresince tek söz edilmedi. Sonra Wylie, "Tam bir sessizlikten daha güzel bir şey düşünemiyorum," dedi.

"Ama böldünüz sessizliği," dedi Bayan Counihan.

"En korktuğum şey, dün geceki konuşmamıza bıraktığımız yerden başlamak," dedi Wylie.

Bayan Carridge alışılmamış sesler duyunca, telaşlanıp pencereye koştu. Hiçbir taksi durmazdı genelde kapısının önünde, yalnız bir kere yanlışlıkla, bir kere de alay etmek için birileri durmuştu. Yaşlı kız bir elinde kutsal kitap, öteki elinde ocak maşası kapı eşiğinde belirdi.

"Bay Murphy diye biri var mı burada?" dedi Wylie.

"Cox'dan onca yolu geldik," dedi Neary. "Sırf kendisiyle baş başa görüşelim, birkaç çift laf edelim diye Blarney'in korularında

canımızı tehlikeye attık."

"Biz onun dostları, iyi dostları, en iyi dostlarıyız," dedi Bayan Counihan. "Üstelik iyi haberler getirdik ona."

"Bay Murphy, önadı meçhul, yiğit bir çocuğun yıkıntılarının yıkıntısı," dedi Wylie.

"Bay Murphy şu anda burada değil," dedi Bayan Carridge. "İş gezisinde."

Wylie ipek mendilini ağzına soktu.

"Çok yakından bakmayın, kulağından çıkaracak," dedi Neary.

"Her an gelebilir, eli kulağında," dedi Bayan Carridge.

"Size ne demiştim?" dedi Bayan Counihan. "Alışkın olduğum küçük lüksleri bana sunabilmek için bu kenar mahallede sürdüğü zindan hayatı."

Neary ve Bayan Carridge ne yapacaklarını bilemez durumdaydılar, Bayan Counihan'ın gözleri esriklikle kapanıyordu, Wylie durumdan yararlanarak mendili kulağından çıkardı, burnunu sildi, gözlerini kuruladı ve yeniden cebine koydu. Wylie'nin ipek mendilinin dolaşmadığı yer kalmamıştı.

"Ama içeri girmek zahmetine katlanırsanız eğer, *Bayan* Murphy sizi kuşkusuz ağırlayacaktır, evet," dedi Bayan Carridge; hantalca yana çekilerek.

Bayan Counihan gözlerini zamanında yumduğu için kutladı kendisini. "Gözler yumulduğunda, insan tehlikelerden uzaklaşıyor. Saltık bir yalnızlık içinde olmadığı sürece," dedi kendi kendine. "Öyleyse bu kadar -şey- hızla gözleri kırpmak zorunlu değil."

"Eğer çok eminseniz, eminsiniz demek ki," dedi Wylie.

İşte üçü birden tam bu sırada Bayan Carridge'in bedenine özgü tuhaf kokuyu duyup, ortak bir kibarlıkla üstünde yorum yapmamayı yeğlediler. Ama geriye dönüş için çok geçti artık. Eşikten içeri attılar adımlarını ve kapı arkalarından kapandı.

Böylece her şey olası tek sona doğru ağır aksak ilerlemeyi sürdürdü.

Bayan Carridge onları, gururlu bir ev sahibesi tavrıyla, Murphy ve Celia'nın birçok kez karşılaşıp ayrıldığı büyük odaya geçirdi. Çünkü temizlikçi kadın harikalar yaratmıştı. Duvarların limon sarısı Vermeer'inki gibi sızlanıp duruyordu; Balzac koltuklarından bi-

rine çöken Bayan Counihan bile muşambadaki yansımasını tuhaf bir mutluluk içinde seyrediyordu.

Benzer bir biçimde, Trafalgar Meydanı'ndaki Claude'un Narcissus'unun önünde cama kötü duygularını soluyan sosyete orospularının bakımlı başları görülürdü.

Aniden haykırdı Neary, "En iyisi hiçlik, en kötüsü de o."

Bayan Carridge yerinden sıçradı, doğaldı bu. Man Adası'ndan daha batıya ayak basmamıştı hiç.

"Umarım küçük dairemi kiralayacak kadar beğendiniz," dedi yaşlı kız.

"Gelecekteki yaşamın bugünkünden daha kötü olamayacağını düşünen birinin bilgece bir yargısı," dedi Wylie. "Sanatçı yargısı diyemeyiz buna."

"Bizler misafirliğe gelen Engels Kızkardeşleriz," dedi Bayan Counihan.

Bayan Carridge küçük dairesini terk etti.

"Dinleyin," dedi Wylie yukarıyı işaret ederek.

Yumuşak aslan adımları duyuluyordu.

"Bayan M.," dedi Wylie. "Huzursuz. Genç ve tutkulu kocasının uzun süren yokluğundan tedirgin."

Adımlar durdu.

"Pencereden sarkıyor," dedi Wylie. "Adam ortaya çıkmadıkça hiçbir şey kendini aşağı atmasına neden olamaz. Üsluplu bir bayan."

Neary'nin çağrışımları sıkıntı verecek kadar olağan şeylerdi, Wynn Hotel'in basamaklarındaki kuzukulağını düşledi, bu eski görüntüden yayılan renkler gözlerini yummasına neden oldu; çamurlu bir su birikintisinden yansıyan fırtınalı bir akşamın yeşili ve sarısı.

"Engels Kızkardeşler sizinle görüşmek istiyorlar," dedi Bayan Carridge.

Celia, Tanrıya şükürler olsun, sonunda bir ad duydu, bıkkınlıkla doğrularak kafasını çevirdi. Bluzu lime lime olmuştu.

"Bay Murphy'nin çok sevgili arkadaşları bir taksiyle geldiler," dedi Bayan Carridge.

Celia başını kaldırdı ve Bayan Carridge iyice şaşkın halde, bir

şeyler daha ekledi.

"Ama görüyorum ki biliyorsunuz bunu. Kusura bakmayın."

"Yo hayır, anlatın her şeyi, lütfen," dedi Celia. "Çok derinlerdeydim, çok derinlerde, dalgındım, Bayan Carridge, bir şeyler olmuştu, sokağın seslerini işitemiyordum, ölmüştüm, lanetlenmiştim Bayan Carridge, bir yığın sesle doluydum."

Bayan Carridge hangi elle Tanrı'ya şükredeceğini bilemiyordu, kutsal kitaplı olanla mı, yoksa ocak maşasını tuttuğu eliyle mi? İkisini de eşit derecede sıkarak, "Umutsuzluğa kapılmayın. Çok yanlış yaparsınız," dedi.

"Ne olduğumu düşündüğümde, kim olduğumu, ne olduğumu düşündüğümde, şu anda, bir pazar öğle sonrası öldüğümü, güneş ezgiler söylerken ve kuşlar parıldarken SOKAĞIN seslerini işitemediğimi..."

"Kendinizi toparlayın," dedi Bayan Carridge. "Umutla bekleyin. Elinizi yüzünüzü yıkayıp aşağı inin."

Celia pembeleşmiş açık sarı renkte bir şal örttü omuzlarına, ama elini yüzünü yıkamadı.

"Gizleyecek de, yitirecek de hiçbir şeyim yok," dedi.

Merdivenden inerken Bayan Carridge bu tümceyi yineliyordu yüreğinde. Sahanlıkta büyük odanın önünde Celia'nın yaşlı adamı ilk ve son kez gördüğü sahanlıkta yaşlı kız ocak maşasını kaldırdı, "Ama kazanacak çok şeyiniz var," dedi.

"Yitirecek hiçbir şeyim olmadığına göre, kazanacak da hiçbir şeyim yok," dedi Celia.

Dostça duygular taşıyan uzunca bir bakış çevrelerindeki uzamı sükûnet, merhamet ve biraz da küçümsemeyle doldurdu. Yünden sağlam bir parmaklığa yaslanmışçasına dayanıyorlardı bu uzama ve birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı. Sonra yollarına devam ettiler, Bayan Carridge kalan basamakları indi, Celia da ihtiyarın odasına yöneldi.

Neary ve Wylie yerlerine çakılmış otururlarken, en saf tarafları fırtınaya tutulmuş bir halde Celia'yı süzdüler. Bayan Counihan kaçamak bir bakış fırlattı ve gözlerini hemen muşambanın üzerine dikti. Wylie sallanarak saygı dolu bir tavırla ayağa kalktı. Celia sırtını kapıya verdi, sonra üçünün arasından dosdoğru yürüdü ve yata-

ğın pencereye yakın olan ucuna oturdu, öyle ki sonraki sahne boyunca yatağın Murphy'ye ait olan yarısı onun ve ötekilerin arasında durur. Neary sallanarak saygı dolu bir tavırla ayağa kalktı.

"Korkarım ki hastasınız Bayan Murphy," dedi Bayan Counihan.

"Benimle konuşmak mı istiyorsunuz?" dedi Celia.

Neary ve Wylie gittikçe bir inci önündeki domuz gibi hissediyorlardı kendilerini, Celia'yı kemiriyorlardı gözleriyle. Bayan Counihan yatağın kapı tarafına yakın kenarına kadar ilerledi, Murphy'nin mektuplarından küçük bir demeti yelpaze gibi açtı. Celia'yı kızdırmak amacıyla, yatağın üzerinden iki eliyle tutarak yelpazeyi açtı, kapadı, ve uzattı. "Bunlara bir göz atmanız iyi niyetimizi anlamanıza yeterli olacak, fırsat bulur da yakından incelerseniz, mektup arkadaşımın yokluğunu nasıl hissettiğimizi kavrayacaksınız," dedi.

Celia mektuplardan Bayan Counihan'a, Bayan Counihan'dan genç kızın dostlarına ve bu donmuş kitleden yeniden mektuplara ve sonunda onca karanlık beden ve sözcükten kendisinin altında yitirecek bir şeyi bulunmayan gökyüzüne çevirdi donuk bakışlarını. Sonra gösteri amacı gütmeden, yalnızca böyle davranmak için aniden duyduğu güçlü isteğe boyun eğdi, yatağa uzanıverdi. Teatral ya da bütünüyle yapmacık görünme olasılığı aklına gelse bile bu düşünce engelleyemezdi onu. Boylu boyunca uzandı, içinden geldiği gibi, bedenini rahatlatmak amacıyla, yalnızlığının tanığı yokmuşçasına.

"Çok sayıdaki küçük perakendeci mesihlerden biri, Golgotha'daki Dostlar Kumbarası'na üç kuruşluk üzüntüsünü atar," dedi alaylı alaylı Bayan Counihan.

Ussal geğirmeler için Murphy'nin tiksintisini bir yana bırakalım, Celia duysaydı bu tümceyi, tanıyabilirdi.

Bayan Counihan uzakta çarpan bir kapının çıkardığı sert sesi duyunca mektuplarını bir araya getirdi, geçip yerine oturdu. Neary kararlı bir erkeğe az çok başarılı bir biçimde öykünerek koltuğunu yatağın başucuna çekti. Ve Wylie Dinsel Ayin'de belli belirsiz kımıldayan belleriyle müminlerinin diz mi çökeceğini, yoksa oturacağını kestiremeyen bir papaz edasıyla yerine oturdu. Boş gözlerle,

şaşkınca etrafına bakınıyordu.

Şimdi dördü de konumlarını aldı. Hepsini hoşnut edecek bir formül, anlaşma zemini oluşturulana kadar yerlerinden kımıldamayacaklar.

"Sevgili Bayan Murphy," dedi Neary titreyen, şefkat dolu bir sesle.

"Biriniz çıkıp da ne istediğinizi söylese," dedi Celia. "Süslü sözlerden hiç anlamam."

Neary sözünü bitirdiğinde odaya karanlık çökmüştü. Yalınlık bir cenaze arabası kadar ağır ve bir idam mahkumunun son kahvaltısı kadar uzundur.

"Yanılgıları ve atlamaları saymazsak," dedi Bayan Counihan.

Wylie'nin gözleri kendisine acı vermeye başlamıştı.

"Ben bir fahişeyim." diye başladı Celia yattığı yerden. Konuşması bittiğinde odaya gece çökmüştü. Akustik özellikler açısından son derece zengin gece Bayan Carridge'in oldukça yararınaydı.

"Zavallı kızcağız, nasıl da acı çekmiş," dedi Bayan Counihan.

"Işığı açabilir miyim?" dedi Wylie acıya aç gözlerle.

"Sakın açmayın," dedi Bayan Counihan. "Yalnızca karanlıkta karşılaşabilir insanlar."

Çok az çukur Bayan Counihan'dan daha derindir. Bir şişe bile daha çok şey alamaz içine. Ama Celia konuşmamıştı ve dingin ses biraz öncesine oranla daha yavaş olmasa da kendinden daha az emin biçimde düşüşe geçerken, Wylie kolunu kaldırıyordu. Elini tuttu, temiz kalpli küçük beyefendi.

"Önceleri onu kaybettiğimi düşünüyordum çünkü onu olduğu gibi benimsemeyi beceremiyordum. Şimdi övünç duyamam bununla."

Yarım iç geçirdi.

"Onun bir parçasıydım kayıp saydığı. Ne yapsam vazgeçemezdi benden."

Yarım iç geçirdi.

"Benimle tanışmadan önceki benliğine kavuşmak için terk etti beni. Daha kötü ya da iyi olması için yaptığımın önemi yoktu."

Uzunca bir ara verdi.

"Son sürgünüydüm ben."

Yarım iç geçirdi.

"Eğer şansımız varsa son."

Öyleyse aşk henüz başlarken bitti, bu aşksa eğer.

Wylie oturduğu yerden elektrik düğmesini çevirdi. Titiz bir okur olmayan Murphy'nin bıraktığı sarı ışık yüksek tavanın karanlıklarını zayıfça aydınlattı ve Wylie gözlerine bir şölen çekti. Bayan Counihan ise tam aksi, gözlerini yumdu, yüzünü yassılaştırarak, gösterişle.

"Sizi terk ettiğine inanamıyorum," dedi Neary.

"Geri dönecektir," dedi Wylie.

"Onu karşılamak için burada olacağız," dedi Bayan Counihan.

Celia'nın bir çocuğunkine benzeyen yatağı yüksek demirlerle çevriliydi. Bay Willoughby Kelly odaya girdiğinde, çevresine alkol kokuları yayarak diz çöker, parmaklıkları tutar, arasından ona bakardı. Sonra Celia ona, o da Celia'ya imrenirdi. Bazen şarkı söylerdi Bay Kelly.

"Neary ve ben yukarıda," dedi Wylie.

"Ben burada sizinle," dedi Bayan Counihan.

"Kadını çağırın," dedi Neary.

Bay Kelly bazen şarkı söylerdi:

Ağlama güzelim, gülümse dizlerimde
Yaşlandığında kıvranacaksın acılarla yeterince

vb. Bazen de:

Aşk uzun bir sokuştur, aşk bir tokuş
Aşk uzun uzun bir yokuş

vb. Başka zamanlar başka şarkılar söylerdi. Ama çoğu kez söylemezdi.

"Ev sahibesi yakınlarda, hem de uzunca bir süredir buralarda, ya da evde teke besliyorlar," dedi Wylie.

20 Ekim Pazar günüydü. Murphy'nin gece vardiyası başlamıştı.

Böylece bütün karmaşa, her şey tek bir olasılığa, tek bir sona doğru ağır aksak ilerlemeyi sürdürüyordu.

XI

Aynı ikindinin ilerleyen saatlerinde, sallanan iskemlesinde geçen nice verimsiz saat sonunda, tam Celia öyküsünü anlatmaya koyulduğu anda, MRSM birden müziği, müziği, MÜZİĞİ temsil etmeye başladı. Dost bestecinin izniyle, üçlü, beşli, yedili ve dokuzlu ya da kağıda geçirilmiş başka bir feryat biçimindeydi. Murphy bunu hayırlı bir haber olarak yorumladı, çünkü yüreklendirilmeye öylesine gereksinme duyuyordu ki.

Ama gece, denetimi bitirmiş, bir sonraki denetimden önceki on dakikalık arada, Skinner Pavyonu'nda üzerleri kara çarşaflarla örtülü dinlence araçlarının arasında, haçın dibinde dolanıp duruyor, hafta içinde günlük çalışması sırasında hiç hissetmediği kadar güçlü biçimde, hastalarla arasındaki uçurumu duyumsuyordu. Bu duru-

ma gelmeyi arzulayanlar için de, bu duruma düşmekten korkanlar için de mesele aynıydı, asla hastaların dünyasına giremiyorlardı.

Her şey yolundaysa, bir denetim on dakika sürüyordu. Her şey yolunda değilse eğer, bir hasta boğazını kesmişse ya da bakıma ihtiyacı varsa, denetimi aşan süre teneffüsten çıkarılıyordu. Çünkü yalnızca diplomalılar (ya da gözetim altındakiler) değil, her hastanın gece, yirmi dakikayı aşmayan düzenli aralıklarla ziyaret edilmesi MRSM'de aksatılmaması gereken ve ihlal edilmesi neredeyse bir ihanet olarak değerlendirilebilecek bir kuraldı. Eğer işler çok ters gider de denetim gerekenden on dakika geç biterse sıfır dakikadan daha kısa bir ara, ne kadar yetenekli olursa olsun bir hastabakıcının gücünü çok aştığı için, bu durumda MRSM söz konusu olsa bile, kul ister Tanrı verir acı gerçeğiyle yüz yüze geliniyordu.

Bu nadir karşılaşılabilecek duruma karşı kuruma başka gece görevlileri alınarak, olasılık en aza indirgenebilirdi. Ama istihdam MRSM'ye haftada bir sterline malolur ve ruh sağaltımı pahalıya gelirdi.

Matrak biçimde "bakire" diye adlandırılan temiz bir denetim yalınlığın ta kendisiydi. Her kapının önünde yalnızca elektrik düğmesini çevirmek, içeride uyuyanların ve uyanık duranların gözlerini bir anda açıp kapamalarına neden olacak kadar çiğ bir ışığa boğarak hücrelerin gözetleme deliğinden yirmi dakika süresince göz atmak, ışığı yeniden söndürmek, göstergeye basmak ve geçip gitmekti yapılan iş.

Gösterge çok ustalıklı yapılmıştı. Gösterge, ziyareti saat, dakika ve saniye olarak Bom'un yazıhanesindeki bir tabloda görülecek biçimde kaydediyordu. Gösterge elektrik düğmesinin ya da gözetleme deliğinin açılmasıyla çalışsaydı çok daha ustalıklı yapılmış olurdu. Çünkü yorgun ya da kaygısız ya da duyarlı ya da bezgin ya da muzır ya da gecikmiş ya da hastaların rahatını bozmakta isteksiz hastabakıcılarca Bom'un tablosuna kaydedilen, hiç yapılmamış o kadar çok ziyaret vardı ki!

Bom kabaca adlandırıldığı gibi bir elezerdi ve yardımcılarında da kabaca elezerlik denilen şeyi yüreklendirirdi. Eğer bu enerjiyi gün boyu, sağaltım büyüsünün ayrılmaz bir parçası olarak kabullenen hastalar üzerinde dilediğince özgür harcayamıyorsa, buna ya-

naşmayan hastalar üzerinde daha da az özgürce uyguladığı söylenebilirdi. Bu hastalar müdüre "uyumsuz", "koğuşların düzenini bozan hastalar" ya da daha aşırı durumlarda "inatçılar" diye rapor ediliyordu. Uyumsuzlar günü geceye yeğlerlerdi.

Murphy ilk denetiminde Neary'nin, "Uyku ve Uykusuzluk Yorgunluk'un Phidias ve Scopas'dır," tümcesinin anlamsızlığını keşfetmişti. Bu özdeyiş bir genç kız akademisinin yatakhanesi için geçerli olabilirdi ama MRSM'nin koğuşlarında bir anlam ifade etmiyordu. Çünkü uyuyanlar ve uyumayanlar gözle görülür biçimde, Pergamene'nin Lipschitz türünden, yapıtları çağımıza ulaşamayacak kadar eski ustalardan değil, daha çok yeni çağların sanatçıları elinden çıkmışçasına birbirine benziyorlardı. İki grubu birbirinden ayırmaya çalışırken Murphy Toulon'da fırtınalı bir kış ikindisinin geç saatlerinde Hotel de Ville ve Puget'nin Güç ve Zayıflığı simgeleyen iki heykelsütunü önünde gittikçe kararan bir gökyüzünün azizliğine uğramış, hangisinin Kudret hangisinin Yorgunluk olduğunu seçememişti.

Uyuyanlar uyku üzerlerine Tanrı'nın bir edimi gibi inmişçesine donmuş bir Herculanum konumunda uyuyorlardı. Uyumayanlar açıkça görüldüğü gibi aynı yetkenin lütfuyla uyumuyorlardı. İnatçıların yüz buruşturmaları özellikle Murphy'ye, doğanın tatlı mürebbiyesine yalvarıştan çok ondan ısrarla kaçıyor izlenimi veriyordu. İnatçılarla olan deneyiminde üzülmemek için bunlarla gündüz uğraşmayı yeğlemeliydi.

Hastalarla arasındaki uçurum ona dinlenme odasında volta atarken gün boyu verdiğinden çok daha acı veriyordu. Gündüzleri hastalarla arasında bir akrabalık kurmasına olanak sağlayan Born ve öteki yöneticiler vardı, doktorlar ve ziyaretçiler vardı. Koğuşlarda ve bahçelerde dolaşıp duran hastaların bizzat kendileri vardı. Aralarına karışabilir, dokunabilir, konuşabilir, seyredebilir, kendini onlardan biri olarak düşleyebilirdi. Ama Skinner Pavyonu'nun gecesinde bu yardımcı araçların hiçbiri bulunmuyordu. Aşkını bileyecek bir nefret yoktu içinde, kendisinin olmayan bir dünyanın tekmesi yoktu, kendisinin olabilecek bir dünyanın yanılsamalı okşaması yoktu. Sanki bu küçük dünyanın insanları kapılarını kapamışlardı yüzüne. Yandaki kadınlar koğuşundan gelen uyku ve uyanık-

lığın muazzam uğultusu dışında hiçbir ses gelmiyordu. Aşağı kattaki erkekler koğuşu için de geçerliydi aynı şey. Bir bülbülün ötüşü usunu bülbülsüz gecelere doğru dinamitleyerek sevindirecekti onu. Ama bülbül mevsimi geçmişti.

Kısacası yalnızca o, anlaşılmaz uçurum ve hastalar dışında hiçbir şey yoktu. Hepsi buydu işte. HEPSİ. HEPSİ.

Yüreği hüzünle dolu ikinci denetimine başladı. Yeniden ziyaret ettiği ilk hücre çapraz sahının güney-batı köşesindeki, tüm kurumun üzerine titrediği ve en uysal moruğu olarak nitelediği, nefessiz kalarak intihar zaafından vazgeçmeyen Bay Endon'un hücresiydi. Murphy bin mumluk ampulü yaktı, gözetleme deliğini açtı ve içeri baktı. Tuhaf bir görüntü çarptı gözüne.

Diken diken saçlarıyla çarpıcı bir karşıtlık oluşturan apak perçemi, kızıl robdöşambrı içinde parlak ve kusursuz bir heykelcik izlenimi uyandıran Bay Endon yastığının üzerine çömelmiş, dizlerini ayırıp bacaklarını dümdüz uzatmış oturuyor, sağ eliyle sol ayağını, sol eliyle de sağ ayağını tutuyordu. Ayaklarında mor pabuçlar ve parmaklarında yüzükler vardı. Bay Endon'dan kuzey, güney, doğu, batı ve öteki elli altı yöne ışık yayılıyordu. Önünde gebe bir kadının karnı kadar düz, gergin ve ak bir çarşaf uzanıyordu ve üzerinde bir satranç oyunu düzenlenmişti. Mavi ve zeytin rengi küçük yüz yumuşak bir buyurganlıkla gözetleme deliğine çevrilmişti.

Hüznü dağılan Murphy denetimini sürdürdü. Bay Endon bir dostun gözünü üzerinde hissetmiş ve bundan sonra hazırlıklarını yapmıştı. Bir dostun gözü mü? Murphy'nin gözü diyelim daha doğrusu. Bay Endon Murphy'nin gözünü üzerinde hissetmişti. Eğer Bay Endon bir dostun ne demek olduğunu bilse Bay Endon'dan eksik biri olurdu. Murphy de bütün ussal yetilerine karşın Bay Endon için hissettiklerinin belli bir düzeyde karşılık gördüğünü ummasa Murphy'den fazla biri olurdu. Acı gerçek şu: Murphy için Bay Endon mutluluktan başka bir şey değilse, Bay Endon için de Murphy sadece satrançla özdeşti. Murphy'nin gözü mü demiştik? Satranç oyuncusunun gözü diye düzeltelim. Bay Endon satranççının gözünü üzerinde gördüğünde duyuları uyarılmış, sonra da hazırlıklara koyulmuştu.

Murphy "İrlandalı bakire" diye nitelendirilecek denetimini ta-

mamladı. (Zamanında biten bir denetim "bakire," zamanından önce biten ise "İrlandalı bakire" diye adlandırılırdı). Ağır bir nöbetin eşiğinde oluşu nedeniyle sabahtan beri yalıtılmış hücreye kapatılan hipomanyak, gözetleme deliğinden bakan işkencecisine doğru atılmıştı. Hipomanyaktan hiç hoşlanmasa da Murphy'yi üzmüştü bu davranış. Ama vakit yitirmedi onunla. Tam tersi.

Elinde maymuncuğu canlı adımlarla sahınlığın batısına yöneldi. Dinlenme odasına varmadan önce durdu, Bay Endon'un ışığını yaktı ve kendinden emin hücreye girdi. Bay Endon yerinden kımıldamamış yalnızca başını eğmişti. Satranç tahtasına mı yoksa yalnızca göğsüne mi baktığını söylemek güçtü. Murphy yatağın ayakucuna dirseği üstüne çöktü ve oyun başladı.

Murphy'nin görevi gece hizmeti geleneğini hiçe sayan bu moladan ötürü aksamıyordu. Ara verdiğinde dinlenme odasına gideceğine Bay Endon ile birlikte oluyordu. Değişen buydu yalnızca. Her on dakikada bir hücreyi terk ediyor güvenle gösterge düğmesine basıyor ve denetimini yapıyordu. Her on dakika hatta daha kısa sürelerde hücreye dönüyor ve oyununa başlıyordu. MRSM'nin tarihinde Murphy'nin bu ilk gecesinde olduğu kadar çok "bakire" ve "İrlandalı bakire" denetimi asla görülmemişti. Bazen tek bir ara hiçbir taşın yeri değişmeden geçiyor, bazen de satranç tahtası bir kargaşaya, hamleler sağanağına dönüşüyordu.

Endon ile *Zweispringerspott* adı verilebilecek oyun şöyle oynandı:

Beyazlar (Murphy)	*Siyahlar* (Endon (a)
1- e4 (b)	1- Ah6
2- Ah 3	2- Kg8
3- Kgl	3- Ac6
4- Ac3	4- Ae5
5- Ad5 (c)	5- Kh8
6- Khl	6- Ac6
7- Ac3	7- Ac8

8- Ab1	8- Ab8 (d)
9- Ag1	9- e6
10- g3 (e)	10- Ae7
11- Ae2	11- Ag6
12- g4	12- Fe7
13- Ag3	13- d6
14- Fe2	14- Vd7
15- d3	15- Şd8
16- Vd2	16- Ve8
17- Şd1	17- Ad7
18- Ac3 (g)	18- Kb8
19- Kb1	19- Ab6
20- Aa4	20- Fd7
21- b3	21- Kg8
22- Kg1	22- Şc8 (h)
23- Fb2	23- Vf8
24- Şc1	24- Fe8
25- Fc3 (i)	25- Ah8
26- b4	26- Fd8
27- Vh6 (j)	27- Aa8 (k)
28- Vf6	28- Ag6
29- Fe5	29- Fe7
30- Ac5	30- Şd8 (m)
31- Ah1 (n)	31- Fd7
32- Şb2!!	32- Kh8
33- Şb3	33- Fc8
34- Şa4	34- Ve8 (o)
35- Şa5	35- Ab6
36- Ff4	36- Ad7
37- Vc3	37- Ka8
38- Aa6 (p)	38- Ff8
39- Şb5	39- Ae7
40- Şa5	40- Ab8
41- Vc6	41- Ag8
42- Şb5	42- Şe7 (q)
43- Şa5	43- Vd8 (r)

Beyaz terkeder.

(a) Bay Endon hep siyahlarla oynardı. Kendisine beyazlar verilirse durgunlaşır, içinde hınç beslemeden uzaklaşırdı.
(b) Beyazların daha sonraki zorlanışının ilk nedeni.
(c) Kötü ama daha iyi bir hamle bulunmuyor.
(d) Ustalıklı ve güzel bir başlangıç, kimi kez "temiz hava" diye adlandırılır.
(e) Değerlendirme yanlış.
(f) Café de la Regence'da hiç görülmedi, Simpson's Divan'da ise nadiren görülür.
(g) Tehlike işareti.
(h) Mükemmel oyun.
(ı) Zavallı beyazların bu anki durumundan daha acınası bir durum hayal etmek çok zor.
(j) Umutsuzluğun doğurduğu ustalık.
(k) Siyahlar artık çok üstün durumda.
(l) Beyazların bir taş vermek için gösterdiği inat her türlü övgüye değer.
(m) Bu noktada Bay Endon "rok" deme zahmetine katlanmadan şahını ve vezir kalesini ters çevirdi. Taşlar oyunun sonuna kadar bu konumda başaşağı kaldı.
(n) Biraz geciken rahatlama hamlesi.
(o) Bay Endon "Şah!" diye seslenmedi ve rakibinin şahına, daha doğrusu, bizzat rakibine hücum ettiğini gösterir tek bir hareket yapmadı. Murphy on sekizinci kural gereğince duruma ilgisiz kaldı. Ama itiraf etmek gerekir ki kurtuluş dış etkenlerle sağlanmıştı.
(p) Hiçbir yazılı ifade beyazları bu alçakça saldırıya iten ruh çöküntüsünü aktarmaya elverişli değil.
(q) Bu tek kişilik oyunsonu Bay Endon tarafından mükemmelce oynandı.
(r) Daha çok direnmek boş ve incitici olacaktı. Murphy terk etti.

Bay Endon'un kırk üçüncü hamlesinin ardından Murphy uzunca bir süre gözlerini satranç tahtasına dikti, şahını tahtaya yüzüstü

devirdi ve teslimiyetinin ardından da uzun uzun baktı. Ama yavaş yavaş Bay Endon'un kol ve bacaklarının oluşturduğu mor, kızıl, siyah ve ışıl ışıl çizgilere takıldı gözleri ve kısa bir süre içinde geriye parlak bir lekeden, Neary'nin açılan ve uğuldayan, neyse ki biçimlerden arınmış, kocaman karmaşa ve kargaşa diye tanımladığı görüntüden başka bir şey kalmadı. Biraz sonra sıkıldı, başını satranç tahtasının ortasındaki kollarına bıraktı, taşlar korkunç bir gürültüyle bir yana dağıldı. Bay Endon'un giysileri ilk görüntüsünden biraz daha az belirgin bir son görüntü olarak sürdü bir süre. Sonra bu da soluklaştı ve Murphy hiçliği görmeye başladı, yani insanın doğduktan sonra tadabildiği nadir ayrıcalıklardan şu renksiz ışıltıyı, (ince bir ayrımı abartarak kullanalım) algılanamayan ama kişiyi ele geçiren o yokluğu. Öteki duyuları da çalışmaz olmuştu, beklenmedik bir hazdı bu. Bir anlık algılama kaybının yarattığı uyuşuk haz değildi, ama bir şeylerin geri çekildiği ya da yalnızca Hiçliğe, Abderite'in gülünç öyküsünde hiçbir şeyin ondan daha gerçek olamayacağını belirttiği hiçliğe indirgenmişliğin yarattığı olumlu bir hazdı bu. Zaman durmadı, bu çok şey istemek olurdu, ama Murphy başı ordularının arasında çorak ruhunun gizli kapılarından Hiçlik diye adlandırılan, olaysızlığın asal niteliğini verdiği şeyi iliklerine, içine çekmeyi sürdürürken denetimlerin ve araların tekerleği dönmedi. Sonra kötü kokuların, güçlüklerin, kulak tırmalayan seslerin ve gözü rahatsız eden görüntülerin bildik fırtınasında, bu da geçip gitti ya da yalnızca dağıldı ve Murphy Bay Endon'un yerinde olmadığını gördü.

Gerçekten de Bay Endon bir süredir koridorlarda dolanıp durarak, bir elektrik düğmesine, bir gösterge düğmesine basıyordu, bütünüyle rastlantısal görünse de aslında aklı aşan bir dizge, satranç oyununda olduğu gibi kesinlik taşıyan bir biçimde onu yönlendiriyordu. Murphy güneydeki çapraz sahında yakaladı Bay Endon'u, hipomanyağın yalıtılmış hücresinin önünde durmuş zarifçe sallanıyor, elektrik düğmesini açıp kapatmanın ve gösterge düğmesine basmanın bütün olasılıklarını deniyordu. Işığı söndürerek başladığı varsayımından hareketle yakmış, göstergeye basmış, söndürmüş; yakmış, söndürmüş, göstergeye basmıştı; göstergeye basmış, yakmış, söndürmüştü diyebiliriz. Işığı yakmasıyla başladığı varsayı-

mından hareketle sürdürürsek, söndürmüş, yakmış, göstergeye basmıştı; söndürmüş, göstergeye basmış, yakmıştı; göstergeye basmış, söndürmüş ve ciddi ciddi yakmayı düşünüyordu ki Murphy bileğini yakaladı.

Hipomanyak kavanozda bir sinek gibi kendini duvardan duvara atıyordu.

Ertesi sabah Bom'un tablosu hipomanyağın akşam sekizden sabahın dördünden kısa bir süre öncesine kadar on dakikalık aralarla ziyaret edildiğini, sonra bir saat hiç uğranmadığını, sonra bir dakikalık süre içinde altı ziyaretin olduğunu, sonra da ziyaretlerin arkasının kesildiğini gösteriyordu. Ziyaretlerin bu hiç görülmemiş sıralanışı Bom'un üzerinde derin bir etki yarattı, ölene kadar bunu anlamak için ne kadar kafa yorduysa da çözmeyi başaramadı. Murphy'nin delirdiğini söyledi ve buna hiç şaşırmadığını belirtecek kadar da ileri gitti. Böylece bölümün şerefini kurtardı kurtarmasına da, kafası bir türlü huzur bulamadı. Ve bugün Magdalen Ruh Sağaltım Merkezi Murphy'yi acıma, alay, aşağılama ve biraz da korkuyla anar. Deliren bir hastabakıcı olarak. Avutmadı bu onu. Avutulmaya gereksinme duymuyordu artık.

Bay Endon karşı koymadı hücresine getirilirken. Bay Endon için elinin şahına dokunmasını birinin engellemesiyle, hipomanyağın ışığını yakmasının engellenmesi arasında hiçbir fark yoktu. Kendisinin ya da bir başkasının elinin lütfunda bulunmamak Bay Endon'a küçük de olsa bir mutluluk veriyordu.

Murphy taşları kutusuna koydu, Bay Endon'un robdöşambrını, terliklerini çıkardı ve yatağına yerleştirdi. Bay Endon sırtüstü hareketsiz yatarak gözlerini çok uzaklarda bir nesneye dikti, belki de evrensel boşluğun, göğün meşhur karıncasına. Murphy alçak yatağın yanında diz çöktü, Bay Endon'un başını ellerinin arasına aldı ve miyop gözlerini, yanıbaşındaki kocaman yuvarlaklara çevirdi. Murphy Bay Endon'un gözlerini sık sık incelemişti ama şu anda olduğu kadar uzun süre ve yakından hiç bakmamıştı.

Aynı zamanda fırlak ve içeri çökük olmalarıyla biçim olarak dikkat çekici, doğanın bir garipliğiydiler, gözyuvaları öylesine derindiler ki Bay Endon'un alnı ve elmacık kemikleri sanki erimiş, yok olmuş gibiydiler. Hani rengi biraz daha solgun olsa, yok bile

denebilirdi bunlara. Çünkü üst kapağın altında küçük bir kesiti parlayan gözün akı iyice genişlemiş, gözbebekleri ışığın sanki sürekli yokluğuyla kocamanlaşmıştı. İris böylece balıkyumurtası kıvamında su yeşili bir şerite indirgenmişti ve siyah beyaz arası bilyalı bir yatağa benziyordu. Bir an ters yönde ya da aynı yönde dönmeye başlasalar, Murphy en küçük bir şaşkınlık duymazdı içinde. Dört gözkapağı da kurnazlık, sapıklık ve esrikleşmişçesine bir dikkat dolu, büyük bir anlatım gücü taşıyan bir biçimde hafifçe dışa dönük duruyordu. Gözlerini daha da yaklaştırınca Murphy üst kirpiklerden birinin kökünde irinli büyük bir nokta, sümüksü kızıl dantel-ler, bir ayak tırnağına yazılı duayı anımsatan birbirinin içine geçmiş incecik kızıl damarlar, solgun ve gözün saydam tabakasında küçülmüş, bozulmuş kendi görüntüsünü farketti. Murphy ve Bay Endon, ikisi de deyim yerindeyse bir kelebek öpücüğüne hazırdı.

Yatağın yanında diz çökmüş, Bay Endon'un kapkara ve sert saçları parmakları arasından dökülürken dudakları, burnu ve alnı da yaşlı adamınkilere değiyordu. Murphy ağzından çıkmak için güçlü biçimde zorlayan sözleri duydu, tuhaftı bu, sorulmadıkça asla konuşmayan, bu durumda bile her zaman ağzını açmayan Murphy, Bay Endon'un yüzüne söyledi bu sözleri:

> "Sonu, sonunda görüldü
> Kendisininkini kendisi görmedi
> Kendisince."

Durakladı.

"Bay Endon'dan Bay Murphy'nin gördüğü son görüntü Bay Endon'un görmediği Bay Murphy'ydi. Bu aynı zamanda Murphy'nin de Murphy'den algıladığı son görüntü oldu."

Durakladı.

"Bay Murphy ve Bay Endon arasındaki ilişki, ilkinin kendisini, ikincisinin kendisinden başka herhangi bir şeyi görmemesini sezerek hüzünlenmesinden daha iyi özetlenemezdi."

Uzun bir duraklama.

"Bay Murphy Bay Endon'un bilinmezliğinde bir noktadır."

Hepsi buydu. Bay Endon'un başını yastığa bıraktı, ayağa kalktı,

hücreyi ve ardından da pavyonu ne pişmanlık ne de rahatlama duyarak terk etti.

Gün ağarmadan önceki soğuk, karanlık ve nemli havaya karşın Murphy kendini ateş gibi hissediyordu. Bir saat önce ay batmak zorunda kalmıştı ve daha bir saat vardı güneşin doğmasına. Terk edilmiş yüzünü yıldızsız, terk edilmiş, sabırlı gökyüzüne kaldırdı. Ayakkabılarını çıkardı ve attı. Çoraplarını çıkardı ve attı. Ağaçlar arasındaki uzun otların içinden hastabakıcıların binasına doğru ayaklarını sürüye sürüye yürümeye başladı. İlerlerken giysilerini teker teker çıkardı ve fırlatıp attı, kendisine ait olmadıklarını unutmuştu. Limon renkli papyonunu bile çıkarıp attı. Çırılçıplak kalınca ıslak çimene uzandı ve kafasında Celia'nın görüntüsünü canlandırmaya çalıştı. Boşunaydı. Annesininkini denedi. Boşunaydı. Babasınınkini denedi (gayrı meşru bir çocuk değildi çünkü). Boşunaydı. Annesiyle başarısızlığa uğraması sık sık gelmişti başına. Daha az sıklıkla bir kadınla da başarısızlığa uğramıştı defalarca. Ama daha önce babasıyla sonuç alamadığı görülmemişti. Sıkılı yumrukları ve devrik başıyla Giovanni Bellini'nin Sünnet Çocuğu'nu gördü. Bıçağın inmesini bekleyen. Kazınan gözbebekleri gördü, önce tanımadığı birinin sonra Bay Endon'un gözbebeklerini. Yeniden denedi, babası, annesi, Celia, Wylie, Neary, Cooper, Bayan Dew, Bayan Carridge, Nelly, koyunlar, tüccarlar, baykuşlar, hatta Bom ve şürekâsı, hatta Ticklepenny, hatta Bayan Counihan ile. Boşunaydı. Bundan çok daha kötü öykülere konu olmuş öteki erkekler, kadınlar, çocuklar ve hayvanlar ile denedi. Boşunaydı. Ne hayvan ne insan tanıdığı hiçbir yaratığı kafasında canlandıramıyordu. Kopuk kopuk bedenler, görüntüler, gözler, çizgiler, hiçbir şey ifade etmeyen renkler beliriyordu önünde, boğazı hizasında bir makaradan art arda geçiyor, yükselip gözden yitiyordu bunlar. Deneyimlerinden yola çıkarak daha derinlere dalmadan, bu duruma bir an önce bir son vermeyi yeğledi. Ayağa kalktı, çatı katında olma isteği duyuyordu içinde. Nefesi kesilene kadar koştu, sonra yürüdü, sonra yeniden koştu, işte böyle. Merdiveni yukarı çekti, kendi yağıyla döşemeye yapıştırdığı mumu yaktı, kendini koltuğa bağladı. Bir parça sallanmayı düşünüyordu belli belirsiz. Sonra da kendini biraz iyi hissedince, gündüz vardiyasında çalışanlara çaktırmadan buradan

uzaklaşmayı. Brewery Road'a, Celia'ya, serenatlara, gece şarkılarına, sabah ezgilerine dönmeyi düşünüyordu. Belli belirsiz. Uzaklara açıldı. Suk'tan bir tümce tempoya eşlik etti.

Güneşin yörüngesinden
Bir çember uzaklığındaki
Ay Hyleg'i etkiler.
Kova'daki Herschel
Sidiği keser.

Gidiş gelişin ölü noktalarından birinde bir saniye boyunca, uzaklarda, aşağıda mumu ve radyatörü, solgun ışığı ve gülümseyişi gördü; bir başkasında yıldızsız gökyüzüne açılan pencereyi. Birbirleriyle çelişmeyen, birbirinin yerini almayan, solmayan ve birbirinin içinde erimeyen, (altıncı bölümde betimlendiği gibi) parlaklaşmayan bir ışığın ve karanlığın özgürlüğünde. Sallanma gittikçe hızlandı, hızlandı, hızlandı, kısaldı, kısaldı, solgun ışık silinmiş, gülümseme silinmiş, yıldızsız gökyüzü silinmişti, birazdan bedeni dinginleşecekti. Nesneler gittikçe yavaşlıyor, sonra duruyorlardı. Bir sallanış gittikçe hızlanıyor, sonra duruyordu. Birazdan dinginleşecekti bedeni, birazdan özgürleşecekti.

Tuvalette gaz akmaya başladı, mükemmel gaz, en iyisinden kaos.

Birazdan bedeni dinginleşecekti.

XII

23 Ekim Çarşamba günü öğleden önce. Gökyüzünde tek bulut kalmamıştı.

Cooper şoförün yanında oturuyordu -oturuyordu!-, Wylie Celia ile Bayan Counihan'ın arasındaydı, Neary iki oynar koltuktan birine çökmüş, ayaklarını ötekine uzatmış, sırtını kapıya vermişti. Neary Wylie'ye göre daha iyi yerleştiğini düşünüyordu, çünkü Celia'nın pencereye dönük yüzünü görebiliyordu. Wylie Neary'ye göre daha iyi yerleştiğini düşünüyordu, özellikle de araba engebeli bir yola girdiğinde ve bir köşeyi dönerken. Haklıydı, haksızdı ikisi de. Yüzler Neary'yi Wylie'ye göre daha çok ilgilendiriyordu.

Bayan Counihan'ın yüzü de pencereye dönüktü ama başarısızlığını okuyordu camda açık seçik. Fazla rahatsızlık duymuyordu

bundan. Onları şu anda sunduğu küçük olanaklardan bile yoksunlaştıracaktı yakın gelecekte. Her şeyden mahrum edecekti. Onlar da dört ayak üzerinde sürünerek gelecekti kendisine.

Bayan Counihan geçmiş, şimdiki ve gelecek sevgilileri için hep kötü şeyler düşünürdü ama böyle düşünmekle bir zarar görmemişti hiç. Bu yeteneği cinselliğe adım atan her genç erkek ve genç kıza da salık veririz.

Bütün duyguları felç olmuş gözüken Celia dışında hepsi matem havasına gömülmüştü, öylesine güçlüydü yaşadıkları bozgun. Gerçekten de Brewery Road çekilmez olmuştu. Aşkın, hoşgörünün, ilgisizliğin, nefret ve tiksintinin köhne sonsuz zinciri.

Eğer Celia Neary'nin aşağıya, yanına inmesinde bir sakınca görmese, Bayan Counihan da yukarı, Wylie'nin yanına çıkmakta bir sakınca görmeyecekti. Bayan Counihan Neary'nin yanına, yukarı çıkmaya vargücüyle karşı koymasa, Wylie Celia'nın yanma, aşağı inmeye karşı çıkacaktı. İki kadın da, birinci katta olsun, ikinci katta olsun Neary'nin kurlarından tiksinti duymasa, biri ya da öteki için aşağı inmeye, ya da biri ya da ötekinin yukarı çıkmasından çok mutlu olacaktı adam.

Sonuçta Celia ve Bayan Counihan büyük odadaki yatağı paylaşmaya devam ediyordu, ikincisi Murphy üzerine kendisini hiç de onurlandırmayan açıklamalarda bulunuyor, ilkine yeni bir şey öğretmiyordu; Neary ve Wylie de herbiri Celia'yı, hayalinde dilediğince canlandırarak ihtiyarın odasındaki yatakta değişerek kalıyorlardı.

Böylece Neary ve Celia'nın Murphy'ye gereksinimi gittikçe azalıyordu; Neary genç kıza gereksinme duymak, Celia de hiçbir şeye gereksinme duymamak için.

Üstüne üstlük Cooper'a da mutfakta bir yatak sermek gerekmişti. Bayan Carridge anahtar deliğinden seyrediyordu yatmaya hazırlanırken. Çoraplarını, iş elbisesini, gömleğini ve şapkasını çıkarmıyordu Cooper. Bu görüntüsüyle Bayan Carridge'e bir anlam ifade etmiyordu.

Yanlış hesaplamadıysak eğer, iki gün üç gece evden ayrılmadılar, Neary ortaklarına tek tek ve bütün olarak güvenmediği ve yokluğunda Murphy'nin gelmesinden korktuğu için; Wylie ve Bayan

Counihan yine aynı nedenle; Celia aklına gelmediği için; Bayan Carridge zamanı olmadığı için; Cooper gitmesi yasaklandığı için. Tümü de bunalmaya başlıyordu ki Murphy'yi yitirdikleri korkusunun yersizliği ve dışarıya gönül rahatlığıyla çıkabileceklerine ilişkin güvence veren Dr. Angus Killiecrankie'nin haberi geldi.

Ağızlarını bıçak açmıyordu. Duygularından çıkarsadıkları doğrulanabildiği gibi yalanlanabilirdi de. Celia yüzü pencereye dönük arkasına yaslanmış, yalnızca kendisini geçmişine götüren ışık sağanağının ve onu öne iten arkalığın bilincindeydi. Bayan Counihan acı bir haz duyarak, başına çöken iki beladan hangisinin daha az kötü olduğunun hesabını yapıyordu. Murphy'yi bir daha ele geçirememek üzere yitirmedikçe onu Celia'ya ya da daha da kötüsü başka bir sokak kadınına kaptırma tehlikesiyle yüz yüze kalacaktı rezil bir biçimde. Tanıdığı tüm erkekleri, tüm kadınları, çocukları ve hayvanları terk etmiş olduğu şu anda tek sevdiği Murphy'ydi. Neary de, benzer bir biçimde Celia'nın Murphy'yi bir amaç olmaktan çıkarıp başlangıçtaki engelleyici (ya da anahtar) konumuna getirmesinden ötürü olayların gidişinden mutluydu. Wylie'ye gelince, usanmadan yinelediği tümce şuydu: "Kadının bizi ona götüreceğini söylememiş miydim size?" "Ama kibarlık ve dürüstlük birlikte yol alırlar, birinin uygun olmadığı yerde, öteki de uygun değildir. Sonuçta karşılaşılan yalnızca sessizliktir, kötü gizlenen ve kötü ifade edilen şey arasındaki, beceriksizce söylenen yalan ile zorunlu yalan arasındaki şu kırılgan ayrım.

Ruh Sağaltım Merkezinde onları Bay Angus Killiecrankie karşıladı, akıl hastalıkları alanında geçen kırk beş yılın sonunda bütün yakın çevrede adını koyu bir Mottist olarak duyurmaya başlıyordu. İri yarı, kemikli, kamburumsu, efendi görünüşlü, kırmızı ekşi suratlı, antikacı bıyıklı, üzeri pembe tüylerle kaplı benekli bahçıvan elli ve gözleri ölüme yol açan yara bereleri aramaktan kan çanağına dönmüş biriydi. Bıyıklarını sıvazladı, "Bayan Murphy aramızda mı?" dedi.

"Ne yazık ki onun yalnızca en sevgili dostlarıyız," dedi Bayan Counihan.

Bay Killiecrankie cebinden yanık bir zarf çıkardı ve ası yok edecek bir sihirbaz edasıyla hepsine gösterdi. Üzerinde kurşun ka-

lemle ve büyük harflerle Bayan Murphy ve Brewery Road'daki adres yazılıydı.

"Tek ipucumuz," dedi. "Başka belgeler varsa bile yanıp kül oldu."

Neary, Wylie ve Bayan Counihan ortak bir komut almışçasına ellerini uzatarak ileriye atıldılar.

"Bunu ona ben vereceğim," dedi Neary.

"Elbette elbette," dedi Wylie.

"En sevgili dostlarıyız," dedi Bayan Counihan.

Bay Killiecrankie zarfı yeniden cebine koydu ve yolu gösterdi.

Morg güneşi düşlüyor gibiydi, yabanyasemini koruda solgunca parıldıyor, kızılsüs sarmaşığı tuğlaların rengini boğuyordu. Bom ve Ticklepenny ışık saçan granitten basamağa yan yana oturmuşlardı, çimlerin arasında kısa ama incecik bir erkeksi biçim, siyah ceketi ve çizgili pantolonu bezgince sırtında taşıyarak ayaklarının ucuna koyduğu ters çevrili melon şapkası ve şemsiyesiyle golfü anımsatan sarsak hareketler yapıyordu. Görüntüler yanıltıcı değildi, bölgenin güvenlik görevlisiydi adam.

MRSM yöneticisi ve güvenlik görevlisi arasında hangisinin önce gireceği ve onu izleme onuruna kimin kavuşacağı konusundaki sıkı çekişme tatlıya bağlandıktan sonra şu sırayla: MRSM yöneticisi ve komiser sarmaş dolaş, Neary, Bayan Counihan, Celia, Wylie, Cooper, Bom ve Ticklepenny sarmaş dolaş içeri girdiler. İki katlı, devasa buzdolaplarının karşılıklı yerleştirildiği kısa bir koridoru geçip otopsi odasına geldiler, mavi ve gümüş renklerinin doldurduğu oda kuzeyde tavana kadar uzanan, yerden 1.5 metre yüksekliktеki camının sırları dökülmüş ve duvar boşluğuna yerleştirilmiş bir pencereyle kapatılmıştı. Dışarıda porsuk ağacının dalları bir liman girişinin hüznü içinde donmuştu sanki, ikisinin de kolları birbirine ulaşamıyor ya da birininki yalvarırcasına aşkın ya da yakarının sabırlı güçsüzlüğünü seriyordu gözler önüne.

Bom ve Ticklepenny Murphy'yi almak için koridorda durdular. Alüminyum bir tabla üzerinde otopsi odasına taşıdılar onu, pencere boşluğunun ortasındaki mermer masaya yatırdılar. Dr. Killiecrankie ve komiser masayla pencere arasındaki daracık uzamda olayı açıklayacak havalara girdiler. Bom ve Ticklepenny tablanın baş ve

ayakucunda çarşafın dört köşesi ellerinde komut bekliyordu. Ötekiler bitkin bir hilal biçiminde dizildi, kapıya yakın. Celia kefenin üzerinde, ütü yanığı kahverengi bir lekeye dikmişti gözlerini. Wylie gittikçe fenalaşan ve gözlerini kapatarak, "Bakacağım zaman ikaz edin beni," diye mırıldanan Bayan Counihan'a destek oluyordu. Neary şaşkınlıkla Cooper'ın şapkasını çıkardığını ve saçlarının yaşıtlarına göre çok daha gür ve aşırı dağınıklığını saymazsak, başının hayli normal göründüğünü fark etti, bir anda Cooper'ın yol boyunca takside oturmuş olduğunu hatırladı.

"Bu... bu kalıntı benim bölgemin hemen sınırı dışında kalıyordu, bunu söylemekten üzüntü duyuyorum," dedi komiser nezleli aşırı tiz sesiyle. "Kısa bir vuruş mesafesi daha içerde olsa, balıklama dalardım meseleye."

Gözlerini kapadı ve kısa bir golf vuruşu gerçekleştirdi. Top sopayı tatlı flüt tınısıyla terk etti, çimlerin arasına süzüldü, teneke kutunun kenarına çarptı, havaya doğru sıçradı, dikey olarak deliğe düştü, şöyle bir sarsıldı ve durdu. Komiser iç geçirdi ve hızlı hızlı sürdürdü konuşmasını.

"Görevimin sizlere, öncelikle kimin öldüğünü, ikinci olarak da nasıl öldüğünü saptamak olduğunu bildirmem gerekiyor. İkinci konu üzerinde durmaya neyse ki şey sayesinde, şey, nasıl desem?"

"Ölünün kuşkuya yer vermeyen görünümü nedeniyle," dedi Dr. Killiecrankie. "Bay Clinch, lütfen."

Bom ve Ticklepenny örtüyü kaldırdılar. Celia ileriye doğru atıldı.

"Bir saniye," dedi Dr. Killiecrankie. "Teşekkürler Bay Clinch."

Bom ve Ticklepenny çarşafı indirdi. Celia ötekilerden bir parça ileride hareketsizleşti.

"Yanık nedeniyle şok diyorum, tereddütsüz," dedi komiser.

"Hiç tereddütsüz," dedi Dr. Killiecrankie.

"Belki de eklememi bekliyorsunuz, yanarak ölme bütünüyle bilime aykırı bir durum," dedi komiser. "Yanıklar bazen çok, bazen az, güçlerine, yerlerine ve yakıcının şiddetine göre hep şoka neden olur. Aynı şey kaynar su yanığı için de geçerlidir."

"Zehirlenmeye rastlanmadı," dedi Dr. Killiecrankie.

"Fizyoloji bilgim biraz paslanmış, ama kuşkusuz buna ihtiya-

cım yoktu," dedi komiser.

"Zehirlenmeye rastlamak için çok geç kalmıştık," dedi Dr. Killiecrankie. "Şok yetmişti."

"Öyleyse yanık nedeniyle ciddi şok desek," dedi komiser. "Sinir sisteminin çöküşü. Açık ve net olmak için."

"Evet, ya da ciddi yanık nedeniyle ciddi şok," dedi Dr. Killiecrankie. "Abartılı olduğunu sanmıyorum."

"Çok yerinde, çok yerinde," dedi komiser. "Ciddi yanıklar nedeniyle ciddi şok, gayet iyi. Üstelik edebiyat tadı veren bir ifade oldu. Çok güzel. Çok güzel. *Modus morendi* için bu kadarı kafi."

"Bir kaza mı?" dedi Neary.

Komiser bir an hareketsiz kaldı, yüzünde şaka yapıldığından emin olamayan, eğer yapıldıysa anlamını kavrayamamış birinin afallamış, aptalca ifadesi vardı. Sonra konuştu:

"Efendim?"

Neary biraz daha yüksek sesle sorusunu yineledi. Komiser defalarca ağzını açıp kapadı, kollarını göğe kaldırdı ve kenara çekildi. Ama Dr. Killiecrankie'de söz tükenmezdi çünkü bu onun için düşünme yetisini kaybetmeye ve bıyıklarını sıvazlayamamaya benzer bir durumdu. "Kötü bir tesadüf," dedi.

Hiç de romantik değil, diye düşündü Bayan Counihan. Yüksek öğrenimini tamamlayamaması şanssızlıktı doğrusu.

"Olayları denetleyemez bir duruma düşmeden, belki de beyefendinin öğrenmek istediği bir şeyler daha vardır," dedi komiser. "Örneğin karışımı infilak ettirenin kibrit mi mum alevi mi olduğu, bu tür şeyler. Benim biçare iki üç ışığımı da söndürmeye kalkmayın."

Neary az bulunur bir küstahlıkla burnuyla ilgilendi adamın. Wylie yaşamında ilk kez onu tanımış olmaktan gurur duydu.

"Öyleyse belki de öteki konuya geçebiliriz, suç..., şey merhumun kimliği konusuna. Burada söylemek bile fazla, şu, şu şeyin görüntüsüyle rahatsız oluyoruz."

"Esef verici hadisenin," dedi Dr. Killiecrankie.

"Güzel söylediniz, esef verici hadisenin bu görünümü ölüm koşulları konusunda bize yeterli bilgi verdi. Ölüm koşulları konusunda. Yine de yakınmak gereksiz. Ne diyordu şair, Angus siz hatırlı-

yor musunuz?"

"Ne önemi var," dedi Dr. Killiecrankie. "Hangi şair?"

"Dikensiz gül olmaz," dedi komiser. "Belleğimin bir yerinde kalmış işte."

"Bay Clinch, lütfen," dedi Dr. Killiecrankie.

Bom ve Ticklepenny çarşafın dört köşesinden tuttular, Bom dörde katlanmış örtüyü aldı, çabucak sekize katladı, ikisi de birer adım geriye çekildi. Çok sevgili arkadaşlar masaya yaklaştı, Celia ortada ve hep bir parça öndeydi.

"Söylenenlere bakılırsa birçok ilginç özelliğe sahip biriydi, hem ussal olarak, hem de bedensel olarak," dedi komiser. "Ama..."

"Ahlaki, tinsel ya da kimi meslektaşlarımın dediği gibi işlevsel," dedi alaycılıkla Dr. Killiecrankie.

"Ama..."

"En ayrıntılı otopside bile kendini ele vermemesi açısından tutarlılığı dikkat çekici," dedi Dr. Killiecrankie.

"Ama sizlerden biri bu felaketten sonra onu hâlâ tanıyabilecek durumdaysa, kanımca bu onun yalnızca yakın çevresinde bulunma mutluluğunu tadabilenlerin karar verecekleri bir konu," diye sürdürdü komiser. "Sizler de bunun için burada bulunuyorsunuz."

Bu acemice sözleri öylesine yoğun bir sessizlik izledi ki buzlukların zayıf homurtusu bile duyulabiliyordu. Toplam on yediyi bulan gözleri dolanıyor, kalıntılar arasında aranıyordu.

Bakışlardan kaçmanın çok sayıda yolu var. Bom ve Ticklepenny bakışlarını birlikte kaldırdılar, gözleri sıcak, ateşli bir bakışla karşılaştı, yaşıyorlardı, sağlıkları yerindeydi, birlikteydiler. Dr. Killiecrankie yavaşça başını eğdi, bacak, kafa ve bıyıktan oluşan bir kütleye dönüştü. Mottist geleneğinin soylu temsilcisi olarak ününü büyük ölçüde, aslında hiçbir şey düşünmediği zamanlarda sanki derin mevzulara dalmış gibi görünmesine borçluydu. Komiser yerinde kımıldamadan, odakladığı nesneden uzaklaştı ve görmez oldu. Neary ve Wylie sükûnetle dikkatlerini başka yöne çevirdiler, odanın eşyalarına, göğün mavisine yaslanan açık ve koyu yeşil camın ötesine. Yadsıma aşikardı. En küçük şeylerden bile etkilenen Cooper için tek gözüyle hızlı bir bakış yeterli olmuştu. Bayan Counihan şaşırmış, bir ileri bir geri bakıyordu, öğle güneşine

bakar gibi, kendisini böylesine dayanıklı bulmak hoşuna gitmiş, Murphy'nin bedeninden geriye tanıdık bir iz kalmamasına, hepsinin önünde parmağını bu ize çevirerek, "Bu Murphy, çok sevgili arkadaşı olduğum Murphy," diye haykıramadığı için de hüzünlenmişti. Ötekiler çoktan bakışlarını başka yerlere çevirmiş, Bayan Counihan arkadaşlığının seçkinliğini kanıtlamaktan umudu kesmişti, yalnızca Celia dikkati dağılmadan söz konusu nesneyi inceliyor, gözlerini sabırla, ciddiyetle, uzun uzun kalıntılar üzerinde gezdiriyordu.

Komiser kurduğu düşten titreyerek kendine geldi, "Bir şans var mı?" dedi.

"Onu yüzüstü çevirebilir misiniz?" dedi Celia, tam altmış saatten bu yana ağzından dökülen ilk sözcüklerdi bunlar. Anımsayabildiği o çok, çok eski zamanlardan bu yana da ilk ricası.

"Elbette," dedi komiser. "Yine de daha iyi taraflarını gördüğünüzü sanıyorum."

"Bay Clinch," dedi Dr. Killiecrankie.

Kalıntılar çevrilince Celia güvenli bir tavırla adımın kömürleşmiş kıçına yanaştı ve bir anda aradığını buldu, parmağını söz konusu noktaya yavaşça dokundu, "şurada şarap rengi, doğuştan bir ben olacak," dedi.

Bilimadamları üzerine eğildiler.

"En ufak bir şüpheye yer yok, çok nadir rastlanan, aşırı derecede büyümüş bir kılcal damar," dedi Dr. Killiecrankie.

"Tanrıya şükür," dedi komiser.

"Hiç böylesini görmemiştim," diye doğruladı Dr. Killiecrankie.

Bayan Counihan gözyaşlarına boğuldu.

"Böyle bir beni olduğunu bilmiyordum, böyle iğrenç bir beni olduğuna inanamıyorum, benim Murphy'm olduğuna inanamıyorum, ona hiç benzemiyor, inanamıyorum," diye haykırdı.

"Ya ya," dedi Neary, "ya ya ya."

"Yine de çok güzel, yani doğuş alametinin ölüm alametine dönüşmesi demek istiyorum," dedi komiser. "Çevrimselleşen yaşam, çarkın dönüşü, belagat sanatından nasibimi alamamışım, beni izliyor musunuz Angus?"

"Ya öyle, lekesiz insan olmaz," dedi Neary.

"Peki, şimdi öleni tanıyoruz, kim o?" dedi komiser.

"Bay Murphy, Dublin kenti yurttaşı," dedi Neary.

"Sevgili, yaşlı, unutulmaz Dublin," dedi komiser. "Güzel olan işte bu. Ailemin tanıdığım tek üyesi uzaktan bir teyzeydi orada. Huzur içinde teslim etti ruhunu."

"Bu nedenle ona ulaşmak imkânsız," dedi Dr. Killiecrankie.

"Orada huzur içinde teslim etti ruhunu, çocuğun doğmasına iki ay vardı, doğacak küçük melek kuşkusuz daha az huzur içinde teslim etmişti, ikinci George yönetimiydi. Küçük adı? En yakın akrabası?"

"Akrabası yok," dedi Neary. "Hollanda'da bir amcası var."

"Hangi cehennemden çıktınız siz?" dedi komiser.

"Onun çok sevgili arkadaşlarıyız," dedi Bayan Counihan. "En sevgili arkadaşlarıyız."

"Bunu kaç kez söylemek gerekiyor?" dedi Wylie.

"Ona ne derdiniz?" dedi komiser. "Murphy mi? Yoksa Bay Murphy mi? Yoksa bir şey demez miydiniz?"

"Bay Clinch," dedi Dr. Killiecrankie.

Tepsiyi çarşafla örttüler ve koridora çıkardılar. Neary mermerin üzerinde Clonmachnois'yu gördü. Şatoyu, çayırı, çakıllı kumlarla kaplı zirveyi, beyaz üzerindeki tahıl saplarını, kızılımsı şeyleri, geniş ak suyu, Connaught'u.

"Ya onu öylesine ayrıntılı, öylesine yakından tanıyan bayan kimdi?" dedi komiser.

"Bayan Celia Kelly," dedi Neary.

"Bayan Kelly ona Murphy mi, yoksa Bay Murphy diye mi fısıldardı?" dedi komiser. "İşte öğrenmek istediğim bu."

"Bu onun sorunuydu," dedi Neary. "Bizi rahat bırakın."

"Ya şu Bayan Murphy, o kim?" dedi Dr. Killiecrankie. "Hollanda'daki amca?"

"Bayan Murphy diye biri yok," dedi Neary.

"Biraz önce dalga mı geçtiniz?" dedi komiser.

"Bay Murphy biraz daha uzun yaşasaydı, Bayan Kelly Bayan Murphy olacaktı," dedi Neary.

"Öyle gözüküyor," dedi komiser.

Cooper ve Wylie Bayan Counihan'ı tutuyordu.

"Hayır," dedi Celia.

Dr. Killiecrankie hafifçe başını eğerek mektubu Celia'ya, Celia da Neary'ye uzattı, Neary açtı okudu, durdu, tereddüt etti, yeniden okudu, sonunda, "Eğer Bayan Kelly izin verirse...," dedi.

"Bitti mi?"dedi Celia. "Gidebilir miyim?"

"Bu mektup belki ilginizi çekebilir," dedi Dr. Killiecrankie. "Size yazılmış çünkü."

Neary yüksek sesle okudu.

"Bedenim, usum ve ruhumun düzenlenmesi konusunda: Üçünün de yakılıp, kağıt bir torbaya konulmasını, Dublin'de Abbey Sokağı'ndaki Abbey Tiyatrosu'na götürülmesini, orada vakit geçirmeden en mutlu saatlerin geçtiği abdesthaneye, orkestra koltuklarına inerken sağda bulunana indirilmesini, olasıysa oynanan bir oyun sırasında kenefe atılarak üstüne bir güzel sifon çekilmesini, bütün bu işlemlerin törensiz, hüzünlü gösterilere girişmeden gerçekleştirilmesini diliyorum".

Neary okumayı bitirdikten sonra bir süre daha kağıda bakmayı sürdürdü. Sonunda mektubu yeniden zarfına koydu ve Celia'ya uzattı, genç kadın bunu yırtıp atmak niyetiyle çekip aldı ama yalnızlığının tanıksız olmadığının ayırdına vardı. Ve bu kez avucunun içinde buruşturmakla yetindi.

"Abdesthane," dedi komiser, şapkasını ve şemsiyesini bulunduğu yerden alırken.

"En mutlu saatler," dedi Bayan Counihan. "Tarih atmış mı?"

"Yanmış," dedi Wylie.

"Beden *ve öteki şeyler*," dedi Dr. Killiecrankie.

Bom ve Ticklepenny kalkıp uzaklaşmışlardı bile, bir ağacın ardında güneşe karşı duruyorlardı.

"Beni çöplerle başbaşa bırak," diye yalvardı Ticklepenny. "Koğuşlara geri yollama."

"Sevgilim bu tamamen sana bağlı," dedi Bom.

Komiser uzaklaşmıştı, golf oynayacak, topu dokuz deliğe daha sokacaktı.

Celia gidiyordu.

"Bir saniye, dedi Dr. Killiecrankie. Ne tür düzenlemelerde bulunmak isterdiniz?"

"Düzenlemeler mi?" dedi Neary.

"Sağlık soğutmasının esası hiçbir engellemeyle karşılaşılmayan serbest bir dolaşımdır," dedi Dr. Killiecrankie. "Buzluklara ihtiyacım var."

"Dışarıda bekleyeceğim," dedi Celia.

Neary ve Wylie açılan ve kapanan dış kapının gürültüsüne kulak verdiler. Gürültü duyulmadı, Neary dinlemeyi bıraktı. Sonra ne sert, ne de zayıf bir ses duyuldu ve Wylie de dinlemeyi bıraktı.

"Kuşkusuz son arzusu kutsaldır," dedi Bayan Counihan. "Yerine getirmeye mecburuz sanırım."

"İyice düşünüp taşındım ben, son olduğunu sanmıyorum," dedi Wylie.

"Burada mı yakacaksınız?" dedi Neary.

Dr. Killiecrankie ışığı yansıtan küçük bir fırının olduğunu itiraf etti, içinde en sağlam beden, us ve tin bir saatten daha kısa bir sürede, otuz şilin gibi önemsiz bir tutar karşılığında taşınmaya son derece uygun nitelikte küle dönüşürdü.

Neary çek karnesini mermere koydu, dört çek yazdı ve uzattı tek tek. Bayan Counihan'a ve Wylie'ye, "Elveda," Cooper'a, "Bekleyin," Dr. Killiecrankie'ye, "Umarım çekimi kabul edersiniz," dedi.

"Kartınızla birlikteyse," dedi Dr. Killiecrankie. "Teşekkür ederim."

"Hazır olduğunda şu adama verin, ötekilere değil," dedi Neary Cooper'ı göstererek.

"Bütün bunlar kurallara uymuyor," dedi Dr. Killiecrankie.

"Yaşam kurallara pek uymuyor," dedi Neary.

Bayan Counihan ve Wylie gidiyorlardı, kırmızı yapraklar dökülüyordu üzerlerine, danışıyorlardı birbirlerine. Neary ne hizmetlerini, ne de cinsiyetlerini ayırdedebilmişti ama sadakatsizlikleri bir tarafsızlık içinde gerçekleşmişti. Genç kız uzun süredir içinde bastırdığı bir itkiye boyun eğdi sonunda, Wylie'yi omuzlarından yakaladı ve haykırdı, "Terk etmeyin beni ne olur, ah beni bu üzüntülü durumda bırakmayın."

Wylie'nin görüş alanını kapatıyordu. Adam genç kızın bileklerinden tuttu, genç kız onu kollarında daha da sıktı, sürdürdü, "Ah

el ele dönelim doğduğumuz sevgili ülkemize, koylarımıza, bataklıklarımıza, fundalıklarımıza, vadilerimize, göllerimize, ırmaklarımıza, çaylarımıza, sislerimize, çamurlarımıza, vadilerimize, sekiz elli ekspresiyle."

Celia'dan hiçbir iz olmadığı gibi, bankalar da bir saat içinde kapanacaktı. Wylie genç kız bırakana kadar sıktı ve hızla uzaklaştı. Gerçekten de Bayan Counihan'ı terk etmek zorundaydı, çünkü hazları ona pahalıya mal oluyordu ve Cooper Cox'un öldüğünü fısıldamıştı kulağına.

Cox hayvanlar üzerinde deney yapılmasına karşı çıkan dernek üyesi Bay Sacha Few ile olan ilişkisinin bitmesi üzerine yüz on tane aspirin yutmuştu.

Dr. Killiecrankie'nin peşinden Neary ve Cooper çıktılar. Doktor morgun kapısını kilitledi, gözlerini Cooper'a dikti, parmağıyla ayaklarının altındaki zemini gösterdi, "Bir saat sonra burada olun," dedi, ortadan kayboldu.

Neary Wylie'yi şimdiden uzaklaşmış, Bayan Counihan'ı da yavaşça onu izlerken gördü, Celia'dan iz yoktu, "Nereye atarsan at," dedi ve kaşla göz arasında uzaklaştı.

Cooper arkasından seslendi, "Kadın öldü."

Neary durdu ama dönmedi. Dehşet dolu bir saniye boyunca Celia'dan söz edildiğini sandı. Sonra anladı ve sevindi.

"Epey zaman oldu," dedi Cooper.

Neary yoluna devam etti, Wylie Bayan Counihan'dan iki kat daha hızlı hareket ederek gözden yitmişti. Bayan Counihan döndü, Neary'nin hızlı adımlarla arkasından geldiğini gördü, durdu, zikzaklar çizerek yaklaştı, genç kızın yanından geçerken, kendisini durdurmayacağını görerek bedenini dikleştirdi, temkinli bir mesafeden süratle yürüdü, selam vermek için şapkasını kaldırdı, başını öteki yana çevirdi. Bayan Counihan ardından ağır adımlarla geliyordu.

Cooper yıllardır onu oturmaktan ya da şapkasını çıkarmaktan alıkoyan duygulardan kurtuluşun nedenlerini bir yere bağlayamıyordu, ama bunları araştırmaktan da geri durmadı. Eski melon şapkasını kenarları üzerine yere koydu, üstüne çöküp oturdu, uzun uzun kalçalarını seyretti, gözünü kapadı, dişlerini sıktı, ayaklarını

boşluğa fırlattı ve bir gürz kuvvetiyle kıçının üstüne oturdu. İkinci bir darbeye gerek kalmamıştı.

Fırın havayı çekmiyordu, Cooper koltuğunun altında kül paketi MRSM'yi terk edene kadar beş saatten fazla zaman geçmişti. Paket yedi aylık bir ceninin ortalama ağırlığını taşıyordu, yedi yüz elli gramdı. Gara doğru ilerlerken kafasında bundan kurtulmanın yollarını geçiriyordu. Sonunda en uygun ve en az dikkat çekici yolun önüne çıkacak ilk çöp kutusuna paketi atmak olduğuna karar verdi. Dublin'de en yakın banka çökmesi ve beklemesi yeterliydi. Az sonra, üzerinde "Çöplerinizi Buraya Atın," yazılı arabasını sürükleyen hüzünlü çöpçülerden biri geçerdi. Ama Londra çöpleri konusunda daha az duyarlıydı, temizliğini yabancılara bırakmamıştı.

Cooper çöp tenekesine rastlamadı, hareket eden trenden atarım düşüncesiyle gara girerken yükselen bir müzik durdurdu onu. Döndü, sokağın öteki yanında akşam için açılan birahaneyi gördü. Salondan ışıklar süzülüyor, kapılar gürültüyle açılıyor, müzik radyodan akşam havasına karışıyordu. Sokağı geçti ve eşikte durdu. Döşeme soluk renk bir altınla kaplıydı sanki, parayla çalışan aletler gümüş gibi parıldıyordu, bowling toplarının durduğu tezgahın üzerinde bir ağ bulunuyordu, sevdiği yüksek tabureler, camdan silindirlerinde ışıldayan viski, sarı saydam şelaleler. Adamın biri ona çarparak salona girdi, iki saati aşkın bir süredir boğazı susuzluktan kurumuş milyonlardan biriydi bu. Cooper yavaşça onu izledi, yirmi yılı aşkın süredir ilk kez bir bara oturdu.

"Ne alırsınız," diye sordu barmen.

"Şey," dedi Cooper titreyen bir sesle.

Birkaç saat sonra Cooper daha önce kaybetmemek için koymuş olduğu cebinden kül paketini çıkardı ve büyük bir öfkeyle kendisine hakaret eden adama fırlattı. Paket duvardan döşemeye düşerken patladı, seçimlerini meşin topa yapmış olan beyefendilerin bile beğenisini kazanarak, burada bir anda sayısız dribling, pas, çalım, şut, yumruklama, kafa vuruşlarının hedefi oldu. Öyle ki kapanış saati geldiğinde Murphy'nin bedeni, usu ve tini salonun döşemesine dağılmıştı; ertesi gün tan yeryüzünü boz bir renge boyamadan talaş, bira, izmarit, cam kırıkları, kibrit, tükürük ve kusmuklarla birlikte süpürüldü.

XIII

Yirmi altı Ekim Cumartesi, ikindinin geç saatleri. Yumuşak, açık, güneşsiz bir gün, çürüyen yaprakların, dalların sakin bir gökyüzüne karşı sakin ve anice sarsılışları, bir bacadan yükselen köknar dumanı.

Celia Bay Willoughby Kelly'nin tekerlekli iskemlesini kuzeyden güneye doğru, geniş ağaçlıklı yol boyunca itiyordu. Bay Kelly uçurtma kıyafetini giymişti, parlak, siyah yağmurluk bedenine birkaç numara büyüktü, yelkenci kepiyse birkaç numara küçük. Bunlar satın alınabilecek en büyük ve en küçük boy yağmurluk ve kepti. İskemlesine dimdik oturmuş, eldivenli ellerinden biriyle küçük çarkı, ötekiyle de kutusunda katlanmış duran uçurtmayı tutuyordu, mavi gözleri yuvalarının derinliklerinde ışıl ışıl parlıyordu. İki ya-

nında manivelalar ağır darbelerle havayı dövüyor ve sabırsızlıktan tutuştuğu için hoşuna bile giden tatlı bir esinti yaratıyordu.

İnişli yolun başında küçük çark ve uçurtmayı kucağına koydu ve manivelaları eline aldı. Celia'ya arabayı bırakması için işaretti bu. Bay Kelly'nin kolları araba hız kazandıkça daha da hızlanarak ileri geri sallanıyordu. Birazdan kendisi için de başkaları için de tehlikeli zikzaklar çizerek saatte yaklaşık yirmi kilometrelik delice bir sürate ulaşacaktı. Sonra bir eliyle manivelaların çekişine, öteki eliyle de tazyiğine karşı durarak hem bir kadın, hem de bir kraliçe olarak büyük hayranlık duyduğu Kraliçe Victoria heykelinin hizasında yavaşladı, sarsıntısızca durdu.

Bay Kelly'nin yalnızca yüzü ve bacakları hasar görmüştü, kollarında ve bedeninin üst kısmında hâlâ kuvveti vardı.

İskemlesini Murphy'nin kendi iskemlesini sevdiği kadar seviyordu kendince.

Celia yanına gelmekte gecikmişti. Kızıl renkli, solmuş, altıgen eski uçurtmasının ipek kıvrımlarını açtı, yıldız biçimi oluşturan çıtalarının üzerine yaydı, kuyruğunu ve ipini taktı, püsküllerini birer birer gözden geçirdi. Böylesine süt gibi bir havanın hüküm sürdüğü bir cumartesi ikindisi, bir arkadaşının,"şu ipek amma da boktan oluyor. Bildiğimiz ambalaj kağıdı verin bana," demesini anımsadı. Uzun uzun alkışlanan yanıtını sözcüğü sözcüğüne yineledi, "Ne o, ambalaj kağıdıyla kıçını mı sileceksin?"

Celia elini yaşlı adamın sırtına koydu. Bay Kelly, "Geciktin," dedi.

"İşim vardı," dedi Celia.

Yapraklar havalanmaya ve dağılmaya başladılar, yüksek dallar sızlanıyor, gökyüzünde kaymağı alınmış süt lekeleri çatlıyor ve koyulaşıyordu, dumandan ağaç doğuya kaydı ve kayboldu, havuzda aniden beyazın, suyun, martıların ve yelkenlilerin yarattığı küçük bir panik başladı.

Sanki Zaman aniden sabrını yitirmişti.

Suyun öteki yakasında Bayan Rosie ve çiftleşme zamanını geçirmiş Nelly yüzlerini çıkan rüzgâra çevirmiş, eve dönüyorlardı. Lord Gall'ın bir çift çorabı onları bekliyordu. "Eğer bu çift çorap da yararlı olmazsa, başka yere başvurmak zorunda kalacağım," di-

ye yazmıştı Lord.

Celia Bay Kelly'yi her zamanki konumuna, havuz ve ağaçlıklı yol arasındaki küçük çimenliğin kuzeydoğu köşesine getirdi, iskemlenin yüzü demirlere dönüktü. Toplanmış uçurtmayı yaşlı adamın ellerinden usulca aldı, suyun kıyısına gelene kadar geriledi, kollarının yettiğince uçurtmayı kaldırdı ve eldivenin düşüşünü bekledi. Rüzgâr eteğini bacaklarına yapıştırdı, kazağın altındaki göğüslerini belirginleştirdi. Yaşı geçkin bir eğlence düşkünü tam karşısındaki bir iskemlede kuyruk sokumu üzerine oturmuştu (egzamanın tutuşturduğu bir kütleydi burası). Müstehcenlik dolu bir gülümseme yüz çizgilerini böldü, ayırdı ve adam cebinde duran bozuk paraları çın çın öttürdü. Celia gülümsemeyle karşılık verdi ona, kollarını daha da kaldırdı, bacaklarını açarak yerle temasını güçlendirdi.

Bay Kelly'nin eli aradığı rüzgârı duyumsadı, eldiven düştü, Celia uçurtmayı havaya doğru fırlattı. Bay Kelly öylesine ustaydı ki daha beş dakika geçmeden, sırtını geriye yaslamış, soluk alışı hızlanmış, güçleşmiş, gözleri zorunlu bir esriklik içinde kapanmış ama dürülü ipin yarısı açılmıştı, uçurtma onun dokunmalarına göre süzülüp uçuyordu.

Celia müşteriyi ayarlamak için bir an durdu, sonra Bay Kelly'nin yanına yanaştı. Bay Kelly ipi sanki gönülsüzce sallıyordu; öne, biraz arkaya, mola, öne, biraz arkaya, mola. Solucan. İyimserlerin tarihsel süreci. İpin dörtte biri hâlâ duruyor ve uçurtma ağaçların çok üstünde, rüzgârın yardığı gökyüzünün doğusunda, bulutsuz bölgelerde bir nokta gibi dolaşıyordu. Araba demirlere dayanıyordu, Bay Kelly tutunmayı becerecek bir kıça sahip olmak isterdi. Gözlerini açmadan, "Çiçek gibi topluyorsun," dedi.

Celia anlamazlıktan gelme zahmetine katlanmadı.

"Ya dün?" dedi Bay Kelly.

"Bir çocuk ve bir sarhoş," dedi Celia.

Bay Kelly ipi iyice açılsın diye sertçe bıraktı, ip kendi etrafında üç yüz altmış derece döndü, sonra ipi hiç sarmadan, geriye almadan son metreleri de boşalttı. Uçurtma şimdi ipin en ucundaydı. Bay Kelly yerinde doğruldu ve olanı biteni anlamak için ileri hipermetrop gözlerini dört açtı.

Muazzam bir kavis yapan, türünün en kaliteli örneği ipin dışında görecek bir şey yoktu, uçurtma gözden kaybolmuştu. Bu çok hoşuna gitti Bay Kelly'nin. Şimdi görülenle görülmeyenin arasındaki uzaklığı ölçebilecek, şimdi görülenle görülmeyenin kesiştikleri noktayı saptayabilecek bir konumdaydı. Bilinmeyen öğelerin çokluğu nedeniyle bilimsel bir gözlem olmayabilirdi bu. Ama Bay Kelly'nin duyacağı haz, on bin küsur sayfalık bir araştırma sonucu Neptün'ü bulan Le Verrier'ninkinden (tahminen) hiç de az olmayacaktı. Kartal gözlerini boş gökyüzünde uçurtmayı görebileceğini düşündüğü noktaya dikmiş, yavaş yavaş ipi toplamaya başlamıştı.

Biraz yana çekilen Celia da gözlerini göğe dikti, amacı Bay Kelly'den farklıydı, çünkü ihtiyarın kendinden çok önce göreceğini biliyordu. O yalnızca, İrlanda'dan tek anımsadığı şey olan yumuşak, güneşsiz ışığı gözlerine merhem etmek istiyordu. Yavaş yavaş öteki uçurtmaları gördü, iyi geceler diye seslendiğinde ıslık çaldığı için kendisine yanıt veremeyen çocuğun çifte uçurtması en belirgin olanıydı aralarında. Tuhaf birleşmesinden tanıdı uçurtmayı, yandan değil önden birleştirilmişlerdi.

Gökyüzüne saldıran oyuncakların gülünç telaşı, gittikçe uzaklaşan bulut kümelerini parça parça eden rüzgâr, üzerine karasaçak bulutlar sıçramış sınırsız soluk mavi ve yeşil açıklıklar, bozguna uğramış ışık- bir zamanlar bütün bunları görmüş olmalıydı. Çifte uçurtmanın kargaşa içinde salına salına yere inişini izledi, çarpmayı önlemek için çocuğun koşarak gelişini, başaramayınca hüzünlenişini, hasarın önünde öfkeyle diz çöküşünü. Ayrılırken ıslık çalmıyordu, Celia da ona iyi akşamlar diye seslenmedi.

Uzaklarda, doğuda, rüzgârın boğduğu bekçilerin ilk seslenişlerini duydu belli belirsiz. *Kapanıyor! Kapanıyor! Kapanıyor!* Celia döndü ve Bay Kelly'ye baktı. Yanlamasına iskemlesine yığılıp kalmıştı, yanağı omzunda, dudağı yağmurluğunun bir kıvrımına takılıp huysuzca yukarı kalkmıştı. Onu seyrederken çark yaşlı adamın parmaklarından kaydı, demirlere çarptı, ip koptu, çark yere düştü, Bay Kelly uyandı.

Kapanıyor! Kapanıyor!

Bay Kelly bitkince ayağa kalkıp, kollarını havaya kaldırdı ve suya giden yol üzerinde, ölüm dansı figürleri yaparak sendeleyc

sendeleye yola koyuldu. Yağmurluk yerde sürünüyor, kafası kepin altından, ışıklara boğulmuş bir kubbe gibi fışkırıyordu, yıpranmış yüzü bir kemik yığınıydı, boğazından boğuk sesler çıkıyordu.

Celia havuzun yanında yakaladı onu. İpin ucu suyun üzerinde havalandı, hızla dönerek yükseldi, alacakaranlığın içinde neşeyle kayboldu. Bay Kelly kollarına yığıldı kaldı. Biri arabayı getirdi ve içine yerleştirmesine yardımcı oldu. Eğlence düşkünü şaşkınlıkla bakınıyordu. Celia dar patikada bütün gücüyle esen rüzgâra karşı yürüdü. Sonra yüzünü kuzeye verip uzun yokuşu tırmandı. Yokuş uzundu. Ama eve giden daha kestirme bir yol yoktu. Sarı saçları yüzüne düşüyordu. Yelkenci kepi kafaya kelebek konmuşçasına yapışmıştı. Manivelalar yorgun kalpti. Celia neredeyse yumacaktı gözlerini.

Kapanıyor!

Murphy, bir Beckett anti-kahramanı. Belli bir eğitimden geçmiş. İrlandalı. Yalnız, edilgen ve tekbenci. Bir işte çalışmıyor. Tek mutluluğu sallanan bir koltuğa kendini çırılçıplak bağlamak, iç dünyasına çekilip orada yolculuklara çıkmak...

Celia, *Murphy*'ye âşık. Fahişe. Bedensel bir aşkla sevilen ve dış dünyaya ait olduğu için *Murphy*'nin reddetmek istediği bir kadın...

Murphy, peşini bırakmayan dış dünyadan kaçarken, sığındığı akıl hastaları tarafından da dışlanır... Kitabın traji-komik öyküsü bu merkezi çelişki etrafında gelişir.

Descartes'ın 'ruh-beden' ikiliğinden etkilenen Beckett, bu ilk romanında, ruhla bedenin, iç dünyayla fiziksel dünyanın kaynaşma zorunluluğundan uzakta, bir arada yaşayabileceğini göstermek ister. Doğu mistisizminden hareketle, bedenin, ait olduğu fiziksel dünyada asla tam özgür olamayacağı, gerçek özgürlüğün düşüncelerde yaşanabileceği fikrini ana izlek haline getirir. Bu anlamda *Murphy*, Beckett'in daha sonraki romanlarında sadece düşünerek ve konuşarak, sözcük üreterek, dili kullanarak var olabilen anti-kahramanlarının ilk örneğidir...

Murphy, karamsarlıktan alaya, komikten traji-komiğe, hayatın ruhsal ve fiziksel alanlarını kapsayan izlekleriyle tüm yaşamın deliliğini veya insanın insanlığını seslendirerek eğlenen bir roman.

Düşünmek veya düşünmemek isteyenlere... insanlara...

AYRINTI • ROMAN
ISBN 975-539-077-4